

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ.....	5
ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	
1. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ	12
1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ – ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	12
1.2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ	18
1.3. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ	21
1.4. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ.....	24
1.4.1. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ	24
1.4.2. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ (EXPOs).....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	
2. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ – ΑΣΤΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ	35
2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	35
2.2. ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 1992	35
3.2.1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΓΩΝΩΝ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	36
3.2.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΓΩΝΩΝ	42
2.2.3. ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΣΤΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ	44
2.3. ΣΙΝΤΝΕΪ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2000.....	46
2.3.1. «ΠΡΑΣΙΝΗ» ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΓΩΝΩΝ – ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΠΑΡΚΟ.....	47
2.3.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΓΩΝΩΝ	55
2.3.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΓΩΝΩΝ.....	57
2.3.4. ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΣΙΝΤΝΕΪ.....	60
2.4. ΑΘΗΝΑ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2004.....	61
2.4.1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΓΩΝΩΝ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	61
2.4.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	68
2.4.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΓΩΝΩΝ.....	69
2.4.4. ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΑΘΗΝΑΣ.....	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	
3. ΛΟΝΔΙΝΟ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2012.....	75
3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	75
3.2. ΟΡΑΜΑ ΑΓΩΝΩΝ	76
3.3. ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	79
3.4. ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΩΣ ΚΑΤΑΛΥΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗ.....	80
3.5. ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ (MASTER PLAN)	82
3.5.1. ΠΡΟΦΙΛ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	82
3.5.2. ΔΟΜΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ- ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	83

3.5.3. ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.....	91
3.5.4. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ.....	92
3.5.4.1. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ.....	97
3.5.4.2. ΚΕΝΤΡΟ AQUATICS (ΥΓΡΟΥ ΣΤΙΒΟΥ).....	101
3.5.4.3. ΓΗΠΕΔΟ ΧΑΝΤΜΠΟΛ.....	102
3.5.4.4. ΠΑΡΚΟ ΠΟΔΗΛΑΣΙΑΣ (VELOPARK).....	103
3.5.4.5. ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΤΟΝ ΜΑΝΟΡ.....	105
3.5.4.6. ΑΡΕΝΑ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΑΣ.....	105
3.5.4.7. ΑΡΕΝΑ ΧΟΚΕΪ.....	106
3.5.4.8. ΓΗΠΕΔΟ ΞΙΦΑΣΚΙΑΣ.....	106
3.5.4.9. ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ – ΚΥΡΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΥΠΟΥ (IBC/MPC).....	106
3.5.4.10. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΧΩΡΙΟ.....	108
3.5.5. ΥΠΑΙΘΥΡΟΙ ΧΩΡΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ – ΧΩΡΟΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ.....	110
3.5.5.1. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΚΟ.....	110
3.5.5.2. ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΙΟ ΤΟΠΙΟ.....	111
3.5.5.3. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΕΦΥΡΩΝ – ΣΥΝΟΧΗ ΠΑΡΚΟΥ.....	113
3.5.5.4. ΧΩΡΟΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΩΝ.....	113
3.6. ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	114
3.6.1. HORSE GUARDS PARADE.....	115
3.6.2. EARLS COURT.....	116
3.6.3. WIMBLEDON.....	117
3.6.4. HYDE PARK.....	118
3.6.5. EXCEL (EXHIBITION CENTRE LONDON).....	120
3.6.6. ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ HADLEIGH (ESSEX).....	121
3.6.7. ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟΣ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ	122
3.6.8. ΓΗΠΕΔΑ ΚΡΙΚΕΤ ΛΟΡΔΟΥ.....	123
3.6.9. ΠΑΡΚΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΑ (REGENT’S PARK).....	124
3.6.10. ΕΤΟΝ DORNEY.....	125
3.6.11. ΚΟΛΠΟΣ WEYMOUTH ΚΑΙ ΛΙΜΑΝΙ PORTLAND.....	126
3.6.12. ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΝΟ BROXBOURNE (ΑΦΡΩΔΗ ΝΕΡΑ).....	128
3.7. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΓΩΝΩΝ.....	128
3.7.1. ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΓΩΝΩΝ.....	130
3.7.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΓΩΝΩΝ.....	134
3.7.3. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ.....	136
3.7.4. ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΦΕΛΩΝ ΑΓΩΝΩΝ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	138
3.8. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ – ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	139
3.8.1. ΕΞΕΛΙΞΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ.....	139
3.8.1.1. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΣΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ – ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.....	139
3.8.1.2. ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΟΣ ΦΡΑΚΤΗΣ.....	140
3.8.1.3. ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ – ΚΥΡΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΥΠΟΥ (IBC/MPC).....	141
3.8.1.4. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ.....	142
3.8.1.5. ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΙΟ – ΚΕΝΤΡΟ AQUATICS.....	144

3.8.1.6. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΓΕΦΥΡΩΝ – ΕΘΝΙΚΟΙ ΟΔΟΙ – ΜΜΜ	147
3.8.2. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	148
3.9. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	154
3.9.1. ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΕΙΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ – ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΩΝ	154
3.9.2. ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	155
3.9.3. Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ CLAY’S LANE.....	156
3.10. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	158
3.10.1. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	159
3.10.2. ΚΕΝΤΡΟ AQUATICS (ΥΓΡΟΥ ΣΤΙΒΟΥ).....	160
3.10.3. ΓΗΠΕΔΟ ΧΑΝΤΜΠΟΛ	162
3.10.4. ΠΑΡΚΟ ΠΟΔΗΛΑΣΙΑΣ (VELOPARK).....	162
3.10.5. ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΤΟΝ ΜΑΝΟΡ	163
3.10.6. ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ – ΚΥΡΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΥΠΟΥ (IBC/MPC).....	164
3.10.7. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΧΩΡΙΟ	165
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	
4.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ	169
4.2. ΧΩΡΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ.....	173
4.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ.....	178
4.4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ	180
4.5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....	181
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	185
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΑΡΤΩΝ	192

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Κατηγορίες γεγονότων και οι διαστάσεις του.....	17
Πίνακας 2.: Χρονοδιάγραμμα και κόστος κυριότερων Ολυμπιακών Έργων.....	54
Πίνακας 3: Αθήνα – Τελική διαμόρφωση Clusters αθλητισμού και ψυχαγωγίας που σχεδιάστηκαν και αναπτύχθηκαν από τις δημόσιες αρχές στα πλαίσια της διοργάνωσης των Ολυμπιακών του 2004.....	67
Πίνακας 4: Περίληψη / Σύνοψη των διαφορών μεταξύ του προϋπολογισμού του Μαρτίου 2007 και των εκτιμώμενων δαπανών/κοστών κατά την διάρκεια της προσφοράς.....	131
Πίνακας 5: Συγκριτική ανάλυση Ολυμπιακών Πόλεων.....	184

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Προσδιορισμός έννοιας και χαρακτήρα γεγονότος / διοργάνωσης.....	16
Διάγραμμα 2: Διαδικασία Σχεδιασμού Γεγονότος που λαμβάνει χώρα μία φορά.....	19
Διάγραμμα 3: Προτεινόμενο Μοντέλο διαχείρισης MMM για τις διοργανώτριες Ολυμπιακές Πόλεις.....	30
Διάγραμμα 4: Πίνακας Αφίξεων Αλλοδαπών περιόδου 2003 -2007 (Ε.Ε.).....	73
Διάγραμμα 5 : Χρονοδιάγραμμα παράδοσης Ολυμπιακού Πάρκου.....	151
Διάγραμμα 6: Χρονοδιάγραμμα παράδοσης IBC/MPC.....	152
Διάγραμμα 7: Χρονοδιάγραμμα παράδοσης Ολυμπιακού Χωριού.....	152
Διάγραμμα 8: Χρονοδιάγραμμα παράδοσης Ολυμπιακού Σταδίου.....	153
Διάγραμμα 9: Χρονοδιάγραμμα παράδοσης Κέντρου Aquatics.....	153

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Ολυμπιακό Χωριό στο Park de Mar.....	40
Εικόνα 2: Ολυμπιακό Στάδιο Βαρκελώνης, Montjuic.....	42
Εικόνα 3: Αεροφωτογραφία Ολυμπιακού Πάρκου, Homebush.....	52
Εικόνα 4: Νότια όψη των Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων.....	53
Εικόνα 5: Το Ολυμπιακό Χωριό την μετά – Ολυμπιακή περίοδο.....	57
Εικόνα 6: Αθλητικό Ολυμπιακό Συγκρότημα Αθηνών.....	65
Εικόνα 7: Δακτύλιος δρόμος - Επίπεδα Πάρκου.....	88
Εικόνα 8: Τρισδιάστατη παρουσίαση τμημάτων Ολυμπιακού Σταδίου.....	100
Εικόνα 9: Τρισδιάστατη παρουσίαση εσωτερικού Ολυμπιακού Σταδίου.....	100
Εικόνα 10: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, Ολυμπιακό Στάδιο.....	101
Εικόνα 11: Τρισδιάστατη παρουσίαση εσωτερικού, Κέντρο Aquatics.....	102
Εικόνα 12: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, Κέντρο Aquatics.....	102
Εικόνα 13: Τρισδιάστατη παρουσίαση εσωτερικού, Γηπέδου Χάντμπολ.....	103
Εικόνα 14: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, Γηπέδου Χαντμπολ.....	103
Εικόνα 15: Τρισδιάστατη παρουσίαση εσωτερικού, Ποδηλατοδρόμιο.....	104
Εικόνα 16: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, Ποδηλατοδρόμιο.....	104
Εικόνα 17 : Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, IBC/MPC.....	108
Εικόνα 18: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, Ολυμπιακό Χωριό.....	109
Εικόνα 19: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικών χώρων Υπαίθριου χώρου Ολυμπιακού Πάρκου.....	112
Εικόνα 20 : Υπαίθριοι διάδρομοι σύνδεσης τόπων συναντήσεως.....	112
Εικόνα 21: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικών χώρων εκδηλώσεων Ολυμπιακού Πάρκου.....	114
Εικόνα 22: Πρόσοψη Horse Guards Parade.....	116

Εικόνα 23: Εκθεσιακός χώρος Earls Court.....	117
Εικόνα 24: Αεροφωτογραφία εγκαταστάσεων Wimbledon	118
Εικόνα 25 : Εσωτερικός χώρος Hyde Park.....	119
Εικόνα 26: Εσωτερικός χώρος Hyde Park.....	119
Εικόνα 27: Εκθεσιακό Κέντρο (ExCeL).....	121
Εικόνα 28: Αγρόκτημα Hadleigh στο Essex.....	122
Εικόνα 29: Αεροφωτογραφία Γηπέδων Κρίκετ Λόρδου	124
Εικόνα 30: Εσωτερικός χώρος Regent's Park	125
Εικόνα 31: Εναέρια αντίληψη του κόλπου Weymouth και του λιμανιού Portland...	127
Εικόνα 32: Αεροφωτογραφία Ολυμπιακού Πάρκου, Νοέμβριος 2008.....	140
Εικόνα 33: Αεροφωτογραφία IBC/MPC, Νοέμβριος 2008.....	141
Εικόνα 34: Αεροφωτογραφία Ολυμπιακού Σταδίου, Νοέμβριος 2007.....	143
Εικόνα 35: Αεροφωτογραφία (α) Ολυμπιακού Σταδίου, Νοέμβριος 2008	143
Εικόνα 36: Αεροφωτογραφία (β) Ολυμπιακού Σταδίου, Νοέμβριος 2008	144
Εικόνα 37: Αεροφωτογραφία (γ) Ολυμπιακού Σταδίου, Νοέμβριος 2008.....	144
Εικόνα 38: Αεροφωτογραφία Κέντρου Aquatics, Νοέμβριος 2008	145
Εικόνα 39: Αεροφωτογραφία (α) Κέντρου Aquatics, Νοέμβριος 2008	146
Εικόνα 40: Αεροφωτογραφία (β) Κέντρου Aquatics, Νοέμβριος 2008	146
Εικόνα 41: Αεροφωτογραφία Ποδηλατοδρόμιου, Νοέμβριος 2008.....	147
Εικόνα 42: Αντίληψη κέντρου Aquatics, μετά –Ολυμπιακή περίοδο	161
Εικόνα 43: Αντίληψη εσωτερικού διαμορφωμένου χώρου του κέντρου Aquatics, μετά – Ολυμπιακή περίοδο.....	162
Εικόνα 44: Αντίληψη ελεύθερων χώρων Ολυμπιακού Πάρκου, μετά- Ολυμπιακή περίοδο (α)	166
Εικόνα 45: Αντίληψη ελεύθερων χώρων Ολυμπιακού Πάρκου, μετά- Ολυμπιακή περίοδο (β)	166

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

Χάρτης 1: Ολυμπιακές Περιοχές και Ολυμπιακό Δίκτυο Κυκλοφορίας.....	64
Χάρτης 2: Κυκλοφοριακή Μελέτη Ολυμπιακών Αγώνων 2012	90
Χάρτης 3: Θέση Δήμου Newham στο Λονδίνο – Ολυμπιακό Πάρκο.....	193
Χάρτης 4: Ολυμπιακές Περιοχές	194
Χάρτης 5: Θέση Ολυμπιακού Πάρκου στο Λονδίνο	195
Χάρτης 6: Γενικό Σχέδιο Ολυμπιακού Πάρκου	196
Χάρτης 7: Μετά – Ολυμπιακή Αξιοποίηση Ολυμπιακού Πάρκου.....	197

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

A.E.	Ανώνυμη Εταιρία
ΔΟΕ	Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας
MME	Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας
MMM	Μέσων Μαζικής Μεταφοράς
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
AOSC	Athens Olympic Sport Complex - Αθλητικό Ολυμπιακό Συγκρότημα Αθηνών
CBD	Central Business District - Κεντρικής Επιχειρηματικής Περιοχής
CFC	Chlorofluorocarbon – Χλωροφθοριούχος Άνθρακας
CPO	Εντολές Υποχρεωτικής Αγοράς
CTRL	Channel Tunnel Rail Link – Σήραγγα Διαδρόμων Σιδηροδρομικής Σύνδεσης
HFC	HydroFluoroCarbon – Υδροφθοριούχος Άνθρακας
IBC	International Broadcast Centre - Διεθνές Κέντρο Ραδιοτηλεοπτικής Μετάδοσης
EXPO	Exposition – Διεθνής Έκθεση
IF	Διεθνής Ομοσπονδίες
LDA	London Development Authority - Οργανισμό Ανάπτυξης του Λονδίνου
LOCOG	London Organising Committee of the Olympic Games - Επιτροπή Οργανισμού των Ολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου
MPC	Main Press Centre - Κύριο Κέντρο Τύπου
NOC	National Olympic Committee - Εθνική Ολυμπιακή Επιτροπή
OCOG	Organising Committee of the Olympic Games - Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων

ODA	Olympic Delivery Authority - Ολυμπιακής Αρχής Παράδοσης
PVC	Polyvinyl chloride - Πολυβινυλικό Χλωρίδιο
SOCOG	Sydney Organising Committee of the Olympic Games - Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων του Σιντνεϊ
WPNSA	Weymouth and Portland National Sailing Academy - Εθνική Ακαδημία Ιστιοπλοΐας Weymouth και Portland

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πλαίσιο της περιορισμένης κυβερνητικής ενίσχυσης και του αυξανόμενου διεθνούς ανταγωνισμού των πόλεων για τις θέσεις απασχόλησης και το κεφάλαιο, προέκυψε μια νέα, ενδεχομένως υψηλού κινδύνου, στρατηγική για την ώθηση της τοπικής οικονομικής τους ανάπτυξης. Η συγκεκριμένη στρατηγική, γνωστή ως στρατηγική παγκόσμιων ή μεγάλων γεγονότων (mega events strategy), βασίζεται στην αναζήτηση ενός υψηλού κύρους γεγονότος για να το χρησιμοποιήσει ως ερέθισμα και κίνητρο για την ανάπτυξη της χωρικής ενότητας που θα το φιλοξενήσει. (Andranovich et al., 2001: 113)

Οι πρόσφατες μελέτες αστικής ανάπτυξης δίνουν έμφαση στο διπλό ρόλο τέτοιων γεγονότων - βασισμένων αφενός στην οικονομική ανάπτυξη των πόλεων και τη σημασία της πολιτικής ενίσχυσης και αφετέρου στις στρατηγικές ανάκτησης του προφίλ των πόλεων για να κερδίσουν αναγνώριση και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Η στρατηγική, των ανεπτυγμένων ή αναπτυσσόμενων πόλεων, διεκδίκησης παγκόσμιων γεγονότων δεν είναι σύγχρονο φαινόμενο. Οι Αμερικάνικες πόλεις την είχαν υιοθέτησαν εδώ και πολλά χρόνια για την προσέλκυση επενδύσεων και τουριστών. Τα τελευταία χρόνια, εντούτοις, αυτή η στρατηγική επανήλθε στο προσκήνιο και αποτελεί τάση της εποχής ως αποτέλεσμα σύγκλισης διαφόρων παραγόντων, προκαλώντας αλλαγές κυρίως στην κρατική αστική πολιτική και τον παγκόσμιο οικονομικό ανταγωνισμό. (Andranovich et al., 2001: 113-4)

Η παραπάνω επισημάνσεις τονίζουν την σημασία διοργάνωσης παγκόσμιων γεγονότων στις αναπτυξιακές πολιτικές των πόλεων. Η συγκεκριμένη τοποθέτηση έχει στόχο να εισαγάγει τον αναγνώστη στο κλίμα της παρούσας εργασίας, η οποία διερευνά τις πολυδιάστατες επιπτώσεις που προκύπτουν από διοργανώσεις μεγάλης κλίμακας και τους λόγους και αιτίες που αποτελούν πρόκληση αλλά και επιθυμία πολλών πόλεων.

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η ανάδειξη της σημασίας και των επιπτώσεων μιας τέτοιου βεληνεκούς διοργάνωσης και συγκεκριμένα των Ολυμπιακών Αγώνων, στο χωρικό, οικονομικό αλλά και κοινωνικό περιβάλλον μιας πόλης. Διερευνώντας την εμπειρία Ολυμπιακών πόλεων του παρελθόντος και τον τρόπο που αντιμετώπισαν τη διοργάνωση στις διάφορες της διαστάσεις την προ και μετά Ολυμπιακή περίοδο, επικεντρώνοντας παράλληλα στο παράδειγμα των Αγώνων

του 2012, στο Λονδίνο και στον τρόπο που επέλεξαν να προσεγγίσουν την οι αρμόδιες αρχές τη διοργάνωση. Παράλληλα θα εξεταστεί το Γενικό Σχέδιο του Ολυμπιακού Πάρκου ως επίσης και οι διάφορες χωρικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις που προέκυψαν και προκύπτουν στη φάση υλοποίησης. Τελικός στόχος της εργασίας είναι η συγκριτική ανάλυση των τεσσάρων Ολυμπιακών πόλεων Βαρκελώνης (1992), Σίντνεϊ (2000), Αθήνας (2004) και της μελλοντικής διοργανώτριας πόλης του Λονδίνου (2012), εξετάζοντας τες σε τέσσερις βασικές παραμέτρους(οικονομική, χωρική, κοινωνική και περιβαλλοντική) που προέκυψαν από το περιεχόμενο της παρούσας εργασίας και τη βιβλιογραφία που μελετήθηκε στα πλαίσια αυτής.

Αναλυτικότερα, η παρούσα διπλωματική εργασία διαρθρώνεται σε τέσσερα βασικά κεφάλαια:

- Στο 2^ο κεφάλαιο επιχειρείται η εννοιολογική προσέγγιση του ορισμού των παγκόσμιων γεγονότων, ενώ αναζητούνται οι πολυδιάστατες επιπτώσεις τους στις διοργανώτριες πόλεις. Επιπλέον, διερευνάται η σύνδεση μεταξύ παγκόσμιων διοργανώσεων, στρατηγικού σχεδιασμού και αστικής ανανέωσης και των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων που προκύπτουν. Τέλος, γίνεται αναφορά στα χαρακτηριστικά των δύο εκ των σημαντικότερων τύπων παγκόσμιων διοργανώσεων, των Ολυμπιακών Αγώνων και των Διεθνών Εκθέσεων (EXPOs).
- Στο 3^ο κεφάλαιο παρατίθενται τα παραδείγματα των τριών Ολυμπιακών πόλεων του παρελθόντος, Βαρκελώνης (1992), Σίντνεϊ (2000) και Αθήνας (2004) αναλύοντας την στρατηγική σχεδιασμού και τα κριτήρια επιλογής χωροθέτησης των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων, τις κοινωνικοοικονομικές παραμέτρους που προέκυψαν πριν και μετά τη διοργάνωση και τον αντίκτυπό της στις διοργανώτριες πόλεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, τονίζοντας παράλληλα τα διαφορετικά επίπεδα επιτυχίας της καθεμίας από αυτές.
- Στο 4^ο κεφάλαιο γίνεται εκτενής αναφορά στην περίπτωση της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου. Γίνεται αρχικά μια μικρή αναφορά στην διαδικασία ανάληψης των Αγώνων και στο Βιβλίο προσφοράς που εξέδωσαν οι αρχές για την διεκδίκηση της Ολυμπιάδας του 2012. Στη συνέχεια γίνεται μια περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής

του Ολυμπιακού Πάρκου και λεπτομερής περιγραφή της στρατηγικής, του οράματος, των αρχών, του σχεδιασμού και των προτεινόμενων έργων που προκύπτουν από το Γενικό Σχέδιο που εκδόθηκε από την Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης και τους εμπλεκόμενους φορείς. Τέλος, προσεγγίζεται η διοργάνωση κοινωνικά και οικονομικά με τα μέχρι στιγμής δεδομένα και αναλύεται η προβλεπόμενη διαδικασία μετασχηματισμού των Ολυμπιακών έργων για την βιωσιμότητά τους την μετά Ολυμπιακή περίοδο.

- Τέλος, στο 5^ο κεφάλαιο επιχειρείται η συγκριτική ανάλυση που προαναφέρθηκε, των τεσσάρων Ολυμπιακών πόλεων που μελετήθηκαν, εξετάζοντάς τις σε τέσσερις βασικές παραμέτρους (οικονομική, χωρική, κοινωνική και περιβαλλοντική) οι οποίες περιλαμβάνουν ένα αριθμό κριτηρίων τα οποία προέκυψαν από το περιεχόμενο της εργασίας και τη βιβλιογραφία που μελετήθηκε στα πλαίσια υλοποίησής της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ –
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

1. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ – ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Τα «γεγονότα» (events) ορίζονται από τον Getz (1997) ως παροδικά συμβάντα, σχεδιασμένα ή μη, με περιορισμένη χρονική διάρκεια. Υποστηρίζει, επίσης ότι αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης επισκεπτών, καθώς μετά το τέλος του γεγονότος, η εμπειρία που η τελευταία προσφέρει δεν μπορεί να επαναληφθεί. Παρά το γεγονός ότι αρκετές διοργανώσεις έχουν περιοδικό χαρακτήρα, το περιβάλλον που δημιουργείται κάθε φορά είναι διαφορετικό, καθώς εξαρτάται από πολλούς μεταβλητούς παράγοντες, όπως η διάρκεια, ο χώρος υποδοχής, το περιβάλλον, η διαχείριση και οι συμμετέχοντες. (Ε. Μπουντούρη, 2008)

Ο ορισμός του «παγκόσμιου ή μεγάλου γεγονότος» (mega event), δε φαίνεται να είναι τόσο σαφής. Ετυμολογικά, το πρόθεμα «μέγα-» (mega-) σημαίνει τεράστιος, ή από αριθμητικής απόψεως, της κλίμακας του ενός εκατομμυρίου στο μετρικό σύστημα. Επομένως, μια παγκόσμια διοργάνωση θα πρέπει να προσελκύει επισκέπτες και να δημιουργεί κόστος αντίστοιχης κλίμακας. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Getz (1997) μια κατηγοριοποίηση των γεγονότων βάσει του αριθμητικού κριτηρίου είναι ανεπαρκής, καθώς υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που καθορίζουν το μέγεθος και το είδος των γεγονότων, όπως οι οικονομικές επιπτώσεις τους, η ιστορική τους σημασία, η προβολή, της οποίας τυγχάνουν από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (ΜΜΕ), και η απήχηση που αποκτούν. Ως εκ τούτου, τα μεγάλα γεγονότα, από άποψη είτε μεγέθους είτε σημασίας, είναι οι διοργανώσεις που αποφέρουν εξαιρετικά υψηλά επίπεδα τουρισμού, κάλυψης από τα μέσα, κύρους ή οικονομικής επίπτωσης στην κοινωνία υποδοχής. (D. Getz, 1997: 6)

Σύμφωνα με τον Roche (2000), τα παγκόσμια ή μεγάλα γεγονότα είναι τα μεγάλης κλίμακας πολιτιστικά, εμπορικά και αθλητικά γεγονότα, που έχουν ένα «θεατρικό» χαρακτήρα, με δημοφιλή μαζική προσέλευση και διεθνή σημασία. Διοργανώνονται συνήθως από μεταβλητούς συνδυασμούς και συνεργασίες της κρατικής κυβέρνησης και διεθνών μη κυβερνητικών οργανισμών και για αυτό είναι σημαντικά στοιχεία εφόσον αποτελούν την επίσημη εκδοχή του πολιτισμού και της κουλτούρας του κράτους. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και οι εκθέσεις Expros είναι τα πιο αναγνωρίσιμα και εντυπωσιακά παραδείγματα του κοινωνικού οικοσυστήματος και του κοινωνικού

προγράμματος των παγκόσμιων πολιτιστικών γεγονότων στις μοντέρνες κοινωνίες. (M. Roche, 2000)

Οι εναλλακτικές στρατηγικές οι οποίες αφορούν την ανάπτυξη και την αναγέννηση των πόλεων στηρίζονται σε δύο βάσεις σύμφωνα με τους J. Gold και M. Gold (2007). Η πρώτη περιλαμβάνει τις δημοτικές αρχές που υιοθετούν μια πιο επιχειρηματική στάση διαμορφώνοντας τις συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα για να ενσωματώσουν ένα «παραδοσιακό τοπικό μοχλό ενίσχυσης, με την δυναμικότητα της τοπικής κυβέρνησης, να δοκιμάσει και να προσελκύσει εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης, νέων επενδύσεων ή πηγές απασχόλησης». Η δεύτερη αφορά τον πολιτιστικό τομέα, συμπεριλαμβανομένου του αθλητισμού, του τουρισμού, της ψυχαγωγίας, του δημιουργικού σχεδιασμού και των MME - και πιο συγκεκριμένα των μεγάλης χρησιμότητας καναλιών για την προώθηση της ανάπτυξης. Τα προγράμματα που προκύπτουν τις περισσότερες φορές περιλαμβάνουν μικρής κλίμακας πρωτοβουλίες, αλλά τα πιο φιλόδοξα συμβούλια μεγάλων πόλεων επικεντρώνονται στην προσέλκυση ένα επιλεγμένο αριθμό πρωτοβουλιών μεγάλης κλίμακας, μεγαλύτερης χρονικής διάρκειας και πιο εντυπωσιακών διοργανώσεων που προσφέρουν τη δυνατότητα να επιφέρουν τοπικές αλλαγές ενώ παράλληλα να βελτιώσουν το προφίλ της πόλης σε διεθνές επίπεδο. Τέτοιες διοργανώσεις είναι γνωστές ως μεγάλα ή παγκόσμια γεγονότα (mega events), ιδιαίτερες διοργανώσεις ή γεγονότα (Hallmark events) και διεθνής γιορτές ή φεστιβάλ (world festivals). Κάποια από αυτά τα γεγονότα ή διοργανώσεις γίνονται κάθε χρόνο στην ίδια πόλη, όπως γίνεται και με τα διεθνή φεστιβάλ τεχνών (π.χ. Κινηματογραφικά Βραβεία στις Κάννες), ενώ κάποια άλλα, τα οποία έχουν και μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τη παρούσα εργασία, δεν έχουν σταθερή πόλη φιλοξενίας τους αλλά αντίθετα διαγωνίζονται υποψήφιες πόλεις προβάλλοντας το πορτρέτο της διοργάνωσης όπως το οραματίζονται (βιβλίο προσφοράς – bid book) επιδιώκοντας να επιλεχθούν για την φιλοξενία τους όπως για παράδειγμα οι Ολυμπιακοί Αγώνες. (J. Gold και M. Gold, 2007: 2 – 5)

Σύμφωνα με τους B. Chalkley και S. Essex (1999) οι διοργανώσεις παγκόσμιων ή μεγάλων γεγονότων έχουν τη δυνατότητα να στρέψουν την εθνική και διεθνή προσοχή στη διοργανώτρια πόλη. Η συμβολή τους στο αστικό περιβάλλον και στα σχέδια για την αστική αναγέννηση έχουν μια μεγάλη ιστορία. Τα παραδείγματα τέτοιων γεγονότων περιλαμβάνουν σημαντικές εκθέσεις, φεστιβάλ, πολιτιστικά και αθλητικά γεγονότα που παρέχουν ευκαιρίες για το διεθνές εμπόριο, τον ανταγωνισμό,

τη συνεργασία και τον εορτασμό. (B.Chalkley και S. Essex, 1999) Ο Ph. Bovy (2007) χαρακτηρίζει ως παγκόσμιο ή μεγάλο γεγονός, το γεγονός όπου το μεγαλύτερο μέρος του μεταφορικού συστήματος/δικτύου και της αστικής διοικητικής μέριμνας της διοργανώτριας πόλης επηρεάζεται και μεταβάλλεται για να καλύψει τις αναμενόμενες ανάγκες μεγάλου βεληνεκούς διοργάνωσης (π.χ. ικανότητα Μέσων Μαζικής Μεταφοράς – MMM). Θεωρεί ότι το «παγκόσμιο γεγονός» σχετίζεται με την κλίμακα του έργου και την ανταπόκρισή (προσέλκυση επισκεπτών) που έχει.

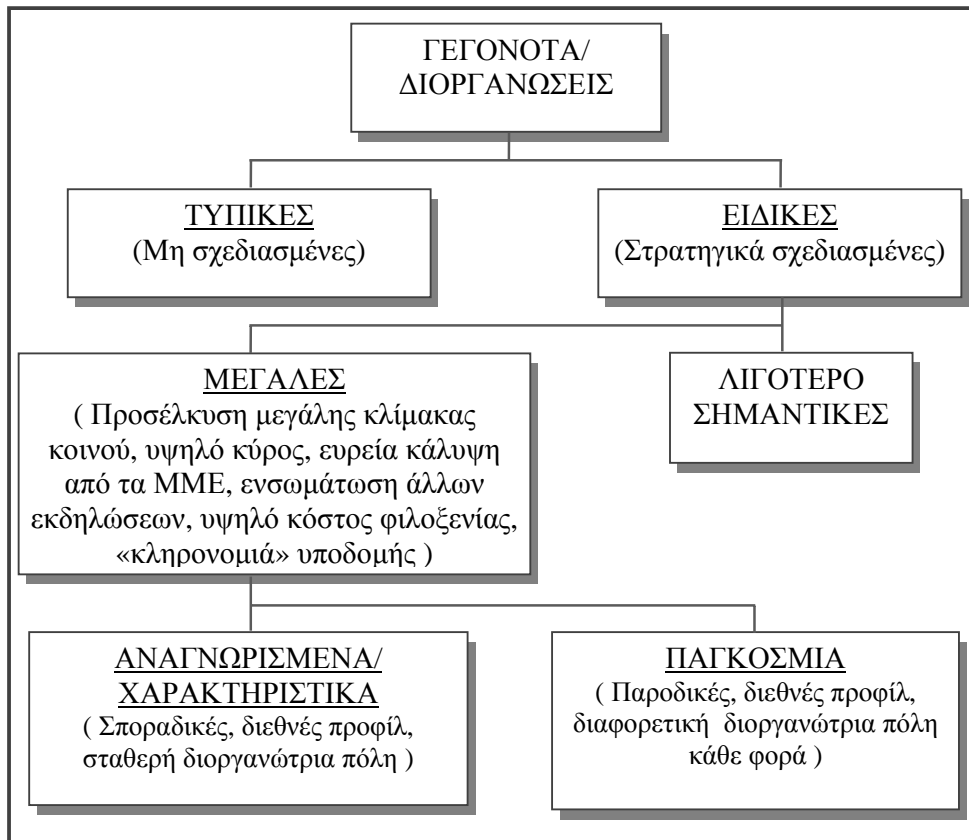
Αντίστοιχα, ο E. Fayos-Solá (1998: 242) υποστηρίζει ότι τα παγκόσμια γεγονότα μπορούν να οριστούν και να κατηγοριοποιηθούν ως σχεδιασμένα συμβάντα περιορισμένης διάρκειας, με εξαιρετικές επιπτώσεις για τη διοργανώτρια πόλη, σε όρους τουριστικού όγκου, δαπανών επισκεπτών, δημοσιότητας που οδηγεί σε αυξανόμενη επίγνωση και πιο ελκυστικό προφίλ, σχετικές υποδομές και οργανωτικές δομές που βελτιώνουν ουσιαστικά τις δυνατότητες και την ελκυστικότητα του προορισμού. Από την άλλη, σύμφωνα με τον (M. Roche, 1994: 1-2), τα μεγάλα γεγονότα σχετίζονται με τη δημιουργία υποδομών και εγκαταστάσεων που αποφέρουν μακροχρόνια χρέη και απαιτούν πάντα μακροπρόθεσμο προγραμματισμό χρήσης ώστε να καλυφτούν. Αν είναι επιτυχημένες, προβάλλουν μια νέα και πιθανόν μακροχρόνια θετική εικόνα της διοργανώτριας πόλης, μέσω της εθνικής και διεθνούς κάλυψης από τα MMM. Αυτό το γεγονός αν εκμεταλλευτεί με τον κατάλληλο τρόπο, που σε κάθε περίπτωση είναι διαφορετικός, επιφέρει μακροπρόθεσμες θετικές επιπτώσεις στον οικονομικό τομέα μέσω του τουρισμού και της προσέλκυσης επενδύσεων.

Ως παγκόσμια γεγονότα χαρακτηρίζονται οι μεγάλες διοργανώσεις διεθνούς φήμης, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες και οι Παγκόσμιες Εκθέσεις. Σε ένα αστικό πλαίσιο, ο όρος παγκόσμια γεγονότα περιγράφει μεγάλες διοργανώσεις παγκόσμιας σημασίας και υψηλού κύρους, οι οποίες επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις στη διοργανώτρια πόλη. Η αναβαθμισμένη εικόνα, την οποία προσφέρουν οι μεγάλες διοργανώσεις στην πόλη, αποτελεί σχεδόν πάντα το κυρίαρχο επιχείρημα και στόχος για τη φιλοξενία τους. Επιπλέον, οι μεγάλες διοργανώσεις θεωρούνται συνήθως ως ένα πολύ σημαντικό τουριστικό πλεονέκτημα για την διοργανώτρια πόλη, το οποίο αποτελεί πόλο έλξης τόσο για τους συμμετέχοντες όσο και για τους υπόλοιπους επισκέπτες.(B.Chalkley και S. Essex, 1999) Ωστόσο, συμβάλλουν ουσιαστικά στην

τοπική τουριστική βιομηχανία, μόνο όταν αποτελούν τμήμα μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής, που θα παρέχει τη δυνατότητα για επανάληψή τους.

Το μοντέλο των Jago και Shaw (Θ. Μεταξάς και Β. Αυγερινού, 2004: 384) (Διάγραμμα 1), το οποίο αφορά τα μεγάλα γεγονότα, υποστηρίζει ότι τα γεγονότα ή οι διοργανώσεις μπορούν να διαχωριστούν και να ομαδοποιηθούν με βάση την κλίμακα και το μέγεθός τους. Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, οι διοργανώσεις χωρίζονται σε «τυπικές» (ordinary events) – οι οποίες δεν σχεδιάζονται και σε «ειδικές» (special events) - οι οποίες απαιτούν σχεδιασμό για την εφαρμογή τους. Οι ειδικές διοργανώσεις υποδιαιρούνται σε «μεγάλες» (major events) και σε «λιγότερο σημαντικές» (minor events). Τέλος, οι μεγάλες διοργανώσεις, διακρίνονται σε «αναγνωρισμένες» (hallmark events) και σε «παγκόσμιες» (mega events). Η διαφορά μεταξύ των δύο τελευταίων κατηγοριών έγκειται στο γεγονός ότι οι αφενός οι πρώτες εμφανίζουν σποραδικό χαρακτήρα και διεξάγονται σε συγκεκριμένη τοποθεσία και αφετέρου οι δεύτερες έχουν περιοδικό χαρακτήρα και φιλοξενούνται κάθε φορά σε διαφορετική τοποθεσία (μέσω δήλωσης υποψηφιότητας). Ο χαρακτηρισμός τους ως παγκόσμια γεγονότα ή διοργανώσεις προκύπτει από το γεγονός ότι απευθύνονται σε μια διεθνή τουριστική αγορά, προϋποθέτουν υψηλή συμμετοχή δημόσιας επένδυσης, προκαλούν σημαντικές οικονομικές και πολιτικές επιδράσεις στις διοργανώτριες πόλεις, καλύπτονται από διεθνή ενημερωτικά δίκτυα και απαιτούν υψηλό βαθμό ετοιμότητας και καταλληλότητας σε αστικές υποδομές. (Θ. Μεταξάς και Β. Αυγερινού, 2004: 383)

Διάγραμμα 1: Προσδιορισμός έννοιας και χαρακτήρα γεγονότος / διοργάνωσης

Πηγή: G. Masterman (2004) : 16, Ιδία επεξεργασία

Σύμφωνα με τον M. Roche (2000), τα γεγονότα χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες ανάλογα με την κλίμακα τους. Συγκεκριμένα ένα Παγκόσμιο Γεγονός όπως για παράδειγμα οι Ολυμπιακοί έχουν παγκόσμια συμμετοχή αθλητών και απευθύνονται στη παγκόσμια αγορά ενώ παράλληλα καλύπτονται από τα ΜΜΕ. σε παγκόσμιο επίπεδο. Όσον αφορά τα ειδικά γεγονότα που αναφέρθηκαν και παραπάνω, όπως είναι η Φόρμουλα 1, έχουν περιφερειακό παγκόσμιο ενδιαφέρον ενώ πολλές φορές το ενδιαφέρον επικεντρώνεται σε εθνικό επίπεδο(χώρα διοργάνωσης). Παρόλα αυτά τα ΜΜΕ. μεταδίδουν τους αγώνες σε διεθνές ή εθνικό επίπεδο. Το Αναγνωρισμένο Γεγονός είναι διοργανώσεις εθνικού επιπέδου όπως για παράδειγμα οι Πανελλήνιοι Αγώνες και μεταδίδονται σε εθνικό επίπεδο από τα εθνικά ΜΜΕ. Τέλος, όσον αφορά τα Κοινοτικά Γεγονότα, αφορούν τοπικής κλίμακας διοργανώσεις οι οποίες καλύπτονται από τα τοπικά ΜΜΕ. (Πίνακας 1)

Πίνακας 1: Κατηγορίες γεγονότων και οι διαστάσεις του

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ Ή ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ	ΣΤΟΧΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ / ΑΓΟΡΑ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ	ΚΛΙΜΑΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΜΜΕ
Παγκόσμιο Γεγονός (Mega Event)	α)ΕΧΡΟΣ β)Ολυμπιακοί Αγώνες γ)Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου	Παγκόσμιο	Παγκόσμια Μετάδοση
Ειδικό Γεγονός ή Διοργάνωση (Special Event)	Φόρμουλα 1 (Grand Prix F1)	Περιφερειακό Παγκόσμιο / Εθνικό	Διεθνής και Εθνική Μετάδοση
Αναγνωρισμένο Γεγονός ή Διοργάνωση (Hallmark Event)	α)Εθνικά Αθλητικά Γεγονότα (π.χ. Πανελλήνιοι Αγώνες) β) Φεστιβάλ Πόλης	Εθνικό / Περιφερειακό	Εθνική Μετάδοση
Κοινοτικό Γεγονός (Community Event)	Διοργανώσεις τοπικής κοινότητας	Περιφερειακό / Τοπικό	Τοπική Μετάδοση / Τοπικός Τύπος

Πηγή: M .Roche, 2000

Τα γεγονότα αυτά με την πάροδο των χρόνων αποκτούν μεγαλύτερη σπουδαιότητα και σημασία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων τομέων υπηρεσιών και νέων θέσεων εργασίας στις περιοχές που δείχνουν ενδιαφέρον να φιλοξενήσουν τέτοιου είδους και βέληνεκούς γεγονότα. Πρόκειται για δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, που έχουν ως αντικείμενο τους την προώθηση και την ετοιμασία των προσφορών υποψηφιότητας και το συντονισμό των εν λόγω γεγονότων. Οι διοργανώσεις αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη στρατηγική σημασία, και ο πολλαπλασιασμός, τόσο αυτών όσο και των φορέων που τις διαχειρίζονται, δημιουργεί νέες συνεργασίες μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, οδηγώντας αναπάντεχα στην αντιμετώπισή τους ως επιχειρήσεις. (D. Getz, 1997: 23)

Τέλος, βάσει στοιχείων που προκύπτουν από τις υποψηφιότητες που έχουν καταθέσει οι πόλεις τις τελευταίες δεκαετίες για τη φιλοξενία μεγάλων διοργανώσεων, προκύπτει ότι οι διοργανώσεις που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη των πόλεων, οι οποίες αναζητούν την ενίσχυση της αστικής αναγέννησης, επικεντρώνονται είτε στον αθλητισμό (Ολυμπιακοί Αγώνες, Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου) είτε στην επίδειξη τεχνολογικών επιτευγμάτων (Παγκόσμιες Εκθέσεις). Ο πολιτισμός και οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες έρχονται σε δεύτερη

θέση (B. García, 2004: 104), ίσως επειδή τις περισσότερες φορές εκφράζονται μέσα από «εφήμερες» εκδηλώσεις, χωρίς να αφήσουν «μόνιμη» κληρονομιά στην πόλη, εκφρασμένη σε υποδομές. Αξιοσημείωτο είναι ότι τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει ένα αυξανόμενο δημόσιο κυρίως ενδιαφέρον για τα διεθνή αθλητικά γεγονότα ή διοργανώσεις που σε κάποιο βαθμό τείνει να επισκιάσει ένα μέρος του παραδοσιακού ρόλου των, σε μεγάλο βαθμό, εμπορικών εκθέσεων και διοργανώσεων. Γεγονότα όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες, το Παγκόσμιο Κύπελλο ποδοσφαίρου και τα πρωταθλήματα της Formula 1 όπως προαναφέρθηκε, έχουν αποκτήσει με την πάροδο των χρόνων μια αυξανόμενη σημασία στη σφαιρική προώθηση των πόλεων και στις στρατηγικές αστικής ανανέωσης. (Ph. Bovy, 2007)

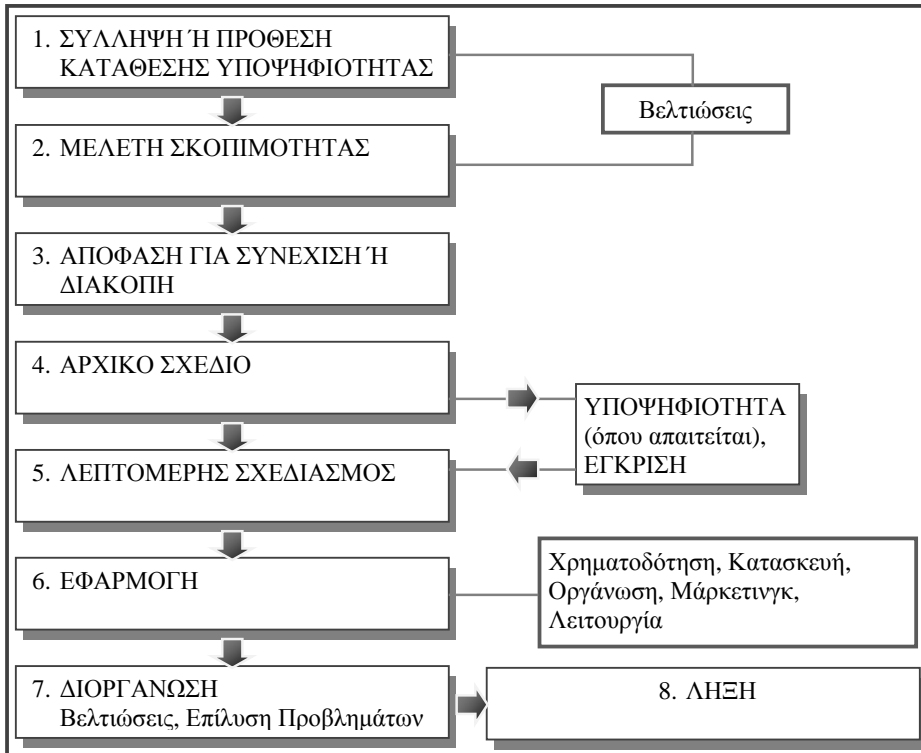
1.2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ

Τα παγκόσμια γεγονότα ή οι μεγάλες διοργανώσεις θεωρούνται αποτελεσματικοί καταλύτες για τις διαδικασίες αστικής ανάπτυξης που οδηγούν στην αστική ανανέωση, καθώς έχουν τη δυνατότητα να συνδυάσουν τις στρατηγικές τουρισμού με τον αστικό σχεδιασμό και να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη και το αίσθημα περηφάνιας των τοπικών κοινωνιών (M. Roche, 1994· B. García, 2004· E. Beriatos και A. Gospodini, 2004). Είναι επομένως, αδιαμφισβήτητη η σχέση των παγκόσμιων γεγονότων ή διοργανώσεων με τις αστικές αναπλάσεις και τις στρατηγικές σχεδιασμού γενικότερα. Αρκετές διοργανώσεις φιλοξενούνται σε πόλεις, όπου τα σχέδια αστικής ανάπτυξης και αναμόρφωσης είναι εμφανή. Επιπλέον, οι διοργανώσεις συμβάλλουν, ως εργαλείο προσέλκυσης επισκεπτών, στην αναζωογόνηση παρακμάζων και υποβαθμισμένων ή εγκαταλειμμένων περιοχών του κέντρου ή παλαιότερων βιομηχανικών περιοχών, ενώ αρκετές από αυτές συνδέονται και με τη δημιουργία μεγάλων πολιτιστικών, αθλητικών και εμπορικών εγκαταστάσεων. (D. Getz, 1997: 33)

Μελέτες σχετικές με τις μεγάλες διοργανώσεις, ως συστατικά στοιχεία των τουριστικών προορισμών, επισημαίνουν, μεταξύ άλλων, την ανάγκη για αποτελεσματικό στρατηγικό σχεδιασμό (B. Bramwell, 1997: 167). Ο σχεδιασμός γεγονότων που λαμβάνουν χώρα μια φορά (Planning for One-Time Events ή Project Planning) μπορεί να οριστεί ως η σχεδίαση και εφαρμογή ενός σχεδίου φιλοξενίας μιας διοργάνωσης, εντός καθορισμένων χρονικών πλαισίων και παραμέτρων, οι οποίες σχετίζονται με τους πόρους, τις εγκαταστάσεις και τις επιπτώσεις. (D. Getz,

1997· Ε. Μπουντούρη, 2008) Στο Διάγραμμα 2 παρατίθεται ένα βασικό μοντέλο του στρατηγικού σχεδιασμού.

Διάγραμμα 2: Διαδικασία Σχεδιασμού Γεγονότος που λαμβάνει χώρα μία φορά

Πηγή: Ε. Μπουντούρη, 2008: 15

Όταν σχεδιάζεται ένα παγκόσμιο γεγονός το οποίο διοργανώνεται μια φορά σε μια πόλη, τα έργα που υλοποιούνται για αυτό έχουν πολύ συγκεκριμένη αρχή και τέλος. Παρόλα αυτά, μερικές φορές, όπως για παράδειγμα στη περίπτωση των Ολυμπιακών Αγώνων, συγκροτείται μια επιτροπή μόνιμου χαρακτήρα, που ασχολείται με τη διαχείριση της μόνιμης χρηματοοικονομικής και φυσικής κληρονομιάς. Παρόλα αυτά τις περισσότερες φορές οι επιτροπές αυτές δεν είναι ενεργές μετά το κλείσιμο της αυλαίας των Αγώνων. Η διαδικασία εκπόνησης όμως των σχεδίων και εφαρμογή τους έχει συνήθως μεγάλη διάρκεια. Συγκεκριμένα, για τους Ολυμπιακούς ή για τις Παγκόσμιες Εκθέσεις, απαιτούνται τις περισσότερες φορές μακροχρόνιες μελέτες σκοπιμότητας και για την κατάθεση της υποψηφιότητας τους (Bid Book) ενώ μετά την ανάθεσή τους, ακολουθεί μια περίοδος αρκετών χρόνων για την εκπόνηση λεπτομερών σχεδίων για τη διαμόρφωση του συστήματος διαχείρισης και των χώρων διεξαγωγής. (D. Getz, 1997: 75)

Όσον αφορά τη μελέτη σκοπιμότητας, των παγκοσμίων γεγονότων ή διοργανώσεων, δεν περιλαμβάνει μόνο την εκτίμηση των οικονομικών δυνατοτήτων και συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής και του παραγόμενου κέρδους. (Ε. Μπουντούρη, 2008) Είναι απαραίτητο να εμπεριέχει μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση της καταλληλότητας της προτεινόμενης περιοχής όσον αφορά την προτεινόμενη διοργάνωση και κατά πόσο γίνεται αποδεκτή και υποστηρίζεται από την τοπική κοινωνία η οποία επηρεάζεται άμεσα. Επομένως θα πρέπει να γίνεται μια ανάλυση SWOT στην οποία θα λαμβάνονται υπόψη και θα αξιολογούνται και οι κοινωνικοί παράμετροι που προκύπτουν πέρα από τους οικονομικούς.

Ο σχεδιασμός αποτελεί ίσως το βασικότερο συστατικό και για την περιοδική επιτυχία της διοργάνωσης αλλά και για τα μακροπρόθεσμα οφέλη που θα προκύψουν όσον αφορά τις μόνιμες υποδομές αλλά και τις ευκαιρίες για γενικότερη βελτίωση της ζωής των κατοίκων της περιοχής. Από την άλλη πλευρά, έχει καταγραφεί στη βιβλιογραφία ότι πολλές φορές τέτοιου είδους διοργανώσεις σχεδιάζονται και προσεγγίζονται καθαρά τουριστικά και βραχυπρόθεσμα με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη ουσιαστικής πρόνοιας για την μετά – διοργάνωση εκμετάλλευση εγκαταστάσεων να έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη δαπανηρών και ογκωδών ανεκμετάλλευτων εγκαταστάσεων (σύνδρομο ή φαινόμενο του λευκού ελέφαντα – white elephant syndrome) με αβέβαιο μέλλον. (B. Bramwell, 1997· Ε. Μπουντούρη, 2008)

Ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι μια διαδικασία που λαμβάνει σε μεγάλο βαθμό υπόψη τον παράγοντα μέλλον, κατά την οποία η επίτευξη των στόχων πραγματοποιείται μέσω της διαμόρφωσης και εφαρμογής γενικότερων μακροπρόθεσμων στρατηγικών. Η στρατηγική είναι μια σειρά από πολιτικές και προγράμματα, που αποτελούν τις γενικές και κατευθυντήριες γραμμές για την επίτευξη των στόχων, οδηγώντας συχνά σε ειδικότερες, πιο λεπτομερείς πολιτικές, σχέδια και προγράμματα. Αν και η έλλειψη στρατηγικής δεν οδηγεί πάντα σε αποτυχία, ωστόσο οι περισσότερες διοργανώσεις επωφελούνται από την ύπαρξή της. (Ε. Μπουντούρη, 2008: 16-7)

Κλείνοντας, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να επισημανθεί ότι ο σχεδιασμός μιας διοργάνωσης πρέπει να χαρακτηρίζεται από περιεκτικότητα και ευελιξία. Η εκπόνηση ενός στρατηγικού σχεδίου αποτελεί σημαντικό οδηγό για την διοργανώτρια πόλη και πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμοστεί στις ποικίλες ιδιαιτερότητες και

συνθήκες που θα παρουσιαστούν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη διοργάνωση. Από την άλλη, οι επικριτές της διαδικασίας σχεδιασμού, υποστηρίζουν ότι πρόκειται για μια χρονοβόρα και πολλές φορές γραφειοκρατική διαδικασία της οποίας τα οφέλη είναι αμφίβολα ενώ παράλληλα μειώνει την ευελιξία που αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο για την επιτυχία μια τέτοιας κλίμακας διοργάνωσης. Παρόλα αυτά, η έλλειψη σχεδιασμού έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν ξεκάθαροι στόχοι και προγραμματισμός ενώ παράλληλα δεν μπορεί να υπάρξει το στοιχείο της αξιολόγησης του μεγέθους της επιτυχίας ή και αποτυχίας της. Όταν ο σχεδιασμός είναι αποτελεσματικός, όχι μόνο δεν μειώνει την ευελιξία αλλά παράλληλα παρέχει μια σαφή εικόνα της υπάρχουσας και προβλεπόμενης κατάστασης αλλά και του περιβάλλοντος, επιτρέποντας την εκτίμηση θετικών και αρνητικών παραγόντων που χρειάζονται αλλαγή και την άμεση επέμβαση με τις κατάλληλες και απαιτούμενες τεχνικές και δράσεις. (Α. Γρηγορίου, 2006: 26-7· Ε. Μπουντούρη, 2008: 14-7)

1.3. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ένα καίριο ζήτημα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι εμπλεκόμενοι φορείς κατά τη διαδικασία σχεδιασμού των μεγάλων γεγονότων ή διοργανώσεων είναι οι επιπτώσεις του στον αστικό ιστό και τις αστικές υποδομές λόγω των έργων που απαιτούνται για την επιτυχή φιλοξενία του. Ο πολεοδομικός προγραμματισμός συνδέεται άμεσα με τη διοργάνωση παγκόσμιων γεγονότων, από την άποψη ότι οι ανάγκες των πόλεων όσον αφορά τις υποδομές λόγω της κλίμακας της διοργάνωσης που θα φιλοξενηθεί. Ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας στο σχεδιασμό είναι η πρόβλεψη πιθανών κινδύνων ή αναγκών που θα προκύψουν λόγω των προγραμματιζόμενων έργων και οι λύσεις για αντιμετώπιση τους δίνοντας πάντα έμφαση στην εικόνα της πόλης και τους κατοίκους της. (Γ. Καραγιαννάκης, 2007: 48)

Τα τελευταία χρόνια δίνεται ιδιαίτερη έμφαση και στις επιπτώσεις του σχεδιασμού στο περιβάλλον, ενώ είναι πλέον ιδιαίτερα δημοφιλής ο περιβαλλοντικός σχεδιασμός και η βιωσιμότητα του σχεδιασμού. Στο παρελθόν η περιβαλλοντική παράμετρος δεν συμπεριλαμβανόταν στο σχεδιασμό άμεσα λόγω το μεγαλειώδους χαρακτήρα τέτοιων γεγονότων. Δεν συνέπιπταν με το όραμα που είχαν για την πόλη και τον τρόπο που ήθελαν να αναδείξουν και να φιλοξενήσουν τις διοργανώσεις. Παρόλα αυτά, με την

πάροδο των χρόνων η περιβαλλοντική παράμετρος συμπεριλαμβάνεται σχεδόν πάντα στο σχεδιασμό. Οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης έχουν εισαχθεί στις πολιτικές και στρατηγικές του σχεδιασμού τέτοιων παγκόσμιων διοργανώσεων αλλά και γενικότερα. Το αν τηρούνται ή όχι μπορεί να εκτιμηθεί και κατά τη διάρκεια εφαρμογής των σχεδίων αλλά και μακροχρόνια. Την αρχή έκαναν οι διοργανωτές των Ολυμπιακών του Σίντνεϊ που με τη συνεργασία της οργάνωσης Greenpeace έκαναν μια απόπειρα να δώσουν λύσεις βιώσιμες και φιλικές προς το περιβάλλον ώστε να μην επιβαρύνουν το φαινόμενο των κλιματικών αλλαγών αλλά και γενικότερα την ατμόσφαιρα και το περιβάλλον. (Ph. Bovy, 2007) Το παράδειγμα θα αναλυθεί στο τρίτο κεφάλαιο εκτενέστερα.

Συνήθως οι περιοχές που επιλέγονται από τις Ολυμπιακές πόλεις για τη διοργάνωση τους, είναι περιοχές υποβαθμισμένες ή εγκαταλελειμμένες. Γι' αυτό το λόγο τα τελευταία χρόνια οι Ολυμπιακοί χαρακτηρίστηκαν ως Αγώνες «Ανάπλασης». Η ανάπλαση και η ανανέωση μια περιοχής είναι βασική παράμετρος στη στρατηγική του σχεδιασμού σε συνδυασμό, κυρίως την τελευταία δεκαετία, με τις αρχές της βιωσιμότητας όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, που μερικές φορές τηρούνται και κάποιες άλλες παραμένουν ανεπίτευκτοι στόχοι. (B. Digby, 2007)

Μία κύρια παράμετρος, στην οποία πρέπει να δίνουν έμφαση οι εμπλεκόμενοι στο σχεδιασμό μιας διεθνούς διοργάνωσης ή γεγονότος, είναι αυτή της ανταγωνιστικότητας. Ο όρος ανταγωνιστικότητα ερμηνεύεται αφενός ως η ικανότητα της διοργάνωσης να επιτύχει την προσδοκούμενη ποιότητα, δηλαδή την ικανοποίηση όλων των συμμετεχόντων και αφετέρου ως η αποδοτικότητά ή η βελτιστοποίηση της χρήσης των διαθέσιμων πόρων. (E. Fayos-Solá, 1998: 242) Η ανάγκη των πόλεων να επενδύσουν στο στρατηγικό σχεδιασμό και τη ανάληψη παγκόσμιων διοργανώσεων, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες ή το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου, πηγάζει κυρίως από την προσπάθειά τους να γίνουν ανταγωνιστικές μέσα σε ένα παγκόσμιο πλαίσιο αναφοράς, να προωθήσουν μια ιδιαίτερα ελκυστική εικόνα ή προφίλ προς το εξωτερικό τους περιβάλλον και να αποκτήσουν εκείνα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που θα τους προσδώσουν διεθνή αναγνώριση στην παγκόσμια αγορά. (E. Μπουντούρη, 2008: 18 -19)

Είναι γεγονός ότι λόγω του ιδιαίτερου χαρακτήρα τους, τα παγκόσμια γεγονότα ή διοργανώσεις, σχετίζονται άμεσα με την επίτευξη υψηλού βαθμού ανταγωνιστικότητας για τις πόλεις που τα διοργανώνουν, γιατί τα χρησιμοποιούν ως

«εργαλεία» ενίσχυσης της εικόνας τους και της αναγνώρισής τους διεθνώς ως πόλοι έλξης τουριστών και επενδύσεων.(Ε. Μπουντούρη, 2008) Όσον αφορά τις Ολυμπιακές πόλεις που θα αναλυθεί και σε επόμενο κεφάλαιο, υπάρχουν χαρακτηριστικά παραδείγματα πόλεων που μέσα από την διεξαγωγή τέτοιου μεγάλου γεγονότος, κατόρθωσαν να υποστηρίξουν την οικονομική τους ανάπτυξη και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους σε διεθνές επίπεδο. Ειδικότερα, για τις περιπτώσεις των αναπτυσσόμενων πόλεων, μια μεγάλη διοργάνωση ή ένα παγκόσμιο γεγονός μπορεί να λειτουργήσει ως κίνητρο ανάπτυξης του αστικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, καθώς επίσης και ως πόλος έλξης επισκεπτών σε μια περιοχή με λιγότερο ανταγωνιστικό τουριστικό προφίλ. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η ομάδα σχεδιασμού να διερευνήσει με προσοχή το κόστος και τα οφέλη που θα προκύψουν από τη διοργάνωση αλλά και τις πιθανές εξωτερικές επιπτώσεις κοινωνικού χαρακτήρα. (E. Fayos-Solá, 1998: 242-243)

Τέλος, ιδιαίτερα σημαντικός κρίνεται ο σχεδιασμός ή προγραμματισμός της μετέπειτα διαχείριση της κληρονομιάς που αφήνει ένα τέτοιας κλίμακας γεγονός. Από τα μέσα της δεκαετίας του '50, η κληρονομιά έγινε ένας σημαντικός παράγοντας στη διοργάνωση μεγάλων διοργανώσεων ή παγκόσμιων γεγονότων. Παγκόσμια γεγονότα όπως για παράδειγμα οι Ολυμπιακοί Αγώνες περιλαμβάνουν μεγάλης κλίμακας επενδύσεις που αν χρησιμοποιηθούν και εκμεταλλευτούν με το σωστό τρόπο μπορούν να προσφέρουν μακροπρόθεσμα οφέλη στις πόλεις που τους φιλοξενούν. Στόχος των σχεδίων θα πρέπει να είναι η δημιουργία υποδομής που θα προσφέρει ένα πλήρες πακέτο «οφελών» την μετά – διοργάνωσης περίοδο. (J. Gold και M. Gold, 2007: 5-6) Αυτό επιτυγχάνεται με τον εκ των προτέρων σχεδιασμό, προγραμματισμό και διαχείριση των εγκαταστάσεων κληρονομιάς, που θα απομείνουν μετά τη λήξη της διοργάνωσης αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό την εγκατάλειψη και ερείπωση τους (σύνδρομο ή φαινόμενο του λευκού ελέφαντα¹ – white elephant syndrome).

---

¹ Μεγάλης χρηματικής αξίας κτίριο – (κληρονομιά πολλές φορές από διοργάνωση ενός μεγάλου γεγονότος), του οποίου η συντήρηση έχει υπερβολικά υψηλό κόστος, και ως αποτέλεσμα με την πάροδο των χρόνων να εγκαταλείπεται – παραμελείται (περισσότερες πληροφορίες στο <http://www.thefreedictionary.com/White+elephants>)

1.4. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Στο σημείο αυτό θα γίνει αναφορά σε δύο εκ των σημαντικότερων τύπων Παγκόσμιων Γεγονότων και συγκεκριμένα στους Ολυμπιακούς Αγώνες και τις Διεθνείς Εκθέσεις EXPOS που είναι ίσως τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα.

1.4.1. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Από την περίοδο αναγέννησης των Ολυμπιακών Αγώνων στο τέλος του 19^{ου} αιώνα, ξεχωρίζουν στη κατηγορία των μεγάλων αθλητικών διοργανώσεων και αποτελούν την κορυφαία αθλητική διοργάνωση παγκοσμίως. Η κλίμακα και η σημασία τους δημιουργούν μείζον προκλήσεις και ευκαιρίες για την οργάνωση και την υποδομή των πόλεων που τους φιλοξενούν. (B. Chalkley και S. Essex, 1999: 369) Η διοργανώτρια πόλη, αποτελεί κέντρο αναφοράς ανά το παγκόσμιο κατά τη διάρκεια διεξαγωγής τους ενώ παράλληλα της δίνεται η ευκαιρία να αναβαθμίσει μέσω αυτών, εγκαταλελειμμένες ή υποβαθμισμένες κεντρικές ή όχι περιοχές της αποκτώντας με αυτό τον τρόπο μια ιδιαίτερα σημαντική κληρονομιά όταν η αυλαία των Αγώνων κλείσει. (J. Gold και M. Gold, 2007: 5–9) Επίσης της δίνεται η ευκαιρία να δημιουργήσει ένα ελκυστικό περιβάλλον για τους επισκέπτες και για εξωτερικές επενδύσεις. Παρά το γεγονός ότι πολλές φορές οι διοργανώσεις έχουν ομοιότητες, κάθε μια είναι μοναδική, καθώς αντανακλά αφενός την ιστορική, κοινωνική και οικονομική φυσιογνωμία της πόλης αλλά και της χώρας γενικότερα που τη φιλοξενεί και αφετέρου το γενικότερο παγκόσμιο κλίμα της εποχής που συνεχώς μεταβάλλεται. (E. Μπουντούρη, 2008: 19)

Ο λόγος που Αγώνες είναι τόσο σημαντικοί διεθνώς είναι η ιδιαιτερότητά τους ως γεγονός. Είναι ένα αθλητικό γεγονός με υψηλό κύρος και με βαθύτερο πολιτιστικό και κοινωνικό νόημα και μηνύματα. (G. Andranovich, 2001: 114) Η διοργάνωση λαμβάνει χώρα ανά τετραετία και η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ) επιλέγει κάθε φορά διαφορετική πόλη φιλοξενίας, ανάλογα με τα «βιβλία προσφοράς» που κατατίθενται από τις ενδιαφερόμενες υποψήφιες πόλεις. Η επιλογή της διοργανώτριας πόλης προκύπτει από ένα σύστημα ψηφοφορίας, μετά από επισκέψεις της ΔΟΕ σε κάθε μια από τις υποψήφιες πόλεις. Η πόλη που επιλέγεται για τη διεξαγωγή των Αγώνων είναι δεσμευμένη με αυστηρή σύμβαση με τη ΔΟΕ ενώ παράλληλα η διαδικασία προετοιμασίας των Ολυμπιακών της κάθε διοργανώτριας πόλης ελέγχεται αυστηρά από την Ολυμπιακή κίνηση που αποτελείται από τέσσερα

κύρια όργανα, βασικότερο εκ των οποίων η ΔΟΕ, η οποία επιτηρεί τη γενική διεξαγωγή των Ολυμπιακών. (B. Chalkley και S. Essex, 1999: 372-3) Τις τελευταίες δεκαετίες τα ποσά που δαπανώνται για τα δικαιώματα τηλεοπτικής κάλυψης κλιμακώνονται ολοένα και περισσότερο και καθιστούν τους Αγώνες ένα σημαντικό οικονομικό πόρο, δελεάζοντας ολοένα και περισσότερες πόλεις παγκοσμίως να καταθέσουν υποψηφιότητα ανάληψής τους. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο το γεγονός ότι το σύμβολο των Αγώνων, αποτελεί ίσως το πιο αναγνωρίσιμο διεθνώς, καθώς μεγαλύτερο του 90% ποσοστού του παγκόσμιου πληθυσμού το διακρίνει και το αναγνωρίζει, ποσοστό πολύ μεγαλύτερο από αντίστοιχα λογότυπα μεγάλων εταιριών, όπως η Shell ή τα McDonald's. (G. Andranovich, 2001: 114)

Το μάρκετινγκ των Ολυμπιακών Αγώνων έχει γίνει πια ίσως ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες στη στρατηγική κάθε διοργανώτριας πόλης. Το Ολυμπιακό Πρόγραμμα Μάρκετινγκ αποτελείται από ένα αριθμό στοιχείων κλειδιών τα οποία είτε διαχειρίζονται είτε επιβλέπονται από τη ΔΟΕ. Συγκεκριμένα, υπάρχουν τρεις κατηγορίες Ολυμπιακών χορηγών και τρεις κατηγορίες προμηθευτών που μαζί αποτελούν το 40% των εσόδων μάρκετινγκ της ΔΟΕ. Η πώληση των δικαιωμάτων τηλεοπτικής μετάδοσης (50%), των εισιτηρίων (8%) και η χορήγηση αδειών (2%) καλύπτουν το υπόλοιπο κομμάτι των εσόδων. Η ΔΟΕ διαθέτει το 8% των εσόδων της για τα έξοδα της διοίκησης της ενώ το υπόλοιπο διανέμεται στην Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων (OCOGs), στις Εθνικές Ολυμπιακές Επιτροπές (NOCs) και στις Διεθνής Ομοσπονδίες (IFs). (G. Masterman, 2004: 114)

Οι Ολυμπιακοί χορηγοί όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, χωρίζονται σε τρεις βαθμίδες: (G. Masterman, 2004: 114 -115)

1. Το πρόγραμμα Ολυμπιακών Συνέταιρων (TOP): το πρόγραμμα αυτό αποτελείται από αποκλειστικές χορηγίες που προσφέρουν παγκόσμια δικαιώματα όλο το χρόνο και σε μια διαρκή αναβαθμισμένη βάση κατευθείαν με τη ΔΟΕ. Κάποιοι εκ των τρέχον Συνέταιρων είναι:

- Coca Cola
- John Hancock
- Kodak
- McDonald's

- Panasonic
  - Samsung
  - Schlumberger Sema
  - Sport Illustrated Time
  - Swatch
  - Visa
  - Xerox
2. Πρόγραμμα Χορηγιών Ολυμπιακών Αγώνων: το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει αποκλειστικές συμφωνίες με σπόνσορες για τα δικαιώματα στην τρέχουσα Ολυμπιάδα τα οποία διαπραγματεύεται κατευθείαν η Επιτροπή της OCOG κάθε διοργανώτριας πόλης.
3. Πρόγραμμα Χορηγιών Εθνικών Ολυμπιακών Επιτροπών (NOC): τα προγράμματα διαπραγματεύονται από την κάθε Εθνική Ολυμπιακή Επιτροπή για αναβαθμισμένες συμφωνίες.

Οι τρεις κατηγορίες Προμηθευτών που αναφέρθηκαν πιο πάνω είναι: (G. Masterman, 2004: 114 -115)

1. Ολυμπιακό Πρόγραμμα Προμηθειών – Ενίσχυσης: Αποκλειστικές προμήθειες που προσφέρουν διεθνή δικαιώματα όλο το χρόνο σε μια αναβαθμισμένη βάση κατευθείαν στη ΔΟΕ. Κάποιοι εκ των τρέχον προμηθευτών είναι:
- DaimlerChrysler: (εμπλουτισμός των μέσων μεταφοράς έξω από τη χώρα που φιλοξενεί τους Αγώνες)
  - Mizuno: (Ενδυματολογικά της ΔΟΕ)
  - Pfizer: (Φαρμακευτικός εφοδιασμός της Ιατρική Επιτροπή της ΔΟΕ)
  - Schenker AG
2. Προμήθειες Οργανωτικής Επιτροπής των Ολυμπιακών Αγώνων (OCOGs): Αποκλειστικές συμφωνίες για την απόκτηση των δικαιωμάτων της κάθε Ολυμπιάδας τα οποία διαπραγματεύονται με την Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων της πόλης που τους φιλοξενεί.

3. Προμήθειες Εθνικής Ολυμπιακής Επιτροπής (NOC): Συμφωνίες οι οποίες διαπραγματεύονται κάθε φορά με την Εθνική Ολυμπιακή Επιτροπή της διοργανώτριας χώρας

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, παρά το γεγονός ότι διαρκούν μόνο δύο εβδομάδες, αποτελούν το σημαντικότερο τουριστικό αθλητικό γεγονός ενώ παράλληλα έχουν σημαντικές μακροχρόνιες (τουλάχιστον δεκαετίας) οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας των πόλεων που τους φιλοξενούν. Τα οφέλη που μπορεί η εκάστοτε διοργανώτρια πόλη να αποκομίσει είναι ιδιαίτερα σημαντικά. Συγκεκριμένα: (Ε. Μπουντούρη, 2008: 20)

- Οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη
- Προσέλκυση τουριστών σε διαχρονική βάση
- Δημιουργία ισχυρού τουριστικού προφίλ για την πόλη και τη χώρα στο εξωτερικό
- Δημιουργία, βελτίωση και εκσυγχρονισμός των αστικών και, ειδικότερα, των τουριστικών υποδομών.
- Εξειδίκευση ανθρώπινου εργατικού δυναμικού σε οργανωτικούς, χρηματοοικονομικούς και διοικητικούς τομείς, με έμφαση στην οργάνωση ειδικών – μεγάλης κλίμακας διοργανώσεων

Οι πόλεις που έχουν φιλοξενήσει τους σύγχρονους Ολυμπιακούς είχαν θέσει ως στόχο τους να παράγουν ένα συγκεκριμένο προφίλ διεθνούς ανταγωνιστικότητας στοιχείο που υποδηλώνει τη σπουδαιότητα της διοργάνωσης των Αγώνων και τον αντίκτυπο τους στις πόλεις που τους φιλοξενούν. (Θ. Μεταξάς και Β. Αυγερινού, 2004: 389) Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η περίπτωση των Ολυμπιακών της Βαρκελώνης το 1996 όπου η πόλη μετά της διοργάνωση των Αγώνων απέκτησε ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό τουριστικό προφίλ όπου ήταν και ο στόχος του προγράμματος ενώ αναβαθμίστηκε το αστικό της περιβάλλον μέσω των αστικών αναπλάσεων σε υποβαθμισμένες και εγκαταλελειμμένες περιοχές του κέντρου και όχι μόνο. Από την άλλη, η διοργάνωση των Αγώνων στο Σίντνεϊ είχαν ως αποτέλεσμα την αναβάθμιση μιας εγκαταλελειμμένης και περιβαλλοντικά υποβαθμισμένης βιομηχανικής περιοχής ενώ παράλληλα δημιουργήθηκε ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό προφίλ σε πολλούς τομείς όπως τον τουρισμό και την εξειδίκευση προσωπικού για

διοργάνωση μεγάλων γεγονότων, με αποτέλεσμα να προσφέρουν την βοήθειά και την τεχνογνωσία τους για τη διοργάνωση μεγάλων γεγονότων που ακολούθησαν όπως για παράδειγμα στην Ολυμπιάδα της Αθήνας 2004 και του Πεκίνου 2008. Όπως γίνεται αντιληπτό το προφίλ που δημιουργεί η πόλη που φιλοξενεί μια Ολυμπιάδα αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό παράγοντα στην εξέλιξη της την μετά - Ολυμπιακή περίοδο, γιατί της δίνεται η ευκαιρία να εκμεταλλευτεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη φιλοξενία των Αγώνων (προβολή, ποιοτική αναβάθμιση αστικού χώρου κτλ) που με την σωστή εκμετάλλευση θα αποτελέσουν στοιχεία μακροπρόθεσμης κοινωνικοοικονομικής και τουριστικής ανάπτυξης. (B. Digby, 2007)

Οι διοργανώτριες πόλεις μπορούν να κατηγοριοποιηθούν χρησιμοποιώντας ως βασικό κριτήριο τις παρεμβάσεις (πολεοδομικού, αρχιτεκτονικού χαρακτήρα κτλ) που υλοποιήθηκαν για το στήσιμο των Αγώνων. Σύμφωνα με αυτό, κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις ομάδες. Στην πρώτη ομάδα ανήκουν οι πόλεις με μικρές έως και μηδενικές πολεοδομικές, αρχιτεκτονικές ή άλλου τύπου παρεμβάσεις. Στη κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως Αμερικανικές πόλεις που έχουν φιλοξενήσει στο παρελθόν τη διοργάνωση όπως για παράδειγμα το Λος Άντζελες το 1984 και η Ατλάντα το 1996. Ο λόγος που δεν έγιναν παρεμβάσεις σε αυτές τις περιπτώσεις είναι ότι οι συγκεκριμένες πόλεις είχαν ήδη την αναγκαία υποδομή (αθλητική, συγκοινωνιακή, πολιτιστική κτλ) για τη φιλοξενία των Αγώνων είτε μέσα στις Πανεπιστημιακές πόλεις τους είτε στον αστικό ιστό. Στη δεύτερη ομάδα ανήκουν οι πόλεις οι οποίες συνδύασαν τον σχεδιασμό των Ολυμπιακών με μια μακροχρόνια περιβαλλοντική και αναπτυξιακή πολιτική αστικών παρεμβάσεων. Στη κατηγορία αυτή κατατάσσονται οι διοργανώτριες πόλεις που ενέταξαν τις προγραμματισμένες Ολυμπιακές παρεμβάσεις σε ένα στρατηγικό σχεδιασμό και συνδυάστηκαν με μία πλήρη πρόταση ανάπτυξης και αναβάθμισης αστικών περιοχών. Σε αυτή τη κατηγορία κατατάσσεται η Σεούλ το 1988 και η Βαρκελώνη το 1996. Τέλος, η τρίτη ομάδα αφορά τις πόλεις που η στρατηγική τους επικεντρώθηκε σε σημειακού τύπου παρεμβάσεις. Στη περίπτωση αυτή οι παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν δεν οδήγησαν στη ριζική αναμόρφωση του προφίλ των πόλεων και η κληρονομιά που άφησαν οι Αγώνες μετά τη λήξη τους ήταν αν όχι μηδενική, αδιάφορη. Στη κατηγορία αυτή κατατάσσεται το Μεξικό το 1968 και η Μόσχα το 1980. (Γ. Στεφανίδου, 2006: 18)

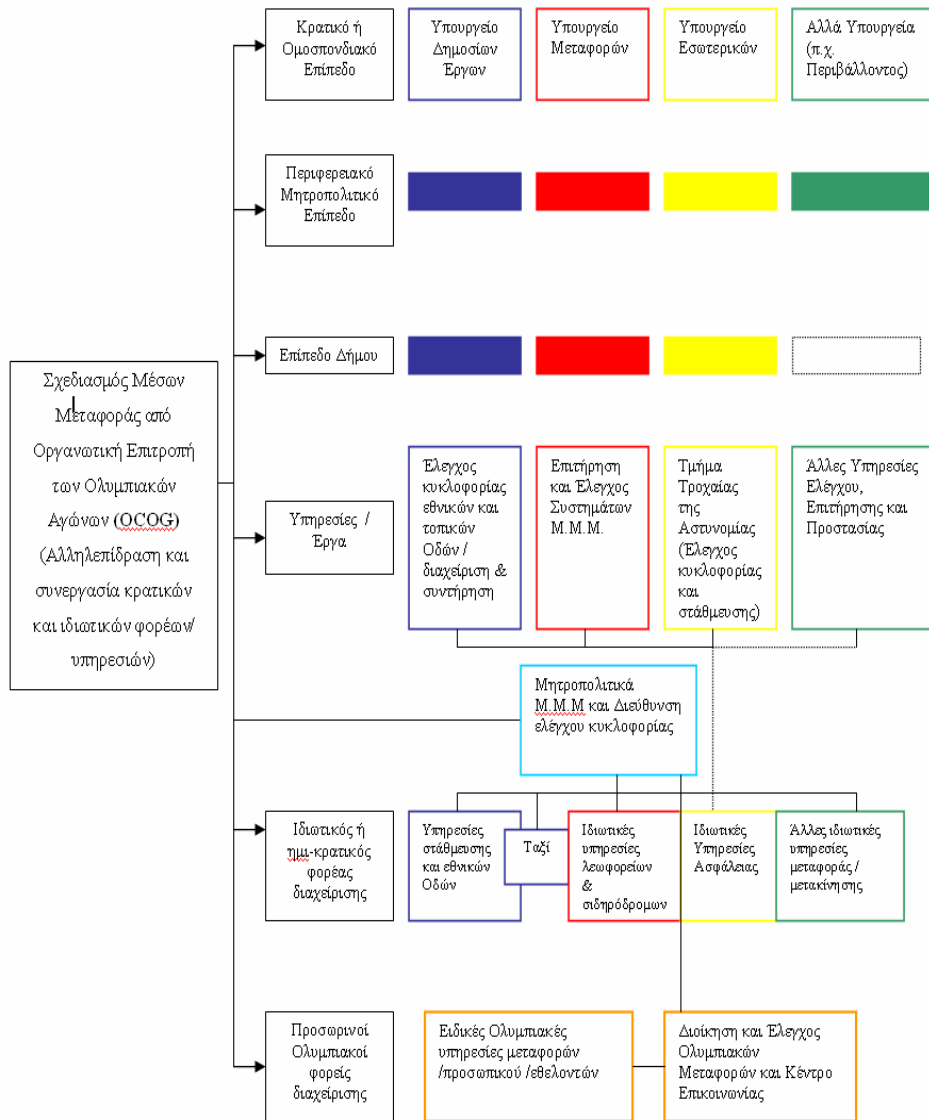
Η Ολυμπιακή κληρονομιά έχει πολλές όψεις και διαστάσεις, κάποιες από τις οποίες είναι οι εμφανείς και αναγνωρίσιμες όπως για παράδειγμα τα αρχιτεκτονικά και πολεοδομικά «υπολείμματα» των Αγώνων (E. Beriatos and A. Gospodini, 2004), το μάρκετινγκ της πόλης και η οικονομική και τουριστική ανάπτυξη και οι λιγότερο αντιληπτές και αναγνωρίσιμες (άυλες) οι οποίες παρόλα αυτά είναι εξίσου σημαντικές. Τέτοιου είδους κληρονομιά είναι η παραγωγή ιδεών και πολιτιστικών αξιών, η διαπολιτισμική εμπειρία, η εκπαίδευση, η συλλογική προσπάθεια, ο εθελοντισμός, η εμπειρία και η τεχνογνωσία που αποκτάτε μετά τη λήξη των Αγώνων. Παρόλο που δεν γίνονται αντιληπτές στο βαθμό των πρώτων, είναι εξίσου σημαντικές εφόσον συμβάλλουν στη δημιουργία μιας μακροπρόθεσμης και πολλές φορές ουσιαστικότερης κληρονομιάς. (E. Μπουντούρη, 2008: 21-22)

Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι προσωρινές παρεμβάσεις που γίνονται στα πλαίσια των Αγώνων για τον έλεγχο και διαχείριση των ΜΜΜ. Η προσωρινή αυτή πολιτική αποτελεί ένα ιδιαίτερα δύσκολο ζήτημα για την διοργανώτρια πόλη κατά την διάρκεια των Αγώνων. Ο λόγος είναι ότι αναμειγνύονται και έχουν κάθετες αλληλεπιδράσεις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές οντότητες ως επίσης και ιδιωτικοί φορείς, στη διαχείριση και έλεγχο των δημόσιων έργων, έργων μεταφοράς, υπηρεσιών ασφάλειας κτλ. Η πιο μεγάλη πρόκληση είναι η παράδοση ενός «μοντέλο κινητικότητας» που να είναι δοκιμασμένο και αποδεδειγμένης αξίας, το οποίο να χρησιμοποιείται ως οδηγός ή κατευθυντήρια τεχνική για όλες τις διοργανώτριες πόλεις. (Ph. Bony, 2007) Ένα τέτοιο μοντέλο προτείνει ο Bony (2007) στο οποίο ορίζονται, ανάλογα με το χωρικό επίπεδο, οι αρμόδιοι φορείς και οι αλληλεπιδράσεις των ιδιωτικών και δημοσίων φορέων ως επίσης και οι αρμοδιότητές τους αναφορικά με τη διαχείριση και τον έλεγχο αλλά και τις προσφερόμενες υπηρεσίες του καθενός. (Διάγραμμα 3)

Τέλος, η ΔΟΕ, στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος, χάραξε νέες κατευθύνσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα των εγκαταστάσεων και των ευρύτερων πολιτικών των Ολυμπιακών πόλεων αφήνοντας ανεπηρέαστη την ποιότητα των εγκαταστάσεων για τους αθλητές, αλλά παράλληλα αποφεύγοντας επενδύσεις που δεν προσβλέπουν μακροπρόθεσμα οφέλη για τους πολίτες. (IOC Olympic Studies Centre, 2002: 3) Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο παράλληλος σχεδιασμός της διαχείρισης του κτιριακού αποθέματος των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων για την μετά Ολυμπιακή περίοδο ώστε να εκμεταλλευτεί άμεσα μετά

τη λήξη των Αγώνων για να αποφευχθεί η πιθανότητα ερημοποίησης των εγκαταστάσεων. Η διοργανώτρια πόλη θα πρέπει να ετοιμάσει μια ολοκληρωμένη στρατηγική για να είναι έτοιμη να εκμεταλλευτεί τις προσφερόμενες ευκαιρίες αλλά και για να αποφύγει τους πιθανούς κινδύνους που προκύπτουν από τη διοργάνωση ενός τέτοιας κλίμακας γεγονότος. (J. Gold και M. Gold, 2007: 5-11)

Διάγραμμα 3: Προτεινόμενο Μοντέλο διαχείρισης MMM για τις διοργανώτριες Ολυμπιακές Πόλεις

Πηγή: Ph. Bony (2007), ίδια επεξεργασία

1.4.2. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ (EXPOs)

Η λέξη EXPO - ή έκθεση (exposition) - χρησιμοποιείται για ποικίλες περιστάσεις, από τα εμπορικά εκθέματα μέχρι τις διασκέψεις, που οργανώνονται συχνά από μια επιχείρηση ή από πρόσωπα με κοινά ενδιαφέροντα - για εμπορικούς ή/και εκπαιδευτικούς λόγους- που δεν είναι απαραίτητα διεθνείς, ούτε χρηματοδοτούνται απαραίτητα από το δημόσιο. (<http://www.foundationexpo88.org/expofaqs.html>)

Οι εκθέσεις μπορεί επίσης να αφορούν γεγονότα καλής θέλησης - όπου μια κυβέρνηση εκδίδει τις προσκλήσεις - στα έθνη, τις εταιρίες ή τους συνεταιρισμούς για την έκθεση της εργασίας τους σε έναν ιδιαίτερο τόπο συναντήσεως - για μία περίοδο μερικών εβδομάδων ή μερικών μηνών - με σκοπό την δημιουργία φιλικών δεσμών μεταξύ της διοργανώτριας πόλης ή έθνους και των συμμετεχόντων - που μπορούν επίσης να διευκολύνουν άλλους οικονομικούς, πολιτιστικούς, και κοινωνικούς δεσμούς. (<http://www.foundationexpo88.org/expofaqs.html>)

Η φιλοξενία μιας Διεθνούς Έκθεσης πολύ σύντομα έγινε ένα πολυπόθητο γεγονός για όλα τα αναπτυγμένα έθνη - που απαιτεί ένα γενικό διοικητικό σώμα για το συντονισμό των διάφορων Διεθνών Εκθέσεων - όπου και όσο συχνά διοργανώνονται - καθώς επίσης των κανόνων ή προϋποθέσεων συμμετοχή – σύμφωνα με τη διεθνή διπλωματική Συνθήκη του 1928 στο Παρίσι, που αφορούσε την σύσταση του επίσημου φορέα των EXPOs την «Υπηρεσία / Φορέας Διεθνών Εκθέσεων» (Bureau International des Expositions – B.I.E.). Στη Συνθήκη του 1928 δόθηκε και ο επίσημος ορισμός των διεθνών εκθέσεων EXPOs που ορίζει ως έκθεση (exhibition) μια επίδειξη η οποία, όποιος και να είναι ο τίτλος της, έχει ως κύριο στόχο την εκπαίδευση του κοινού, εκθέτοντας τα μέσα στη διάθεση του κοινού για την ικανοποίηση των πολιτιστικών αναγκών, παρουσιάζοντας την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε ένα ή περισσότερους τομείς της ή αναλύοντας τις μελλοντικές προοπτικές. (<http://www.foundationexpo88.org/expofaqs.html>)

Μέχρι στιγμής, υπάρχουν δύο τύποι παγκόσμιων ή διεθνών εκθέσεων, οι καταχωρημένες (registered) και οι αναγνωρισμένες (recognized). Οι καταχωρημένες εκθέσεις, οι οποίες παλαιότερα ονομάζονταν «Universal Expositions», είναι οι μεγαλύτερες διοργανώσεις, στις οποίες οι συμμετέχοντες έχουν συνήθως τα δικά τους περίπτερα, βάσει ενός παγκόσμιου ενδιαφέροντος θέματος που τέθηκε. Οι εκθέσεις αυτές έχουν ιδιαίτερα υψηλό κόστος τις περισσότερες φορές. Η διάρκειά αυτού του τύπου εκθέσεων κυμαίνεται μεταξύ έξι εβδομάδων και έξι μηνών. Οι καταχωρημένες

εκθέσεις γίνονται σε διάστημα τουλάχιστον μιας πενταετίας. Από την άλλη, οι αναγνωρισμένες εκθέσεις είναι μικρότερης κλίμακας, όσον αφορά το περιεχόμενο και τις επενδύσεις και μικρότερης διάρκειας (διαρκούν μεταξύ τριών εβδομάδων και τριών μηνών). Όπως και στις καταχωρημένες έτσι και στις αναγνωρισμένες, υπάρχει μια κοινή θεματολογία η οποία όμως στη δεύτερη περίπτωση έχει πιο περιορισμένο εύρος. Οι εκθέσεις αυτές στο παρελθόν ονομάζονταν «Διεθνείς ή Εξειδικευμένες Εκθέσεις» (International or Specialized Expositions). Η συνολική τους επιφάνεια δεν πρέπει να ξεπερνά τα 25 εκτάρια, ενώ οι διοργανωτές είναι υποχρεωμένοι να «στήσουν» τα περίπτερα των χωρών που συμμετέχουν. Τέλος, μόνο μία αναγνωρισμένη έκθεση μπορεί να πραγματοποιηθεί μεταξύ δύο καταχωρημένων εκθέσεων. (http://en.wikipedia.org/wiki/World's_Fair)

Σε μια EXPO περιλαμβάνονται τα περίπτερα των συμμετεχόντων κρατών με εκθέματα που αφορούν τη θεματολογία της Έκθεσης. Επιπλέον, περιλαμβάνονται περίπτερα μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων, χορηγών της διοργάνωσης ή μεγάλων ευρύτερων δημόσιων επιχειρήσεων όπως τραπεζών, τηλεπικοινωνιών, εταιρείες αερομεταφορών κτλ. Σε ειδικά διαμορφωμένους συνεδριακούς χώρους διοργανώνονται συνέδρια και εκδηλώσεις παγκόσμιου ενδιαφέροντος, σχετικά με το εκάστοτε επιλεγμένο θέμα της έκθεσης. Η διοργανώτρια χώρα είναι υπεύθυνη για την κατασκευή εξειδικευμένων θεματικών περίπτρων, ενώ τις περισσότερες φορές κατασκευάζεται και ένα περίπτερο μνημειακής φύσης, το οποίο παραμένει ως μουσείο, μνημείο ή χώρος προσέλκυσης τουριστών, μετά το κλείσιμο της αυλαίας της Έκθεσης.

Σε μια ευρύτερη κλίμακα, οι εκθέσεις έχουν χρησιμοποιηθεί επίσης ως ώθηση για την προώθηση του πληρέστερου και ουσιαστικότερου προγραμματισμού ή / και αστικής ανανέωσης και επανασχεδιασμού. Κάποια γνωστά μνημεία παλαιότερων Εκθέσεων τα οποία μέχρι και σήμερα αποτελούν τοπόσημα, είναι ο Πύργος του Άιφελ στο Παρίσι (1889), το στάδιο Wembley στο Λονδίνο (1924–5), το Atomium στις Βρυξέλλες (1958), το Space Needle στο Σιάτλ (1962) και το Aquarium στη Λισσαβόνα (1998). Πέρα από τα περίπτερα στον εκθεσιακό χώρο, υπάρχουν και διάφοροι άλλοι ειδικά διαμορφωμένοι χώροι οι οποίοι φιλοξενούν διάφορες πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις καθώς επίσης και χώροι εξυπηρέτησης των επισκεπτών. (B. Chalkley και S. Essex, 1999: 369-72)

Οι χώρες που διεκδικούν συνήθως τις EXPOs είναι χώρες με ανοδική οικονομικά πορεία που έχουν στόχο την παγκόσμια προβολή τους και την ανάδειξη της πολιτιστικής, οικονομικής, ιστορικής και τεχνολογικής τους φυσιογνωμίας. Η διοργανώτρια πόλη επιδιώκει, πέρα από τη γενικότερη προβολή της, να εδραιωθεί ως τελικός τουριστικός προορισμός σε διεθνές επίπεδο. (Ε. Μπουντούρη, 2008: 23) Η ανάληψη της διοργάνωσης της EXPO αποτελεί σημαντική ευκαιρία για την ολοκλήρωση ή την επιτάχυνση της υλοποίησης σημαντικών έργων υποδομής ή ανάπλασης υποβαθμισμένων περιοχών, που αποτελούν κληρονομιά της πόλης και έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν μελλοντικά για άλλου είδους δραστηριότητες. (Α. Γρηγορίου, 2006: 45· Ε. Μπουντούρη, 2008: 23)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο
ΑΣΤΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ:
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

2. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ – ΑΣΤΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι πόλεις που αναλαμβάνουν την φιλοξενία τέτοιου είδους γεγονότων παγκόσμιας προβολής, όπως είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες, προβαίνουν σε διαμόρφωση του αστικού τους ιστού, μέσα από παρεμβάσεις μεγάλης και μικρής κλίμακας, ώστε να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες που απαιτούνται για τη διοργάνωση.

Κάθε πόλη που αναλαμβάνει να φιλοξενήσει τους Αγώνες αναπτύσσει την δική της στρατηγική με στόχο την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της, της κουλτούρας της αλλά και των ιδιαιτεροτήτων της. Αποτελεί μια ευκαιρία προβολής της πόλης, που αν διαχειριστεί σωστά και έξυπνα από τους υπευθύνους - οργανωτές, τότε θα αποτελέσει μοχλό περαιτέρω ανάπτυξής της σε διάφορους τομείς όπως είναι η οικονομία, μέσω κλάδων όπως ο τουρισμός, οι επενδύσεις κ.α.

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναλυθούν παραδείγματα στρατηγικών σχεδιασμού τριών Ολυμπιακών πόλεων του παρελθόντος και συγκεκριμένα της Βαρκελώνης (1992), του Σίντνεϊ (2000) και της Αθήνας (2004). Θα εξεταστούν οι στρατηγικές που ακολούθησαν και πώς αυτές επηρέασαν την μετά – Ολυμπιακή περίοδο στην ανάπτυξη τους αλλά και σε ποιο βαθμό ακολουθήθηκαν και υλοποίησαν του αρχικούς στόχους με επιτυχία ή όχι ενώ παράλληλα πώς αυτές επηρέασαν το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της κάθε διοργανώτριας πόλης ξεχωριστά. Τέλος, θα αναλυθούν οι χωρικές επιπτώσεις στον αστικό ιστό των πόλεων αλλά και η μετέπειτα διαχείριση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων, όταν η αυλαία της διοργάνωσης έκλεισε.

2.2. ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 1992

Η εμπειρία της Βαρκελώνης είναι πολύ σημαντική γιατί αποτελεί ίσως την πιο επιτυχημένη διοργάνωση των σύγχρονων Ολυμπιακών. Οι Αγώνες αντιμετωπίστηκαν από τη Βαρκελώνη ως μια μοναδική ευκαιρία για ένα αναπτυξιακό ξεκίνημα, το οποίο θα άλλαζε την προ-ολυμπιακή της κατάσταση και θα συνέβαλλε στην επίλυση των προβλημάτων υποβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος που αντιμετώπιζε η πόλη την εποχή εκείνη. Επιπλέον, πρόκειται για μια Ολυμπιακή πόλη, η οποία εισπράττει

μέχρι και σήμερα τα οφέλη της παγκόσμιας αναγνώρισης, χάρη στην επιτυχημένη διοργάνωση των Αγώνων και τις ουσιαστικές αναπλάσεις που άλλαξαν το προφίλ της. (Α. Μαντίδη, 2003: 29) Η εμπειρία της, κρίνεται σκόπιμο να μελετηθεί και να αναλυθεί γιατί έχει αποτελέσει για πολλές μετέπειτα Ολυμπιακές πόλεις υπόδειγμα αλλά και για να γίνει στη συνέχεια σύγκριση της πολιτικής της σε διάφορους τομείς με τη περίπτωση των Ολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου 2012, οι οποίοι βρίσκονται στη φάση προετοιμασίας.

3.2.1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΓΩΝΩΝ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η πόλη της Βαρκελώνης, τα τελευταία 20 χρόνια υπέστη ένα πλήρη μετασχηματισμό ο οποίος συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων το 1992. Η Ολυμπιακή εμπειρία της χαρακτηρίστηκε ως μια εκ των πιο επιτυχημένων στην ιστορία των Αγώνων και σίγουρα η πιο επιτυχημένη στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Η περίπτωση της Βαρκελώνης αποτελεί παράδειγμα διεθνούς προσοχής. Έχει αναλυθεί και εξεταστεί από διάφορους επιστήμονες, σε διάφορες παραμέτρους όπως για παράδειγμα οικονομικούς, σχεδιαστικούς κτλ. Αποτελεί υπόδειγμα η περίπτωση της και η πορεία της τα τελευταία χρόνια για πολλές πόλεις από τα μέσα της δεκαετίας του 80'. Το «Μοντέλο της Βαρκελώνης» είναι αδιαφιλονίκητα ένα λαμπρό παράδειγμα αστικής μεταμόρφωσης για την βελτίωση και ανάπτυξη των πόλεων. Αυτό υποστηρίζεται στο μεγαλύτερο ποσοστό της υπάρχουσας βιβλιογραφίας που σχετίζεται με τέτοιου είδους θεματολογία. (F.J. Monclus, 2007: 218-9)

Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι η αναγέννηση της πόλης έγινε μέσω μιας σειράς στρατηγικών πολεοδομικών μελετών και προγραμμάτων σχετιζόμενων με τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, που προέκυψαν όμως από μια διαδικασία η οποία είχε κινηθεί πολύ νωρίτερα από την ανάληψη της διοργάνωσης των Αγώνων. Η ικανότητα διαχείρισης των Ολυμπιακών, ενός τέτοιου μεγάλου γεγονότος, και η μετατροπή του σε «μοχλό» αστικής αναδόμησης και ανάπτυξης όπως έγινε στην περίπτωση της Βαρκελώνης, αποτελεί άθλο, τονίζοντας παράλληλα ότι η πόλη την περίοδο αυτή ήταν σε περίοδο αποβιομηχάνισης και το περιβάλλον της χαρακτηριζόταν ως αναπτυσσόμενο. (M. P. Balibrea, 2001: 187-210)

Η αληθινή επιτυχία των Ολυμπιακών της Βαρκελώνης ήταν η μεταμόρφωση που βίωσε η πόλη, μέσω μιας σειράς δράσεων, που υπό κανονικές συνθήκες θα υλοποιούνταν μετά από δεκαετίες. Παρόλα αυτά, εκμεταλλεύτηκε με τον καλύτερο

δυνατό τρόπο, την ανάληψη των Αγώνων, με αποτέλεσμα οι δράσεις αυτές να υλοποιηθούν σε έξι μόνο χρόνια. (L. Moix, 1994)

Το τρικ σύμφωνα με τον Maragall, δήμαρχο της Βαρκελώνης την περίοδο 1982 - 1997, της στρατηγικής της Βαρκελώνης ήταν ότι δόθηκε έμφαση στην ποιότητα της μετατροπής και ανάπλασης των χώρων και των εγκαταστάσεων ενώ σε δεύτερη μοίρα ερχόταν η ποσότητα αυτών. Η κατεύθυνση όμως αυτή άλλαξε με πρόφαση την ανάληψη των Ολυμπιακών και αντιστράφηκε από την Ποιότητα στην Ποσότητα. Η αλλαγή αυτή αποτέλεσε μια στρατηγική προσέλκυσης δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων, ως επίσης και ένα εργαλείο ικανό να ανταπεξέλθει στην περίοδο οικονομικής ύφεσης. Όταν ανατέθηκαν οι αγώνες στη Βαρκελώνη, το πεδίο της οικονομίας είχε αλλάξει προς το καλύτερο. Η οικονομική αυτή ανάκαμψη βασιζόταν σε μεγάλο βαθμό στην πλήρη ενσωμάτωση της Ισπανίας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα – και το κλίμα ητο ευνοϊκό για την αναγέννηση της πόλης της. (F.J. Monclus, 2007: 219-31)

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναφερθεί ότι η Βαρκελώνη χρησιμοποίησε εμπειρίες παλαιότερων Ολυμπιακών διοργανώσεων σε θέματα τεχνικά και σχεδιαστικά αλλά και σε θέματα οικονομικά όπως για παράδειγμα στο ύψος του προϋπολογισμού, ούτως ώστε να μπορέσει να κάνει μια πρώτη αρχική ενδεικτική εκτίμηση και συγκεκριμένα ήρθαν σε επαφή με τους διοργανωτές των Ολυμπιακών στο Λος Άντζελες. Δεν είναι άλλωστε τυχαία η σύγκριση των δύο Ολυμπιάδων, της Βαρκελώνης και του Λος Άντζελες, όπου και στις δύο περιπτώσεις υπήρχε επικέντρωση του σχεδιασμού στην ανανέωση και ανάπλαση των παραλιακών τους μετώπων. Υπάρχουν βέβαια και πολλές διαφορές οι οποίες δεν είναι τις παρούσης να αναφερθούν στο συγκεκριμένο κεφάλαιο. (F.J. Monclus, 2003)

Η οριοθέτηση των τεσσάρων Ολυμπιακών περιοχών, η συμμετοχή άλλων πόλεων στην οργάνωση αθλητικών αγώνων, η ίδρυση ενός μικτού μοντέλου χρηματοδότησης το οποίο περιλάμβανε δημόσιο και ιδιωτικό κεφάλαιο και ο προγραμματισμός μιας πολιτιστικής Ολυμπιάδας διήρκησε τέσσερα χρόνια.

Κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού του προκαταρτικού προγράμματος υποψηφιότητας που ο διήρκησε έξι μήνες, μια ομάδα ειδικών (μηχανικοί, οικονομολόγοι, πολιτικοί) κατέγραψαν παράλληλα τα κύρια ζητήματα που έπρεπε να αντιμετωπισθούν ώστε να

επιτευχθεί αυτό το στοίχημα. Τα ζητήματα αυτά αφορούσαν: (M. P. Balibrea, 2001: 187-210)

- τις αθλητικές και τεχνολογικές ανάγκες
- τον αστικό σχεδιασμό – στρατηγική
- την διαμονή των επισκεπτών / κατοικίες ομάδων και αθλητώνκτλ
- τις χρηματοδοτήσεις.

Η στρατηγική σχεδιασμού των Ολυμπιακών Αγώνων είχε ως βάση του τις τέσσερις κύριες Ολυμπιακές περιοχές. Στόχος ήταν η δημιουργία νέων κεντρικότητων μέσα σε αυτές. Εκ των τεσσάρων περιοχών – δύο ήταν οι περιοχές κλειδιά όσον αφορά τις αθλητικές εγκαταστάσεις που απαιτούνταν και μια τρίτη περιοχή σε μικρότερο βαθμό ενώ παράλληλα έψαχναν μια στρατηγική θέση για την χωροθέτηση του Ολυμπιακού χωριού. Η τέσσερις Ολυμπιακές περιοχές έχουν ως εξής: (F.J. Monclus, 2007: 225-7)

- περιοχή στο βουνό Montjuic.
- περιοχή Valle de Habron
- περιοχή Diagonal
- περιοχή Parc de Mar.

Σκοπός της επιλογής των τεσσάρων αυτών περιοχών, ήταν η αποφυγή «στοιβάγματος» όλων των αθλητικών δραστηριοτήτων σε ένα ενιαίο χώρο, το οποίο θα ήταν μεν πρακτικό για τις 16 μέρες διάρκειας των Αγώνων αλλά την μετά – Ολυμπιακή περίοδο δεν θα είχε το ίδιο χρηστικό αποτέλεσμα. Σημαντική παράμετρος αποτελούσε η προσβασιμότητα και η εύκολη και γρήγορη μετακίνηση μεταξύ των Ολυμπιακών χώρων. Ο τρόπος χωροθέτησής τους είχε σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφευχθούν προβλήματα μετακίνησης για την Ολυμπιακή οικογένεια και για τους επισκέπτες. Τα 19 εκ των 24 προγραμματισμένων αθλημάτων φιλοξενούσαν οι τέσσερις επιλεγμένες περιοχές οι οποίες συνδέονταν με κεντρικό δρόμο της πόλης. Οι τέσσερις κύριες περιοχές βρίσκονταν σε ακτίνα 5 km και ο χρόνος μετάβασης από τη μία στην άλλη, δεν υπερέβαινε τα 20 λεπτά είτε με I.X. είτε με MMM. (F.J. Monclus, 2007: 219-31)

Η πιο καινοτόμα πολεοδομική παρέμβαση που συσχετιζόταν με τους Αγώνες, ήταν η ανάπλαση του παραλιακού μετώπου με μόντο « άνοιγμα της πόλης στη θάλασσα», η

πολυσυζητημένη Moll de la Fusta. (Μ. Μπάμπαλου Νουκάκη, 2003) Η αναδιαμόρφωση του παλαιού λιμανιού της Βαρκελώνης (λιμένας Vell) βασίστηκε στη μετατροπή των πρώην εγκαταστάσεων λιμένων σε χώρους ψυχαγωγίας, ελεύθερου χρόνου και τουρισμού. Το παραθαλάσσιο τμήμα της Βαρκελώνης περιλαμβάνει μια μεγάλη ποικιλία επεμβάσεων. Είναι σημαντικό επίσης ότι η αναδιαμόρφωση του παραλιακού μετώπου της Βαρκελώνης μέσα στην πρώτη περιοχή λιμένα ήταν ευθύνη της Λιμενικής Αρχής, ενώ αντίθετα η αναδιαμόρφωση του τμήματος που εκτείνεται από τη Barceloneta στο Poble Nou ήταν ευθύνη της Διεύθυνσης Σχεδιασμού του Δημοτικού Συμβουλίου. (F.J. Monclus, 2003) Η μελέτη που αφορούσε το παραλιακό μέτωπο αποτέλεσε και τη βασική πηγή προσέλκυσης επενδύσεων. Στο χώρο αυτό στεγάστηκε το Ολυμπιακό χωριό. Σκοπός της παρέμβασης αυτής ήταν η ριζική αναδιοργάνωση ολόκληρου του παραλιακού μετώπου της πόλης, όχι μόνο στο τμήμα που σχετιζόταν με το Ολυμπιακό χωριό αλλά και σε επιπλέον 6 km της ακτογραμμής προς τον βορρά. Η περιοχή αυτή ήτο μια υποβαθμισμένη βιομηχανική περιοχή και η επιλογή της αποτελούσε μέρος μιας γενικότερης διαδικασίας ανάπλασης όλου του παραλιακού μετώπου της Βαρκελώνης με βάση τη διεθνή εμπειρία στο τομέα των αναπλάσεων παραλιακών μετώπων. Σημαντικό κομμάτι της μελέτης αυτής, αποτέλεσε η επανάκτηση της αποβάθρας Bosh & Alsina γνωστή και ως Moll de la Fiesta. Η σύνδεσή της με το ιστορικό κέντρο της πόλης ήταν το πρώτο βήμα ανάπλασης του παραλιακού μετώπου και ανάπτυξης του παλιού λιμανιού, στοχεύοντας την μετατροπή του σε χώρο ψυχαγωγίας και αθλητικών δραστηριοτήτων. Η διαδικασία αυτή επανένωσης του παραλιακού μετώπου συμπληρώθηκε από βελτιώσεις και αναβαθμίσεις σε τμήμα της περιφέρειας της Βαρκελώνης και από την μετατροπή της παλιάς βιομηχανικής ζώνης του Poblenou σε οικιστική περιοχή. (F.J. Monclus, 2007: 219-25)

Η περιοχή Parc de Mar, που αναλύθηκε παραπάνω, υποβλήθηκε στις μεγαλύτερες παρεμβάσεις λόγω της σημασίας της στη διοργάνωση των Αγώνων. Στη περιοχή Park de Mar χωροθετήθηκαν : (F.J. Monclus, 2007: 219-25)

- το Ολυμπιακό Χωριό το οποίο περιείχε 2400 μονάδες στέγασης και είχε την ευχέρεια να φιλοξενήσει περισσότερους από 15 000 αθλητές και υπαλλήλους. Το Ολυμπιακό Χωριό αποτελούσε την ναυαρχίδα της νέας αστικής ανάπτυξης της πόλης.

- το Parc de Mar Village που θα φιλοξενούσε τους κριτές και διαιτητές των αγώνων
- και τέλος τέσσερα σημεία της περιοχής είχαν διαμορφωθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να φιλοξενήσουν τέσσερα εκ των αθλημάτων των Αγώνων και συγκεκριμένα τις ιστιοδρομίες (Ολυμπιακό Λιμάνι), το badminton (Pavello de la Mar Bella), την επιτραπέζια αντισφαίριση (Palisportium Estacio– 2 km βόρεια από το Ολυμπιακό Χωριό) και την Βασκική μπάλα (Fronto Colom).

Εικόνα 1: Ολυμπιακό Χωριό στο Park de Mar

Πηγή: <http://virtualglobetrotting.com/category/buildings/sports-facilities/>

Η σύνθετη διαδικασία μετατροπής αυτής της μεγάλης περιοχής της πόλης και η ενσωμάτωσή της στην αστική δομή απαιτούσε ένα μεγάλο αριθμό μελετών που συνοψίζονται ως εξής: (F.J. Monclus, 2007: 219-25)

- Ανάπλαση του παραλιακού μετώπου και αναδόμηση του αποχετευτικού δικτύου.
- Αναδόμηση του σιδηροδρομικού δικτύου με την κατάργηση των δύο σιδηροδρομικών γραμμών που διαιρούσαν την περιοχή και περιόριζαν την προσπελασιμότητα της
- Διεύρυνση του Passeig Marítim 30m.
- Κατασκευή καινούργιας μαρίνας – Ολυμπιακό Λιμάνι
- Επέκταση της μορφολογίας της περιοχής Eixample με την δημιουργία «πολύ-συγκροτημάτων». Τα συγκροτήματα αυτά αποτελούνταν από εμπορικούς

χώρους, αίθουσες άθλησης, πολιτιστικά κέντρα, κέντρα υγείας και θρησκευτικής υγείας

- Δημιουργία δικτύου χώρων πρασίνου σε όλη τη περιοχή του Parc de Mar που θα κάλυπτε έκταση 130 εκταρίων, εκ των οποίων τα 45 θα ήταν στη περιοχή του Ολυμπιακού χωριού.

Είναι γεγονός ότι η πλειοψηφία των διαδικασιών και μελετών για την ετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν προσαρμογή παλαιότερων και διαμορφώθηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να ανταπεξέλθουν σε ένα ιδιαίτερο γεγονός, μεγάλης κλίμακας, όπως είναι η φιλοξενία των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι βελτιώσεις του οδικού δικτύου διαμορφώθηκαν κατάλληλα ώστε να εξυπηρετούν και να συνδέουν τις Ολυμπιακές περιοχές. Η κατασκευή των νέων δακτυλίων δρόμων έδωσε ένα νέο ανανεωμένο πρόσωπο στην πόλη. Έργα όπως η αναδιαμόρφωση ή η βελτίωση του σιδηροδρομικού δικτύου και ο εκσυγχρονισμός του αποχετευτικού δικτύου είναι σημαντικά έργα υποδομής που προέκυψαν από επενδύσεις άμεσα συσχετιζόμενες με τους Ολυμπιακούς. (M. P. Balibrea, 2001: 187-210)

Η στρατηγική της Βαρκελώνης επικεντρώθηκε σε ένα στόχο: στην μετατροπή της εικόνας της Βαρκελώνης και στη δημιουργία μιας ανταγωνιστικής και δυναμικής πόλης, εκμεταλλευόμενη την ευκαιρία που της είχε δοθεί, την ανάληψη των Ολυμπιακών, χρησιμοποιώντας τους ως μοχλό ανάπτυξης. Το μάρκετινγκ της πόλης ήταν πλέον ένας σαφής στόχος. (F.J. Monclus, 2007: 219-25)

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η δημιουργία μουσείων και υποδομών πολιτισμού βοήθησαν στην υιοθέτηση στρατηγικών πολιτιστικής ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, η επικέντρωση στις πολιτιστικές στρατηγικές ενισχύθηκαν λίγα χρόνια μετά το κλείσιμο της αυλαίας των Αγώνων, όταν αποφασίστηκε η οργάνωση νέων, διαφορετικού χαρακτήρα διεθνών εκδηλώσεων όπως του «Forum of Cultures 2004». (F.J. Monclus, 2007: 231-4)

Σημαντικό ρόλο στην επιτυχία της Ολυμπιακής αυτής πόλης είναι τα καταλυτικά σχέδια και μελέτες που υλοποιήθηκαν αλλά και το θετικό αποτέλεσμα που είχαν στον αστικό ιστό όπως η αναβάθμιση και η εξυγίανση εκτεταμένων περιοχών της πόλης που είχαν φθαρεί από το χρόνο και τις χρήσεις που φιλοξενούσαν στο παρελθόν (π.χ. Βιομηχανικές περιοχές). (F.J. Monclus, 2007: 231-4)

Αναμφισβήτητα, η πολεοδομική πολιτική της Βαρκελώνης στόχευσε στη μετατροπή της σε μια ανταγωνιστικότερη και δυναμική πόλη, χρησιμοποιώντας τους Ολυμπιακούς Αγώνες ως περιστασιακό καταλύτη για τα στρατηγικά προγράμματα που είχαν ξεκινήσει πριν την ανάθεση των Αγώνων στη πόλη. Αυτό που ξεχωρίζει επίσης, μέχρι και σήμερα, είναι η αποτελεσματικότητα του «Μοντέλου της Βαρκελώνης» στη δυνατότητά του να επεκτείνει όλα τα είδη των πολιτικών και σχεδιαστικών και εργαλείων προγραμματισμού, για την υλοποίηση των μεγάλων κλίμακας προγραμμάτων. Για την πλειοψηφία των επιστημόνων, η Βαρκελώνη έχει μετατραπεί σε μια «εκ των κερδισμένων πόλεων» του σύγχρονου διεθνούς οικονομικού και αστικού περιβάλλοντος. (F.J. Monclus, 2003) Δεν έγινε θύμα της επιτυχίας των Αγώνων, σε αντίθεση με το μεγαλύτερο ποσοστό των πόλεων που αναλαμβάνουν την διοργάνωσή τους και πέτυχε τον στόχο της που ήταν η «Βελτίωση της εικόνας της πόλης στο διεθνή χώρο».

Εικόνα 2: Ολυμπιακό Στάδιο Βαρκελώνης, Montjuic

Πηγή: http://www.barcelona.com/barcelona_directory/monuments/olympic_stadium

3.2.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΓΩΝΩΝ

Η υποψηφιότητα της Βαρκελώνης για την φιλοξενία των Αγώνων παρουσιάστηκε το 1981, σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης και στρατηγικής αστικής ανάπτυξης. Η αλλαγή της στρατηγικής κατεύθυνσης «από ποιότητα σε ποσότητα», η οποία

αναστρέφει τους αρχικούς στόχους οι οποίοι έδιναν προτεραιότητα στην ποιότητα και όχι στη ποσότητα, αναπτύχθηκε και εξελίχθηκε την περίοδο της παρουσίας της υποψηφιότητας με πρόφαση τους Ολυμπιακούς Αγώνες που διεκδικούσε η πόλη. Ήταν μια στρατηγική προσέλκυσης δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων αλλά αποτελούσε παράλληλα ένα εργαλείο ικανό να βοηθήσει στη οικονομική ύφεση της χώρας η οποία βρισκόταν σε μεταβατική περίοδο αποβιομηχάνισης και προσπαθούσε να στήσει την οικονομία της στον τομέα των υπηρεσιών. (F.J. Monclus, 2007: 225-31)

Με το Ολυμπιακό πρόγραμμα να τρέχει, η εικόνα που παρουσίαζε η προ – Ολυμπιακή πόλη, αύξησε την ανάγκη εύρεσης νέου σέτ – δράσεων που θα επέτρεπαν με την σειρά τους την ολοκλήρωση και επέκταση της αρχικής στρατηγικής. Το νέο σέτ δράσεων ονομάστηκε « Εξαγωγή επενδύσεων από τις κεντρικές επενδύσεις». Οι στόχοι προώθησης γίνονταν όλο και πιο σαφείς και το «Μάρκετινγκ της Πόλης» αποτελούσε τη μόνη λύση. Δεν ήταν πλέον μόνο μια περίπτωση εγγύησης των κρατικών δημοσίων κεφαλαίων (όπως π.χ με το EXPO '82, ή την 1^η έκδοση του Ολυμπιακού προγράμματος). Ήτο μια περίπτωση κατάλληλης χρήσης αυτών, παράλληλα με προηγούμενους τύπους επιχειρησιακής διαχείρισης, με στόχο την αύξηση του γοήτρου και της εικόνας της πόλης σε διεθνές επίπεδο, ούτως ώστε να αποφέρει κέρδη στην οικονομία της μέσω προσέλκυσης ιδιωτικών επενδύσεων για την «Νέα Βαρκελώνη», όπως την αποκάλεσαν. (F.J. Monclus, 2007: 231-4)

Ο οικονομικός αντίκτυπος των Αγώνων δεν είναι εύκολο να υπολογιστεί με ακρίβεια για τον λόγο ότι ο σχεδιασμός και η προετοιμασία οργάνωσης γενικότερα των Ολυμπιακών συμπίπτουν με την είσοδο της Ισπανίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα το 1986. Παρόλα αυτά, την περίοδο 1986 – 1991, η απασχόληση του δήμου της Βαρκελώνης φαίνεται να έχει μεγάλη αύξηση της τάξεως του 20%, ενώ της μητροπολιτικής περιοχής η αύξηση ανέρχεται στο 45%, ένα πολύ υψηλό ποσοστό αύξησης και τέλος η απασχόληση της περιφέρειας της πόλης παρουσιάζει αντίστοιχα αύξηση περίπου στα μέσα των δύο παραπάνω, και συγκεκριμένα ανέρχεται στο 30%. Τα συγκεκριμένα ποσοστά αύξησης σε περίοδο πέντε ετών, είναι ανέλπιστα υψηλά και δεν θα μπορούσαν να προβλεφθούν ούτε στο πιο αισιόδοξο σενάριο. Την περίοδο 1986 – 1992 κατά την διάρκεια προετοιμασίας υποδοχής των Ολυμπιακών, η Βαρκελώνη μεταπηδά από την οικονομική ύφεση σε οικονομικό boom . Είναι μια

περίοδος ραγδαίας ανάπτυξης σε πολλούς τομείς για την πόλη. (F.J. Monclus, 2007: 234-5)

Το συνολικό κόστος των ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων που σχετίζονταν άμεσα ή έμμεσα με την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων ανήλθε στα \$10 δις. (F.J. Monclus, 2007: 234-5) Το ακριβές ποσό που συνδεόταν αυστηρά με το γεγονός ήταν λίγο περισσότερο από το 1/10 του συνολικού κόστους και συγκεκριμένα έφτανε τα \$1.3 δις.

2.2.3. ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΣΤΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, οι Ολυμπιακοί της Βαρκελώνης στέφθηκαν με επιτυχία. Ο στόχος, που δεν ήταν άλλος από την βελτίωση της εικόνας της πόλης σε διεθνές επίπεδο, επιτεύχθηκε λόγω σωστής εκμετάλλευσης των δραστικών ευκαιριών που παρουσιάστηκαν κατά την διάρκεια και μετά την διοργάνωση των Ολυμπιακών. Ο σημαντικότερος αντίκτυπος των Ολυμπιακών είναι η λεγόμενη «επίδραση του χάρτη», δηλαδή η απόκτηση μοναδικής ταυτότητας και δυναμικής της πόλης της Βαρκελώνης στο διεθνές οικονομικό στερέωμα. (F.J. Monclus, 2007:234-5)

Παρά την οικονομική ύφεση που ακολούθησε τους Ολυμπιακούς του 1992, η Βαρκελώνη συνέχισε να απολαμβάνει μια αδιάλειπτη ακμή του εθνικού και διεθνούς κύρους της, καθώς επίσης και μια πρακτικά ομόφωνη συναίνεση σχετικά με την ποιότητα και ομορφιά της αστικής της ανάπτυξης καθώς και της δυνατότητας κατοίκησης της αφού ήταν μιας πόλη μεσογειακή αλλά και «ανθρώπινη» συγκριτικά με άλλες μεγαλουπόλεις. (M.P. Balibrea, 2001: 187) Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν ένα παράγοντα που έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στην επικράτηση ομοφωνίας μεταξύ των διαφορετικών και πολλές φορές αντίθετων αντιλήψεων και χρήσεων του πολιτισμού και του δημόσιου χώρου από τις διάφορες κοινωνικές ομάδες. Ταυτόχρονα η αθλητική, πολιτιστική και ιδεολογική διοργάνωση, κατόρθωσαν να καλλιεργήσουν αισθήματα τοπικού πατριωτισμού και ομοφωνίας καθώς και να προβάλλουν παγκοσμίως την πόλη. Οι Αγώνες ερμηνεύτηκαν ως ένα έργο από όλους για όλους, μια διοργάνωση όπου όλοι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν και από την οποία όλοι θα επωφελούνταν. Ο σχεδιασμός και η υλοποίησή του συνιστούν την κρίσιμη περίοδο εξασφάλισης του οικονομικού μέλλοντος της πόλης και οριοθετούν την ποιοτική μεταστροφή προς μεγάλα έργα αστικής αναδιάρθρωσης. (M.P. Balibrea, 2001: 198)

Πριν από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, το κέντρο της Βαρκελώνης ήταν σε μεγάλο βαθμό αποκομμένο από το εκτεταμένο θαλάσσιο μέτωπο, λόγω της ύπαρξης παρακμιακών βιομηχανικών ζωνών, σιδηροδρομικών και λιμενικών εγκαταστάσεων. (Κ. Μπέλλας, 2007: 20) Με την ανάληψη των Αγώνων, καταβλήθηκε μια προσπάθεια, ώστε οι επενδύσεις να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο μιας μακρόχρονης αποδοτικότητας προς όφελος της ίδιας της πόλης. Σκοπός της Βαρκελώνης ήταν να αποτελέσει περιφερειακό κέντρο της ευρύτερης περιοχής. Ήδη, από το 1986, είχε απομακρυνθεί από το πρότυπο της κλασικής βιομηχανικής πόλης (Γ. Στεφανίδου, 2006: 23-24). Οι Ολυμπιακοί του 1992, έδωσαν στην πόλη την ευκαιρία να αναβαθμίσει τον αστικό της ιστό. Στα πλαίσια προώθησης ενός τουριστικού χαρακτήρα, οι ζώνες αυτές καταργήθηκαν ή αναβαθμίστηκαν, προκειμένου να φιλοξενήσουν νέες χρήσεις. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αναμόρφωσης του αστικού τοπίου, οι κατευθύνσεις στράφηκαν στην προβολή των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων της πόλης. (Κ. Μπέλλας, 2007: 20)

Σήμερα, η Βαρκελώνη αποτελεί έναν εκ των δημοφιλέστερων τουριστικών προορισμών και δυναμικότερων πόλων ανάπτυξης της Ισπανίας (Κ. Μπέλλας, 2007: 20). Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι, από τη 13η θέση των δημοφιλέστερων ευρωπαϊκών τουριστικών προορισμών πριν από το 1992, εκτοξεύθηκε στην 3η θέση το 1999 (Γ. Καραγιαννάκης, 2007: 53). Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η ραγδαία αύξηση της τουριστικής κίνησης την περίοδο 1991 - 1995. Η Βαρκελώνη φιλοξένησε 4.1 εκατομμύρια τουρίστες το έτος 1991 ενώ το 1995 αυξάνεται με ποσοστό 65% και ο αριθμός των τουριστών ανέρχεται στα 6.3 εκατομμύρια. Η αύξηση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί τυχαίο γεγονός, συνδέεται είτε άμεσα είτε έμμεσα με τη διοργάνωση των Αγώνων. (F.J. Monclus, 2007:234-5)

Παρόλα αυτά, μερικοί στόχοι δεν επιτεύχθηκαν και κάποιοι δεν ολοκληρώθηκαν ακριβώς όπως είχαν δεσμευτεί οι εμπλεκόμενοι φορείς την προ – Ολυμπιακή περίοδο. Είναι τα «ψεγάδια» σε μία διαδικασία η οποία παρουσιάζεται ως πρότυπο ή μοντέλο. Η κύρια ανάπτυξη που συνδέθηκε με τους Αγώνες ήταν η αναμόρφωση της προκυμαίας της περιοχής Poblenou όπου είχαν χωροθετηθεί οι εγκαταστάσεις του ολυμπιακού χωριού. Είχε αναγγελθεί από τους υπευθύνους ότι θα παραχωρείτο στη στεγαστική αγορά για πώληση των κατοικιών σε χαμηλές ή μεσαίες τιμές μετά την λήξη των Αγώνων. Παρόλα αυτά το σχέδιο για την μετά Ολυμπιακή περίοδο τελικά δεν είχε καμία σχέση με την αρχική ιδέα για στέγαση οικογενειών μεσαίας και

χαμηλής εισοδηματικής τάξης. Η περιοχή αυτή μαγνητίζει τις εύπορες οικογένειες - την «αφρόκρεμα» της πόλης όπου και την περικλείουν «απορρίπτοντας» με αυτό τον τρόπο έμμεσα τις υπόλοιπες εισοδηματικές τάξεις από τη διεκδίκηση κατοικίας στη περιοχή. (M.D. Garcia Ramon, 2000)

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω το μοντέλο ή αλλιώς το πρότυπο της Βαρκελώνης έχει χαρακτηριστεί ως επιτυχημένο και ήταν. Παρόλα ο χαρακτηρισμός «πρότυπο» είναι εννοιολογικά λανθασμένος γιατί παραπέμπει σε κάτι που μπορεί να μιμηθεί ή να εξαχθεί. Το μοντέλο αυτό για να φτάσει να είναι επιτυχημένο, στήθηκε σε κάποια δεδομένα και σε συγκεκριμένες περιστάσεις και γεγονότα της εποχής ως επίσης και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής. Δεν θα μπορούσε να αναπαραχθεί σε οποιαδήποτε άλλη πόλη, χώρα ή ήπειρο γιατί απλά η «πραγματικότητα» (κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες) της κάθε περίπτωσης είναι μοναδική. Είναι πολύ δύσκολο ο ιδιωτικός τομέας να συνεργαστεί αρμονικά με το δημόσιο χωρίς να επιδιώκει τη μεγιστοποίηση του κέρδους του, ως επίσης αντίστοιχα δύσκολο είναι να υποστηρίζεται ένα τέτοιο γεγονός σε τόσο μεγάλο βαθμό από τους πολίτες λόγω του ότι οι διαδικασίες που ακολουθούνται πολλές φορές είναι εις βάρος τους. (M.D. Garcia Ramon, 2000) Υπάρχουν με λίγα λόγια προϋποθέσεις, οι οποίες από πόλη σε πόλη διαφέρουν. Θα μπορούσε το παράδειγμα της Βαρκελώνης να αποτελέσει «οδηγό» αλλά όχι πρότυπο, γιατί απλά δεν θα μπορεί να αφομοιωθεί πουθενά αυτοτελές με την ίδια επιτυχία. Θα πρέπει να προσαρμοστεί και να μεταλλαχθεί στις ανάγκες που προκύπτουν στη κάθε ξεχωριστή περίπτωση.

2.3. ΣΙΝΤΝΕΪ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2000

Το Σίντνεϊ ήταν η τρίτη διαδοχική Αυστραλιανή πόλη που παρουσίασε επίσημο ενδιαφέρον για τη φιλοξενία των Ολυμπιακών Αγώνων την περίοδο 1992 – 2000. Αναφέρθηκε ότι η επιμονή της Αυστραλίας να διοργανώσει τους Αγώνες δεν μπορεί να εξηγηθεί μόνο από τα αναμενόμενα κέρδη και τη διεθνή προβολή που επιζητούν όλες οι πόλεις που διεκδικούν τους Αγώνες. Χαρακτηρίστηκε ότι το πάθος αυτό διεκδίκησης των Αγώνων οφείλεται στην αθλητική παιδεία των Αυστραλών που παρόλη τη γεωγραφική τους απομόνωση, εξέφραζαν συνεχώς το ενδιαφέρον τους δηλώνοντας συνέχεια το παρόν τους μέσω των υποψηφιοτήτων. (B. Garcia, 2007: 238-9)

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του Σίντνεϊ ανήκουν στην κατηγορία των «Αγώνων Ανάπλασης» όπως και το παράδειγμα της Βαρκελώνης που αναλύθηκε παραπάνω και των Αθηνών που θα ακολουθήσει στη συνέχεια. Η διαφορετικότητα των Αγώνων του Σίντνεϊ ήταν η νέα διάσταση που εισήχθη στο τομέα των αστικών αναπλάσεων – η εξυγίανση υποβαθμισμένων περιοχών με φιλικές προς το περιβάλλον στρατηγικές. Η υποψηφιότητα της αυστραλιανής πόλης στηρίχτηκε περισσότερο στο σεβασμό του φυσικού περιβάλλοντος – αξιοποιώντας την ενεργό ανάμειξη περιβαλλοντικών οργανώσεων – και στον ανθρώπινο χαρακτήρα των Αγώνων. Η οργανωτική επιτροπή του Σίντνεϊ κατέστησε την Greenpeace εταίρο των Αγώνων, στο πλαίσιο της πρόθεσής της να διεκπεραιώσει «καθαρούς Αγώνες», κτίζοντας το Ολυμπιακό Πάρκο στη βιομηχανική περιοχή του Homebush, ένα τοπίο εξαιρετικά επιβαρυνμένο από τα βιομηχανικά απόβλητα, στοχεύοντας την επανόρθωση και την εξυγίανση της. (N. Καψή και E. Μπενάκη, 2004: 129-41)

Οι Ολυμπιακοί του Σίντνεϊ αντιμετωπίστηκαν ως ένα εργαλείο – ένας μοχλός ανάπτυξης αστικών υποβαθμισμένων περιοχών, ενώ η στρατηγική τους βασίστηκε στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και του περιβαλλοντικού σχεδιασμού. Γενικότερα, κατά τη διάρκεια εκπόνησης των σχεδίων του Πάρκου αλλά και του συνολικού συντονισμού των Αγώνων, οι διοργανωτές είχαν αμφισβητηθεί και δεχτεί πολλές κακές κριτικές από τα ΜΜΕ. Τα προβλεφθέντα προβληματικά σημεία δεν εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια των Αγώνων οι οποίοι στέφθηκαν με επιτυχία, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι δεν έγιναν λάθη και ότι δεν υπήρχαν επιπτώσεις σε διάφορους τομείς. Οι δημόσιες συγκοινωνίες ήταν ένα εκ των βασικότερων προβλημάτων την προ Ολυμπιακή περίοδο, εντούτοις κατά τη διάρκεια των Αγώνων, το όλο σύστημα «έτρεξε» ομαλά. Στην πραγματικότητα το πρόγραμμα Σίντνεϊ λειτούργησε καλύτερα από ότι αναμενόταν. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι τα σχολεία έκλεισαν για τρεις εβδομάδες, πολλά γραφεία έκλεισαν και το προσωπικό ήταν σε άδεια ολόκληρη την περίοδο των Αγώνων. Μια ατμόσφαιρα πανηγυρική βασίλευσε σε όλο το Σίντνεϊ. Στήθηκε ένα «πάρτυ» στο οποίο συμμετείχαν ντόπιοι και επισκέπτες με τον ίδιο ενθουσιασμό. (B. Garcia, 2007: 237-40)

2.3.1. «ΠΡΑΣΙΝΗ» ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΓΩΝΩΝ – ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΠΑΡΚΟ
Όπως προαναφέρθηκε, η στρατηγική σχεδιασμού των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων του 2000, είχαν δώσει έμφαση στη περιβαλλοντική διάσταση. Η αστικές αναπλάσεις που προγραμματίστηκαν βασίστηκαν στις αρχές της βιωσιμότητας, στοιχείο ιδιαίτερα

πρωτότυπο και καινοτόμο. Στόχος ήταν η οργάνωση των πρώτων «Πράσινων» Ολυμπιακών Αγώνων.

Ο περιβαλλοντικός μετασχηματισμός εστιάστηκε σε συγκεκριμένα τμήματα του Σίντνεϊ που είχαν μολυνθεί από τοξικά απόβλητα. Η παγκόσμια οργάνωση GREENPEACE υπογράμμισε διάφορες πτυχές και ανέλυσε τα δεκατέσσερα κριτήρια της «πράσινης» ανάπτυξης που θα έπρεπε να εφαρμοστούν σε συνεργασία με τη νικητήρια προσφορά για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2000. Τα κριτήρια αυτά αποτελούν τη βάση οποιασδήποτε «πράσινης» ή βιώσιμης ανάπτυξης και έχουν ως εξής: (B. Digby, 2007)

1. Επανάχρηση και προσαρμογή υφιστάμενων εγκαταστάσεων έναντι δημιουργίας νέων κατασκευών σε αδόμητες περιοχές.
2. Οικονομικά βιώσιμη ανάπτυξη
3. Σχεδιασμός και κατασκευές φιλικές προς το περιβάλλον
4. Ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιδράσεων εις βάρος των κατοίκων της περιοχής και των κατοίκων των γειτονικών περιοχών
5. Προστασία και ενθάρρυνση της εγγενούς βλάστησης και τοπίου π.χ. δάση, υγρότοποι, πανίδα κτλ
6. Η ανάπτυξη να γίνεται σε περιοχές που στο παρελθόν χρησιμοποιούντο από βιομηχανία και εμπόριο, αφήνοντας ανέπαφες τις ελεύθερες εκτάσεις γης ή τις μη ανεπτυγμένες περιοχές.
7. Στήσιμο ενός αποτελεσματικού συστήματος μεταφορών προσφέροντας εύκολη πρόσβαση σε όλες τις περιοχές
8. Μείωση αποβλήτων και ενθάρρυνση ανακύκλωσης
9. Μείωση της χρήσης ηλεκτρικής ενέργειας μέσω χρήσης ηλιακής ενέργειας και αποφυγή συσκευών υψηλής τάσης όπως κλιματιστικό κτλ.
10. Ορθολογική χρήση νερού και χρήση ανακυκλωμένου νερού βροχής για άρδευση κτλ.
11. Περιεκτική και ολοκληρωμένη ανάπτυξη, να ωφελεί και να προνοεί για τους κατοίκους όλων των επηρεαζόμενων κοινοτήτων, τις εθνικές μειονότητες αλλά και τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

12. Να προσφέρει ίσες ευκαιρίες και οφέλη σε όλες της εισοδηματικές κοινωνικές τάξεις
13. Προσιτές τιμές αγοράς και ενοικίασης στέγης για όλες τις εισοδηματικές τάξεις
14. Μείωση αέριων ρύπων και βελτίωσης ποιότητας αέρα

Το κατά πόσο ανταποκρίθηκαν στα κριτήρια αυτά οι διοργανωτές είναι ένα βασικό ζήτημα το οποίο πρέπει να εξεταστεί. Το 1^ο και 6^ο κριτήριο που σχετίζονται με την ανάπτυξη μέσω επανάχρησης υφιστάμενων κατασκευών και περιοχών που στο παρελθόν χρησιμοποιούνται από βιομηχανία, αφήνοντας την περιαστική ζώνη πρασίνου και τις ελεύθερες ή μη ανεπτυγμένες εκτάσεις γης ανέπαφες, το Σίντνεϊ ανταποκρίθηκε θετικά, αφού η περιοχή που επιλέχτηκε να φιλοξενήσει το Ολυμπιακό Πάρκο, ο κόλπος Homebush, ήταν μια παλιά βιομηχανική περιοχή που το μεγαλύτερο ποσοστό του εδάφους της ήταν εγκαταλελειμμένο από το 1993. Επίσης τα υλικά κατασκευής των θεμέλιων οικοδόμησης ήταν ανακυκλωμένο σκυρόδεμα, από τη κατεδάφιση ενός παλαιού σφαγείου της περιοχής. Κατά τη διάρκεια κατασκευής των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων του Σίντνεϊ, το 95% των αποβλήτων ανακυκλώθηκε – ποσοστό ιδιαίτερα μεγάλο για ένα τόσο μεγάλο και με απαιτήσεις πρόγραμμα. (B. Digby, 2007)

Όσον αφορά το 3^ο κριτήριο, για σχεδιασμό και οικοδόμηση φιλική προς το περιβάλλον, το Σίντνεϊ κατάφερε να ανταποκριθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Χρησιμοποιήθηκαν ως επί το πλείστον μη τοξικά υλικά π.χ. φυσική μόνωση ινών, μη τοξικά χρώματα, κόλλες, βερνίκια, στιλβωτικές ουσίες, διαλύτες κτλ. Τα CFC, HFC και hCFC – ελεύθερα ψυκτικά μέσα απαγορεύτηκαν καθώς επίσης και τα προϊόντα που είχαν βάση τους το χλώριο όπως PVC κτλ. Τα οικοδομικά υλικά επιλέχθηκαν για τη μόνωση, τον εξαερισμό και την καλή κυκλοφορία του αέρα ενώ αποφεύχθηκε η χρήση κλιματιστικών. (B. Digby, 2007)

Το 4^ο κριτήριο που αφορά την ελαχιστοποίηση των επιδράσεων στους κατοίκους των γειτονικών περιοχών λήφθηκε υπόψη μέσω της εγκατάστασης όλων των αθλητικών δραστηριοτήτων σε μια ενιαία περιοχή, σε αντίθεση με το παράδειγμα της Βαρκελώνης. Στο Σίντνεϊ, όπως φαίνεται και από την εικόνα 3, οι περισσότερες θελκτικότητες, η στέγαση και οι υπηρεσίες χωροθετήθηκαν σε μία ενιαία περιοχή. Όσον αφορά το 8^ο κριτήριο που αναφέρεται στην ελαχιστοποίηση των αποβλήτων

και ευαισθητοποίηση όσον αφορά την ανακύκλωση, η διοργάνωση πέτυχε τον στόχο της σε μεγάλο βαθμό. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που χρησιμοποιήθηκαν, με τα υψηλής απόδοσης συστήματα φωτισμού και τα συστήματα ελέγχου και ελαχιστοποίησης της ενεργειακής χρήσης ήταν κάποια εκ των μέτρων που είχαν ληφθεί. Το νερό των πισινών στα κολυμβητήρια των Αγώνων, όζον-φιλτραρίστηκε για τη μείωση του χλωρίου, ενώ οι μισές ποσότητες νερού που χρησιμοποιήθηκαν στη περιοχή ήταν κατά βάση νερό βροχής ή ανακυκλωμένο νερό και χρησιμοποιήθηκε για το ξέπλυμα των τουαλετών ή για το πότισμα των εξωτερικών πράσινων χώρων. (B. Digby, 2007)

Το 5^ο κριτήριο αφορά την προστασία, αποκατάσταση και ενθάρρυνση της εγγενούς βλάστησης και του τοπίου. Το άκρο του κόλπου Homebush είναι μαγγρόβιο και αλατούχο έλος. Τα περιβάλλοντα μαγγρόβια και αλατούχα έλη κοντά στο Ολυμπιακό Πάρκο προστατεύτηκαν.. Τα μαγγρόβια επαναφυτεύτηκαν σε τμήματα του μολυσμένου εδάφους και υποβοήθησαν σαν φυσικά φίλτρα ρυπών. (B. Digby, 2007)

Τέλος, όσον αφορά το 7^ο κριτήριο, το οποίο αναφέρετε στο στήσιμο ενός ολοκληρωμένου συστήματος δημόσιων μεταφορών ώστε να ελαχιστοποιηθεί η χρήση αυτοκινήτου και να προσφέρει εύκολη πρόσβαση σε όλες τις περιοχές, οι διοργανωτές πέτυχαν τον στόχο σε απόλυτο βαθμό. Η νέα σιδηροδρομική σύνδεση που έγινε σε συνδυασμό με το τερματικό σταθμό στο κόλπο Homebush είχαν ως αποτέλεσμα να χρησιμοποιηθεί από τους επισκέπτες ως ο πλέον ιδανικός τρόπος μετακίνησης προς το χώρο της διοργάνωσης. Αυτό υποβοηθήθηκε από την πολιτική των εισιτηρίων που ακολουθήθηκε, των οποίων οι κάτοχοι είχαν ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις δημόσιες συγκοινωνίες. Η χρήση I.X. στη περιοχή του Ολυμπιακού πάρκου απαγορεύτηκε σε όλους, εξαιρουμένων κάποιων ανώτερων υπαλλήλων για λόγους οργάνωσης. (B. Digby, 2007)

Οι εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού Πάρκου είχαν σχεδιαστεί και χωροθετηθεί όλες σε μία ενιαία περιοχή αποφεύγοντας να ακολουθήσουν οι αρμόδιες αρχές, το παράδειγμα της Βαρκελώνης το 1992 της οποίας η στρατηγική βασιζόταν στη διασπορά των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων, για την αποφυγή κυκλοφοριακής συμφόρησης άρα επιβάρυνσης του περιβάλλοντος αφενός και αφετέρου καθυστερήσεις άφιξης στους τόπους συναντήσεως.

Το Ολυμπιακό Πάρκο είχε χωροθετηθεί στο κόλπο Homebush, μια περιοχή με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που στο παρελθόν φιλοξενούσε βιομηχανικές εγκαταστάσεις και εργοστάσια. Λόγω της χρήσης που είχε στο παρελθόν, η διαδικασία ανάπλασής της ήταν ιδιαίτερα δύσκολη και δαπανηρή. Τα χαρακτηριστικά της περιοχής πριν τους αγώνες σύμφωνα με τις ενδεικτικές χρήσεις γης που περιγράφονται στην εικόνα 3 ήταν αφενός η περιβαλλοντική της υποβάθμιση λόγω των εργοστασίων και της Υγειονομικής ταφής οικιακών αποβλήτων και αφετέρου ο βαθμός της περιβαλλοντικής αυτής υποβάθμισης ο οποίος ήταν ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας δυσκολίας μετασχηματισμού και ανάπλασης της περιοχής. (B. Digby, 2007)

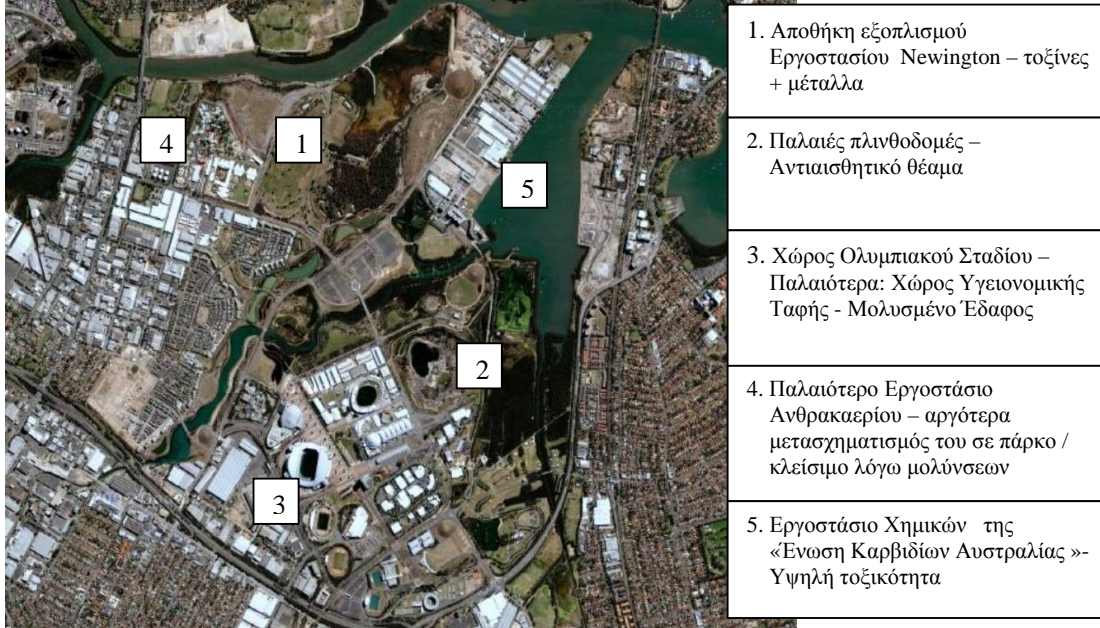
Όπως φαίνεται στον επεξηγηματικό πίνακα η περιοχή του Ολυμπιακού Πάρκου χρησιμοποιείτο κυρίως από βιομηχανία. Στο σημείο 1 της εικόνας 3, όπου στήθηκε το Ολυμπιακό χωριό για τις ανάγκες των Αγώνων, ήταν χωροθετημένη η αποθήκη του εργοστασίου Newington. Όπως δήλωσαν χαρακτηριστικά οι σύμβουλοι μιας Αμερικάνικης εταιρείας στις αρχές τις δεκαετίας του '90, η περιοχή αυτή ήταν η πιο μολυσμένη περιοχή που υπήρξε ποτέ στο νότιο ημισφαίριο, μια δήλωση ενδεικτική της περιβαλλοντικής υποβάθμισης που υπέστη η περιοχή. (B. Digby, 2007) Όσον αφορά το 2^ο σημείο της εικόνας, πριν την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν εγκατεστημένες παλιές πλινθοδομές με επικίνδυνα υλικά που συνέθεταν ένα αντιαισθητικό τοπίο.

Το σημείο 3 απεικονίζει το χώρο που φιλοξένησε το Ολυμπιακό Στάδιο την περίοδο των Αγώνων. Στο παρελθόν η περιοχή αυτή ήταν χώρος υγειονομικής ταφής με αποτέλεσμα η ποιότητα του εδάφους να είναι ιδιαίτερα χαμηλή λόγω των μολύνσεων από την υπερχρήση του εδάφους και την μεγάλη ποσότητα αποβλήτων. Στο 4^ο σημείο ήταν εγκατεστημένο ένα εργοστάσιο ανθρακαερίου το οποίο είχε βάλει «λουκέτο» την δεκαετία του '70. Αμέσως μετά το κλείσιμο του εργοστασίου έγινε μια απόπειρα μετασχηματισμού της περιοχής σε πάρκο – χώρο πρασίνου, χωρίς όμως να ακολουθηθούν τα απαραίτητα μέτρα και στάδια ώστε η μολυσμένη περιοχή του εργοστασίου να εξυγιανθεί και να έχει τη βάση να γίνει ένα βιώσιμο πάρκο, με αποτέλεσμα το πάρκο Wilson όπως ονομαζόταν, να κλείσει λόγω μολύνσεων και υψηλού ποσοστού ρύπανσης της περιοχής. (J. Haynes, 2001)

Τέλος, στο 5^ο σημείο ήταν χωροθετημένο ένα μεγάλο εργοστάσιο Χημικών – το οποίο ήταν και το πιο επικίνδυνο στη περιοχή - της «Αυστραλιανής Ένωσης

Καρβιδίων». Η λειτουργία του εργοστασίου προκάλεσε πολλά περιβαλλοντικά προβλήματα στη περιοχή (υψηλής τοξικότητα). Χαρακτηριστικό παράδειγμα της υποβάθμισης και επικινδυνότητας της περιοχής είναι τα αποτελέσματα της μέτρησης της ρύπανσης της ατμόσφαιρας στις αρχές της δεκαετίας του '90, όπου η ρύπανση διοξινών έφτασε να είναι 6.500 φορές υψηλότερη από το ασφαλές όριο για την υγεία των ανθρώπων.(B. Digby, 2007)

Εικόνα 3: Αεροφωτογραφία Ολυμπιακού Πάρκου, Homebush

Πηγή: B. Digby(2007), Ιδία επεξεργασία

Στο σημείο αυτό, αφού περιγράφηκε η προ - Ολυμπιακών κατάσταση και οι βασικές χρήσεις της περιοχής που επιλέχθηκε να χωροθετηθεί το Ολυμπιακό Πάρκο, θα αναλυθεί η βασική στρατηγική χωροθέτησης των Ολυμπιακών έργων. Το Σίντνεϊ επέλεξε οι Ολυμπιακές του εγκαταστάσεις να χωροθετηθούν σε ένα ενιαίο χώρο – σαν «cluster»² σε ένα προαστιακό χώρο της πόλης, σε απόσταση 15km από τη μητροπολιτική περιοχή. (Ph. Bony, 2007) Με τη συγκέντρωση των αθλητικών τόπων συναντήσεως, με τη δημιουργία του νέου Ολυμπιακού Σταδίου και του Κύριου Κέντρου Τύπου στο Ολυμπιακό Πάρκο και την γειτνίαση της περιοχής του Ολυμπιακού χωριού και του Διεθνούς Κέντρου Ραδιοτηλεοπτικής Μετάδοσης, το μοντέλο που ήθελαν να δημιουργήσουν για τους Αγώνες είχε πετύχει. Βασική παράμετρος επιτυχίας του σχεδιαστικού μοντέλου που επιλέχθηκε, ήταν η δημιουργία

² Τα clusters συντάσσουν δημιουργικές νησίδες, τις περισσότερες φορές μέσα στα κέντρα των πόλεων, ενώ με όρους αστικής μορφολογίας σημαίνουν επίκεντρα. (Α. Γοσποδίνη και Η. Μπεριάτος, 2006: 17)

μιας γρήγορης και βιώσιμης σιδηροδρομικής σύνδεσης του Πάρκου με τη μητροπολιτική περιοχή. Στόχος των Ολυμπιακών ήταν η αποκλειστική χρήση δημόσιων μέσων μαζικής μεταφοράς – καθ' όλη τη διάρκεια των Αγώνων. Η ανάγκη αυτή προέκυψε μετά την αποτυχία του δικτύου μεταφορών στους Αγώνες που είχαν προηγηθεί στην Ατλάντα το 1996. (Ph. Bovy, 2007)

Εικόνα 4: Νότια όψη των Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων

Πηγή: Ph. Bovy, 2007

Στο πίνακα 2, δίνεται το χρονοδιάγραμμα και το κόστος των βασικών Ολυμπιακών έργων των Αγώνων του 2000. Τα έργα του Ολυμπιακού Σταδίου και της Κλειστής πολύχρηστικής Αρένας ξεκίνησαν το 1996 και παραδόθηκαν ένα χρόνο πριν την έναρξη των Αγώνων ενώ τα υπόλοιπα, το Ολυμπιακό χωριό, οι Ολυμπιακοί τόποι συναντήσεως και το χωριό των ΜΜΕ, και τεχνικών ξεκίνησαν ένα χρόνο αργότερα, το 1997 και παραδόθηκαν λίγο πριν τους Ολυμπιακούς. Το μεγαλύτερο κόστος, όπως και στις περισσότερες διοργανώσεις ήταν του τοπόσημου των Αγώνων, του Ολυμπιακού Σταδίου που ανερχόταν στα \$454.1 εκατ. (Office of Financial Management of NSW, 1997)

Πίνακας 2.: Χρονοδιάγραμμα και κόστος κυριότερων Ολυμπιακών Έργων

Ολυμπιακά Έργα	Αρχή	Παράδοση	Κόστος σε εκατ. \$
Ολυμπιακό Στάδιο	1996	1999	454.1
Ολυμπιακό Χωριό	1997	2000	407
Ολυμπιακοί Τόποι Συναντήσεως	1997	2000	52
Ολυμπιακό Χωριό Μ.Μ.Ε. και τεχνικών	1997	2000	278
Κλειστή Πολύ - χρηστική Αρένα	1996	1999	57.8
Σύνολο			1,248.90

Πηγή: Office of Financial Management of NSW (1997), Ιδία επεξεργασία

Οι Ολυμπιακές εγκαταστάσεις πριν την παράδοσή τους και την έναρξη των Αγώνων πέρασαν από πολλούς ελέγχους κυρίως όσον αφορά τις περιβαλλοντικές παραμέτρους που απαιτήθηκε να ακολουθηθούν όσον αφορά τα υλικά κατασκευής τους. Από ελέγχους πέρασαν και οι μεταφορικές υποδομές σε τρία στάδια: 30 μήνες, 18 μήνες και 6 μήνες πριν την έναρξη των αγώνων ώστε να υπολογιστούν οι χρόνοι μεταφοράς και η βιωσιμότητα των έργων. (Ph. Bovy, 2007) Παρόλο που είχαν δεχτεί πολύ κακή και συνεχή κριτική από τα ΜΜΕ οι οργανωτές των Ολυμπιακών έργων μεταφορών, ετοίμασαν τα σχέδια και παρέδωσαν τις εγκαταστάσεις δύομιση χρόνια πριν τους Αγώνες. Τέλος, διοργανώθηκαν διάφορες τοπικές δημοφιλείς εκδηλώσεις μεγάλης προσέλευσης, για να εξεταστούν τα Ολυμπιακά τεχνικά συστήματα σε ποσοστό 40% της μέγιστης φόρτωσης της περιόδου των Ολυμπιακών.

Ο στόχος των Αγώνων που όπως προαναφέρθηκε ήταν η αποκλειστική χρήση, 100% δημόσιων μέσων μαζικής μεταφοράς από τους επισκέπτες καθ' όλη τη διάρκεια των Αγώνων επιτεύχθηκε όπως επίσης και η μηδενική χρήση χώρων στάθμευσης στους τόπους συναντήσεως. Αυτή ήταν και η πραγματική επιτυχία των Αγώνων εφόσον στόχευαν στη διοργάνωση της πρώτης «Πράσινης» Ολυμπιάδας. Οι στόχοι αυτοί επιτεύχθηκαν μέσω μιας στρατηγικής που ακολουθήθηκε και συγκεκριμένα απαιτούσε: (Ph. Bovy, 2009)

- οι δημόσιες συγκοινωνίες να είναι σύγχρονες και να ικανοποιούν τις πιο ιδιαίτερες απαιτήσεις και παράλληλα τη δημιουργία ενός νέου Σταθμού στο Ολυμπιακό πάρκο, υψηλής χωρητικότητας για την εξυπηρέτηση του κοινού.
- δημιουργία Ολυμπιακών γραμμών λεωφορείων εξπρές που θα εξυπηρετούν τις περιοχές παράλληλα με τις σιδηροδρομικές γραμμές

- Οι θεατές που ήταν κάτοχοι εισιτηρίων δικαιούνταν 24ωρη δωρεάν μετακίνηση με δημόσια ΜΜΜ.

2.3.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΓΩΝΩΝ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του Σίντνεϊ είναι ένα μεγάλης κλίμακας γεγονός το οποίο είναι προφανές ότι είχε ένα σημαντικό οικονομικό αντίκτυπο στη πολιτεία New South Wales που φιλοξένησε τους Αγώνες αλλά και στις ευρύτερες εθνικές οικονομίες.

Ο οικονομικός αντίκτυπος των Αγώνων έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να αναλυθεί και αυτός είναι και ο στόχος του παρόντος υποκεφαλαίου. Αρχικά, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διατυπωθεί ότι το Σίντνεϊ είχε κέρδη αξίας \$3 δις από τις επιχειρηματικές επενδύσεις και τις πωλήσεις προϊόντων κατά τη διάρκεια των Αγώνων. Συμπεριλαμβανομένου των αξίας \$2 δις βιώσιμων αθλητικών εγκαταστάσεων και τόπων συναντήσεως που διατηρήθηκαν και μετά τη λήξη των Αγώνων. (J. Haynes, 2001) Το 20% των Ολυμπιακών επενδύσεων εγκαταστάθηκαν στην περιοχή New South Wales όπου φιλοξένησε τις περισσότερες δραστηριότητες, εγκαταστάσεις και εκδηλώσεις των Αγώνων του 2000. (Office of Financial Management of NSW, 1997· J. Haynes, 2001) Εξίσου σημαντικό είναι ότι ένα ποσό ύψους \$6 δις επενδύθηκε σε υποδομές ανάπτυξης στην περιοχή στην συγκεκριμένη περιοχή ενώ προσέλυσε συμβατικές επιχειρήσεις αξίας \$1.2 δις την περίοδο 1993 – 2007. (B. Digby, 2007)

Οι επισκέπτες της Αυστραλίας την Ολυμπιακή περίοδο ξόδεψαν περισσότερα από \$6 δισεκατομμύρια, ένα ποσό ρεκόρ στα δεδομένα της διοργάνωσης. Οι αγώνες και η σχετική με αυτούς έκταση δημοσιότητας που είχε η Αυστραλία την συγκεκριμένη περίοδο έδωσε μία τεράστια ώθηση στο επιχειρηματικό της προφίλ της χάρις των \$6.1 δις που έλαβαν για τη διεθνή προβολή της στην τηλεόραση. Οι Ολυμπιακοί έδωσαν στην Αυστραλία αρτιότητα γνώσεων και αυτοπεποίθηση για οργάνωση και υλοποίηση μεγάλων γεγονότων και κατ' επέκταση μεγάλης κλίμακας έργων, κάνοντας την πιο ελκυστική για επενδύσεις επιχειρήσεων μετά το κλείσιμο της αυλαίας των Αγώνων. (J. Haynes, 2001)

Οι κυκλοφοριακές και τεχνικές μελέτες που εκπονήθηκαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες περιλάμβαναν έργα αξίας \$2 δις για την αναβάθμιση του αεροδρομίου, \$700 εκατ. για την αναβάθμιση του οδικού δικτύου του ανατολικού τμήματος του Σίντνεϊ και \$320

εκατ. για αισθητικές βελτιώσεις της Κεντρικής Επιχειρηματικής Περιοχής (CBD) της πόλης. (J. Haynes, 2001· B. Digby, 2007)

Επίσης, οι Αγώνες επέφεραν τεράστια οφέλη στον τομέα του τουρισμού και του εμπορίου. Το συνεδριακό κέντρο του Σίντνεϊ φιλοξένησε 210 εκδηλώσεις την περίοδο από το 1993 μέχρι τους Αγώνες, προσελκύοντας περισσότερους από 250000 αντιπροσώπους και εγγέροντας περισσότερα από \$1 δις στην οικονομία της πόλης. Τα έσοδα από τους Αγώνες απέφεραν μεγάλα οικονομικά οφέλη όπως για παράδειγμα το \$1.1 δις από την πώληση των ραδιοτηλεοπτικών δικαιωμάτων των Αγώνων, τα \$680 εκατ. από τις χορηγίες και το ρεκόρ πωλήσεων εισιτηρίων που ξεπέρασε τα \$600 εκατ. (J. Haynes, 2001· B. Digby, 2007)

Ιδιαίτερα σημαντικό αποτέλεσμα των Αγώνων τους 2000 είναι το γεγονός ότι Αυστραλιανές επιχειρήσεις κατάφεραν να συναγωνιστούν επιτυχώς της διεθνείς επιχειρήσεις και να επιλεγούν για παροχή υπηρεσιών στους χειμερινούς αγώνες Salt Lake City το 2002, στους Ολυμπιακούς της Αθήνας το 2004, στους Αγώνες Ασίας το 2003 και 2006 και στους Ολυμπιακούς του Πεκίνο το 2008. (B. Digby, 2007)

Το κόστος της διοργάνωσης των Ολυμπιακών ήταν μεγαλύτερο από το αντίστοιχων των Ολυμπιακών του Λος Άντζελες και της Ατλάντας αλλά μικρότερο από αυτά της Σεούλ και της Βαρκελώνης. Το υψηλό κόστος της διοργάνωσης παραπέμπει στο συμπέρασμα ότι κάποιες από τις πράσινες αρχές μπορεί τελικά να μην τηρήθηκαν όπως αρχικά είχε στοχευθεί. Επίσης σήμαινε ότι το κόστος θα έπρεπε να υποστηριχτεί από κάποιες χορηγίες μεγάλων εταιρειών που μπορεί να διαφωνούσαν ή να καταπατούσαν τις «πράσινες αρχές». (B. Digby, 2007) Οι δύο μεγάλοι χορηγοί στην συγκεκριμένη περίπτωση ήταν η Coca Cola και τα McDonald's που έχουν κατηγορηθεί αρκετά στο παρελθόν από τις ακτιβιστικές οργανώσεις παρόλο που οι εκπρόσωποι των εταιρειών είχαν δηλώσει ότι συμφωνούν και στηρίζουν τις πράσινες αρχές της Ολυμπιάδας του Σίντνεϊ. Παρόλα αυτά, το γενικό οικονομικό όφελος των Αγώνων κατατάσσεται στα υψηλότερα των τελευταίων σύγχρονων Αγώνων. (J. Haynes, 2001· B. Garcia, 2007: 238-9)

Το συνολικό κόστος των Ολυμπιακών Αγώνες όπως αναγγέλθηκε από την κυβέρνηση τον ταμεία Michael Egan της πολιτείας New South Wales ήταν \$6.5 δις. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση – παρείχε τα \$194 εκατ. ενώ ο ιδιωτικός τομέας τα \$1.3

δισ και τέλος η κυβέρνηση της πολιτείας New South Wales συμμετείχε με ποσό ύψους \$2.3 δις. (J. Haynes, 2001)

2.3.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΓΩΝΩΝ

Σε όλους τους πρόσφατους Ολυμπιακούς Αγώνες, τα κοινωνικά ζητήματα τείνουν να αγνοούνται. Είναι ξεκάθαρο ότι τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα που είναι και τα πιο αδύναμα, πλήττονται περισσότερο από τις υπόλοιπες εισοδηματικές τάξεις πριν και κατά τη διάρκεια διοργανώσεων μεγάλων γεγονότων όπως είναι και οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

Το τελικό κόστος των διεργασιών και αναπλάσεων στο κόλπο του Homebush ανάγκασε τη πώληση των σπιτιών του Ολυμπιακού χωριού (Εικόνα 5) στις υψηλές τιμές αγοράς αντί την υλοποίηση της αρχικής ιδέας που ήταν η δημιουργία ενός «cluster» οικονομικών κατοικιών. (B. Digby, 2007)

Εικόνα 5: Το Ολυμπιακό Χωριό την μετά – Ολυμπιακή περίοδο

Πηγή: B. Digby 2007, Ιδία επεξεργασία

Ιδιαίτερα σημαντικές κρίνονται οι αυξήσεις των ενοικίων στα προάστια που γειτνιάζουν με το ολυμπιακό πάρκο στο Σίντνεϊ που ήταν μεγαλύτερες από ότι σε άλλες περιοχές ενώ τα ενοικιαζόμενα δωμάτια βελτιώθηκαν για να προσαρμοστούν στις ανάγκες των επισκεπτών αντί των ενοίκων τους. Γενικότερα το φαινόμενο αύξησης των τιμών των ενοικίων επικράτησε κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη των Αγώνων. Την περίοδο 1995 – 2000 τα ενοίκια στον Ολυμπιακό Διάδρομο (12 km περίγραμμα προαστίων μεταξύ της κεντρικής επιχειρηματικής περιοχής του Σίντνεϊ

και του κόλπου Homebush) σημειώθηκαν αυξήσεις μέχρι και 7% πάνω από το πληθωρισμό κάθε χρόνου και σε κάποιες περιπτώσεις μέχρι και 24%. Το 1998, κάποιες περιοχές υπέφεραν από το την αύξηση των ενοικίων τους με μέσο όρο που έφτανε το 40%. Πολλές από αυτές τις αυξήσεις σημειώθηκαν σε περιοχές που κατοικούσαν οικογένειες χαμηλών εισοδήματος. (B. Digby, 2007· COHRE, 2007a)

Όσον αφορά τα ενοικιαζόμενα δωμάτια, τα οποία φιλοξενούσαν χαμηλόμισθους, ανθρώπους με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένους και ανθρώπους που ζουν κάτω από τη μέριμνα της κοινωνικής ασφάλισης, ένα ποσοστό 76% αυτών μετατράπηκαν σε καταλύματα ταξιδιωτών την δεκαετία του 1990 αφήνοντας σε δεύτερη μοίρα τους παλαιούς ενοίκους. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι στις εξώσεις που είχε προέβη ο διαχειριστής 20 τέτοιων ενοικιαζόμενων δωματίων στους ενοικιαστές ώστε να το μετατρέψει τα δωμάτια σε καταλύματα για τους επισκέπτες των Αγώνων. (COHRE, 2007a)

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικό παράδειγμα της επιβολής της τάξης από τις αστυνομικές αρχές κατά τη διάρκεια των Αγώνων αφορά τη περιοχή Redfern, το κύριο αστικό προάστιο ιθαγενών το οποίο αντιμετώπισε μεγάλο αριθμό αστυνομικών εφοδών. Οι αστυνομικοί εφοδοί για ναρκωτικά αυξήθηκαν τον Αύγουστο λίγο πριν την έναρξη των Αγώνων. Συγκεκριμένα στις 27 Αυγούστου έγινε μια μεγάλη εφοδος στη περιοχή η οποία είχε ως αποτέλεσμα περισσότερες από 55 προσλήψεις.

Το πρόβλημα των αστέγων αυξήθηκε στο Σίντνεϊ κατά τη διάρκεια και μετά των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι εκτιμήσεις μέχρι το 1999 έδειχναν ότι τα 2/3 των ανθρώπων που καταγράφηκαν ως άστεγοι δεν είχαν ποτέ χρησιμοποιήσει καταφύγια ή άσυλα πριν. Ένα αυξημένο ποσοστό αυτών είχαν ψυχιατρικά προβλήματα και οι υπόλοιποι, περισσότεροι από τους μισούς προέρχονταν από τον Ολυμπιακό «διάδρομο», περιοχές προαστίων. (COHRE, 2007a)

Οι ομάδες κοινωνικής πρόνοιας είχαν δηλώσει ότι έγιναν προσπάθειες να μετακινηθούν οι άστεγοι από τους δρόμους του Σίντνεϊ για την βελτίωση της εικόνας της πόλης κατά τη διάρκεια των Αγώνων όπως έγινε και στη περίπτωση της Αθήνας το 2004 που θα αναλυθεί παρακάτω. (B. Digby, 2007· COHRE, 2007a)

Οι αρχές έλαβαν δρακόντεια μέτρα ασφαλείας για την περίοδο των Αγώνων όπως το κλείσιμο πολλών αστυνομικών σταθμών του Σίντνεϊ και της χώρας γενικότερα ώστε να υπάρχει αστυνομική εποπτεία στις Ολυμπιακές περιοχές ως επίσης και για

αποτροπή τυχόν αρνητικών συμβάντων που θα έπλητταν την διοργάνωση. Επίσης κατά τη διάρκεια προετοιμασίας των Αγώνων ψηφίστηκαν νέοι νόμοι ασφαλείας οι οποίοι περιόρισαν την ελευθερία του νομοθετικού συστήματος και επέτρεψαν τις στρατιωτικές επιδρομές στο κοινωνικό σύνολο (π.χ. σε περίπτωση διαδηλώσεων κτλ) όταν κρινόταν απαραίτητο.

Οι επιπτώσεις στα δικαιώματα στέγασης στο Σίντνεϊ ως αποτέλεσμα της οργάνωσης των θερινών Ολυμπιακών Αγώνων του 2000 μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: (COHRE, 2007a)

- Η οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων έφεραν στο επίκεντρο την αύξηση των δαπανών στέγασης στο Σίντνεϊ. Εντούτοις είναι δύσκολο να ειπωθεί ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες ήταν η μόνη αιτία δεδομένου ότι οι στατιστικές παρουσιάζουν έναν διπλασιασμό των τιμών κατοικίας μεταξύ 1996 και 2003 και μιας γενικά ανοδικής τάσης στα ενοίκια την περίοδο 1997-2005. Υπάρχουν κάποιες ενδείξεις ότι η κορύφωση των αυξήσεων των ενοικίων ή των τιμών των σπιτιών ήταν κυρίως γύρω στο 2000 παρόλα αυτά η αύξηση δεν αφορούσε αποκλειστικά τα προάστια και τις περιοχές που συνόρευαν με τη περιοχή του Ολυμπιακού Πάρκου.
- Παρά τις πιέσεις των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των «Πρασίνων» κινήθηκε μια τροποποίηση στη μισθωτικό νόμο στο κοινοβούλιο, όπου η κυβέρνηση της New South Wales δεν έκανε τίποτα για να επέμβει στο προσωρινό έλεγχο των ενοικίων, ούτε για να εμποδίσει τις εξώσεις των κατοίκων πριν ή και κατά την διάρκεια των Αγώνων.
- Υπήρξε μια αξιοσημείωτη απώλεια αποθέματος κατοικίας χαμηλού εισοδήματος και ενοικιαζόμενων δωματίων. Μερικοί επισκέπτες των Ολυμπιακών, χαμηλότερου εισοδήματος θα μπορούσαν να φιλοξενηθούν σε ενοικιαζόμενα δωμάτια ή στα προηγούμενα ενοικιαζόμενα δωμάτια γεγονός που οδήγησε στις απελάσεις των ενοίκων. Λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις για τη στέγαση των επισκεπτών, είναι βέβαιο ότι τμήμα του αποθέματος των ενοικιαζόμενων δωματίων χρησιμοποιήθηκε για αυτόν το λόγο.
- Δεν υπήρξε καμία αναγκαστική εκδίωξη που να σχετίζεται με την κατασκευή ή την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων για τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

- Ένα σχέδιο νόμου θεσπίστηκε για τον έλεγχο της συμπεριφορά των ανθρώπων στους δημόσιους χώρους. Αυτή η νομοθεσία χρησιμοποιήθηκε πολλές φορές ενάντια στους άστεγους «για τη μετακίνησή τους» ώστε να τους αποτρέψει από το να κοιμούνται σε δημόσιους χώρους και για την καταστολή διαδηλώσεων διαμαρτυρίας.

2.3.4. ANTIKTYPIOS OLYMPIAKΩN AΓΩNΩN ΣINTNEΪ

Εννέα χρόνια μετά, η περιοχή Homebush δεν έχει την περιβαλλοντική σφραγίδα που προσπάθησαν να «πουλήσουν» την περίοδο των Αγώνων ενώ το σύνδρομο του «λευκού ελέφαντα» πλέον είναι εμφανές στη περιοχή. Παρόλα αυτά πρέπει να αναγνωριστεί ότι έγινε προσπάθεια η περιοχή να εξυγιανθεί και αυτό επιτεύχθηκε σε μεγάλο βαθμό. Η περιοχή που επιλέχτηκε ήταν ιδιαίτερα δύσκολη λόγω των μολύνσεων που υφίστατο από τα εργοστάσια που ήταν εγκατεστημένα στη περιοχή τις δεκαετίες '80 και '90.

Επίσημες εκθέσεις αναφέρουν την επιτυχία του Σίντνεϊ στον οικονομικό τομέα. Υποστηρίζεται ότι η διοργάνωση διαχειρίστηκε το πιο περιεκτικό επιχειρηματικό πρόγραμμα ανάπτυξης που έχει ποτέ υλοποιήσει πόλη στα πλαίσια της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων με μια ξεκάθαρη επικέντρωση και πρωτοφανή οφέλη στη βιομηχανική ανάπτυξη, την προσέλκυση επενδύσεων και την τουριστική βιομηχανία. Η ΔΟΕ επιβεβαιώνει τους παραπάνω ισχυρισμούς δηλώνοντας ότι η Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων του Σίντνεϊ (SOCOG) κατάφερε να διοργανώσει το πιο οικονομικά επιτυχημένο εσωτερικό πρόγραμμα χρηματοδότησης μέχρι στιγμής και τη μεγαλύτερη ραδιοτηλεοπτική επιχείρηση στην ιστορία των Αγώνων. Η προβολή των Αγώνων είχε ως αποτέλεσμα την προσέλκυση επενδύσεων και επιχειρήσεων την μετά Ολυμπιακή περίοδο στην πόλη. (B. Garcia, 2007:261-2)

Ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας για την επιτυχία ή όχι των Αγώνων είναι η διακύμανση της τουριστική δραστηριότητα την μετά Ολυμπιακή περίοδο. Για το λόγο αυτό θα γίνει μια σύγκριση όσον αφορά τις αφίξεις πριν και μετά την Ολυμπιάδα του Σίντνεϊ για να διαπιστωθεί αν υπήρξε σημαντική ή όχι αύξηση των αφίξεων των τουριστών μετά την οργάνωση της Ολυμπιάδας. Το 1998 και 1999 παρατηρείται αύξηση της τουριστικής δραστηριότητας 5% αντίστοιχα. Ενώ αντίστοιχη ανοδική πορεία παρατηρείται και το 2000, με τις αφίξεις να πλησιάζουν τις 315 000 (στο Σίντνεϊ). Το 2001 η αυξητική τάση των αφίξεων συνεχίζεται με αποτέλεσμα οι

αφίξεις να φτάνουν τις 338 050. Το 2002 και 2003 οι αφίξεις παραμένουν αυξημένες συγκριτικά με την προ Ολυμπιακή περίοδο, μειωμένες όμως συγκριτικά με τις αφίξεις του 2000 και 2001. (Office of Financial Management, 2007)

2.4. ΑΘΗΝΑ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2004

Η ιδέα της επιστροφής των Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα αναπτύχθηκε περίπου την ίδια χρονική περίοδο με τις πρώτες προσπάθειες επανασχεδιασμού και επαναπρογραμματισμού των Αθηνών. Η ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 ήταν αποτέλεσμα πολλών προηγούμενων αποτυχημένων προσπαθειών της Αθήνας να επαναφέρει τους Αγώνες στην Ελλάδα. Η Ολυμπιακή Επιτροπή Αθηνών διεκδικούσε τους Αγώνες του 1996 με πρόσχημα τα 100 χρόνια των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Παρόλα αυτά δεν μπόρεσε να το επιτύχει λόγω του λιγότερου ανταγωνιστικού προφίλ απέναντι στις άλλες Ευρωπαϊκές πόλεις που διεκδικούσαν την διοργάνωση. Αυτός ήταν και ο λόγος που ξεκίνησαν προσπάθειες προώθησης του νέου προσώπου της Αθήνας που την χαρακτήριζαν ως εξωστρεφή και έτοιμη να υιοθετήσει τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης. Την δεκαετία του 90' και συγκεκριμένα το 1997, αποφασίστηκε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 θα διοργανώνονταν στην Αθήνα, δίνοντας το έναυσμα εκκίνησης των προετοιμασιών που σχεδιάστηκαν υπό πίεση. (E. Beriatos, 2006) Το παράδειγμα των Αθηνών δεν στέφθηκε με την ίδια επιτυχία με το αντίστοιχο της Βαρκελώνης.

2.4.1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΓΩΝΩΝ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Το σχέδιο που προτάθηκε αρχικά για την διεκδίκηση των αγώνων του 1996 υποστήριζε ότι το 70% των αθλητικών εγκαταστάσεων που απαιτούντο ήταν έτοιμο λόγω της διοργάνωσης των 11^{ων} Μεσογειακών Αγώνων του 1991. Επίσης ως πειστήρια για την ικανότητα διοργάνωσης των Ολυμπιακών ήταν οι δώδεκα εκδηλώσεις που ήδη φιλοξενήθηκαν με επιτυχία, εκ των οποίων τρεις τιμήθηκαν με διεθνή βραβεία.

Το αρχικό στρατηγικό σχέδιο επικεντρώθηκε σε δυο κέντρα αθλητικών δραστηριοτήτων: (M. Gold, 2007:267-70)

- Αθλητικό Ολυμπιακό Συγκρότημα Αθηνών (AOSC) στο Μαρούσι.

Το συγκρότημα αυτό θα κτιζόταν σε υφιστάμενες υποδομές, εκ των οποίων η σημαντικότερη να είναι το στάδιο που κτίστηκε μεταξύ 1980-1982 για τα Ευρωπαϊκά Αθλητικά Πρωταθλήματα. Το συγκρότημα αυτό θα αποτελείτο

από το στάδιο, το ποδηλατοδρόμιο, το κολυμβητήριο, μια πολυχρηστική αίθουσα, ένα κλειστό γυμναστήριο, το κέντρο αντισφαίρισης, το Ολυμπιακό χωριό Τύπου και το Διεθνές Ραδιοτηλεοπτικό Κέντρο.

- Το δεύτερο κέντρο χωροθετήθηκε στα Νότια παράλια των Αθηνών, στο κόλπο Φαλήρου και κοντά στο Στάδιο Καραϊσκάκη. Οι υφιστάμενες υποδομές του Σταδίου Ειρήνης και Φιλίας θα εκμεταλλεύονταν σε συνδυασμό με τις νέες υποδομές που θα φιλοξενούσαν αθλήματα όπως καλαθόσφαιρα, πάλη, judo, πυγμαχία, χάντμπολ, μπίτζμπολ και ιστιοπλοΐα.

Υφιστάμενες υποδομές της πόλης θα φιλοξενούσαν τα αθλήματα τοξοβολίας και σκοποβολής ενώ το κέντρο της πόλης θα επικεντρωνόταν στις εκδηλώσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος εκμεταλλευόμενοι τις εγκαταστάσεις του Παναθηναϊκού Σταδίου και του Ηρώδειου.

Το Ολυμπιακό χωριό χωροθετήθηκε στα Βόρεια σύνορα της Αθηναϊκής Μητροπολιτικής περιοχής, στους πρόποδες του βουνού της Πάρνηθας. Οι Ολυμπιακές αυτές εγκαταστάσεις, που διασκορπίστηκαν σε διάφορα σημεία των Αθηνών, θα συνδέονταν με Δακτυλίους δρόμους. Οι οργανωτές είχαν δώσει χρονοδιαγράμματα των διαδρομών που σύμφωνα με αυτά ο μεγαλύτερος χρόνος μετάβασης θα ήταν 18 λεπτά και θα ήταν η διαδρομή από το Ολυμπιακό χωριό προς τον Κόλπο Φαλήρου. (M. Gold, 2007:267-70)

Το σχέδιο αποτελείτο από κυκλοφοριακές μελέτες, νέες γραμμές μετρό, βελτιώσεις στο υφιστάμενο Διεθνή Αερολιμένα και στην ακτή ανατολικά του Κόλπου του Φαλήρου και τέλος Σχεδιασμό του νέου διεθνούς Αερολιμένα στα Σπάρτα.

Το σχέδιο πόλης επικέντρωνε την Ολυμπιακή υποδομή σε ένα μικρό αριθμό τοποθεσιών χρησιμοποιώντας παράλληλα υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις όπως και στο αρχικό σχέδιο που κατατέθηκε για την υποψηφιότητα. Συγκεκριμένα οι τοποθεσίες έχουν ως εξής: (M. Gold, 2007:270-2)

- Το Ολυμπιακό χωριό στους πρόποδες του Βουνού Πάρνηθας
- Το AOSC στην περιοχή Μαρούσι το οποίο θα φιλοξενούσε επτά αθλήματα και συγκεκριμένα: το στίβο, την καλαθόσφαιρα, την ποδηλασία, το ποδόσφαιρο, την ενόργανη και ρυθμική γυμναστική, την κολύμβηση και την αντισφαίριση.

- Η περιοχή του Κέντρου της Αθήνας η οποία θα φιλοξενούσε όπως προαναφέρθηκε τις πολιτιστικές εκδηλώσεις της Ολυμπιάδας και θα φιλοξενούνταν οι επίσημοι προσκεκλημένοι των Αγώνων
- Το Παραλιακό μέτωπο Φαλήρου που στόχος ήτω η ανάπλασή του στα πλαίσια της διοργάνωσης και θα φιλοξενούσε αθλήματα όπως το μπίτζμπολ, την πυγμαχία, την ξιφομαχία, το χάντμπολ, το χόκεϋ, το judo, την πάλη, το ταικβοντο και την πετοσφαίριση.

Το σχέδιο επίσης προέβλεπε τέσσερις περειαίους χώρους που θα φιλοξενούσαν αθλήματα την περίοδο των Αγώνων και συγκεκριμένα το κλειστό Γυμναστήριο Νίκαιας (άρση βαρών), το κλειστό Γυμναστήριο Περιστερίου (Badminton) στα δυτικά των Αθηνών, το Ολυμπιακό Γυμναστήριο Γαλατσίου (επιτραπέζια αντισφαίριση) στα βόρεια και τέλος το Ολυμπιακό Συγκρότημα Γουδίου (μοντέρνο πένταθλο) στα ανατολικά της πόλης. Οι αγώνες ιπποδρομιών και τοξοβολίας χωροθετήθηκαν στο Τατόι, εκτός του αστικού συγκροτήματος στα Βόρεια του βουνού της Πάρνηθας, η κωπηλασία, το κανό και το καγιάκ στην περιοχή της ακτής του Σχοινιά δίπλα από το πεδίο μάχης του Μαραθώνα ενώ η σκοποβολή χωροθετήθηκε στο Μαρκόπουλο νοτιοανατολικά των Αθηνών και τέλος η Ιστιοπλοΐα και το Τρίαθλο κατά μήκος της ακτής του Κοσμά και στη Γλυφάδα. (M. Gold, 2007:270-5)

Η μελέτη του Ολυμπιακού Δακτυλίου παρέμεινε ως έχει για να συνδέσει τους αθλητικούς τόπους συναντήσεως. Ο διπλασιασμός της ικανότητας των σιδηροδρομικών συνδέσεων έγινε μέσω των νέων προαστιακών τρένων, επεκτάσεις των υφιστάμενων σιδηροδρομικών γραμμών και με τη δημιουργία μετρό. Τα έργα στο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο είχαν σκοπό τη βελτίωση των μετακινήσεων στο εσωτερικό της μητρόπολης. Τα έργα αυτά έγιναν λόγω τις ανάληψης των Αγώνων σε επτά χρόνια ενώ είχαν προγραμματιστεί 25 χρόνια νωρίτερα. (Ph. Bony, 2007) Το νέο αεροδρόμιο στα Σπάρτα έγινε το κεντρικό κομμάτι της στρατηγικής σχεδιασμού το οποίο θα λειτουργούσε παράλληλα με το υφιστάμενο στην περιοχή του Ελληνικού κατά την διάρκεια των Αγώνων, ενώ τέλη του 2004 προγραμματιζόταν το κλείσιμο του.

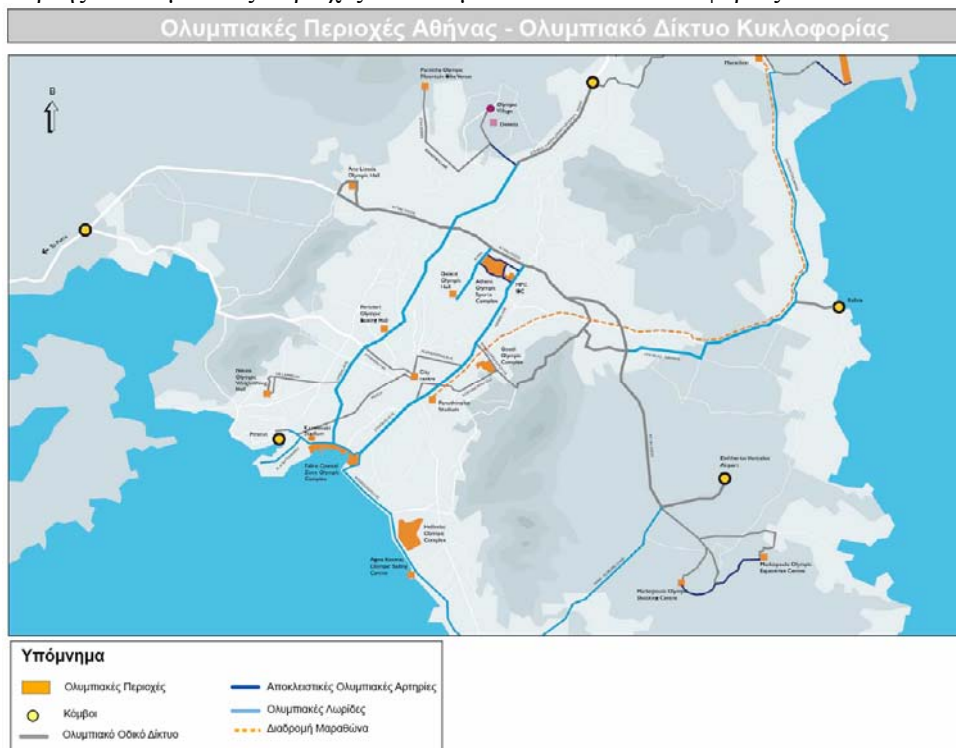
Όταν επισήμως η Αθήνα ανέλαβε τους Ολυμπιακούς του 2004, αντί να ξεκινήσει άμεσα την υλοποίηση του σχεδίου, η κυβέρνηση αναθεώρησε το σχέδιο με στόχο την

απόκλιση τυχόν δυνητικών προβλημάτων που θα προέκυπταν ή πιθανόν να προέκυπταν στη φάση υλοποίησής του λόγω των υφιστάμενων ζωνών και της πολεοδομικής νομοθεσίας που ίσχυε. (H. Lenskyj, 2008: 42)

Οι προσεγγίσεις της στρατηγικής είχαν τρία πεδία ανάπτυξης: (E. Kasimati, 2003· M. Gold, 2007:270-5)

- Μόνιμες κατασκευές και επεμβάσεις: Αθλητικοί χώροι, υποδομές μεταφορών, ανάπλαση πόλης, υποδομές τέχνης που σχεδιάστηκαν με στόχο να απομείνουν ως πολιτιστική κληρονομιά στη μετά – Ολυμπιακή περίοδο.
- Μια σειρά προσωρινών μεσολαβήσεων που σχεδιάστηκαν για να φιλοξενήσουν επισκέπτες και εκπροσώπους ομάδων και δράσεις για την επίλυση του κυκλοφοριακού φόρτου. Μέτρα δηλαδή ώστε να διαμορφωθεί η πόλη με τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχει εορταστική ατμόσφαιρα στο κλίμα των Αγώνων.
- Προσπάθειες ενθάρρυνσης του εθελοντισμού και αλλαγή της νοοτροπίας του πληθυσμού με στενό «μαρκάρισμα» όσων αφορά ζητήματα όπως σκουπίδια και κάπνισμα.

Χάρτης 1: Ολυμπιακές Περιοχές και Ολυμπιακό Δίκτυο Κυκλοφορίας

Πηγή: Ph. Bony (2007), Ιδία επεξεργασία

Μετά τις παρεμβάσεις που έγιναν, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, προέκυψαν οκτώ χώροι που θα φιλοξενούσαν τις απαραίτητες δραστηριότητες των Ολυμπιακών (βλ. εικόνα 6 και πίνακα 3): (M. Gold, 2007:270-5)

- Αθλητικό Ολυμπιακό Συγκρότημα Αθηνών το οποίο παρέμεινε η καρδιά της στρατηγικής του σχεδίου
- Η περιοχή του παραλιακού Φάληρου που αποφασίστηκε να μειωθούν οι δραστηριότητες που θα φιλοξενούσε αρχικά, διατηρώντας το παρόλα αυτά ένα πόλο των Αγώνων που με τις παρεμβάσεις ανάπλασης θα βελτιωνόταν σε μεγάλο βαθμό αισθητικά. Στην περιοχή αυτή φιλοξενήθηκαν τελικά τέσσερα αντί έντεκα αθλήματα που είχε αρχικά σχεδιαστεί, η πετοσφαίριση, η θαλάσσια πετοσφαίριση, το χάντμπολ και το tae-kwon-do.
- Χώρος Αθηναϊκού Διεθνή Αερολιμένα στη περιοχή του Ελληνικού όπου θα διαμορφωνόταν με τέτοιο τρόπο ώστε να φιλοξενήσει αθλήματα όπως το μπιζμπολ, χόκεϊ, ξιφασκία, σόφτμπολ, καλαθόσφαιρα και κάποιους αγώνες χάντμπολ από το Φάληρο, το κανό και το καγιάκ.
- Το Κλειστό Γυμναστήριο Περιστερίου φιλοξένησε τους αγώνες μπόξ.
- Το Κλειστό Γυμναστήριο Γουδίου φιλοξένησε τους αγώνες badminton
- Το Παναθηναϊκό Στάδιο στέγασε τους αγώνες τοξοβολίας
- Η Αρχαία Ολυμπία φιλοξένησε τους αγώνες σκοποβολής.

Εικόνα 6: Αθλητικό Ολυμπιακό Συγκρότημα Αθηνών

Πηγή: <http://grundnig-vassilis.blogspot.com/2007/06/blog-post.html>

Οι αλλαγές αυτές όπως είναι λογικό είχαν ως αποτέλεσμα να βγάλουν εκτός χρονοδιαγραμμάτων όλο το πρόγραμμα των Αγώνων. Επιπρόσθετες δυσκολίες εμφανίστηκαν παράλληλα στον ορίζοντα όπως η γραφειοκρατία και οι διαφωνίες πολιτικών προσώπων οι οποίες συνέβαλαν κι αυτές με τη σειρά τους στις καθυστερήσεις.

Τα αρμόδια όργανα για τις αστικές παρεμβάσεις και τον προγραμματισμό των Ολυμπιακών έργων ήταν η Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων, το Υπουργείο Πολιτισμού και συγκεκριμένα η ειδική γραμματεία Ολυμπιακών Αγώνων παράλληλα με την υπάρχουσα γραμματεία Αθλητισμού, το ΥΠΕΧΩΔΕ τη γραμματεία δημόσιων έργων η οποία ανέλαβε το μεγαλύτερο φορτίο των έργων και τέλος το Υπουργείο Μεταφορών. Πρέπει να σημειωθεί ότι προκειμένου να εκτελεσθούν τα μεγάλα αυτά προγράμματα και οι υποδομές, όπως το μετρό ή ο νέος αερολιμένας της Αθήνας, τα πρόσθετα όργανα δημιουργήθηκαν υπό μορφή επιχειρήσεων (Α.Ε.) που ελέγχθηκαν από το κράτος, επειδή προφανώς ήταν αδύνατο για τις συνηθισμένες διοικητικές και τεχνικές υπηρεσίες των υπουργείων να τα φέρουν εις πέρας δεδομένης της έλλειψής ουσιαστικής τεχνογνωσίας και εμπειρίας. (E. Beriatos, 2006)

Πίνακας 3: Αθήνα – Τελική διαμόρφωση Clusters αθλητισμού και ψυχαγωγίας που σχεδιάστηκαν και αναπτύχθηκαν από τις δημόσιες αρχές στα πλαίσια της διοργάνωσης των Ολυμπιακών του 2004

Όνομα του cluster	Τοποθεσία	Είδος Ανάπτυξης	Κύριες χρήσεις γης και δραστηριότητες των cluster	Συμπληρωματικές χρήσεις γης και δραστηριότητες
1. Κεντρικό Ολυμπιακό Αθλητικό Συγκρότημα	Μαρούσι	Αναδιαμόρφωση + Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (στίβος, καλαθοσφαίρα, κολύμβηση και υγρός στίβος, αντισφαίριση, ποδηλασία)	Πάρκα και χώροι περιπάτου, συνεδριακοί χώροι, εκθεσιακοί χώροι, εμπορικά καταστήματα, καφετέριες, εστιατόρια
2. Παραλιακό Ολυμπιακό Συγκρότημα Φαλήρου	Φαλάσιος Κόλπος Φαλήρου - Παραλιακό μέτωπο	Αναδιαμόρφωση + Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (πετοσφαίριση, πετοσφαίριση θαλάσσης, χάντμπολ, Tae-Kwon-Do)	Πάρκα και χώροι περιπάτου, συνεδριακοί χώροι, εκθεσιακοί χώροι, εμπορικά καταστήματα, καφετέριες, εστιατόρια
3. Ολυμπιακό Συγκρότημα Μοντέρνου Πένταθλου	Γουδί	Αναδιαμόρφωση + Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (μοντέρνο πένταθλο και badminton)	Πάρκα και χώροι περιπάτου, συνεδριακοί χώροι, εκθεσιακοί χώροι, εμπορικά καταστήματα, καφετέριες, εστιατόρια
4. Ολυμπιακό Κέντρο Γαλατσίου	Γαλάτσι	Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (σκιτσοαίμα, αντισφαίριση, ρυθμική γυμναστική)	Πάρκα και συνεδριακοί χώροι
5. Ολυμπιακή Αίθουσα Πυγμαχίας Περιστέριου	Περιστέρι	Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (πυγμαχία)	Πάρκα και συνεδριακοί χώροι
6. Ολυμπιακό Συγκρότημα Ελληνικού	Γλυφάδα	Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (Baseball, softball, χόκεϊ, κανό / καγιάκ, χάντμπολ, ξηρασκία)	Πάρκα και χώροι περιπάτου, συνεδριακοί και εκθεσιακοί χώροι
7. Ολυμπιακό Κέντρο Κλειστού Στίβου Νίκαιας	Νίκαια	Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (άρση βαρών)	Πάρκα και συνεδριακοί χώροι
8. Ολυμπιακό Γυμναστήριο Άνω Λιωσίων	Λιόσια	Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (Πάλη, judo)	Πάρκα και συνεδριακοί χώροι
9. Ολυμπιακό Ιππικό Κέντρο Μαρκόπουλου	Μαρκόπουλο	Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (Αγώνες ιππασίας)	Πάρκα και χώροι περιπάτου, συνεδριακοί και εκθεσιακοί χώροι
10. Ολυμπιακό Κέντρο Σκοποβολής Μαρκόπουλου	Μαρκόπουλο	Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (αγώνες σκοποβολής)	Πάρκα και χώροι περιπάτου, συνεδριακοί και εκθεσιακοί χώροι
11. Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας Άγιου Κοσμά	Άγιος Κοσμάς	Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (αγώνες ιστιοπλοΐας)	Πάρκα και χώροι περιπάτου, συνεδριακοί και εκθεσιακοί χώροι
12. Κέντρο Τρίαθλου Βουλιαγμένης	Βουλιαγμένη	Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (τρίαθλο, ποδηλασία)	Πάρκα και χώροι περιπάτου, συνεδριακοί και εκθεσιακοί χώροι
13. Ολυμπιακό Κέντρο Κωπηλασίας στο Σχολιά	Βορειότερο άκρο	Νέα Ανάπτυξη	Αθλητικές δραστηριότητες (κωπηλασία και κωπηλασία)	Πάρκα και χώροι περιπάτου, συνεδριακοί και εκθεσιακοί χώροι

Πηγή: A. Gospodini (2009), ίδια επεξεργασία

Το μοντέλο των Ολυμπιακών Αγώνων με βάση τις αλλαγές και τις τροποποιήσεις του σχεδίου χαρακτηρίστηκε ως ένα «Διασκορπισμένο Μοντέλο». Η στρατηγική αυτή προωθούσε τις πολύ – κεντρικότητες. Ένα πολύ – πυρηνικό σύστημα το οποίο επικεντρώθηκε στις αστικές αναπλάσεις και αναπτύξεις. (E. Beriatis και A. Gospodini, 2004) Ένα μειονέκτημα της στρατηγικής ιδιαίτερα σημαντικό, ήταν ότι δεν υπήρχε ουσιαστική πρόνοια για τις εγκαταστάσεις όταν οι αυλαία των Αγώνων θα έκλεινε ως επίσης και οι χρονοκαθυστερήσεις που υπήρξαν οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα κάποια έργα να ολοκληρωθούν με τρομερή πίεση και προχειρότητα.

Συμπερασματικά, κατά τη διάρκεια αυτής της δεκαετίας (1996-2004) 60 σημαντικά αστικά και αρχιτεκτονικά προγράμματα έχουν υλοποιηθεί προκειμένου να λυθούν τα κυκλοφοριακά και τα περιβαλλοντικά προβλήματα, να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής

των κατοίκων και το ανταγωνιστικό προφίλ στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον αλλά και για να επιτευχθεί η βιωσιμότητα. Αυτά τα προγράμματα ήταν τριών τύπων ή κατηγοριών: (E. Beriatos και A. Gospodini, 2004)

- Τα «Συμβατικά» προγράμματα: σχετικά με τη βελτίωση της λειτουργικής διάστασης του αστικού χώρου (νέο δίκτυο μετρό και σιδηροδρομικών γραμμών, επεμβάσεις στους ανοικτούς δημόσιους χώρους, κ.λπ.).
- Τα Προγράμματα που στοχεύουν στην αύξηση της κτισμένης κληρονομιάς όπως η συντήρηση των ιστορικών κτηρίων, η ολοκλήρωση και η ενοποίηση των μνημείων και των αρχαιολογικών περιοχών του κέντρου της πόλης, σε σχέση με σε ένα δίκτυο πεζοδρόμησης για τους πεζούς προκειμένου να δημιουργηθεί μια πολιτιστική περιήγηση στην καρδιά της πόλης.
- Προγράμματα βασισμένα σε ένα καινοτόμο σχεδιασμό του χώρου στην αρχιτεκτονική ή στην αστική κλίμακα (και συγκεκριμένα προγράμματα βασισμένα στην έκβαση σχεδίου μιας σύμβασης με ένα αρμόδιο αρχιτέκτονα – πολεοδόμο εθνικής ή διεθνούς αναγνώρισης (π.χ. σχέδια Calatrava) ή σχέδια που έλαβαν μέρος σε εθνικό ή διεθνή διαγωνισμό και επιλεχτήκαν)

2.4.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η Ελλάδα ήταν το μικρότερο κράτος μετά την Φιλανδία το 1952 που φιλοξένησε τους Αγώνες, και δεν χωράει αμφιβολία ότι η αναμενομένη κλίμακα του κόστους ήταν ασφυκτική για μια μικρή οικονομία όπως είναι η Ελληνική. Στην περίπτωση της Ελλάδας, η ιδιότητα της ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η πρόσβασή στα ταμεία της, ήταν κεντρικής σημασίας - και συγκεκριμένα στο Ταμείο Συνοχής στο οποίο η Ελλάδα υπήρξε από τους μεγάλους προνομιούχους όπως και η πρόσβασή της στα δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Το υπολογιζόμενο κόστος των Αγώνων ανερχόταν στα 1.181 δις € που θα συνδεόταν αυστηρά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες ενώ το συνολικό κόστος που περιελάμβανε τις βελτιώσεις δρόμων, τον σχεδιασμό και υλοποίηση του νέου αεροδρομίου και τις χωροταξικές διαρρυθμίσεις, υπολογιζόταν ότι θα ανερχόταν στα 5.402 δις €. (Tziralis, et al, 2006) Παρόλα αυτά, το οικονομικό κόστος των Αγώνων αυξήθηκε πολύ συγκριτικά με την αρχική εκτίμηση. Τα σχέδια υποδομής κόστισαν 37% περισσότερο από το ποσό που είχε αρχικά υπολογιστεί. Τελικά η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι το συνολικό κόστος των αγώνων ήταν 8.954 εκατ. € χωρίς βέβαια σε

αυτό να συνυπολογίζεται το κόστος σχεδιασμού και υλοποίησης του αεροδρομίου Ελευθέριος Βενιζέλος και του μετρό. (M. Gold, 2007: 283) Το συνολικό ποσό έφτασε τα 11.274 δις € εκ των οποίων μόνο το 20.1% καλύφθηκε απο ιδιωτική χρηματοδότηση. (Tziralis, et al, 2006)

Οι λόγοι του αυξημένου κόστους ήταν σε μεγάλο βαθμό η μη τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων, αφενός λόγω της επαναξιολόγησης του Αρχικού σχεδίου για αποφυγή, όπως δήλωσε η κυβέρνηση, τυχόν συγκρούσεων με τις υφιστάμενες πολεοδομικές ζώνες και την πληθώρα των νομοθετικών κειμένων και αφετέρου λόγω της παρουσίας πολλών και συχνά συγκρουόμενων κρατικών ενδιαφερόντων ως επίσης και η γραφειοκρατία του συστήματος σχεδιασμού. Τέλος, σημαντικός παράγοντας καθυστέρησης υπήρξαν τα αρχαιολογικά ευρήματα που ανακαλυφθήκαν κατά την διαδικασία υλοποίησης των έργων, τα οποία απαιτούσαν όπως είναι προφανές ιδιαίτερη μεταχείριση και επαγγελματικό χειρισμό όσον αφορά τις ανασκαφές. Οι καθυστερήσεις αυτές είναι προφανές ότι είχαν κόστος στο γενικότερο προϋπολογισμό, και το κόστος στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν ήταν μόνο οικονομικό.

2.4.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΓΩΝΩΝ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες των Αθηνών είχαν και την άσχημη κοινωνική τους όψη. Έχουν υπάρξει διεθνείς εκθέσεις που αναφέρονται στην άσχημη κοινωνική πτυχή της πρό – Ολυμπιακής περιόδου του 2004 και συγκεκριμένα στις διώξεις ορισμένων κατηγοριών ανθρώπων που θα χαλούσαν την «εικόνα» της πόλης. Έχει σημειωθεί παραδείγματος χάριν, ότι κάποιοι εισαγγελείς εξέδωσαν γενναιόδωρα διατάγματα που απαιτούσαν τον περιορισμό των τοξικομανών και των αστέγων στα διανοητικά ινστιτούτα, ενώ η αστυνομία επιδίωξε, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς, να περιορίσει τους άστεγους δίνοντας τους άσυλο σε κάποιους χώρους συναγωγής με στόχο να παραμείνουν μακριά από τους Ολυμπιακούς τόπους συναντήσεως. Μια αντίστοιχη νοοτροπία είχε ακολουθηθεί και στους Αγώνες του Σίντνεϊ σε πιο έντονο βέβαια βαθμό απ' ότι παρουσιάστηκε στην Αθήνα. (COHRE, 2007b)

Αυτά τα μέτρα προκάλεσαν την αντίδραση πολλών μελών της κοινωνίας των πολιτών και του Τύπου που διαμαρτυρήθηκαν έντονα για τα γεγονότα «απέλασης» που παρατηρήθηκαν. Παρόλα αυτά δεν διατίθεται κανένα άλλο στοιχείο που να αφορά τα μέτρα αυτά αν και υπήρχαν ισχυρισμοί ότι τελικά δεν εφαρμόστηκαν.

Αξιοσημείωτες είναι οι βίαιες απελάσεις που σημειώθηκαν κατά την προετοιμασία των Αγώνων της Αθήνας σε σχεδόν όλες τις κοινότητες των Ρομά (τσιγγάνων). Υπολογίζεται ότι περισσότερο από 2.700 άτομα εθνικής προέλευσης Ρομά επηρεάστηκαν αρνητικά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, λόγω του ότι υποβλήθηκαν αφενός σε απελάσεις και αφετέρου εγκαταλείφθηκε το πρόγραμμα επανεγκατάστασής τους για λόγους που σχετίζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα με τη διοργάνωση των Αγώνων. Υπήρχαν αρχικά οι ελπίδες ότι οι κακές συνθήκες ζωής των Ρομά θα βελτιώνονταν με την ευκαιρία της διοργάνωσης και του πνεύματος των Αγώνων προκειμένου να μην υπάρχει το ψεγάδι αυτό στην εικόνα της χώρας που γέννησε τη δημοκρατία. (COHRE, 2007b· H. Lenskyj, 2008: 40-3)

Παρόλα αυτά αξιοσημείωτο είναι ότι σε αντίθεση με παλαιότερες διοργανώσεις, η Αθήνα δεν απαλλοτρίωσε κατοικίες και δεν εκδιώχθηκαν από τα σπίτια τους οικογένειες για την ανέγερση Ολυμπιακών εγκαταστάσεων και κατ' επέκταση αυτός ήταν ένας εκ των λόγων που το χωρικό μοντέλο των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων χαρακτηρίστηκε «Διασκορπισμένο» και πολύ - πυρηνικό.

2.4.4. ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 στην Αθήνα είχαν αμφισβητηθεί από την πρό – Ολυμπιακή περίοδο, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό των διεθνών παραγόντων είχαν προβλέψει ότι η Αθήνα δεν θα μπορέσει να ολοκληρώσει ένα ποσοστό των Ολυμπιακών Έργων που είχαν προγραμματιστεί. Είναι προφανές ότι το χρονοδιάγραμμα δεν τηρήθηκε στο βαθμό που έπρεπε να τηρηθεί ώστε να αποφευχθούν τα προβλήματα και οι κακές κριτικές από τον διεθνή τύπο. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η μη τήρηση του χρονοδιαγράμματος είχε ιδιαίτερα υψηλό οικονομικό κόστος αλλά και κόστος στην ποιότητα κάποιων εκ των εγκαταστάσεων. Παρόλα αυτά κατά την διάρκεια των Αγώνων το αρνητικό αυτό κλίμα που είχε προκαταβάλει τους Αγώνες είχε διαλυθεί λόγω της καλής εικόνας που έδειξε η πόλη την περίοδο των Αγώνων.

Ο πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ), Γιάννης Αλαβάνος, δήλωσε πρόσφατα στο διεθνές διήμερο συνέδριο που διοργάνωσε το ΤΕΕ με θέμα «Οι επιπτώσεις από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε Πεκίνο, Αθήνα, Σίντνεϊ, Βαρκελώνη- Αξιοποίηση ολυμπιακών εγκαταστάσεων και έργων», ότι το κόστος που απαίτησε η διοργάνωση των Αγώνων (σε έργα, εξοπλισμούς και μέτρα)

ήταν ιδιαίτερα υψηλό και τα ανταποδοτικά οφέλη της διοργάνωσης καθόλου αμελητέα μεν, αλλά όχι τα προσδοκώμενα. (<http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&ct=1&artid=266999&dt=08/05/2009>) Η βελτίωση των υποδομών και των μεταφορών είναι αναμφισβήτητα η σημαντικότερη κληρονομιά της πόλης. Σε ότι αφορά τις εγκαταστάσεις, η Αθήνα απέκτησε μεν 18 νέες αγωνιστικές εγκαταστάσεις, αλλά στην παρούσα φάση μόνο τρεις έχουν αθλητική δραστηριότητα. Σήμερα τα έργα, που κόστισαν περίπου € 2.2 δις, δεν θυμίζουν τίποτε από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Είναι ιδιαίτερα κομβικό σημείο η αναφορά στη κακή και καθυστερημένη διαχείριση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων την μετά – Ολυμπιακή περίοδο. Παρόλο που υπήρξε πρόνοια για κάποιες εκ των εγκαταστάσεων, δεν φάνηκε να γίνεται αυτό επί το έργο. Τα Ολυμπιακά έργα δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, καθώς στοίχησαν ακριβά αλλά δεν βελτίωσαν όσο έπρεπε και αναμενόταν τη ζωή στην πόλη της Αθήνας, ενώ δεν συνέβαλαν στην αύξηση του μαζικού αθλητισμού. Επιπλέον χάνετε με την πάροδο του χρόνου το στοίχημα της μετά Ολυμπιακής αξιοποίησης των νέων εγκαταστάσεων εξαιτίας της έλλειψης ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού και προγραμματισμού. Τα περισσότερα Ολυμπιακά αθλητικά και πολιτιστικά επίκεντρα είτε λειτουργούν περιστασιακά είτε βρίσκονται σε αχρηστία ενώ η όψη τους δεν θυμίζει σε τίποτα την Ολυμπιάδα του 2004, αντίθετα η εικόνα τους παραπέμπει σε παρακμή και εγκατάλειψη δεδομένου ότι το κόστος συντήρησής τους σε ετήσια βάση ανέρχεται στα € 122 εκατ. (Α. Γοσποδίνη, 2008) Συγκεκριμένα, οι εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού χωριού φαίνεται να έχουν παραμεληθεί ενώ θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν σε μεγάλο βαθμό λύνοντας πολλά προβλήματα κοινωνικής διάστασης της πόλης.

Κάποιες εκ των εγκαταστάσεων παραχωρήθηκαν σε ιδιώτες για αξιοποίηση όπως το Διεθνές Ραδιοτηλεοπτικό Κέντρο στο Μαρούσι που παραδόθηκε για 40 χρόνια στη Lamda Development (Όμιλος Λάτση) για χρήση του ως εμπορικό και ψυχαγωγικό κέντρο (The Mall) το οποίο είναι το μεγαλύτερο στο είδος του στην Αττική αλλά και το Γυμναστήριο Badminton στο Ολυμπιακό Συγκρότημα Μοντέρνου Πεντάθλου στο Γουδί το οποίο παραχωρήθηκε σε ιδιώτες για 20 χρόνια, και έχει μετατραπεί σε κέντρο Παραστατικών Τεχνών χωρητικότητας 2.200 θεατών. Όσον αφορά το Ολυμπιακό Κέντρο Κλειστού Στίβου στη Νίκαια, έχει υπογραφεί σύμβαση και παραχωρήθηκε για την επανάχρησή του από το Πανεπιστήμιο Πειραιά για κάλυψη

εκπαιδευτικών αναγκών. Αρχές του 2007 ολοκληρώθηκε ο δημόσιος διακανονισμός για το Γυμναστήριο Tae-Kwon-Do στο παραλιακό Ολυμπιακό Συγκρότημα Φαλήρου ο οποίος προβλέπει την μετατροπή του σε διεθνές συνεδριακό κέντρο. Σύμβαση επίσης υπογράφηκε για το Ολυμπιακό Κέντρο Κωπηλασίας στον Σχοινιά, για μετατροπή του σε Διεθνές Προπονητικό Κέντρο της Διεθνούς Ομοσπονδίας Κωπηλασίας και για το Ολυμπιακό Κέντρο Κανόε – Καγιάκ και Σλάλομ στον Ελληνικό το οποίο θα λειτουργήσει ως υδροπάρκο και κέντρο ψυχαγωγικών εκδηλώσεων σε συνδυασμό με αθλητικές χρήσεις. Τέλος, το Ολυμπιακό Κέντρο Γαλατσίου παραχωρήθηκε σε ιδιωτική κοινοπραξία εταιριών για τη μετατροπή του σε εμπορικό και ψυχαγωγικό κέντρο. (Α. Γοσποδίνη, 2008) Τα παραπάνω έγιναν μέσω δημοσίων διαγωνισμών και ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι κανένας δημόσιος φορέας από τις τοπικές και νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις δεν συμμετείχε παρά μόνο ιδιωτικές εταιρείες. (E. Beriatis, 2006)

Παρόλα που τα έργα άργησαν να μπου σε διαδικασία αξιοποίησης και κάποια όπως προαναφέρθηκε παραμένουν αναξιοποίητα, έστω και τώρα, πέντε χρόνια μετά την λήξη των Αγώνων, με κατάλληλους χειρισμούς, προγραμματισμό και πολιτική βούληση μπορεί να υλοποιηθεί σωστή εκμετάλλευση του ολυμπιακού αποθέματος προς όφελος της πόλης και των κατοίκων της.

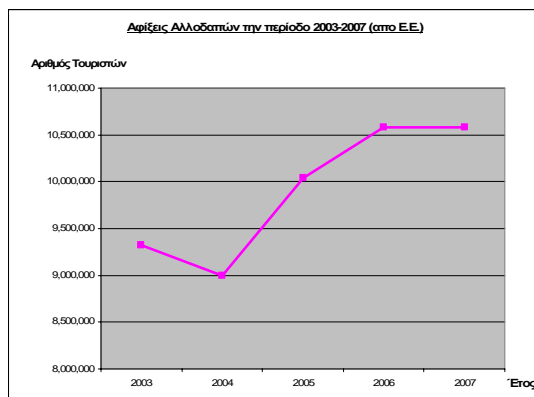
Η ελληνική πρωτεύουσα απέτυχε να εκπληρώσει τους στόχους της στα ζητήματα πρασίνου. Οι ακτές της παραμένουν κλειστές για τους πολίτες, ενώ βάσει των επίσημων υπολογισμών, το πράσινο αυξήθηκε μόνο κατά 15.000 στρέμματα, από τα οποία τα 5.000 αφορούσαν τον περιβάλλοντα χώρο των ολυμπιακών εγκαταστάσεων που σήμερα σε μεγάλο βαθμό έχει χαθεί. Πριν τους Αγώνες, είχε τεθεί ως στόχος να γίνουν παρεμβάσεις σε 60.000 στρέμματα ελεύθερων χώρων, φυτεύσεις 280.000 δένδρων και 12 εκατ. φυτών. Δυστυχώς η Αθήνα παραμένει στις χαμηλές θέσεις της λίστας των πράσινων πρωτευουσών της Ευρώπης. (<http://www.tvxs.gr/v11171>)

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 βελτίωσαν σε μεγάλο βαθμό το σύστημα μεταφορών της μητροπολιτικής περιοχής των Αθηνών. Η ολοκλήρωση του οδικού δικτύου, ο εκσυγχρονισμός του σιδηροδρομικού συστήματος μέσω του νέου προαστιακού σιδηρόδρομου, των νέων επεκτάσεων στα προάστια και η δημιουργία του μετρό είναι ίσως η πιο σημαντική κληρονομιά των Αγώνων. Έργα τα οποία είχαν σχεδιαστεί 25 χρόνια πριν υλοποιήθηκαν μέσα σε 7 χρόνια λόγω της ανάληψης της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων. (Ph. Bony, 2007)

Όσον αφορά τον τομέα του τουρισμού, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ, υπήρξε αυξητική τάση των αφίξεων στην Ελλάδα, και συγκεκριμένα τους τρεις μήνες του καλοκαιριού. Στο διάγραμμα 4 που ακολουθεί παρατηρείται η άνοδος που αναφέρθηκε η οποία ήταν μεγαλύτερη τα έτη 2004 – 2006 ενώ τα έτη 2006-2007 υπάρχει άνοδος μεν αλλά μικρότερης κλίμακας. Παρόλα αυτά αλλάζει ο χαρακτήρας των τουριστών. Συγκεκριμένα η Ελλάδα φαίνεται να προτιμάτε και να αυξάνεται το ενδιαφέρον για αυτή από τις χώρες της Παλαιάς Σοβιετικής Ένωσης όπως Σλοβακία, Τσεχία, Πολωνία και Σλοβενία ενώ μείωση αφίξεων άρα και προτίμησης της Ελλάδας ως προορισμό τους οι Σκανδιναβικές χώρες και συγκεκριμένα η Σουηδία και η Φιλανδία. Τέλος μικρή αλλά σταδιακή μείωση αφίξεων την περίοδο 1995 - 1997 παρατηρείτε στους τουρίστες του Ηνωμένου Βασιλείου αλλά και της γειτονικής Ιταλίας.

Διάγραμμα 4: Πίνακας Αφίξεων Αλλοδαπών περιόδου 2003 -2007 (Ε.Ε.)

Πηγή: ΕΣΥΕ(2007), ίδια επεξεργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο
ΛΟΝΔΙΝΟ ΚΑΙ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2012

3. ΛΟΝΔΙΝΟ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2012

3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 6 Ιουλίου του 2005, στην σύσκεψη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής στην Σγκαπούρη, αποφασίστηκε ότι το Λονδίνο θα είναι η διοργανώτρια πόλη των Ολυμπιακών Αγώνων του 2012. (G. Evans, 2007: 298)

Οι Ολυμπιακοί και παρά Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν ένα παγκόσμιο εορτασμό του αθλητισμού κατά κύριο λόγο αλλά και του πολιτισμού, της τέχνης και του σχεδιασμού. Το πολυεθνικό και πολύ-πολιτισμικό πλαίσιο για τις μακροπρόθεσμες φιλοδοξίες αναγέννησης που υποστηρίζουν οι Ολυμπιακοί του Λονδίνου 2012, θα βάλουν την Μεγάλη Βρετανία στο μικροσκόπιο μιας παγκόσμιας επίδειξης της πολιτισμικής ποικιλομορφίας και της δύναμης της συνεργασίας. Ο ρόλος της Ολυμπιακής Αρχής Παράδοσης (ODA) στο φυσικό μετασηματισμό της Lower Lea Valley, είναι η δημιουργία μιας προθήκης για τη βρετανική αρχιτεκτονική, τον αστικό σχεδιασμό, τις κατασκευές και την εφαρμοσμένη μηχανική και ανάπλαση. (G. Evans, 2007: 298)

Το Stratford, η υποβαθμισμένη κεντρική συνοικία του δήμου Newham, βορειοανατολικά του κεντρικού Λονδίνου, αποφασίστηκε να αποτελέσει την «καρδιά» του Ολυμπιακού Πάρκου των Αγώνων ενώ κάποιοι αγώνες, όπως θα αναλυθεί και παρακάτω, θα γίνουν σε υφιστάμενες και νέες, προσωρινές και μόνιμες εγκαταστάσεις της ευρύτερης περιοχής του Λονδίνου. (G. Evans, 2007: 298)

Στο κεφάλαιο αυτό, θα αναλυθούν το όραμα, οι αρχές, η στρατηγική σχεδιασμού των εγκαταστάσεων και του περιβάλλοντα χώρου που περιλαμβάνονται στη μελέτη του Γενικού Σχεδίου του Ολυμπιακού Πάρκου που θα φιλοξενήσει τους Αγώνες ως επίσης και η διαχείριση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων ή αλλιώς της Ολυμπιακής κληρονομιάς, όταν η αυλαία των Αγώνων κλείσει. Η διαχείριση των εγκαταστάσεων αποτελεί ένα ιδιαίτερα κρίσιμο σημείο μιας τέτοιου είδους και βεληνεκούς διοργάνωσης, γιατί αποτελεί μια ευκαιρία η οποία δεν πρέπει να μετατραπεί σε κίνδυνο. Όπως θα διαπιστωθεί και στην εκτενέστερη ανάλυση που ακολουθεί, η Επιτροπή Οργανισμού των Ολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου (LOCOG) και η Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης (ODA), που είναι τα υπεύθυνα εξολοκλήρου όργανα για την οργάνωση, τον σχεδιασμό, την εκπόνηση και την παράδοση μιας επιτυχημένης διοργάνωσης, έχουν δώσει μεγάλη έμφαση στη μετά Ολυμπιακή

περίοδο, και στις επιχειρηματικές ευκαιρίες που θα εμφανιστούν για την περαιτέρω ανάπτυξη και εξέλιξη της περιοχής στον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα.

Τέλος, θα αναλυθεί ο οικονομικός προϋπολογισμός των Αγώνων όπως είχε εκτιμηθεί αρχικά και τα αίτια αναθεώρησης του το Μάρτιο του 2007. Θα απαντηθούν κάποια βασικά ερωτήματα που προκύπτουν αναφορικά με την οικονομική παράμετρο των Αγώνων όπως: Πώς το αρχικό κόστος διπλασιάστηκε με την αναθεώρηση; Ποιες είναι οι επιπτώσεις της αύξησης αυτής; Ποιος ο ρόλος του ιδιωτικού κεφαλαίου στη διοργάνωση των Αγώνων; Και τέλος, ποιες είναι οι επιπτώσεις στον τομέα της απασχόλησης;

3.2. ΟΡΑΜΑ ΑΓΩΝΩΝ

Το όραμα σε γενικές γραμμές, είναι η οργάνωση εξαιρετικών Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων οι οποίοι θα αφήσουν μια ποιοτική και μακροχρόνια κληρονομιά που θα εμπνέει τους νέους δημιουργώντας μια νέα εποχή στην κοινότητα και τη αστική ανάπτυξη, η οποία θα συνδέεται άμεσα με τον αθλητισμό. Το ολυμπιακό πάρκο, το οποίο αποτελεί τον πυρήνα των Αγώνων, θα παράξει σημαντικά αθλητικά, κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά οφέλη στις γειτονικές κοινότητες για τις επόμενες δεκαετίες και κατ' επέκταση για τις μελλοντικές γενεές. Θα αναμορφώσει και θα μετασχηματίσει την Lower Lea Valley, μια από τις πιο υπανάπτυκτες και φτωχικές περιοχές του Λονδίνου και της ευρύτερης περιοχής του Ηνωμένου Βασιλείου, σε ένα σημείο αναφοράς του αστικού περιβάλλοντος του 21ου αιώνα, που θα απεικονίζει κάτι μοναδικό και ιδιαίτερο, για τον ποικιλόμορφο και δραστήριο πληθυσμό της περιοχής. Οι Ολυμπιακοί και παρά Ολυμπιακοί Αγώνες και συγκεκριμένα οι αθλητικοί διαγωνισμοί θα στεγάζονται σε διάφορες τοποθεσίες, παρόλα αυτά η προσοχή εστιάζεται στην περιοχή του ολυμπιακού πάρκου, όπου θα γίνουν και τα μεγαλύτερα έργα για την ανάδειξη της υποβαθμισμένης αυτής ανατολικής συνοικίας του Λονδίνου. (Olympic Delivery Authority, 2007a)

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, πέρα από την οργάνωση σπουδαίων Ολυμπιακών οι οποίοι να αποτελέσουν έμπνευση για τους νέους, στόχος είναι και η αλλαγή σελίδας για την περιοχή, μεγιστοποιώντας τα πολύ-τομεακά οφέλη που θα προκύψουν από

τους Αγώνες. Συγκεκριμένα αναφέρονται τα εξής: (Olympic Delivery Authority, 2007a)

A. Οφέλη Ανάπλασης

- Ανάπλαση της περιοχής Lower Lea Valley στο ανατολικό Λονδίνο και της Thames Gateway, παρέχοντας εκατοντάδες εργασίες και εμπορικές ευκαιρίες πριν από, κατά τη διάρκεια και μετά από τους Αγώνες του 2012
- Εισαγωγή τύπου μεικτής - χρήσης ανάπτυξη, περιλαμβάνοντας την κατοικία, την απασχόληση, την επιχείρηση, τον ελεύθερο χρόνο και τις πολιτιστικές και κοινωνικές εγκαταστάσεις
- Προώθηση αναπλάσεων που να ικανοποιούν τις ανάγκες των κατοίκων
- Δημιουργία σχεδίων για περισσότερα από 9 000 νέα σπίτια μέσα και γύρω από το ολυμπιακό πάρκο - με σχολεία και κοινοτικές εγκαταστάσεις που να ταιριάζουν σε μια τέτοιου είδους περιοχή κατοίκησης
- Παροχή προοδευτικών και μοντέρνων αθλητικών εγκαταστάσεων για τη γυμναστική, την κολύμβηση, την αντισφαίριση, την ποδηλασία, το ποδόσφαιρο κ.α.
- Βελτίωση των συνδέσεων και κατάρριψη των εμποδίων μετακίνησης μέσω της εισαγωγής και κατασκευής νέων εθνικών οδών, σημείων πρόσβασης και γεφυρών
- Ενίσχυση των μεταφορικών δικτύων και των υποδομών πρόσβασης του Λονδίνου δίνοντας έμφαση στην εξυπηρέτηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες
- Μεγιστοποίηση των δυνητικών πλεονεκτημάτων των υποδομών των δημόσιων συγκοινωνιών
- Ενίσχυση του φυσικού περιβάλλοντος, ιδιαίτερα μέσω παρεμβάσεων εξυγίανσης, παροχής ελεύθερων χώρων, βελτίωσης υδάτινων οδών και υπογειοποίησης του εναερίου δικτύου παροχής ηλεκτρικής ενέργειας
- Καθαρισμός της Lower Lea Valley και συντήρηση του μεγαλύτερου πάρκου του Λονδίνου από τους βικτοριανούς χρόνους
- Προώθηση του Ανατολικού Άκρου ως έναν από τους βασικούς τουριστικούς προορισμούς προσφέροντας οικονομικά οφέλη στη πόλη του Λονδίνου

- Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου - μέσω του ενεργειακού αποδοτικού σχεδίου, της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας, της χρήσης φιλικών προς το περιβάλλον μέσων μεταφοράς (π.χ. μετρό) και της πράσινης διαχείρισης χώρων.

B. Κοινωνικά και Πολιτιστικά Οφέλη

- Προσέλκυση 11000 αθλητών στο Λονδίνο, εμπνέοντας τους νέους (την κοινότητα των νέων – νεολαία) του Ηνωμένου Βασιλείου
- Προώθηση αθλητικού και υγιεινού τρόπους ζωής
- Προώθηση της κοινωνικής συνοχής στην πιο ιδιόμορφη πολιτιστικά κοινότητα του Ηνωμένου Βασιλείου
- Δέσμευση για συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στην ανάπτυξη των προτάσεων
- Ποιοτική αναβάθμιση και προώθηση των τεχνών και της πολιτιστικής ζωής της περιοχής, ιδιαίτερα μέσω ενός πλούσιου προγράμματος φεστιβάλ και εορτασμών
- Ριζική βελτίωση της εικόνας του ανατολικού Λονδίνου

Το όραμα στηρίζεται στη δημιουργία ενός αστικού ανταγωνιστικού περιβάλλοντος του 21^{ου} αιώνα που θα απεικονίζει την μοναδικότητα, την διαφορετικότητα και την ζωντάνια των κατοίκων της περιοχής. Οι Ολυμπιακοί και παρά Ολυμπιακοί Αγώνες του Λονδίνου 2012 θα δημιουργήσουν ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα αστικά προγράμματα ανάπλασης και αναγέννησης στο Ηνωμένο Βασίλειο, μετασχηματίζοντας την Lower Lea Valley σε μια νέα και σύγχρονη αστική περιοχή, ένα τόπο για το κοινωνικό σύνολο και ένα χώρο εθνικής υπερηφάνειας που θα αποτελέσει στολίδι της χώρας. Έχοντας την αίσθηση της ευθύνης, οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2012 θα σεβαστούν και θα αποκαταστήσουν το περιβάλλον ώστε να αποφευχθούν λάθη παλαιότερων αντίστοιχων διοργανώσεων και θα παράσχουν ευκαιρίες στους ανθρώπους που ζουν, εργάζονται και επισκέπτονται την περιοχή. Σημαντικά συστατικά της επιτυχίας της αποστολής «Ολυμπιακό Πάρκο» που λήφθηκαν υπόψη στις προτάσεις είναι η κληρονομιά, η κοινωνική υποδομή, η εκπαίδευση, η υγιείς διαβίωση και η πολιτιστική έκφραση. (Olympic Delivery Authority, 2007a)

Κάθε πτυχή της διαδικασίας παράδοσης των εγκαταστάσεων των Αγώνων και της μετά Ολυμπιακής τους χρήσης όταν η αυλαία της διοργάνωσης πέσει, θα στηρίζεται στη δέσμευση των υπευθύνων για ποιότητα και καινοτομία στο σχεδιασμό ώστε να εξασφαλιστεί η δημιουργία ενός νέου υποδειγματικού αστικού περιβάλλοντος. Το Λονδίνο στηρίζει το θεαματικό σκηνικό των Αγώνων του στην αρχιτεκτονική, τα ορόσημά του και τη πολιτισμική ποικιλομορφία των πολιτών του.

3.3. ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Τα έργα που σχετίζονται με τους Ολυμπιακούς Αγώνες και η μετά Ολυμπιακή διαχείριση τους προγραμματίζονται και σχεδιάζονται ταυτόχρονα ώστε να εξασφαλιστεί η μετά Ολυμπιακή οικονομική βιωσιμότητα του πάρκου. Οι αρμόδιοι φορείς δεσμεύονται ότι δεν θα υπάρξει κανένας «λευκός ελέφαντας» την μετά Ολυμπιακή περίοδο. Για την επίτευξη της δέσμευσης αυτής το πάρκο και οι εγκαταστάσεις του σχεδιάζονται με τα μόνιμα στοιχεία και χαρακτηριστικά που προσδιορίστηκαν για την μετά Ολυμπιακή περίοδο και με όσο το δυνατόν περισσότερες προσωρινές εγκαταστάσεις και μετακινούμενα τμήματα ώστε να καλυφθούν με αυτό τον τρόπο και οι ανάγκες υποδομής των Αγώνων. (D. Chetan, 2005:12· Olympic Delivery Authority, 2007a)

Οι χώροι συνάθροισης, οι τόποι συναντήσεως, τα μονοπάτια και οι γέφυρες θα μειωθούν εντυπωσιακά στο μέγεθος και τον αριθμό μετά την λήξη των Αγώνων και το μεγάλο μέρος των εγκαταστάσεων που θα καλύπτει το λειτουργικό και υποστηρικτικό κομμάτι των σημαντικότερων τόπων συναντήσεως κατά την διάρκεια των Αγώνων θα είναι προσωρινές κατασκευές που θα αφαιρεθούν μόλις η αυλαία των Ολυμπιακών κλείσει. Οι πλατφόρμες νέας ανάπτυξης που περιβάλλουν τις μόνιμες εγκαταστάσεις θα διατηρηθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση των νέων οικιστικών αναπτύξεων και μελλοντικών γειτονιών. (Olympic Delivery Authority, 2007a)

Ο στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα Ολυμπιακό πάρκο την μετά Ολυμπιακή περίοδο που θα αντικατοπτρίζει την κληρονομιά των Αγώνων, που θα αποκρίνεται όμως παράλληλα στην ποικιλομορφία των πολιτιστικών συνηθειών και των απαιτήσεων των γειτονικών κοινοτήτων. Η συμμετοχή των κατοίκων στη φάση υλοποίησης θα είναι ένας σημαντικός παράγοντας που θα εξασφαλίσει την καταλληλότητα του σχεδιασμού του πάρκου, την ενθάρρυνση και την καλλιέργεια του αισθήματος

υπερηφάνειας και ιδιοκτησίας των ανθρώπων που είναι οι πλέον πιθανοί μελλοντικοί του χρήστες. (Olympic Delivery Authority, 2007a)

3.4. ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΩΣ ΚΑΤΑΛΥΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗ

Όταν η αυλαία των Αγώνων κλείσει, η ανάπλαση και η αναγέννηση της Lower Lea Valley θα έχει αλλάξει την δομή της πόλης. Θα έχει δημιουργηθεί ένα νέο κέντρο στη πολυκεντρική αστική δομή του Λονδίνου, μετατοπίζοντας τις ευκαιρίες ανάπτυξης ανατολικά της πόλης. Η νέα αυτή προσβάσιμη και αναμορφωμένη περιοχή θα βοηθήσει στην εξασφάλιση μιας οργανωμένης ανάπτυξης του Λονδίνου χωρίς την αύξηση του καταλυπτόμενου χώρου της πόλης. Εστιάζοντας σε ένα ζωντανό αστικό πάρκο και δημιουργώντας δια μήκος υδάτινα κανάλια, το νεοσύστατο κέντρο του Λονδίνου θα είναι μια πολυσύνθετη, πολυδιάστατη και πολυπολιτισμική περιοχή. Στόχος είναι η δημιουργία ενός αστικού περιβάλλοντος που θα «αγκαλιάζει» την καινοτομία και των νεωτερισμό, με νέους τρόπους διαβίωσης, διασκέδασης και εργασίας – βελτιώνοντας αισθητά τη ποιότητα ζωής για τους παλαιούς και νέους κατοίκους του.

Η περιοχή της Lower Lea Valley είναι ήδη στο επίκεντρο των αναπλάσεων και αναδόμησης. Οι Ολυμπιακοί του 2012 θα διαρκέσουν ένα μικρό χρονικό διάστημα, αλλά αυτό το μοναδικό γεγονός θα αποτελέσει καταλύτης για την μεταμόρφωση της περιοχής των Αγώνων καθώς επίσης και για την ευρύτερη περιοχή του Λονδίνου. Με τη σπίθα της αναγέννησης που παρέχεται εστιάζοντας τους Αγώνες στην συγκεκριμένη περιοχή, οι κοινότητες της θα ενισχυθούν από τη νέα οικοδόμηση, τις νέες προοπτικές εργασίας, τις βελτιωμένες μεταφορικές συνδέσεις και τις ευκαιρίες κατάρτισης. Η περιοχή μπορεί και θα αλλάξει με στόχο να φιλοξενήσει όλο τον πλανήτη μεταφορικά και ουσιαστικά στο ανατολικό τμήμα του Λονδίνου. (G. Evans, 2008)

Η δημιουργία του ολυμπιακού πάρκου θα έχει πολυάριθμα και ποικίλα οφέλη όπως: (D. Chetan, 2005:20· Olympic Delivery Authority, 2007a)

- Σημαντικές ευκαιρίες απασχόλησης και επιχειρηματικές ευκαιρίες που θα προκύψουν ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης, με δημιουργία θέσεων εργασίας στη κατασκευή και τη λειτουργία του ολυμπιακού πάρκου και παράλληλα δημιουργία της κληρονομιάς που θα απομείνει από αυτή την εμπειρία. Αυτές

- οι εργασίες είναι αναγκαίες στους πέντε δήμους φιλοξενίας (των Αγώνων) όπου υπάρχει ένα ιδιαίτερα κρίσιμο πρόβλημα ανεργίας.
- Μέχρι και 4,500 νέα σπίτια θα κτιστούν για το Ολυμπιακό χωριό τα οποία την μετά Ολυμπιακή περίοδο θα αποτελέσουν την αρχή των νεοσύστατων γειτονιών με καινούργια σχολεία, κοινωνικές εγκαταστάσεις και κέντρα υγείας, καθώς επίσης και αναγκαίες υποδομές, δρόμους και ΜΜΜ
  - Σημαντικός αριθμός πρόσθετης κατοικίας θα αναπτυχθεί επίσης μέσα και γύρω από τις Ολυμπιακές περιοχές, ως αποτέλεσμα του θετικού αντίκτυπου αυτής της επένδυσης στην κοινωνική και φυσική υποδομή καθώς επίσης και της δημιουργίας ευρύτερων συνδέσεων με την οικονομία του κεντρικού Λονδίνου.
  - Η περιοχή του ολυμπιακού πάρκου θα μετατρέψει την παρούσα εξαχρειωμένη, ερημωμένη και εγκαταλελειμμένη περιοχή σε υψηλής ποιότητας δημόσια πάρκα και συγκεκριμένα σε ένα από τα μεγαλύτερα νέα αστικά πάρκα που κατασκευάστηκαν στην Ευρώπη τα τελευταία 150 έτη.
  - Τα πάρκα θα αποκαταστήσουν και θα ενισχύσουν τον οικολογικό και ψυχαγωγικό χαρακτήρα αυτής της ιδιαίτερης περιοχής, της Lower Lea Valley. Θα γίνει τμήμα του Λονδρέζικου φημισμένου δικτύου χώρων πράσινου, συνδέοντας τα 26km του περιφερειακού πάρκου της Lea Valley με τα βόρεια τμήματα των δικτύων των υδάτινων καναλιών και τις διόδους ποταμών που συνδέονται με τον Τάμεση στα νότια.
  - Τα πάρκα θα παρέχουν επίσης το υπόβαθρο για μίξη αφενός ποιοτικών αθλητικών χώρων και προπονητικών εγκαταστάσεων διεθνών προδιαγραφών και αφετέρου χώρων εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών αναζητήσεων, μεταξύ αυτών ποδηλασίας, για περπάτημα, παρατήρησης πουλιών, ψαρέματος, υγροτόπων και υπαίθριων αμφιθεάτρων.
  - Νέοι δρόμοι, γέφυρες, μονοπάτια και ποδηλατοδρόμοι θα βοηθήσουν στη σύνδεση του ανατολικού/δυτικού «δακρύου» στην αστική δομή που δημιουργείται από τα διακοπτόμενα δίκτυα των σιδηροδρόμων, των υδάτινων οδών και των κοινωφελών διαδρόμων.

- Η κατασκευή των νέων δικτύων ενέργειας, ύδρευσης και φυσικού αερίου θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για μελλοντική αστική ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας και θα δημιουργήσουν νέο επενδυτικό ενδιαφέρον και αύξηση των αξιών της γης (τιμές γης).

3.5. ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ (MASTER PLAN)

Το σχέδιο του ολυμπιακού πάρκου είναι κεντρικό στοιχείο για την επιτυχία των Αγώνων και για την μελλοντική διαχείριση των εγκαταστάσεων που το συνθέτουν ώστε να εκμεταλλευτούν οι ευκαιρίες που θα προκύψουν μέσω της ευρύτερης αναγέννησης και ανάπλασης της περιοχής. Ο στόχος είναι η δημιουργία μια σαφής ρύθμιση για τους Αγώνες με μια μεγάλη ποικιλία των χώρων για τον εμπλουτισμό και την υποστήριξη της εμπειρίας των επισκεπτών του ολυμπιακού περιβάλλοντος και μετά την λήξη των Ολυμπιακών.

3.5.1. ΠΡΟΦΙΛ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Η Lower Lea Valley είναι η περιοχή του Stratford που θα φιλοξενήσει το Ολυμπιακό Πάρκο. Βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Λονδίνου σε απόσταση 8 km από το κέντρο του και βόρεια του ποταμού Τάμεση. (Χάρτης 5) Η περιοχή αποτελείται από τμήματα τεσσάρων δήμων του Λονδίνου των Newham, Tower Hamlets, Hackney και Waltham Forest. (Χάρτης 3) Σύμφωνα με στατιστικές μελέτες του 2006, οι δήμοι αυτοί έχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά πληθυσμού εθνικών μειονοτήτων σε όλη τη χώρα, χωρίς καμία ιδιαίτερη αριθμητική υπεροχή κάποιας από αυτών, με το Newham να βρίσκεται πρώτο στη λίστα με τα στατιστικά στοιχεία.

Η Lower Lea Valley είναι μια έκταση 1.500 στρέμματος που καλύπτεται κυρίως από χρήσεις μεταποίησης - ελαφριάς βιομηχανίας και μεγάλες εκτάσεις μολυσμένων υδάτινων οδών, το Γενικό Σχέδιο της οποίας αποτελεί το σπουδαιότερο και μεγαλύτερο σχέδιο αναβάθμισης στο ανατολικό Λονδίνο, από την ανάπτυξη και αναβάθμιση των Docklands την δεκαετία του '80. (H. Lenskyj, 2008: 47)

Η περιοχή μέσα και γύρω από τα όρια του Ολυμπιακού Πάρκου, είναι μια περιοχή με τεράστιες δυνατότητες. Έχει μια νέα (ηλικιακά) και με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κοινότητα (πολυεθνική περιοχή) ενώ αποτελεί το «σπίτι» αξιόλογων περιοχών που θα ωφεληθούν από την αναδιαμόρφωση. Παρόλα αυτά είναι εξαιρετικά υποβαθμισμένη όπως προαναφέρθηκε. Η περιοχή κατακερατίζεται από τις σιδηροδρομικές γραμμές,

τους δρόμους, τα ποτάμια και τα κανάλια, ενώ την χαρακτηρίζουν τα υψηλά ποσοστά ελεύθερων εκτάσεων γης αλλά και εκτάσεων που δεν έχει προηγηθεί ιδιαίτερη χρήση τους. (London Development Agency, 2005: 5) Ο ορίζοντάς της εξουσιάζεται από τους πυλώνες ηλεκτρικής ενέργειας, χωματερές, μπάζα, εγκαταλελειμμένα παλαιά κτίρια παλιά παρατημένα αυτοκίνητα και εξαρτήματα. Ένα μεγάλο τμήμα της περιοχής είναι μολυσμένο, ερειπωμένο και εγκαταλειμμένο. Οι υδάτινοι οδοί της πλήττονται εδώ και χρόνια από την παραμέληση που οδήγησε στην εγκατάλειψη, ενώ παράλληλα η ποιότητα νερού είναι πολύ χαμηλή και τα τοιχώματα των ποταμών σε πολύ κακή κατάσταση. Οι μεγάλες ποσότητες σκουπιδιών που είναι διασκορπισμένες κατά μήκος των υδάτινων καναλιών, που με την πάροδο του χρόνου δημιούργησαν μολύνσεις και προβλήματα στο οικοσύστημα της περιοχής, συνθέτουν ένα θλιβερό τοπίο. Παρά τους αρνητικούς αυτούς περιβαλλοντικούς παράγοντες, η εγγύτητά της με το κεντρικό Λονδίνο και η εύκολη δυνατότητα πρόσβασής της, κάνουν την περιοχή μια ελκυστική θέση για πολλές επιχειρήσεις και μερικούς κατοίκους λόγω των χαμηλών ενοικίων και αξιών γης γενικότερα. (London Development Agency, 2004:19)

Η Lower Lea Valley είναι μια από τις πιο μειονεκτικές περιοχές στη Μεγάλη Βρετανία. Έχει υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας και έναν υψηλότερο από το εθνικό μέσο όρο, ποσοστό κατοίκων με προβλήματα υγείας τα οποία ζουν και στηρίζονται με τα οφέλη που τους προσφέρει η κοινωνική ασφάλιση. Η περιοχή πλαισιώνεται από φτωχές κατοικίες και τα υψηλά επίπεδα ανεργίας σε συνδυασμό με το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης ολοκληρώνουν την άσχημη βιοτική κατάσταση της περιοχής. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο το γεγονός ότι η περιοχή χαρακτηρίζεται ως μια από τις 10 πιο «στερημένες» περιοχές του Ηνωμένου Βασιλείου. (London Development Agency, 2004:19 -20)

Οι Αγώνες του 2012 θα βοηθήσουν στην αναζωογόνηση αυτού του τμήματος του Λονδίνου και θα ανοίξουν οι ορίζοντες του ανατολικού τμήματος της πόλης στις ευκαιρίες ανάπτυξης.

3.5.2. ΔΟΜΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ- ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Το Γενικό Σχέδιο στηρίχτηκε σε κάποια βασικά φυσικά και μη χαρακτηριστικά της περιοχής τα οποία αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα για αυτήν. Εκμεταλλευόμενοι οι αρμόδιοι φορεία αυτά τα χαρακτηριστικά, οργάνωσαν την δομή

του γενικού σχεδίου και χωροθέτησαν τις βασικές εγκαταστάσεις και τόπους συναντήσεως που απαιτούνται για την φιλοξενία των Αγώνων. Olympic Delivery Authority, 2007a)

– *Συμπαγής περίβολος*

Η κεντρική ιδέα του σχεδίου που καθοδηγήθηκε από το όραμα των Γενικών Σχεδίων (Master Plans) των Ολυμπιακών και παρά Ολυμπιακών Αγώνων, είναι η παράδοση ενός ιδιαίτερα όμορφου ολυμπιακού πάρκου ακολουθώντας τα σχέδια του δικτύου ποταμών της Lea Valley. Το πάρκο έχει σημεία πρόσβασης στο Βορρά, το Νότο, την Ανατολή και τη Δύση παρέχοντας με αυτό τον τρόπο μια κεντρική δομή, την «σπονδυλική στήλη», ώστε γύρω από αυτή να ρυθμιστούν οι χώροι πρασίνου, η κυκλοφορία, οι αθλητικοί τόποι συναντήσεως και οι βοηθητικές και υποστηρικτικές εγκαταστάσεις του πάρκου.

– *Παραποτάμιο τοπίο*

Το Γενικό Σχέδιο των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών εγκαταστάσεων και της μελλοντικής διαχείρισης τους, στηρίχτηκε στα υφιστάμενα χαρακτηριστικά της Lower Lea Valley και κυρίως στα υδάτινα κανάλια και την ενδιαφέρουσα ποικιλόμορφη τοπογραφία της. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από τις αλλαγές σε διάφορα επίπεδα (υψομετρικά), που δημιουργούν ένα κυματιστό τοπίο των ήπιων λόφων και των κορυφογραμμών που κυματίζουν καταλήγουν στις άκρες των ποταμών και των υδάτινων καναλιών.

– *Πρόσβαση*

Για να εξασφαλιστεί ότι η άφιξη και η αναχώρηση των θεατών θα είναι διασκορπισμένη σε όλο το ολυμπιακό πάρκο, προτείνονται τέσσερα σημεία εισόδων για τους πεζούς θεατές. Τα τέσσερα σημεία εισόδων είναι:

1. Ανατολική είσοδος: η οποία είναι η πρώτη (κύρια) είσοδος του ολυμπιακού πάρκου μέσω της Γέφυρας «Stratford city» για τους θεατές που φθάνουν στην περιοχή από τον περιφερειακό σταθμό Stratford και το διεθνή σταθμό Stratford, αποβιβάζοντας τους θεατές κατ'ευθείαν στην κεντρική είσοδο του Ολυμπιακού Σταδίου, περνώντας το κέντρο Aquatics (Γήπεδο υγρού στίβου)

2. Νότια είσοδος: στη γέφυρα Greenway Land για τους θεατές που φθάνουν από το σταθμό West Ham και από την προσωρινή νότια δυνατότητα καθόδου λεωφορείων
3. Βόρεια είσοδος: για τους θεατές που χρησιμοποιούν την προσωρινή βόρεια κάθοδο λεωφορείων και του χώρου στάθμισης ατόμων με ειδικές ανάγκες
4. Δυτική είσοδος για τους θεατές που φθάνουν στο Greenway.

Θα υπάρξει προσωρινός διαθέσιμος χώρος στάθμευσης δίκυκλων στη νότια είσοδο, στο Πάρκο Victoria και στα βόρεια σημεία εισόδου, καθώς επίσης και θα χρησιμοποιηθεί και ο υφιστάμενος διαθέσιμος χώρος στάθμευσης ποδηλάτων στον περιφερειακό σταθμό Stratford.

– *Υπαίθριοι χώροι*

Για την δημιουργία ενός Ολυμπιακού Πάρκου που να μπορεί να το βιώσει πλήρως ο θεατής και ο επισκέπτης, η περιοχή θα ενοποιηθεί από την «σπονδυλική στήλη» που θα διαμορφώσει το κεντρικό χώρο του Πάρκου. Ο κεντρικός χώρος έχει σκοπό να επιτρέψει την εύκολη μετακίνηση και τη ροή των θεατών. Ως ραχοκοκαλιά της κυκλοφορίας σε όλο το πάρκο, ελίσσεται δυναμικά ανάμεσα στα ποτάμια της Lea Valley προσφέροντας πρόσβαση στο κοινό προς όλους τους τόπους συναντήσεως. Ο ανοικτός χώρος θα οδηγεί στο Ολυμπιακό Πάρκο από τους δρόμους, τις υδάτινες οδούς και τις γραμμές τρένων που διασχίζουν την περιοχή, με τη χρήση των θεαματικών γεφυρών εδάφους.

– *Τόποι συναντήσεως*

Η θέση κάθε τόπου συναντήσεως είναι κρίσιμη. Είναι κανόνας ότι κάθε προσπάθεια γίνεται με σκοπό να εξασφαλιστεί η απαραίτητη απόδοση των τόπων συναντήσεως στα επίπεδα που απαιτούνται σε μια τέτοιας κλίμακας διοργάνωση.

Οι ιδιαίτεροι τόποι συναντήσεως χωροθετούνται για να εξασφαλίσουν ότι ο καθένας από αυτούς θα έχει τον αναγκαίο χώρο και περιθώριο κυκλοφορίας για τις ασφαλείς βοηθητικές εγκαταστάσεις που απαιτούνται και που σε περίπτωση υπερβολικής επιβάρυνσης των χώρων αυτών και των διαδρόμων

τους δεν θα προκληθούν προβλήματα. Οι τόποι συναντήσεως μεγαλύτερης χωρητικότητας, συμπεριλαμβανομένου του Ολυμπιακού Σταδίου, της Αρένας καλαθόσφαιρας και του κέντρο Aquatics (γήπεδο υγρού στίβου), χωροθετήθηκαν στο νότιο άκρο του πάρκου για να είναι οι πιο κοντά στους κεντρικούς κόμβους μέσω μαζικής μεταφοράς της πόλης Stratford. Αυτό εξασφαλίζει την καλύτερη διαχείριση των εγκαταστάσεων την μετά Ολυμπιακή περίοδο.

Οι μικρότεροι τόποι συναντήσεως στο νότιο μέρος του Πάρκου, συμπεριλαμβανομένου του Ποδηλατοδρόμιου, της Αρένα ξιφασκίας, της Αρένα BMX, και της Αρένα χόκεϊ και χάντμπολ ομαδοποιήθηκαν, χωροθετήθηκαν σε cluster για να δώσουν τη κρίσιμη μάζα που θα βοηθήσει στη διάχυση των επισκεπτών, στην μετακίνηση και στις ποικίλες δραστηριότητες τους σε όλο το πάρκο. (Χάρτης 6)

– *Υποστηρικτικές εγκαταστάσεις*

Οι υποστηρικτικές εγκαταστάσεις κάθε τόπου συναντήσεως βρίσκονται στο πίσω τμήμα κάθε κτηρίου, με άμεση πρόσβαση από τον ασφαλισμένο ολυμπιακό δρόμο δακτυλίων. Οι πίσω περιοχές χωρίζονται από τον ανοικτό χώρο στο κέντρο του ολυμπιακού πάρκου. Η κατευθυντήρια αρχή στο σχεδιάγραμμα ήταν να ενισχυθεί ο πίσω χώρος των κτιρίων και να ελαχιστοποιηθεί όσον το δυνατόν περισσότερο η οπτική «πρόσβαση» των επισκεπτών προς αυτές. Η μεγάλη πλειοψηφία των πίσω μερών των εγκαταστάσεων θα είναι προσωρινές σκηνές, καμπίνες/τροχόσπιτα, ρυμουλκά, ή κινητές ανεξάρτητες προσωρινές μονάδες. Οι τόποι συναντήσεως που βρίσκονται σε κοντινή απόσταση μεταξύ τους θα είναι σε θέση να μοιραστούν τις υποστηρικτικές εγκαταστάσεις εξασφαλίζοντας μείωση του κόστους και χωρική αποδοτικότητα.

– *Διεθνές Κέντρο Ραδιοτηλεοπτικής Μετάδοσης / Κύριο Κέντρο Τύπου (IBC/MPC)*

Το διεθνές Κέντρο Ραδιοτηλεοπτικής Μετάδοσης και το Κύριο Κέντρο Τύπου (IBC/MPC) που βρίσκεται στο βόρειο - δυτικό άκρο του Ολυμπιακού Πάρκου θα εξασφαλίσει ένα αποδοτικό, ασφαλές και πρόστιτο χώρο για τους ραδιοτηλεοπτικούς ανταποκριτές και τον τύπο (M.M.E), παρέχοντας 24ωρη

υποστήριξη και ευκολίες. Η εγκαταστάσεις σχεδιάζονται για να ικανοποιούν τις ιδιαίτερα υψηλής τεχνολογίας απαιτήσεις των Αγώνων, αλλά διατηρούν την ευελιξία να μετασχηματίσουν την μετά Ολυμπιακή περίοδο εφόσον οι αυλαίες κλείσουν. Η γειτνίασή τους με την A12, το δρόμο δακτυλίων και το πολυώροφο πάρκο αυτοκινήτων και λεωφορείων εγγυώνται καλούς κυκλοφοριακούς συνδέσμους στους τόπους συναντήσεως και τα εκτός περιοχής γεγονότα και εκδηλώσεις.

– *Ολυμπιακό Χωριό*

Το ολυμπιακό χωριό βρίσκεται ακριβώς δίπλα στο βόρειο - ανατολικό όριο του ολυμπιακού πάρκου και του διεθνούς σταθμού Stratford και προσφέρει ένα κατάλληλο και καλά βοηθητικό περιβάλλον για τους αθλητές, τους ανώτερους υπαλλήλους και τις οικογένειές τους. Λόγω της θέσης της δίπλα στο ολυμπιακό πάρκο, η απόσταση ταξιδιού σε όλους τους τόπους συναντήσεως μέσα στο πάρκο θα είναι λιγότερο από 20 λεπτά και αυτό θα επωφελεί μέχρι και το 80% των αθλητών.

– *Περιοχές εξυπηρέτησης θεατών*

Μέσα στο πάρκο, θα υπάρχουν διάφορες περιοχές εξυπηρέτησης θεατών. Αυτές θα καλύπτονται από τις αναμειγνυόμενες συνθέσεις χρήσεων που θα συμπεριλαμβάνουν καταστήματα, εστιατόρια, πολιτιστικά περίπτερα, εκθέσεις χορηγών, χώρους υγιεινής (WC), καταστήματα λιανικού εμπορίου κ.τ.λ. Οι μικρότερες περιοχές θα καλύπτονται από τα περίπτερα, τα σημεία πληροφοριών και χώρους εκδηλώσεων και διασκέδασης.

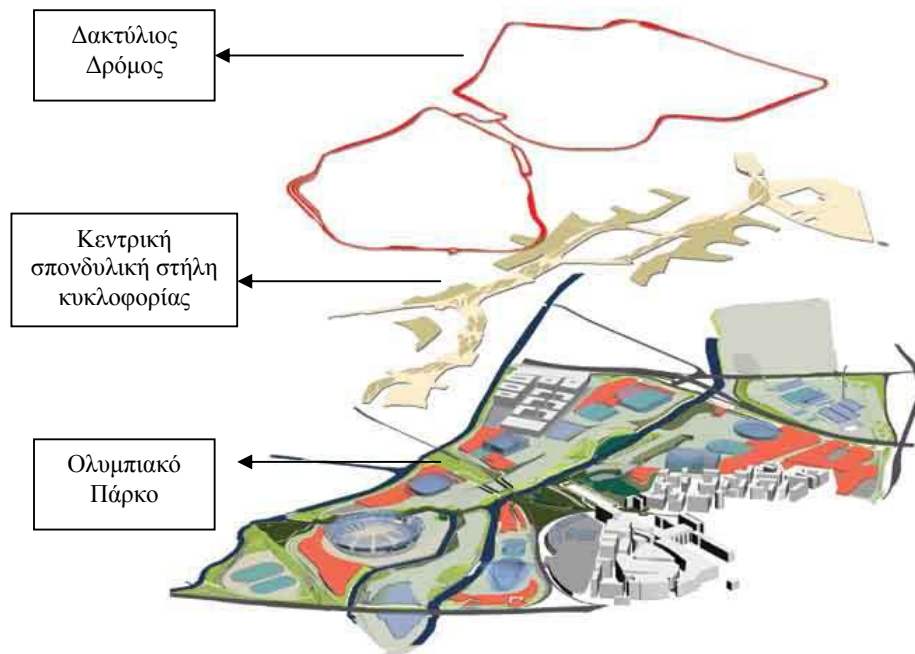
Κάποιες διαφορετικές περιοχές υπηρεσιών για τους θεατές και επισκέπτες έχουν προσδιοριστεί ενδεικτικά στο Γενικό Σχέδιο για να δείξουν την πιθανή θέση τους. Μερικές από αυτές τις περιοχές θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για προστασία των επισκεπτών σε περιπτώσεις κακών καιρικών συνθηκών (καλυμμένοι χώροι) ενώ οι υπόλοιπες περιοχές θα αποτελούνται κυρίως από υπαίθριες εγκαταστάσεις με σκέπαστρα προστασίας από τον ήλιο ή τη βροχή. Όπου είναι δυνατόν, οι υπηρεσίες υποστήριξης θεατών θα παρασχεθούν σε μόνιμα κτήρια που θα διατηρηθούν και θα χρησιμοποιηθούν και μετά την λήξη των Αγώνων ως καφετέριες, γραφεία, χώροι εκδηλώσεων

και άλλες υπηρεσίες που θα έχουν στόχο να ενισχύουν την λειτουργικότητα και την πληρότητα ενός πάρκου

– Δακτύλιος δρόμος (*Loop Road*)

Ο δακτύλιος δρόμος βρίσκεται περιμετρικά των ορίων του Ολυμπιακού Πάρκου. Κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών και παρά Ολυμπιακών Αγώνων, ο δακτύλιος δρόμος θα επιτρέψει την τροχαία κυκλοφορία και την πρόσβαση στο κάθε τόπο συναντήσεως λειτουργώντας ως ασφαλιστική δικλείδα γύρω από την περιοχή του πάρκου. Σχεδιάστηκαν πάροδοι, κυρίως μορφής μονόδρομων, οκτώ σε αριθμό (αντίθετων προς την φορά των δεικτών του ρολογιού) που θα συνδέουν μεταξύ τους πίσω χώρους των τόπων συναντήσεως – τις βοηθητικές εγκαταστάσεις, το Ολυμπιακό χωριού, την περιοχή φιλοξενίας των χορηγών με το περιβάλλον οδικό δίκτυο. Όλα τα οχήματα που θα χρησιμοποιούν το δακτύλιο δρόμο θα υποβάλλονται σε έλεγχο ασφάλειας πριν την είσοδό τους στο δίκτυο. Ο δακτύλιος δρόμος έχει περίπου 6 χιλιόμετρα μήκος και παρέχει πλήρη πρόσβαση σε όλους τους τόπους συναντήσεως εξυπηρετώντας παράλληλα και τα άτομα με ειδικές ανάγκες. (Ph. Bony, 2007)

Εικόνα 7: Δακτύλιος δρόμος - Επίπεδα Πάρκου

Πηγή: Olympic Delivery Authority, 2007a: 14, ίδια επεξεργασία

Σε κάθε τόπο συναντήσεως ο Δακτύλιος δρόμος θα επεκτείνεται σε πέντε παρόδους (συμπεριλαμβανομένης μιας κάθετης παρόδου) για να επιτρέπει στους αθλητές, τους ανώτερους υπαλλήλους, τα μέσα, τους χορηγούς, το εργατικό δυναμικό και τα μέλη της ολυμπιακής οικογένειας να κατεβαίνουν στον τόπο συνάντησης. Στο μέλλον, ο σκοπός είναι να διατηρηθεί το 90% του συνολικού δακτυλίου δρόμου και να ενσωματωθεί στο σχέδιο τοπικής ιδιαιτερότητας της περιοχής. Ένας διπλής κατεύθυνσης δρόμος συνδέσεων χωροθετείται στη μέση του πάρκου, στην υφιστάμενη ευθύγραμμη αρτηρία Carpenters. Αυτή η σύνδεση θα καταργήσει την ανάγκη ολοκλήρωσης ενός πλήρη δακτυλίου δρόμου στο Ολυμπιακό πάρκο. Θα υπάρξουν τρία σημεία εισόδων κατά μήκος του δακτυλίου δρόμου: (Ph. Bovy, 2007)

1. Βόρεια (από την A12/Δρόμος Ruckholt),
2. Νότια (από την A11/Πάροδος Marshgate)
3. Δυτικά (από την A12/Πάροδος Wick).

– *Χρησιμότητες*

Η κλίμακα της ανάπτυξης που προτείνεται για τους Αγώνες θα απαιτήσει νέα πρόσθετα ενισχυτικά συστήματα ενέργειας, αερίου, νερού, αποχέτευσης και απορριμμάτων. Αυτή η ανάγκη δίνει την ευκαιρία να τοποθετηθούν νέα βιώσιμα συστήματα, τα οποία θα είναι πολύ αποδοτικότερα παραγωγικά και ενεργειακά από τα υφιστάμενα που λειτουργούν στην περιοχή. Ένα πολύχρηστικό τοπικό δίκτυο αναπτύσσεται για να λειτουργήσει ανεξάρτητα για τους Αγώνες το οποίο θα ενσωματωθεί στα ευρύτερα συστήματα της Lower Lea Valley όπως αυτά θα εξελιχθούν μελλοντικά. Γενικά, οι δομικές λύσεις αναπτύσσονται για τις μετά Ολυμπιακές απαιτήσεις με την προσθήκη των απαιτήσεων των Αγώνων που επιτυγχάνονται μέσω των προσωρινών γεννητριών και του εξοπλισμού υποστήριξης.

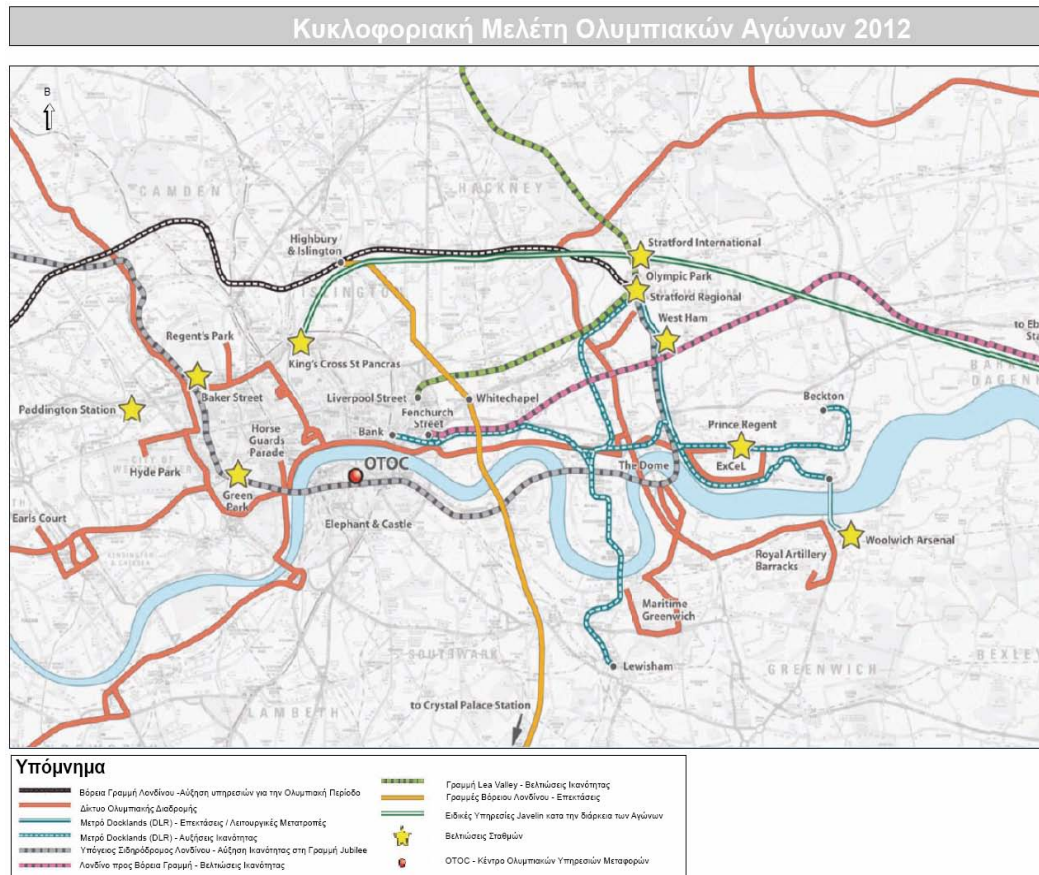
Ο στόχος είναι να παραδοθεί η νέα υποδομή ανανεώσιμης ενέργειας που θα εξυπηρετεί μέχρι και το 20% του ολυμπιακού πάρκου και του ολυμπιακού χωριού καλύπτοντας τις ενεργειακές απαιτήσεις την μετά Ολυμπιακή περίοδο, το 2013. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της κατασκευής μιας ανεμογεννήτριας στα βόρεια της περιοχής Eton Manor και ενός νέου ενεργειακού κέντρου στην περιοχή Kings Yard στη δυτική άκρη του ολυμπιακού πάρκου, η οποία

θα περιλαμβάνει συνδυασμένες εγκαταστάσεις θερμότητας / ψύξης και παραγωγής ενέργειας και λέβητα βιομάζας. Επιπλέον, το Γενικό Σχέδιο παρέχει την ευελιξία ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών για ενίσχυση της περιβαλλοντικής απόδοσης των μελλοντικών αναπτύξεων στην περιοχή. Ο σκοπός είναι να δημιουργηθεί ένα ενεργειακό πάρκο κατά τη διάρκεια μετασχηματισμού των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων για μελλοντική χρήση.

– Σιδηροδρομικό Δίκτυο

Προβλέπεται η εξυπηρέτηση του Ολυμπιακού Πάρκου μέσω δύο κύριων σιδηροδρομικών σταθμών: τον νέο διεθνή σταθμό Stratford – υψηλών ταχυτήτων σιδηροδρομική γραμμή που συνδέει το «νησί» (H.B.) με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ήπειρο μέσω του Παρισιού – και τον περιφερειακό σταθμό Stratford, αποκαθιστώντας εννέα κεντρικές σιδηροδρομικές γραμμές του Ανατολικό Λονδίνο. (Ph. Bony, 2007)

Χάρτης 2: Κυκλοφοριακή Μελέτη Ολυμπιακών Αγώνων 2012

Πηγή: Ph. Bony (2007), Ιδία επεξεργασία

3.5.3. ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Στο σημείο αυτό γίνεται αναφορά στις αρχές που θεμελιώνουν το περιεχόμενο του Γενικού Σχεδίου των Ολυμπιακών και παρά Ολυμπιακών Αγώνων. Οι αρχές απαριθμούνται ως εξής: (Olympic Delivery Authority, 2007b)

- Εστίαση στην μετέπειτα διαχείριση της κληρονομιάς από την αρχή διεκπεραίωσης των Γενικών Σχεδίων και στο ρόλο της κληρονομιάς αυτής στην ευρύτερη διαδικασία αναγέννησης και ανάπλασης
- Χρήση όσον το δυνατόν μικρότερων ποσοστών γης για τις εδαφικές απαιτήσεις των Αγώνων μέσω της αποδοτικότητας του σχεδιασμού και συνδυάζοντας τη χωροθέτηση των τόπων συναντήσεως που έχουν την ευχέρεια να μοιραστούν τις βοηθητικές εγκαταστάσεις
- Δημιουργία ενός συμπαγούς Ολυμπιακού Πάρκου που θα περιέχει όσο το δυνατόν περισσότερους τόπους συναντήσεως δημιουργώντας παράλληλα μια κρίσιμη μάζα δραστηριοτήτων και την αίσθηση της ατμόσφαιρας μέσα στο πλαίσιο της ικανότητα των δημόσιων συγκοινωνιών και του χώρο κυκλοφορίας που απαιτείται για την ασφαλή διεξαγωγή και λειτουργία των Αγώνων.
- Δημιουργία των σημείων εισόδου του ολυμπιακού πάρκου σε θέσεις που να επιτρέπουν την ισορροπημένη διαχείριση και ροή του πλήθους, με πρόσβαση από το Βορρά, το Νότο, την Ανατολή και τη Δύση.
- Καθορισμός ενός κεντρικού ανοικτού χώρου συγκέντρωσης για να επιτρέψει την ευκολία της μετακίνησης γύρω από την περιοχή, τη διαχείριση των επισκεπτών που χρειάζονται βοήθεια(π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι κτλ) παρέχοντας έναν πυρήνα στο ολυμπιακό πάρκο από τον οποίο οι τόποι συναντήσεως μπορούν να προσεγγιστούν εύκολα Παροχής ενός χώρου για τη φιλοξενία πολλών δραστηριοτήτων για τους επισκέπτες και μια περιοχή ελέγχου και επικύρωσης των εισιτηρίων των επισκεπτών. Τέλος, ένα μεγάλο χώρο πάρκων για την περιοχή Lower Lea Valley που θα εκμεταλλευτεί και την μετά Ολυμπιακή περίοδο.
- Δημιουργία του Ολυμπιακού Πάρκου μέσα σε ένα σαφώς καθορισμένο κλοιό ασφάλειας ο οποίος θα καλύπτει τις διεθνείς απαιτήσεις ασφάλειας,

με τις βασικές υποστηρικτικές εγκαταστάσεις όπως για παράδειγμα οι περιοχές χώρων στάθμευσης δίπλα, αλλά και έξω από το Ολυμπιακό Πάρκο.

- Δημιουργία ενός δακτυλίου δρόμου(περιμετρικού), ο οποίος θα ενεργήσει ως ασφαλής περιοχή γύρω από το πάρκο για να παρέχει εύκολη πρόσβαση για τις διάφορες ομάδες επισκεπτών. Θα παρασχεθούν επίσης σημαντικές υποδομές οδοστρωμάτων που θα παρέχουν εύκολη πρόσβαση στις μελλοντικές περιοχές ανάπτυξης.

3.5.4. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ

Ένας αριθμός νέων αθλητικών εγκαταστάσεων, μεγάλης ακτινοβολίας, θα δημιουργηθεί στο εσωτερικό του Ολυμπιακού Πάρκου. Οι εννέα νέοι τόποι συναντήσεως θα χωροθετηθούν σε κοντινές αποστάσεις ώστε να παρέχουν εύκολη μετάβαση από τον ένα χώρο στον άλλο, επιτρέποντας στους αθλητές και στους θεατές να βιώσουν την μοναδική ατμόσφαιρα των Ολυμπιακών και παρά ολυμπιακών Αγώνων. Εκτός από τους νέους τόπους συναντήσεως, θα χρησιμοποιηθούν κάποιες υφιστάμενες αθλητικές υποδομές της πόλης, εκτός Ολυμπιακού Πάρκου.(Χάρτης 4) Κάθε τόπος συναντήσεως θα διαδραματίζει ένα ξεχωριστό και μοναδικό ρόλο στη δομή του Ολυμπιακού Πάρκου και στην οργάνωση των Αγώνων. (Olympic Delivery Authority, 2007b)

Οι αθλητικοί τόποι συναντήσεως, που βρίσκονται μέσα στο νεοσύστατο Πάρκο θα αποτελέσουν το πρόσωπο και το τοπόσημο των Αγώνων και θα συνδέεται με την οπτική μνήμη και εμπειρία των εκατομμυρίων επισκεπτών του αλλά και των τηλεθεατών που θα παρακολουθήσουν τους Αγώνες από όλο τον κόσμο.

Ο αρχικός στόχος του σχεδίου των τόπων συναντήσεως είναι η παράδοση μιας βαθιάς οπτικής παρουσίασης που θα απεικονίζει τη σημασία των Αγώνων και θα ανταποκρίνεται στο ισορροπημένο αστικό, αρχιτεκτονικό και τοπογραφικό πλαίσιο που καθορίζει το Ολυμπιακό Πάρκο. Ανεξάρτητα από την προσωρινή ή μόνιμη θέση τους, η ποιότητα σχεδίου αποτελεί βασική επιδίωξη στο σχεδιασμό κάθε τόπου συναντήσεως ξεχωριστά αλλά και συνολικά. Κάθε τόπος συναντήσεως εξετάστηκε μεμονωμένα μέσα στη γενική σύνθεση του πάρκου, για να έχει μια μοναδική και ξεχωριστή ταυτότητα απεικονίζοντας παράλληλα μια συνάφεια με το στόχο του ευρύτερου Γενικού Σχεδίου. Οι χώροι αυτοί θα ασπαστούν μια συνδυασμένη

προσέγγιση του σχεδίου που ενσωματώνει το οικοδομικό σχέδιο με τη τοπογραφία και την πρόσοψη των τόπων ώστε να εξασφαλιστεί η ενσωμάτωση στο σύνολο του πάρκου. (Olympic Delivery Authority, 2007b)

Οι μόνιμοι τόποι συναντήσεως, αυτοί δηλαδή που θα διατηρηθούν και θα εκμεταλλευτούν την μετά Ολυμπιακή περίοδο, θα εξεταστούν σύμφωνα με τις επιχειρησιακές ευκαιρίες που θα εμφανιστούν ώστε να εξασφαλιστεί ότι κάθε ένας από αυτούς θα έχει μια βιώσιμη προοπτική. Θα γίνει προσπάθεια ελαχιστοποίησης του κόστους των προσωρινών εγκαταστάσεων χωρίς βέβαια την ποιοτική υποβάθμιση συγκριτικά με τις μόνιμες εγκαταστάσεις. Τέλος, θα εξεταστεί λεπτομερειακά η κάθε περίπτωση μόνιμης εγκατάστασης όσον αφορά την μετέπειτα χρήση της ώστε να ελαχιστοποιηθεί το οικονομικό ρίσκο. (G. Evans, 2007: 298-300. Olympic Delivery Authority, 2007b)

Οι τόποι συναντήσεως όπως προαναφέρθηκε διαχωρίστηκαν σε μόνιμες και προσωρινές εγκαταστάσεις, όπου οι πρώτες θα χρησιμοποιηθούν και μετά το κλείσιμο της Αυλαίας των Ολυμπιακών ενώ οι υπόλοιπες θα χρησιμοποιηθούν μόνο κατά την διάρκεια των Αγώνων και εν συνεχεία θα απομακρυνθούν. (Olympic Delivery Authority, 2007b)

Οι μόνιμες εγκαταστάσεις που θα διατηρηθούν και μετά την λήξη των Αγώνων θα είναι : (Χάρτης 7)

- Το Ολυμπιακό Στάδιο
- Το κέντρο Aquatics (υγρού στίβου), με εξαίρεση τις εγκαταστάσεις του Water Polo
- Ο χώρος Eton Manner και συγκεκριμένα το κλειστό Κέντρο αντισφαίρισης και χόκεϊ
- Το πάρκο ποδηλασίας (Velopark) και συγκεκριμένα οι εγκαταστάσεις του ποδηλατοδρόμιου και του BMX

Οι προσωρινές εγκαταστάσεις που θα φιλοξενηθούν στο χώρο του Ολυμπιακού Πάρκου και με την λήξη των Αγώνων θα απομακρυνθούν είναι: (Χάρτης 7)

- Η αρένα καλαθόσφαιρας
- Ο τόπος συναντήσεως χόκεϊ

- Ο τόπος συναντήσεων ξιφασκίας

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ενσωματωθούν κάποιες βασικές αρχές πιο εξειδικευμένες που θα αφορούν την εξέλιξη του σχεδιασμού των τόπων συναντήσεως και γενικότερα της δημιουργίας του Ολυμπιακού Πάρκου. Οι αρχές αυτές απαριθμούνται παρακάτω και έχουν ως εξής: (Olympic Delivery Authority, 2007c)

- Εξασφάλιση του σχεδίου και της κατασκευή των τόπων συναντήσεως ενσωματώνοντας τη μελλοντικά χρήση και το μέγεθός τους στο περιεχόμενο των Αγώνων, αναγνωρίζοντας σαφώς την μετάβασή τους και την μορφοποίησή τους από τη περίοδο της διοργάνωσης στην μετέπειτα χρήση τους ως κληρονομιά των Αγώνων. Σχεδιαστές και ανάδοχοι των τόπων συναντήσεως θα καινοτομήσουν και θα συντονιστούν για το καλύτερο δυνατόν αποτέλεσμα
- Δημιουργία μιας κοινής γλώσσας της αρχιτεκτονικής και του αρχιτεκτονικού στόχου εξασφαλίζοντας την ενσωμάτωση με τον περιβάλλον χώρο του πάρκου
- Εξασφάλιση ότι το σχέδιο των τόπων συναντήσεως θα απεικονίζει υψηλή πολιτιστική και αθλητική σημασία για τους Αγώνες του Λονδίνου 2012 από άποψη καινοτομίας, διάρκειας, κοστολόγησης κύκλου ζωής, συντήρησης, ικανότητας υποστήριξης, περιβαλλοντικής συνειδητοποίησης και καταλληλότητας εφαρμογής
- Παροχή παγκόσμιας ποιότητας αθλητικών εγκαταστάσεων και τόπων συναντήσεως σύμφωνα με τα πρότυπα της ΔΟΕ, των διεθνών αθλητικών ομοσπονδιών και την βρετανική νομοθεσία
- Εξασφάλιση κάλυψης όλων των απαιτήσεων στέγασης των τόπων συναντήσεως
- Εξασφάλιση των επικαλυπτόμενων απαιτήσεων των Αγώνων του 2012
- Παροχή ασφαλών διαδρομών για το πλήθος και κυκλοφοριακής ροής των θεατών
- Εξασφάλιση ότι όλοι οι τόποι συναντήσεως και οι περιοχές κυκλοφορίας και ενασχόλησης θεατών θα ανταποκρίνονται στα πρότυπα σχεδίου δυνατότητας πρόσβασης και στις συναφείς αρχές και απαιτήσεις εκκένωσης

- Παροχή αποδοτικών και αποκλειστικών δρόμων κυκλοφορίας με τις κατάλληλες εγκαταστάσεις για όλες τις αναγνωρισμένες ομάδες χρηστών.(π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι κτλ)
- Εξασφάλιση χωρικής σχέσης κάθε επιχειρησιακού σύνθετου σχεδίου
- Εξασφάλιση εύκολης πρόσβασης των υπευθύνων, στα συστήματα διανομής και μεταφοράς προϊόντων (διοικητικής μέριμνας) και υπηρεσιών σε όλους τους τόπους συναντήσεως μέσω του δακτυλίου δρόμου.
- Παροχή περιοχών εξυπηρέτησης θεατών όπως απαιτείτε στο πρόγραμμα των Αγώνων
- Παροχή προσβάσιμων θέσεων για όλες τις περιοχές υπηρεσιών και εξυπηρέτησης των θεατών
- Εξασφάλιση ότι τα σχέδια όλων των τόπων συναντήσεως συνάδουν με το τρέχον πρωτόκολλο ασφάλειας πελατών/θεατών

Την μετά Ολυμπιακή περίοδο οι τόποι συναντήσεως πρέπει άμεσα και χωρίς μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεις, να ενωθούν με τον περιβάλλοντα χώρο τους, ενισχύοντας τις συνδέσεις τους με τις υφιστάμενες κοινότητες και δημιουργώντας ένα πλήρως ενσωματωμένο τοπίο όπου το δομημένο και φυσικό περιβάλλον θα ρέουν το ένα μέσα στο άλλο. Η αρχιτεκτονική των κτηρίων θα πρέπει να ενοποιηθεί προσεκτικά με την πιο οικεία κλίμακα ρύθμισης των ανοικτών χώρων και των πολεοδομικών ενοτήτων (γειτονιών) τους με τα μελλοντικά περιχώρά τους. Τα σχέδια των τόπων συναντήσεως πρέπει να υποστηρίζουν αυτούς τους αντικειμενικούς στόχους. (London Development Agency, 2004:25)

Μελλοντικά, μια μερίδα των επισκεπτών του πάρκου, κυρίως από τις γειτονικές περιοχές, θα φθάνουν στους τόπους συναντήσεως μέσω των βιώσιμων MMM- διασφαλίζοντας την προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας των κατοίκων. Λόγω αυτού, όλοι οι μόνιμοι τόποι συναντήσεως θα συνδεθούν με τη διαδρομή 1 Sustrans (Εθνικό Δίκτυο Ποδηλάτων), το οποίο αποτελεί τμήμα του δρόμου Lea Valley συνδέοντας με τον τρόπο αυτό τον δρόμο του Τάμεση (Thames) με το κεντρικό Λονδίνο. (Ph. Bovy, 2009) Η δημιουργία των νέων δικτύων ποδηλατοδρόμων και πεζοδρόμων, αλλά και του πάρκου συμπεριλαμβανομένου των μόνιμων εγκαταστάσεων έχουν στόχο να προωθήσουν και να ενθαρρύνουν την χρήση

ποδηλάτου και το περπάτημα. (Olympic Delivery Authority, 2007c· Ph. Bovy, 2009)
Τα σχέδια των τόπων συναντήσεως θα πρέπει να ενσωματώσουν και να ενισχυθούν με τις ακόλουθες έννοιες: (Olympic Delivery Authority, 2007c)

- Σύνθεση των τυπικών και οργανωτικών αρχών που θα παρέχουν μια πλήρη και ολοκληρωμένη εικόνα που θα αντιπροσωπεύσει, μέσω της αρχιτεκτονικής, τους Αγώνες του Λονδίνου 2012
- Παράδοση μιας σύνθεσης και μιας ταυτότητας των μόνιμων εγκαταστάσεων που θα συνθέσουν την μελλοντική κληρονομιά για την περιοχή της Lea Valley.
- Για τους προσωρινούς τόπους συναντήσεως, το σχέδιο θα στηρίζει την εισαγωγή καινοτόμων τρόπων κατασκευής, υλικών και μορφής για να δημιουργήσει ένα σετ σταδίων που θα απεικονίζουν τη σημασία των Αγώνων
- Τα σχέδια πρέπει να απεικονίζουν την ενσωμάτωση των κτηρίων μέσα στο ιδιαίτερο τοπίο των ποταμών, των υδάτινων καναλιών και της βιομηχανικής κληρονομιάς.
- Οι τόποι συναντήσεως πρέπει να ενσωματώσουν γεωμετρικά σχήματα που θα είναι σε θέση να αφουγκραστούν και να ενδυναμώσουν το χαρακτήρα της περιοχής αλλά και της φύσης της διοργάνωσης καθώς επίσης και της μετέπειτα χρήσης τους ως κληρονομιά της περιοχής Lea Valley
- Εκτός από την απεικόνιση των μορφών, της γεωμετρίας και της σύνθεσης του πάρκου, τα κτήρια πρέπει να λειτουργήσουν με μια παλέτα υλικών που θα έχουν ένα κοινό και σύμφωνο σχεδιαστικό σκοπό.
- Η αρχιτεκτονική των τόπων συναντήσεως πρέπει να ανταπεξέλθει κατάλληλα και την για την περίοδο των Αγώνων αλλά και για μετά Ολυμπιακή περίοδο ως τμήμα της κληρονομιάς της περιοχής. Το σχέδιο πρέπει να είναι αρκετά ευέλικτο ούτως ώστε να προσαρμόσει αποτελεσματικά στις απαιτήσεις των επιχειρηματικών σχεδίων - όπως οι τόποι συναντήσεως που έχουν την δυνατότητα να επεκτείνουν περιστασιακά την χωρητικότητα των θέσεών τους για την οργάνωση μελλοντικών σημαντικών αθλητικών γεγονότων.

3.5.4.1. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Το Ολυμπιακό Στάδιο θα έχει χωρητικότητα 80 000 θεατών και θα αποτελεί το σήμα κατατεθέν των Ολυμπιακών Αγώνων του 2012. Λόγω αυτού, θα αποτελέσει το πιο εντυπωσιακό εκθετικό κομμάτι των Αγώνων αφού όλα τα βλέμματα θα είναι στραμμένα πάνω του κατά την διάρκεια της διοργάνωσης. Με τις καινοτόμες τεχνικές σχεδιασμού και κατασκευής που θα χρησιμοποιηθούν για το στήσιμό του, θα έχει την ευελιξία μετασχηματισμού του την μετά Ολυμπιακή περίοδο, μετατρέποντας το σε ένα συλλεκτικό τόπο συναντήσεως, κληροδότημα της διοργάνωσης που θα έχει χωρητικότητα μέχρι και 25 000 θεατών. Στόχος είναι η διαφορετικότητα του κτιρίου και η ανάδειξη του καλύτερου σύγχρονου αγγλικού σχεδιασμού και εφαρμοσμένης μηχανικής. Τέλος χαρακτηρίζει μια μετάβαση από το παραδοσιακό σχεδιασμό σταδίων στον σύγχρονο σχεδιασμό δίνοντας νέες προοπτικές στους βιώσιμους αθλητικούς τόπους συναντήσεως. (London Development Agency, 2004:31· Olympic Delivery Authority, 2007a: 18)

Το ολυμπιακό στάδιο χωροθετήθηκε στην «καρδιά» του ολυμπιακού πάρκου και θα περιβάλλεται στις τρεις πλευρές του από τις υδάτινες οδούς. (Χάρτης 6) Θα είναι ευδιάκριτο από όλες τις οπτικές γωνίες του πάρκου και οι θεατές θα έχουν πρόσβαση σε αυτό μέσω των θυρών ελέγχου εισιτηρίων στις γέφυρες που συνδέουν το νησί με τον υπόλοιπο χώρο του πάρκου. Κατά τη διάρκεια των Αγώνων του Λονδίνου 2012, το Ολυμπιακό Στάδιο θα φιλοξενήσει τις τελετές έναρξης και λήξης των Αγώνων, το στίβο και τους τελικούς αγώνες μαραθώνιου δρόμου. Για δύο εβδομάδες θα αποτελέσει μια από τις πλέον αναγνωρίσιμες εικόνες του παγκόσμιου αθλητισμού, και θα το παρακολουθούν πέρα από ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι τηλεοπτικά και διαδικτυακά, από όλο τον κόσμο. (Olympic Delivery Authority, 2007d: 2-3)

Το στάδιο θα σχεδιαστεί και θα χτιστεί με γνώμονα την μόνιμη φύση της κατασκευής και όχι την περιστασιακή, αλλά και της προσαρμογής της μορφής του στις απαιτήσεις των Αγώνων. Θα ενσωματώσει τα βιώσιμα και «έξυπνα» κατασκευαστικά συστήματα και συγκεκριμένα τις τεχνολογίες «cutting-edge», στις προσωρινές κατασκευές και τμήματα των κατασκευών ώστε να αποκτήσουν μια εύκαμπτη αρχιτεκτονική με μετασχηματιστικές ιδιότητες. Τέτοιου είδους ολυμπιακό στάδιο με στοιχεία αποσύνδεσης και μίξη προσωρινής και μόνιμης παροχής θέσεων δεν έχει επιχειρηθεί ποτέ ξανά σε παλαιότερες διοργανώσεις. Το πρόγραμμα έχει υπερνικήσει αυτήν την ιδιαίτερα σύνθετη σχεδιαστική και εφαρμοσμένης μηχανικής πρόκληση

και έχει δημιουργήσει ένα αληθινά μοναδικό και βιώσιμο στάδιο. Η ιδέα αυτή εφαρμόστηκε για την αποφυγή εμφάνισης του συνδρόμου του «λευκού ελέφαντα» στο μεγαλύτερο αστικό πάρκο της Ευρώπης, που αποτελούσε δέσμευση των διοργανωτών των Αγώνων. (Olympic Delivery Authority, 2007d· Olympic Delivery Authority, 2009)

Κάποια βασικά γνωρίσματα του σταδίου θα είναι τα ακόλουθα:

- Άνθρωποι από πάνω από 200 ανταγωνιστικές χώρες θα χρησιμοποιήσουν το ολυμπιακό στάδιο κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών και παρά Ολυμπιακών Αγώνων.
- Πέρα από εκατομμύριο άνθρωποι θα επισκεφτούν το ολυμπιακό στάδιο κατά τη διάρκεια των Αγώνων.
- Ο περίβολος του σταδίου θα καλύπτει έναν τομέα 17.500 m^2 - που αντιστοιχεί σε δύο μισή γήπεδα ποδοσφαίρου.
- Ο περίγυρος χώρος θα έχει 860 μέτρα πλάτος – που αντιστοιχεί με το μήκος 72 Λονδρέζικων λεωφορείων
- Η στέγη θα έχει εμβαδόν 24.500 m^2 – που αντιστοιχεί σε τριάμισι γήπεδα ποδοσφαίρου
- Το ολυμπιακό στάδιο θα κατασκευαστεί με 12.000 tn χάλυβα/ατσάλι – πολύ λιγότερο από άλλα στάδια παρόμοιας χωρητικότητας.

3.5.4.1.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΟΥ

Κάποια από τα βασικά τμήματα που συνθέτουν το Ολυμπιακό Στάδιο έχουν ιδιαίτερη σημασία και παίζουν καθοριστικό ρόλο στην τελική του μορφή λόγω των ιδιαιτεροτήτων τους αλλά και της μοναδικότητας του. Στο σημείο αυτό θα αναλυθούν τρία ιδιαίτερα τμήματα του Σταδίου που με τις ιδιομορφίες τους συνθέτουν ένα ιδιαίτερα ξεχωριστό αποτέλεσμα. (Olympic Delivery Authority, 2007d: 3)

- Στέγη Σταδίου

Η καλωδιωμένη υποστηρικτική στέγη μήκους 28 m που καλύπτει ολόκληρη την έκταση γύρω από το ολυμπιακό στάδιο και τα 2/3 των θεατών. Η κατασκευή της στέγης είναι ανεξάρτητη από αυτήν του ολυμπιακού σταδίου. Παρέχει επίσης την

απαραίτητη υποστήριξη για την φωταγώγηση και τα ηχητικά συστήματα, καθώς επίσης έχει την δυνατότητα να ρυθμίζει τις συνθήκες αέρα στο γήπεδο αγώνων. Θα παράσχει επίσης την κατασκευαστική υποστήριξη και τον «θεατρικό» και παραγωγικό εξοπλισμό που απαιτείται για την οργάνωση των τελετών έναρξης και λήξης των Αγώνων.

– Περίγυρος

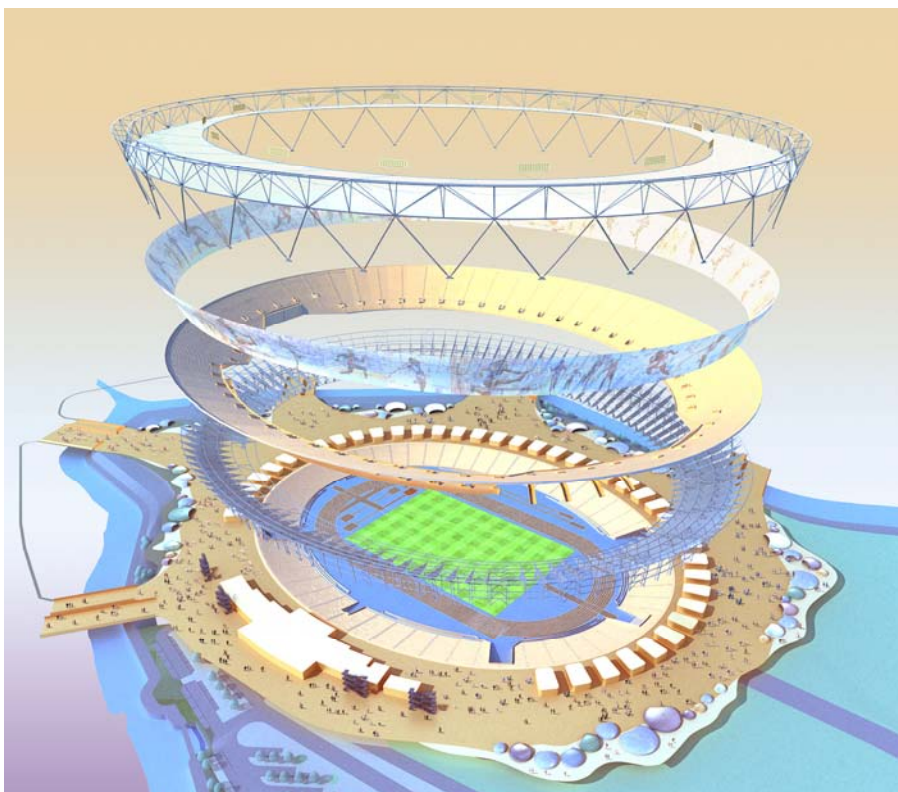
Ένα ζωντανό γεμάτο χρώματα και ζωντάνια κουρτινωτό κάλυμμα που θα «αγκαλιάζει» των χώρο εσωκλείοντας την περίμετρο της κατασκευής του ολυμπιακού σταδίου. Το κάλυμμα αυτό διαμορφώνεται από ένα μεγάλο κατασκευαστικό πλαίσιο που θα παράσχει προστασία και θα αποτελεί καταφύγιο για τους θεατές σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης αλλά και σε περιπτώσεις κακών καιρικών συνθηκών, καθώς επίσης μπορεί να χρησιμοποιείται ενίοτε σαν καμβάς που θα παρουσιάζει εμπνευσμένες ζωγραφιές των αθλητών και των επισκεπτών.

– Εξέδρα και «λοβοί»

Τα περίπτερα, τα κιόσκια τροφοδοσίας και τα λιανικά καταστήματα θα συγκεντρωθούν περιμετρικά του ολυμπιακού σταδίου, κάτω από τη διάταξη των θέσεων όπως και στα περισσότερα στάδια. Η εξέδρα της επίπεδης εισόδου θα εκταθεί 360 μοίρες γύρω από το ολυμπιακό στάδιο. Ο αριθμός των σημείων θελκτικότητας, συμπεριλαμβανομένων των καταστημάτων τροφίμων και ποτών θα λάβει τη μορφή «λοβών» και θα συγκεντρώνονται σε χωρικές μάζες –clusters.

Οι ανεξάρτητες οικοδομές σε σχήμα «λοβού», βοηθούν στο να δώσουν ένα χρώμα ζωντάνιας στις εξέδρες, εξασφαλίζοντας χώρο στους θεατές για να απολαύσουν την ατμόσφαιρα του γεγονότος με θέα το παραποτάμιο τοπίο και το πάρκο.

Εικόνα 8: Τρισδιάστατη παρουσίαση τμημάτων Ολυμπιακού Σταδίου

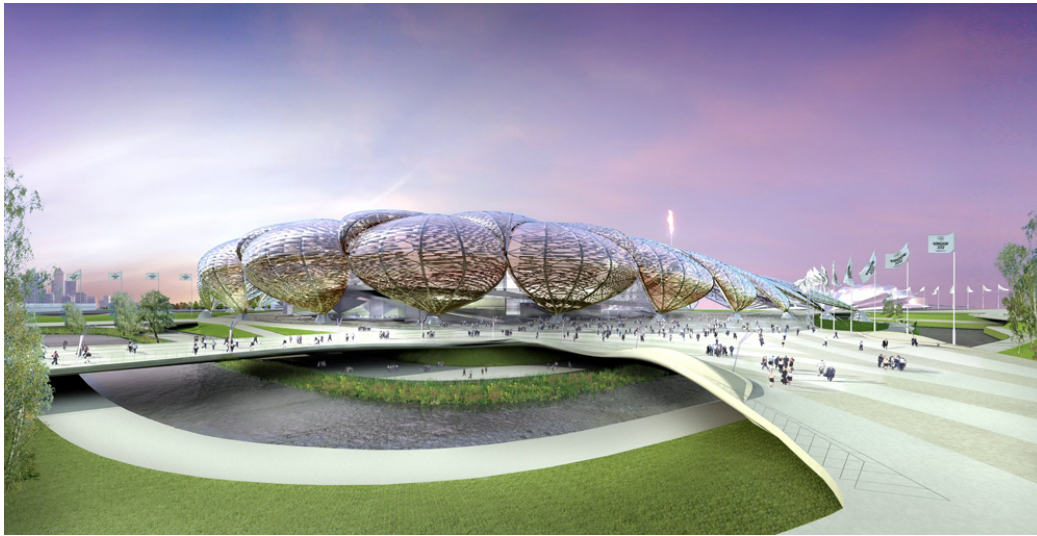
Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 9: Τρισδιάστατη παρουσίαση εσωτερικού Ολυμπιακού Σταδίου

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 10: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, Ολυμπιακό Στάδιο

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.5.4.2. ΚΕΝΤΡΟ AQUATICS (ΥΓΡΟΥ ΣΤΙΒΟΥ)

Το κέντρο Aquatics θα αποτελέσει ένα από τα σημαντικότερα αρχιτεκτονικά στοιχεία του Ολυμπιακού Πάρκου – δημιουργώντας μια μπροστινή είσοδο στους ανοικτούς χώρους, τους αθλητικούς τόπους συναντήσεων και τις οικολογικές ζώνες του Ολυμπιακού Πάρκου. Αυτός ο εντυπωσιακός τόπος συναντήσεως θα είναι το πρώτο κτίριο που θα βλέπουν οι θεατές φτάνοντας στους Αγώνες από την πόλη Stratford. (Χάρτης 6)

Το σχέδιο για το κέντρο Aquatics έχει μια θεαματική, κυματοειδή S- σχηματισμένη στέγη, εμπνευσμένη από τη ροή του νερού, το οποίο θα αποτελέσει ένα ορόσημο των Αγώνων του Λονδίνου. Το κέντρο αυτό περιλαμβάνει δύο πισίνες 50 μέτρων, εκ των οποίων η μία θα αποτελεί τον κύριο χώρο των αγώνων και η δεύτερη θα χρησιμοποιείται για την προθέρμανση των αθλητών και για τους αγώνες καταδύσεων. Ο χώρος αυτός θα έχει κατά την διάρκεια των αγώνων, προσωρινή χωρητικότητα 20.000 θέσεων για τους αγώνες κατάδυσης και κολύμβησης και 5.000 επιπλέον καθίσματα για τους αγώνες υδατοσφαίρισης καθώς επίσης και τις απαραίτητες βοηθητικές εγκαταστάσεις που απαιτούνται για τα παιχνίδια στο πίσω μέρος του. (Olympic Delivery Authority, 2007a)

Κατά τη διάρκεια των Αγώνων το κέντρο Aquatics θα φιλοξενήσει τους αγώνες κολύμβησης, κατάδυσης, συγχρονισμένης κολύμβησης, υδατοσφαίρισης και μοντέρνου πένταθλου κολύμβησης καθώς επίσης και τις τελετές απονομής μεταλλίων.

Εικόνα 11: Τρισδιάστατη παρουσίαση εσωτερικού, Κέντρο Aquatics

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 12: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, Κέντρο Aquatics

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.5.4.3. ΓΗΠΕΔΟ ΧΑΝΤΜΠΟΛ

Το γήπεδο χάντμπολ είναι χωροθετημένο νότια του IBC/MPC και ανατολικά της Hackney Cut. (Χάρτης 6) Κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων θα φιλοξενήσει όλους τους αγώνες χάντμπολ και γκόλμπολ. Μαζί με τις δύο εγκαταστάσεις χόκεϋ, το γήπεδο χάντμπολ παρέχει έναν σημαντικό πόλο έλξης θεατών, προς το βορειοδυτικό τεταρτημόριο του ολυμπιακού πάρκου, που βοηθά στην διάχυση των επισκεπτών σε όλο το πάρκο. Ο χώρος βρίσκεται ακριβώς πάνω από τις δύο σήραγγες CTRL δυτικά του διεθνή σταθμού Stratford. (Olympic Delivery Authority, 2007a; 2007b)

Εικόνα 13: Τρισδιάστατη παρουσίαση εσωτερικού, Γηπέδου Χάντμπολ

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 14: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, Γηπέδου Χαντμπολ

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.5.4.4. ΠΑΡΚΟ ΠΟΔΗΛΑΣΙΑΣ (VELOPARK)

Οι Ολυμπιακοί του Λονδίνου θα φιλοξενήσουν τέσσερις κατηγορίες Ολυμπιακών και παρά Ολυμπιακών αγώνων ποδηλάτου: Track, Road, Mountain Bike και BMX. Οι αγώνες στίβου και BMX θα γίνουν στο Πάρκο Ποδηλασίας (Velopark), ένα πολυκέντρο ποδηλασίας βορειοανατολικά του Ολυμπιακού Πάρκου. Το κεντρικό στοιχείο του πάρκου αυτού θα είναι το ποδηλατοδρόμιο όπου, κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών και παρά Ολυμπιακών Αγώνων οι 6.000 θέσεις του ποδηλατοδρόμιου θα φιλοξενήσουν κλειστούς αγώνες ποδηλάτου και τις τελετές απονομής μεταλλίων. Το ποδηλατοδρόμιο θα είναι ένας από τους σημαντικότερους αρχιτεκτονικούς τόπους

συναντήσεως μέσα στο ολυμπιακό πάρκο, συνδυάζοντας την ιδιότητα του στους Αγώνες αλλά και τις φιλοδοξίες της μετά ολυμπιακής περιόδου στην περιοχή Lower Lea Valley. Οι αρχιτέκτονες των Εγκαταστάσεων επιλέχτηκαν μετά από διαγωνισμό σχεδιαστικών προτάσεων. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 23)

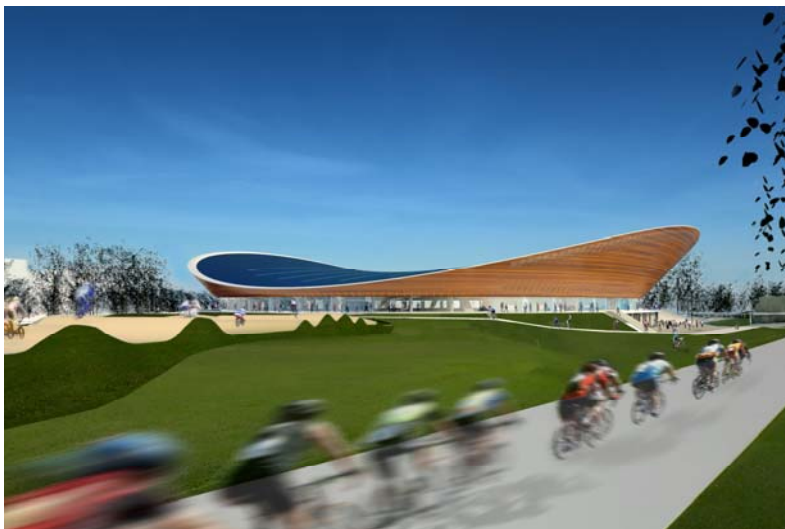
Δίπλα στο River Lea και νότια του ποδηλατοδρόμου θα κατασκευαστεί ένα προσωρινό κύκλωμα BMX για τις ανάγκες των Αγώνων. Ο ολυμπιακός χώρος BMX θα φιλοξενήσει μέχρι και 6.000 θεατές κατά τη διάρκεια του τριών ημερών του προγράμματος. Μετά τους αγώνες το κύκλωμα BMX θα μετατοπιστεί στην μόνιμη θέση του, δυτικά του ποδηλατοδρόμου. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 23)

Εικόνα 15: Τρισδιάστατη παρουσίαση εσωτερικού, Ποδηλατοδρόμιο

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 16: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, Ποδηλατοδρόμιο

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.5.4.5. ΠΕΡΙΟΧΗ ETON MANOR

Η περιοχή Eton Manor βρίσκεται στο βορειότερο σημείο του ολυμπιακού πάρκου. (Χάρτης 6) Την περίοδο των Ολυμπιακών, η περιοχή Eton Manor θα φιλοξενεί τις περιφερειακές εγκαταστάσεις προπόνησης για τους αθλητές, συμπεριλαμβανομένης της κολύμβησης και της γυμναστικής (ρυθμικής, ενόργανης, τραμπολίνο). Οι εγκαταστάσεις αυτές θα αποτελέσουν συνδυασμό και μόνιμων και προσωρινών κατασκευών.

Κατά τη διάρκεια των Παράολυμπιακών Αγώνων η περιοχή θα φιλοξενήσει τους αγώνες παρά Ολυμπιακής τοξοβολίας και αντισφαίρισης. Ενώ οι αγώνες παρα Ολυμπιακής τοξοβολίας θα χρησιμοποιήσουν και τις μόνιμες εγκαταστάσεις χόκεϋ. Οι τόποι συναντήσεως παρά Ολυμπιακής αντισφαίρισης θα προσαρμόσουν μια γενική χωρητικότητα έως 10.500 θεατών στα εννέα γήπεδα αγώνων και στα τέσσερα γήπεδα προθέρμανσης. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 24)

Η περιοχή έχει επίσης μια ανεμογεννήτρια ως τμήμα του δικτύου ανανεώσιμης ενέργειας του πάρκου. Η μεγάλης κλίμακας γεννήτρια θα καλύπτει μια μερίδα των αναγκών σε ενέργεια της Ολυμπιακής περιοχής, ενισχύοντας τον στόχο των Αγώνων ότι το 20% της ενέργειας που θα χρησιμοποιηθεί να είναι ανανεώσιμη. Η κατασκευή προγραμματίζεται να έχει ύψος 120 μέτρα δημιουργώντας ένα ορόσημο περιβαλλοντικής συνείδησης για την περιοχή. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 24 · Olympic Delivery Authority, 2007b)

Η ανεμογεννήτρια θα είναι μόνιμη και θα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κληροδοτήματα για την ευρύτερη περιοχή, που θα παράγει ενέργεια για την τοπική κοινότητα μετά την Ολυμπιάδα του 2012.

3.5.4.6. APENA ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΑΣ

Η αρένα καλαθόσφαιρας χωροθετείται στα Βόρεια του Ολυμπιακού Σταδίου και ανατολικά της Hackney Cut. (Χάρτης 6) Με την κατασκευή αυτή αναπτύσσεται το νότιο σύμπλεγμα – cluster στο Ολυμπιακό Πάρκο. Το κλειστό γυμναστήριο που θα φιλοξενήσει τους προημιτελικούς αγώνες Καλαθόσφαιρας, το μοντέρνο Πένταθλο, τους αγώνες σκοποβολής και τοξοβολίας και στους παρά Ολυμπιακούς τους αγώνες αναπηρικής καρέκλας Rugby και καλαθόσφαιρας. Θα υπάρξει προσωρινή χωρητικότητα θέσεων μέχρι και 12.000 θέσεις για τους αγώνες καλαθόσφαιρας και 4 700 θέσεις για τους αγώνες μοντέρνου πένταθλου κατά την περίοδο των

Ολυμπιακών, ενώ κατά τη διάρκεια των παρά Ολυμπιακών η χωρητικότητα θα φτάσει μέχρι και 12000 θέσεις. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 25)

Η Αρένα θα παίζει κεντρικό ρόλο κατά την διάρκεια των τελετών έναρξης και λήξης των Αγώνων ως χώρος φιλοξενίας των αθλητών που θα έχουν μεταφερθεί από το Ολυμπιακό Χωριό πριν την πομπή τους στο Ολυμπιακό Στάδιο. Η Αρένα θα μετακινηθεί την μετά Ολυμπιακή περίοδο ελευθερώνοντας τη γη για μελλοντική ανάπτυξη. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 25)

3.5.4.7. APENA ΧΟΚΕΪ

Οι προσωρινές εγκαταστάσεις των τόπων συναντήσεως χόκεϊ θα χωροθετηθούν βόρειο-ανατολικά του ολυμπιακού πάρκου, δίπλα στο IBC/MPC και νότια της οδού A12. (Χάρτης 6) Οι δύο υπαίθριοι τόποι συναντήσεως θα φιλοξενήσουν όλους τους ολυμπιακούς αγώνες χόκεϊ και κάποιους αγώνες ποδοσφαίρου κατά τη διάρκεια των παρά Ολυμπιακών Αγώνων. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 25)

Η κύρια εγκατάσταση του χόκεϊ θα έχει χωρητικότητα μέχρι και 15.000 προσωρινών θέσεων, ενώ ο δευτερεύον χώρος μέχρι και 5.000 θέσεις. Ο δευτερεύον τόπος συναντήσεως θα χρησιμοποιείται επίσης και ως προπονητικός χώρος κατά τη διάρκεια των Αγώνων.

3.5.4.8. ΓΗΠΕΔΟ ΞΙΦΑΣΚΙΑΣ

Το γήπεδο ξιφασκίας χωροθετήθηκε νότια του ποδηλατοδρόμιου και δυτικά του Ολυμπιακού χωριού. (Χάρτης 6) Η προσωρινή αρένα θα έχει χωρητικότητα 8000 θέσεων για τους προημιτελικούς και τελικούς αγώνες Ξιφασκίας την περίοδο των Ολυμπιακών ενώ θα χρησιμοποιηθεί και κατά την περίοδο των παρά Ολυμπιακών αγώνων ξιφασκίας και judo σε αναπηρική καρέκλα , με ελάχιστες τροποποιήσεις στη περιοχή όπου αγωνίζονται οι αθλητές ώστε να προσαρμοστούν στις ανάγκες των αθλητών. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 25)

3.5.4.9. ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ – ΚΥΡΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΥΠΟΥ (IBC/MPC)

Η περιοχή θα περιλαμβάνει ένα κέντρο ανώτατου επίπεδου τεχνικών Μ.Μ.Ε. που θα φιλοξενήσει τους δημοσιογράφους ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, ανταποκριτές, φωτογράφους και δημοσιογράφους τύπου από όλο τον κόσμο.

Ως ένα από τα πιο θεαματικά αθλητικά γεγονότα στον κόσμο, οι Αγώνες δημιουργούν σημαντικές ειδήσεις που πρέπει να καλυφθούν από τους ανταποκριτές. Προσελκύουν έναν τεράστιο αριθμό δημοσιογράφων, περίπου 20.000 αριθμός που πλησιάζει αυτόν των αθλητών. Το Διεθνές Κέντρο Ραδιοτηλεοπτικής Μετάδοσης και το Κύριο Κέντρο Τύπου (IBC/MPC) χωροθετήθηκε κοντά στην Α12 ώστε να παρέχει εύκολη πρόσβαση από το χώρο στέγασής τους στους τόπους συναντήσεως έξω από το Ολυμπιακό Πάρκο, ενώ η γειτνίαση με το δακτύλιο δρόμο επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση στους τόπους συναντήσεως μέσα στο ολυμπιακό πάρκο (Χάρτης 6). (Olympic Delivery Authority, 2007a ·Olympic Delivery Authority, 2008)

Το μέγεθος και η πολυχρηστικότητα των χώρων του IBC/MPC έχουν καθοριστεί από τις μελέτες και τις απαιτήσεις των προηγούμενων αντίστοιχων κέντρων καθώς επίσης και μετά από συζητήσεις με τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή και κάποιων εκ των βασικών διεθνών οργανισμών ΜΜΕ. Στο χώρο του Διεθνές Κέντρου Ραδιοτηλεοπτικής Μετάδοσης (IBC) απαιτείται ικανή χωρητικότητα ώστε να μπορέσει να φιλοξενήσει με άνεση τα τηλεοπτικά στούντιο, τις μονάδες παραγωγής, τους χώρους μετάδοσης, τα μέσα ραδιοφωνικής μετάδοσης και το τεχνικό προσωπικό. (Olympic Delivery Authority, 2008)

Το Κύριο Κέντρο Τύπου (MPC) περιλαμβάνει τις γραφειακές εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης και επικοινωνίας για τα πρακτορεία ειδήσεων, τις αντιπροσωπείες, τους φωτογράφους και το τεχνικό προσωπικό. Η περιοχή αυτή καλύπτει ένα μεγάλο σχετικά ποσοστό του χώρου μέσα στο Ολυμπιακό Πάρκο λόγω του μεγάλου αριθμού της οικογένειας των ΜΜΕ που φιλοξενείται σε αυτό. Εκτός από τις απαραίτητες λειτουργικές περιοχές του IBC/MPC, υπάρχουν διάφορες περιοχές υποστήριξης και εξυπηρέτησης των Μ.Μ.Μ κατά τη διάρκεια των αγώνων που παρέχουν σουπερμάρκετ, υπηρεσίες υγείας, καθαριστήρια ρούχων και τραπεζικές εγκαταστάσεις καθώς επίσης και περιοχές ανεπίσημων συνεδριάσεων. (Olympic Delivery Authority, 2007a· Olympic Delivery Authority, 2008)

Κατά τη διάρκεια των Αγώνων το IBC/MPC θα εξυπηρετείται από έναν πολυώροφο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων στη βόρεια πλευρά. Ο πολυώροφος χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων θα έχει χωρητικότητα 1.300 αυτοκίνητα και ένα χώρο στάθμευσης λεωφορείων χωρητικότητας μέχρι και 30 θέσεων στάθμευσης. Στο χώρο αυτό θα χωροθετηθούν και τα ελεγκτήρια που θα λειτουργήσουν ως φυσικό εμπόδιο

ασφάλειας μεταξύ του δρόμου A12 και του IBC/MPC. (Olympic Delivery Authority, 2008)

Εικόνα 17 : Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, IBC/MPC

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.5.4.10. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΧΩΡΙΟ

Το Ολυμπιακό Χωριό διαδραματίζει ένα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην εμπειρία των αθλητών την περίοδο των Αγώνων. Κατά την διάρκεια των Αγώνων, το Ολυμπιακό χωριό θα γίνει η «κοινότητα του Ολυμπισμού» που θα φιλοξενήσει και θα εξυπηρετεί τους καλύτερους αθλητές όλου του κόσμου. Το ολυμπιακό χωριό συνεπώς θα σχεδιαστεί για να εμπλουτίσει και να προάγει την εμπειρία των αθλητών οι οποίοι θα ανταγωνιστούν στο υψηλότερο επίπεδο αθλητισμού δεσμεύοντας με τον τρόπο αυτό τα δια-πολιτισμικά γεγονότα. (Χάρτης 6)

Το ίδιο το χωριό θα είναι ένας πολύ ασφαλής και ανεξάρτητος χώρος, προσφέροντας υψηλής ποιότητας στέγαση και υποστηρικτικές εγκαταστάσεις για πάνω από 17.000 αθλητές και ανώτερους υπαλλήλους. Ένα αμφιθέατρο για τις εκδηλώσεις υποδοχής των ομάδων που θα καταφθάσουν, θα στηθεί στο ανατολικό άκρο του Ολυμπιακού Πάρκου. Θα δημιουργηθεί επίσης ένα δίκτυο πεζοδρόμων μέσα στο χωριό, ενώ θα υπάρξει πρόσβαση σε αυτό και από τον Δακτύλιο Δρόμο. (London Development Agency, 2005:20· Olympic Delivery Authority, 2007a)

Ο «υγρός χώρος περιπάτου» θα δημιουργήσει ένα σκηνικό ακτών για το υπαίθριο πρόγραμμα πολιτιστικών εκδηλώσεων και παραστάσεων, ενθαρρύνοντας την κοινωνικότητα μεταξύ όλων των αθλητών και ομάδων που θα συμμετάσχουν στη διοργάνωση. Ο σχεδιασμός των προσωρινών Ολυμπιακών εγκαταστάσεων θα

βασιστεί στη παράδοση μιας αποτελεσματικής διαμόρφωσης για τις λειτουργικές διαστάσεις των απαιτήσεων του Ολυμπιακού χωριού. Ο σκοπός είναι να δοθεί η μέγιστη βαρύτητα του σχεδίου στην μόνιμη (μετά Ολυμπιακή) θέση των δρόμων, στην πρακτικότητα και χρησιμότητα της υποδομής και στη διαμόρφωση του χώρου. Η πλειοψηφία των βοηθητικών λειτουργιών θα στεγαστούν σε προσωρινές εγκαταστάσεις για να μπορούν να αδειάσουν οι χώροι μετά την λήξη των Αγώνων ώστε να αξιοποιηθούν άμεσα. (Olympic Delivery Authority, 2007a)

Οι αθλητές θα φθάνουν στις αθλητικές εκδηλώσεις και στις εγκαταστάσεις προπόνησης με λεωφορεία. Ένα κέντρο μεταφορών χωροθετείται στα ανατολικά του χωριού, το οποίο θα εξυπηρετεί το ολυμπιακό πάρκο και τους εξωτερικούς τόπους συναντήσεως/γήπεδα. Σύμφωνα με το Γενικό Σχέδιο οι χρόνοι μετάβασης των αθλητών στους τόπους συναντήσεως θα είναι η μικρότερη των 20 λεπτών. Μια εσωτερική γραμμή τακτικών διαδρομών λεωφορείων θα παρασχεθεί για την σύνδεση των κατοικιών των αθλητών με τις εγκαταστάσεις τροφοδοσίας, υγείας, διασκέδασης, ελεύθερου χρόνου και άλλων υποστηρικτικών λειτουργιών που είναι απαραίτητες μέσα στο χωριό. (Olympic Delivery Authority, 2007a· Olympic Delivery Authority, 2007b)

Εικόνα 18: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικού χώρου, Ολυμπιακό Χωριό

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.5.5. ΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ – ΧΩΡΟΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

3.5.5.1. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΚΟ

Μια βασική λειτουργία των ανοικτών χώρων και των διαδρόμων κίνησης τους, είναι η ασφαλής μετάβαση και διακίνηση των θεατών μέσα και έξω από το Ολυμπιακό Πάρκο. Κατά τη διάρκεια των Αγώνων το Ολυμπιακό Πάρκο είναι ουσιαστικά μια ασφαλής περιοχή, όπου το επισκεπτόμενο κοινό θα έχει πρόσβαση στο χώρο αυτό μετά από μια διαδικασία ελέγχου ασφάλειας στις τέσσερις πύλες εισόδου του που είναι χωροθετημένες όπως προαναφέρθηκε στο βορρά, την ανατολή, τη δύση και το νότο. Ο εκτεταμένος χώρος κυκλοφορίας μέσα στο πάρκο, απαιτείται για να επιτρέψει την ασφαλή μετάβαση των επισκεπτών από τον ένα τόπο συναντήσεως στον άλλο. Δεδομένου ότι μπορεί να υπάρξουν μέχρι και 200.000 άνθρωποι οποιαδήποτε στιγμή κίνησης μέσα στο πάρκο, το πλάτος των διασταυρώσεων καθορίζεται από τις αποδεκτές πυκνότητες και τα επίπεδα άνεσης του πλήθους. (Olympic Delivery Authority, 2007a· Olympic Delivery Authority, 2007b)

Ο χώρος σχεδιάζεται επίσης για να φιλοξενήσει ανθρώπους με περιορισμένες δυνατότητες μετακίνησης (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένους κτλ) με αποτέλεσμα βασικό μέλημα των αρμοδίων να είναι η παροχή επίπεδων χώρων και διαδρόμων μετακίνησης στους τόπους συναντήσεως, ενώ παράλληλα όπου κρίνεται απαραίτητο να δημιουργηθούν ράμπες βαθμωτής κλίσης 1:60 ή μικρότερης. Τα πλάτη των διασταυρώσεων, των διαδρόμων μετακίνησης, των γεφυρών και των μονοπατιών έχουν μελετηθεί χρησιμοποιώντας τις τεχνικές διαμόρφωσης πλήθους που βγαίνουν μέσω ειδικών προγραμμάτων στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, χρησιμοποιώντας ένα συγκεκριμένο αλγόριθμο, λαμβάνοντας υπόψη, όπως είναι προφανές το πρόγραμμα των αγώνων και των εκδηλώσεων μέσα στο Πάρκο αλλά και τις πιθανότητες έκτακτης εκκένωσης. (Olympic Delivery Authority, 2007a· Olympic Delivery Authority, 2007b)

Το γενικό σχέδιο του δικτύου μετακίνησης θα προσαρμοστεί και θα ενσωματωθεί στα τοπογραφικά γνωρίσματα και χαρακτηριστικά του εδάφους του Πάρκου οδηγώντας τη ροή του πλήθους δια μέσου των ποταμιών και άλλων «φυσικών εμποδίων».

Η «σπονδυλική στήλη» του πάρκου βοηθά στο να βιώσουν οι επισκέπτες και οι πρωταγωνιστές των Αγώνων ένα ενοποιημένο σύνολο. Ο γενικός σχεδιασμός των ανοικτών χώρων θα ενσωματώνεται στο τοπίο και τα ιδιαίτερα γνωρίσματα του

εδάφους «μεταφέροντας» τη ροή του πλήθους δια μέσου των ποταμών και άλλων φυσικών «εμποδίων» με σκοπό να τους παρέχει πρόσβαση σε όλες τις ολυμπιακές εγκαταστάσεις.

3.5.5.2. ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΙΟ ΤΟΠΙΟ

Η μορφή του ολυμπιακού πάρκου καθορίζεται από το περιβάλλον της κοιλάδας του. Τα 5.5 km ποταμών και καναλιών που τρέχουν στο εσωτερικό του έχουν επηρεάσει, όπως είναι λογικό, σε μεγάλο βαθμό το σχεδιασμό του, δημιουργώντας ένα μοναδικό σκηναίο και κτιριακά μπλοκ για ένα εξαιρετικό φόντο Αγώνων.

Η προτεινόμενη αναδιαμόρφωση του τοπίου θα κατευθύνει τους επισκέπτες μέσω ενός κυματιστού μίγματος υψηλών και χαμηλών σημείων με συγκλονιστική μακρινή θέα στο κεντρικό Λονδίνο και στις άκρες των ποταμών των μονοπατιών της κοιλάδας. (Olympic Delivery Authority, 2007a:33)

Η Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης εργάζεται με τις Βρετανικές αρχές για την αποκατάσταση των ιστορικών υδάτινων οδών μέσω μιας ελεγχόμενης υδάτινης κατασκευής στο νότιο τμήμα της περιοχής (στο κανάλι Prescott) για την επίτευξη μιας πιο σταθερής στάθμης ύδατος και την βελτίωση της ποιότητας νερού σε όλο το πάρκο. Θα διευκολύνει επίσης την διανομή των δομικών υλικών στην περιοχή των Αγώνων και θα ενθαρρύνει τη μελλοντική χρήση των ποταμών για σκοπούς διασκέδασης και ελεύθερου χρόνου. (Olympic Delivery Authority, 2007a:33 ·Olympic Delivery Authority, 2007b)

Ένας νέος χαρακτηριστικός υγρότοπος θα δημιουργηθεί επίσης στην καρδιά της περιοχής. Θα σχεδιαστεί ένας θεαματικός υπαίθριος χώρος και αμφιθέατρο, τα οποία την μετά Ολυμπιακή περίοδο θα εξελιχτεί σε ένα αναπτυγμένο βιότοπο υγρότοπων που θα αποτελέσει ορόσημο μέσα στην περιοχή River Lea. Ο νέος αυτός βιότοπος θα ενεργήσει ως ένα μεγάλο φυσικό μέσο κατακράτησης (νερών) για την μείωση του κινδύνου πλημμυρών μέσα στο Ολυμπιακό πάρκο και πέρα από αυτό.

Η παλέτα των διάφορων ειδών φυτών που θα «χρωματίσουν» το πάρκο προγραμματίζεται να τοπικής προέλευσης προσαρμοσμένα στο κλίμα του Λονδίνου. Η συλλογή των σπόρων έχει ήδη πραγματοποιηθεί στην περιοχή για αυτό τον σκοπό. Οι βιότοποι θα περιλαμβάνουν την υφιστάμενη τοπική ώριμη δασώδη βλάστηση σε συνδυασμό με τους θάμνους και το ψηλό πράσινο, τους υγροτόπους (συμπεριλαμβανομένου των «φυτεμένων» καλάμων του βυθού και των βυθισμένων

δασωδών περιοχών) και διαφόρων πλούσιων ειδών λιβαδιών. Ένα προτεινόμενο είδος λιβαδιού είναι τα πετρώδη/βραχώδη λιβάδια τα οποία μπορούν να σχηματιστούν χρησιμοποιώντας και τα υπολείμματα κατεδάφισης της περιοχής. Ο χώρος θελκτικότητας (σταδίων / τόπων συγκεντρώσεων κτλ) σχεδιάζεται να εμπλουτιστεί με ποικιλία ειδών χορτοταπήτων, έτσι ώστε ακόμη και οι πιο δομημένες περιοχές να συμβάλουν στη γενική οικολογική αξία του πάρκου. (Olympic Delivery Authority, 2007a:33 ·Olympic Delivery Authority, 2007b)

Περισσότερες ευκαιρίες μέσα στο χώρο θα αξιολογηθούν για να παρέχουν το πιο δραστικό και αποδοτικό αποτέλεσμα για το βίοτοπο και τα τοπικά είδη πανίδας. Θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν είδη όπως πετροχελίδονα κ.α. που θα μεγιστοποιήσουν τη δυνατότητα για οικολογικά οφέλη.

Εικόνα 19: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικών χώρων Υπαίθριου χώρου Ολυμπιακού Πάρκου

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 20 : Υπαίθριοι διάδρομοι σύνδεσης τόπων συναντήσεως

Πηγή: <http://www.london2012olympics.com/>

3.5.5.3. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΕΦΥΡΩΝ – ΣΥΝΟΧΗ ΠΑΡΚΟΥ

Λόγω του μεγάλου αριθμού φυσικών εμποδίων στην περιοχή, από τις υδάτινες οδούς μέχρι τις σιδηροδρομικές γραμμές και τους τοπικούς δρόμους, απαιτείται η δημιουργία σημαντικού αριθμού γεφυρών (περίπου 30) για την προσπελασιμότητα του Ολυμπιακού Πάρκου. Οι γέφυρες θα βοηθήσουν στην επίτευξη συνοχής στο εσωτερικό της περιοχής, δημιουργώντας μια συνέχεια στο χώρο με σκοπό να μπορούν οι επισκέπτες και οι αθλητές να βιώσουν στο έπακρον την μοναδικότητα της περιοχής και την ατμόσφαιρα της διοργάνωσης. Η ενσωμάτωση αυτών των κατασκευών στο τοπογραφικό ανάγλυφο της περιοχής με τα ποτάμια και τους οικολογικούς βιότοπους είναι ζωτικής σημασίας γιατί θα δημιουργήσουν διασταυρώσεις και προσβάσεις προσφέροντας την ευκαιρία στους επισκέπτες να γοητευτούν από το ιδιαίτερο τοπίο ρεμβάζοντας στις ειδικές εξέδρες που θα δημιουργηθούν για αυτό το σκοπό.

Οι υδάτινοι οδοί που περνούν κάτω από αυτές τις γέφυρες διαμορφώνουν σημαντικά οικοσυστήματα που είναι ευαίσθητα στην σκιά. Τα μεγάλα πλάτη των γεφυρών θα μπορούσαν ενδεχομένως να «στειώσουν» μεγάλες λουρίδες αυτού του πράσινου διαδρόμου και να σπύσουν την οικολογική συνοχή του λόγω της σκίασης των τμημάτων που καλύπτουν οι γέφυρες, «φυλακίζοντας» το τοπίο από τις ακτίνες του ήλιου. Για αυτόν τον λόγο οι μεγάλες γέφυρες που είναι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή των Αγώνων θα αφαιρεθούν την μετά Ολυμπιακή περίοδο ώστε να εξασφαλιστεί η οικολογική συνοχή και να αποφευχθούν τυχόν αρνητικές συνέπειες στο τοπίο λόγω των κατασκευών αυτών. Όπου είναι εφικτό, τα βάθρα και οι όχθες των ποταμών θα σχεδιαστούν ως «ζωντανές/φυσικές δομές» που θα ενσωματώνονται στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του εδάφους. (Olympic Delivery Authority, 2007a ·Olympic Delivery Authority, 2007b)

Κάθε γέφυρα δημιουργεί ένα συναρπαστικό περιβάλλοντα χώρο, προσφέροντας χώρους χαλάρωσης – θέσεις και παρέχοντας την ευκαιρία στους επισκέπτες να απολαύσουν το τοπίο αποδρώντας από τις εικόνες μετετών των πόλεων. Θα είναι μια νεοσύστατη «όαση» σύμφωνα με τους διοργανωτές.

3.5.5.4. ΧΩΡΟΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Στο εσωτερικό του πάρκου σχεδιάζεται να δημιουργηθούν χώροι που θα φιλοξενήσουν το τμήμα του πολιτιστικού προγράμματος των Αγώνων. Στους

υπαίθριους χώρους που θα μετακινούνται οι επισκέπτες θα στηθούν μικρές εξέδρες και οι οποίες θα φιλοξενούν διάφορα γεγονότα που θα αποσπούν την προσοχή των θεατών με σκοπό να τους μπάσουν στο πνεύμα των ημερών και να τους προσφέρουν όμορφες εναλλακτικές εμπειρίες. Οι χώροι αυτοί θα χωροθετηθούν κοντά σε περιοχές εξυπηρέτησης των επισκεπτών όπως χώροι εστίασης, καφετερίες και μπαρ του Ολυμπιακού Πάρκου.

Επίσης θα δημιουργηθεί μια παλέτα ανεπίσημων χώρων εκδηλώσεων και έκθεσης που θα κάνουν το χώρο του Πάρκου ακόμη πιο ενδιαφέρον. Τα φυσικά αμφιθέατρα θα διαμορφωθούν από τα πεζούλια ποταμών, με λεπτομερείς εξετάσεις των διατηρημένων δομών και όλων των κατασκευών που σχεδιάστηκαν με σκοπό να προσαρμόσουν το χώρο ώστε να είναι ικανός να φιλοξενήσει αυθόρμητες παραστάσεις και εκδηλώσεις.

Εικόνα 21: Τρισδιάστατη παρουσίαση εξωτερικών χώρων εκδηλώσεων Ολυμπιακού Πάρκου

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.6. ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Εκτός από τις εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού Πάρκου, θα χρησιμοποιηθούν την περίοδο των Αγώνων και κάποιες υφιστάμενες εγκαταστάσεις οι οποίες θα διαμορφωθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορέσουν να φιλοξενήσουν ένα μέρος των Ολυμπιακών Αθλημάτων. Πολλοί από τους χώρους αυτούς είναι ιδιαίτερα πρωτότυποι και σίγουρα κανείς δεν θα μπορούσε να τους φανταστεί ως χώρους αθλητικών αναμετρήσεων, παρόλα αυτά η επιλογή τους είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα, ενώ ταυτόχρονα προκαλεί την περιέργεια όλων όσον τα έχουν ήδη

επισκεφτεί να τους δουν να διαδραματίζουν ένα εντελώς διαφορετικό και εναλλακτικό ρόλο.

3.6.1. HORSE GUARDS PARADE

Το κτίριο Horse Guards Parade κτίστηκε το 1745 και το όνομά του είναι εμπνευσμένο από τους στρατιώτες που παρείχαν προστασία στο μονάρχη από την περίοδο επιστροφής του μοναρχισμού στο βασίλειο το 1660. (http://en.wikipedia.org/wiki/Horse_Guards_Parade) (Χάρτης 4)

Ο χώρος παρελάσεων αποτελεί τον πυρήνα της εθιμοτυπικής ζωής του Λονδίνου και φιλοξενεί κάθε χρόνο την τελετή «Trooping the colour» στην οποία συμμετέχουν στρατιωτικές μονάδες της Κοινοπολιτείας και του Βρετανικού Στρατού την ημέρα των επίσημων γενεθλίων της βασίλισσας. (http://en.wikipedia.org/wiki/Horse_Guards_Parade)

Το Horse Guards Parade βρίσκεται στη «καρδιά» του Whitehall, το οποίο αποτελεί το πολιτικό κέντρο του Ηνωμένου Βασιλείου. Είναι κοντά στο δρόμο Downing και απέναντι από το πάρκο St James κοντά στο παλάτι του Μπάκιγχαμ.

Στο χώρο αυτό θα κτιστεί μια προσωρινή αρένα για 15.000 – 17.000 θεατές, με άμμο που θα μεταφερθεί και θα δημιουργήσει την «παραλία» του κεντρικού Λονδίνου. Ποιος θα το φανταζόταν ποτέ ότι οι αγώνες beach volley θα φιλοξενούνταν στο κατώφλι του πρωθυπουργού. Η συγκεκριμένη κίνηση αποτελεί ιδιαίτερα πρωτότυπη κίνηση από τους διοργανωτές των Αγώνων. (<http://www.london2012.com/venues/horse-guards-parade.php>)

Οι προσωρινές κατασκευές μετά τη λήξη των Αγώνων θα αφαιρεθούν χωρίς να προκαλέσουν καμία επίπτωση στο περιβάλλοντα χώρο.

Εικόνα 22: Πρόσοψη Horse Guards Parade

Πηγή: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Horse_Guards_Parade,_London.jpg

3.6.2. EARLS COURT

Στο Earls Court διοργανώνονται κάθε χρόνο εκατοντάδες γεγονότα, εκθέσεις και συνέδρια τα οποία προσελκύουν επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Λειτουργήσε για πρώτη φορά το 1937 παρέχοντας 40 000 m² εκθεσιακού χώρου, κάτι πρωτοφανές για τα δεδομένα της εποχής. (http://en.wikipedia.org/wiki/Earls_Court)

Το Earls Court βρίσκεται στο δυτικό Λονδίνο, κοντά στα Μουσεία Επιστήμης και Φυσικής Ιστορίας. (Χάρτης 4) Υπάρχει εύκολη πρόσβαση στο χώρο λόγω της γραμμής μετρό και Εθνικού Σιδηρόδρομου από όλα τα σημεία του Λονδίνου. Βρίσκεται επίσης κοντά στο αυτοκινητόδρομο M4. (<http://www.london2012.com/venues/earls-court.php>)

Το 2012, κατά την περίοδο των Αγώνων ο χώρος θα μετατραπεί σε αρένα χωρητικότητας 15 000 θεατών για να φιλοξενήσει τους αγώνες κλειστής πετόσφαιρας που θα παρακολουθήσουν μέχρι και 18 000 θεατές. Μετά την λήξη των Ολυμπιακών, ο χώρος θα επανακτήσει την χρήση του ως ένας από τους καλύτερους εκθεσιακούς χώρους του Λονδίνου. (<http://www.london2012.com/venues/earls-court.php>)

Εικόνα 23: Εκθεσιακός χώρος Earls Court

Πηγή: <http://www.mayflowerhotel.co.uk/location.htm>

3.6.3. WIMBLEDON

Το Wimbledon είναι το «σπίτι» όλης της Αγγλικής «επι χόρτου» αντισφαίρισης και κρίκετ. Από το 1877 διοργανώνονται τα πρωταθλήματα αντισφαίρισης Wimbledon τα οποία είναι πολύ γνωστά ανά την Υφήλιο για τους φιλάθλους τους συγκεκριμένου αθλήματος. Είναι το μοναδικό μεγάλο γήπεδο με χορτοτάπητα που έχει απομείνει στο κόσμο. (<http://www.london2012.com/venues/wimbledon.php>)

Το Wimbledon βρίσκεται στα νοτιοδυτικό Λονδίνο, δίπλα στο πάρκο Richmond και στους Κήπους Kew. Η πρόσβαση σε αυτό είναι εύκολη μέσω μετρό, τράμ και σιδηροδρομικών γραμμών στους νότιους σταθμούς Wimbledon. Η διαδρομή με τα τρένα από την Waterloo του κεντρικού Λονδίνου στο Wimbledon διαρκεί μέχρι και 10 λεπτά. (<http://www.london2012.com/venues/wimbledon.php>)

Το Wimbledon αναβαθμίζεται, με βελτιώσεις των καθισμάτων και της εισελκόμενης στέγης του Κεντρικού Γηπέδου. Η στέγη θα είναι έτοιμη μέχρι το καλοκαίρι του 2009 που θα φιλοξενήσει τα πρωταθλήματα Wimbledon. (<http://www.london2012.com/venues/wimbledon.php>)

Κατά την διάρκεια των Αγώνων του 2012 θα φιλοξενήσει τους αγώνες αντισφαίρισης τους οποίους θα παρακολουθήσουν μέχρι και 30 000 θεατές. Όταν η αυλαία των Αγώνων κλείσει, το Wimbledon θα συνεχίσει να φιλοξενεί τα μεγάλα πρωταθλήματα και τουρνουά αντισφαίρισης κάθε καλοκαίρι. (http://en.wikipedia.org/wiki/The_Championships,_Wimbledon)

Εικόνα 24: Αεροφωτογραφία εγκαταστάσεων Wimbledon

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.6.4. HYDE PARK

Το Hyde Park είναι ένα από τα μεγαλύτερα πάρκα του κεντρικού Λονδίνου και το μεγαλύτερο της αλυσίδας των βασιλικών Πάρκων. Το Πάρκο χωρίζεται στα δύο από την λίμνη Serpentine και είναι ανοικτό για το κοινό από το 1637 ενώ το μέγεθος του φτάνει τα 140 εκτάρια. Είναι χωροθετημένο στο δυτικό άκρο του Λονδίνου (Χάρτης 4), σε κοντινή απόσταση από τους χώρους στέγασης των εύπορων οικογενειών αλλά και των πολυτελών καταστημάτων της πόλης. Υπάρχει ιδιαίτερα εύκολη πρόσβαση σε αυτό είτε περπατώντας είτε με χρησιμοποιώντας Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (MMM) όπως λεωφορεία και μετρό (υπάρχουν έξι σταθμοί μετρό σε κοντινή απόσταση). (<http://www.london2012.com/venues/hyde-park.php>)

Το πάρκο αποτελεί ένα από τους πιο παραδοσιακούς χώρους διαδηλώσεων ενώ ιδιαίτερα γνωστή είναι η γωνία των αγορητών όπου επιτρέπονται οι δημόσιες ομιλίες εφόσον βέβαια δεν ξεφεύγουν από τα όρια της Αγγλικής νομοθεσίας. (http://en.wikipedia.org/wiki/Hyde_Park,_London)

Το πάρκο αποτελεί το σπίτι, η βάση πολλών αθλητικών λεσχών συμπεριλαμβανομένης της κολυμβητικής λέσχης της Serpentine όπου τα μέλη της κολυμπούν ολόχρονα και παντός καιρού στη λίμνη Serpentine. (<http://www.london2012.com/venues/hyde-park.php>)

Κατά την διάρκεια των Αγώνων θα στηθεί εξέδρα χωρητικότητας 3 000 θεατών ενώ τα μονοπάτια θα έχουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη πρόσβαση. Οι 3000 θεατές και πολλές χιλιάδες ακόμη, θα έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν τους αθλητές να κολυμπούν, να κάνουν ποδηλασία αλλά και να αγωνίζονται κατά της διάρκειας της διοργάνωσης των Αγώνων. Συγκεκριμένα θα φιλοξενήσει τους αγώνες τριάθλου και ανοικτής κολύμβησης 10 km. (<http://www.london2012.com/venues/hyde-park.php>)

Τέλος, προγραμματίζεται να φιλοξενήσει εκδηλώσεις μουσικής, θεάτρου, κινηματογράφου και πολιτισμού κατά την διάρκεια του καλοκαιριού του 2012 με στόχο να αναδείξει εναλλακτικές δραστηριότητες στα πλαίσια της διοργάνωσης. Μετά την λήξη των Αγώνων η εξέδρα των θεατών θα απομακρυνθεί ώστε να ελευθερώσει το χώρο. (<http://www.london2012.com/venues/hyde-park.php>)

Εικόνα 25 : Εσωτερικός χώρος Hyde Park

Πηγή: Προσωπική Συλλογή (2008)

Εικόνα 26: Εσωτερικός χώρος Hyde Park

Πηγή: <http://www.unitedkingdom.travelphotoguide.com/2006/11/london-hyde-park.html>

3.6.5. EXCEL (EXHIBITION CENTRE LONDON)

Το ExCeL είναι ένα εκθεσιακό κέντρο το οποίο είναι χωροθετημένο βόρεια προκουμαία της αποβάθρας Royal Victoria μεταξύ του Αεροδρομίου London City και της περιοχής Canary Wharf. (Χάρτης 4) Το κέντρο αυτό κτίστηκε από την ιδιωτική εταιρία Sir Robert McAlpine του Λονδίνου και άνοιξε τον Νοέμβριο του 2000. Έχει εμβαδόν 90,000m² εκ των οποίων τα 65,000m² είναι αίθουσες εκδηλώσεων, ενώ έχει χωρητικότητα μέχρι και 50000 επισκεπτών. (<http://en.wikipedia.org/wiki/ExCeL>)

Το δίκτυο τραμ των Docklands προσφέρει εύκολη πρόσβαση στον εκθεσιακό χώρο και από το Ολυμπιακό Πάρκο αλλά και από το κεντρικό Λονδίνο από τους Σταθμούς Custom House και Prince Regent. Επίσης η περιοχή συνδέεται με τις υπόλοιπες περιοχές μέσω των υψηλής ποιότητας δικτύου δρόμων που υπάρχει. (<http://www.london2012.com/venues/excel.php>)

Δεν θα χρειαστούν προσωρινές κατασκευές για την δημιουργία των τεσσάρων αρένων που θα φιλοξενήσει το εκθεσιακό κέντρο κατά τη διάρκεια των Αγώνων. Θα γίνει απλά έλεγχος των υφισταμένων εγκαταστάσεων του ένα χρόνο πριν το άνοιγμα της αυλαίας των Ολυμπιακών ώστε να γίνουν οι απαραίτητοι έλεγχοι ώστε ο χώρος να είναι πανέτοιμος να χρησιμοποιηθεί το δεκαπενθήμερο των Αγώνων. Ο χώρος αυτός θα φιλοξενήσει αγώνες πυγμαχίας, ξιφασκίας, judo, επιτραπέζια αντισφαίρισης, Tae-Kwon-Do, άρσης βαρών, πάλης, παρά Ολυμπιακής επιτραπέζια αντισφαίρισης, παρά Ολυμπιακή άρση βαρών και καλαθόσφαιρα (με χρήση αναπηρικών καροτσιών). (<http://www.london2012.com/venues/excel.php>)

Μετά την λήξη των Αγώνων ο εκθεσιακός χώρος θα επανακτήσει το ρόλο του ως ένας εκ των μεγαλύτερων, πολυχρηστικών και ευέλικτων εκθεσιακών χώρων στην Ευρώπη.

Εικόνα 27: Εκθεσιακό Κέντρο (ExCeL)

Πηγή: <http://www.guardian.co.uk/politics/blog/2009/apr/02/g20-summit-liveblog>

3.6.6. ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ HADLEIGH (ESSEX)

Το αγρόκτημα Hadleigh στο Essex, επιλέχτηκε ως η εναλλακτική λύση της πρότυπης περιοχής των αγώνων ποδηλασίας Mountain Bike, στο πάρκο Weald Country. Η εναλλακτική αυτή λύση προτάθηκε μετά από την αλλαγή των απαιτήσεων για το συγκεκριμένο άθλημα για τις ανάγκες μιας πιο τεχνικής και θεαματικής σειράς αγώνων. Το αγρόκτημα βρίσκεται στο Essex, ανατολικά της πόλης του Λονδίνου. Οι αυτοκινητόδρομοι M25 και A13 παρέχουν εύκολη οδική πρόσβαση στη περιοχή, ενώ μέσω του σιδηροδρομικού σταθμού στην οδό Fenchurch του κεντρικού Λονδίνου παρέχεται σιδηροδρομική σύνδεση με την συγκεκριμένη περιοχή. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Essex>)

Η περιοχή έχει εμβαδόν 2 226 km² και περιλαμβάνει ιδιαίτερες περιοχές καλλιέργειας και δασών. Η περιοχή ανήκει στο Στρατό Σωτηρίας. Η έκταση είναι λοφώδης με μεγάλες εκτάσεις χαμηλής και θαμνώδης βλάστησης. Προσφέρει επίσης ιδανικές κλίσεις για το άθλημα Mountain Bike και εξαιρετικούς χώρους παρακολούθησης για τους θεατές. Περιλαμβάνει επίσης τον περιβάλλον χώρο του εθνικού πάρκου του Hadleigh Castle. Παράλληλα το σκηνικό των αγώνων θα στηθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτρέπει και να δηλώνει την αντίθεσή του στις καταστροφές των τελευταίων 700 χρόνων του κάστρου Hadleigh. (<http://www.london2012.com/venues/hadleigh-farm-essex.php>)

Κατά τη διάρκεια των Αγώνων θα έχει χαραχτεί μια προσωρινή διαδρομή για τους αγώνες ποδηλασίας κατηγορίας Mountain Bike που θα διαπερνά το αγρόκτημα Hadleigh. Επίσης θα ετοιμαστούν προσωρινές κερκίδες χωρητικότητας 3 000 θεατών και εγκαταστάσεις που θα χρησιμοποιηθούν για την διευκόλυνση και εξυπηρέτηση

του κοινού. Επίσης θα υπάρχει η ευχέρεια να παρακολουθήσουν τους αγώνες πολύ περισσότεροι από 3 000 θεατές που καλύπτουν οι κερκίδες, σε ειδικά σημεία κοντά στο πεδίο των αγώνων μέσα στο δάσος και τα άλση. Οι διαδρομή που θα χρησιμοποιηθεί από τους ποδηλάτες κατά τη διάρκεια των αγώνων θα σχεδιαστεί λεπτομερώς ενώ οι προσωρινές εγκαταστάσεις θα στηθούν μέχρι το τέλος του 2009, ενώ οι φορείς δεσμεύτηκαν στη τοπική κοινότητα για την υψηλή ποιότητα των σχεδίων που θα αποτρέπουν οποιαδήποτε περεταίρω καταστροφή στο κάστρο Hadleigh και τον περιβάλλοντα χώρο του. (<http://www.london2012.com/venues/hadleigh-farm-essex.php>)

Εικόνα 28: Αγρόκτημα Hadleigh στο Essex

Πηγή: <http://www.geograph.org.uk/photo/1297593>

Μετά την λήξη των αγώνων θα ελευθερωθεί η περιοχή από τις προσωρινές κατασκευές με τη συνεργασία του Συμβουλίου της περιοχής και του στρατού. Η διαδρομή που σχεδιάστηκε θα παραμείνει για μελλοντική χρήση.

3.6.7. ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟΣ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ

Ο Βασιλικός Στρατιωτικός Καταυλισμός Πυροβολικού (The Royal Artillery Barracks) είναι στο άκρο του Woolwich Common, νοτιοανατολικά του Λονδίνου, κοντά περιοχή του πάρκου Greenwich. (Χάρτης 4) Οι κατασκευή των στρατιωτικών αυτών εγκαταστάσεων άρχισαν το 1776 για τις ανάγκες του λιμανιού Woolwich. Η πρόσβαση στο χώρο μπορεί να γίνει με τρένο και λεωφορείο και ενώ μέχρι τα τέλη του 2009 του θα λειτουργήσει ο νέος σταθμός τραμ Woolwich Arsenal που θα μειώσει τις αποστάσεις μεταξύ των τόπων συναντήσεως ακόμη περισσότερο. (http://en.wikipedia.org/wiki/Royal_Artillery_Barracks)

Για τις ανάγκες των Αγώνων θα χτιστούν κάποια προσωρινά και μετακινούμενα πεδία σκοποβολής στον υφιστάμενο χώρο, ως επίσης και μια ειδική εξέδρα για τους επισκέπτες σε κάθε πεδίο βολής ώστε να φιλοξενήσει τους αγώνες σκοποβολής κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών και παρά Ολυμπιακών Αγώνων. Ο συνολικός αριθμός των θέσεων θα φτάνει τις 7.500. Τα έργα μπήκαν σε διαδικασία υλοποίησης τις αρχές του 2009 και αναμένεται να είναι έτοιμα εγκαίρως ώστε να μπορούν να περάσουν από τη διαδικασία αξιολόγησης και δοκιμής πριν την έναρξη των Αγώνων. (<http://www.london2012.com/venues/the-royal-artillery-barracks.php>)

Μετά την λήξη των Αγώνων τα κλειστά πεδία σκοποβολής 10 m θα αφαιρεθούν και θα μετακινηθούν ώστε να παρέχουν σύγχρονες εγκαταστάσεις σκοποβολής σε κάποιο άλλο μέρος του Ηνωμένου Βασιλείου που δεν έχει αποφασιστεί ακόμα από τους υπευθύνους. (<http://www.london2012.com/venues/the-royal-artillery-barracks.php>)

3.6.8. ΓΗΠΕΔΑ ΚΡΙΚΕΤ ΛΟΡΔΟΥ

Τα Γήπεδα κρίκετ Λόρδου (Lord's Cricket Ground), αποτελούν το «σπίτι» του κρίκετ από το 1814 και έχουν φιλοξενήσει φιλικούς και διεθνείς αγώνες. Βρίσκονται στο βορειοδυτικό Λονδίνο, δίπλα στο πάρκο Regent το οποίο θα φιλοξενήσει τους ποδηλατικούς Αγώνες κατηγορίας Road το 2012 (Χάρτης 4). (<http://www.london2012.com/venues/lord-s-cricket-ground.php>)

Η πρόσβαση στο χώρο είναι πολύ εύκολη από το κεντρικό Λονδίνο μέσω λεωφορείων και μετρό. Ο σταθμός μετρό St John's Wood που είναι στη γραμμή Jubilee οδηγεί πολύ γρήγορα το κοινό στο Ολυμπιακό Πάρκο αλλά και σε άλλους τόπους συναντήσεως του Ανατολικού Λονδίνου.

Η περιοχή δεν θα χρειαστεί πολλές παρεμβάσεις για να αποκτήσει την απαιτούμενη ποιότητα ώστε να αποτελέσει έναν παγκόσμιου κλάσης τόπο συναντήσεως για τη φιλοξενία των αγώνων Τοξοβολίας την περίοδο των Ολυμπιακών. Οι βασικές παρεμβάσεις περιλαμβάνουν και τη δημιουργία των απαραίτητων υπαίθριων πεδίων βολής. Επίσης έχει υπογραφεί μια συμφωνία χρήσης των τόπων συναντήσεως με τη λέσχη κρίκετ Marylebone. Την περίοδο των αγώνων θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τους αγώνες τοξοβολίας μέχρι και 6 500 θεατές σε ένα στάδιο που θα περιέχει δύο βασικά πεδία βολής. (<http://www.london2012.com/venues/lord-s-cricket-ground.php>)

Όταν η αυλαία των Ολυμπιακών κλείσει η περιοχή θα επιστρέψει στο προηγούμενο παραδοσιακό της ρόλο ως χώρος χόκεϊ, παρέχοντας όμως παράλληλα μια βάση για τις λέσχες κρίκετ Marylebone και Middlesex County. Ο εξοπλισμός τοξοβολίας για να μην μείνει αναξιοποίητος μετά τη λήξη των Αγώνων, θα παραχωρηθεί σε αθλητικές λέσχες και σχολεία σε όλη τη χώρα. (<http://www.london2012.com/venues/lord-s-cricket-ground.php>)

Εικόνα 29: Αεροφωτογραφία Γηπέδων Κρίκετ Λόρδου

Πηγή: <http://www.computerweekly.com/galleries/Lords-cricket-ground.htm>

3.6.9. ΠΑΡΚΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΑ (REGENT'S PARK)

Το πάρκο Regent ανήκει όπως και το Hyde Park στην αλυσίδα των λεγόμενων βασιλικών πάρκων του Λονδίνου. Η είσοδος για το κοινό επετράπη το 1845. Βρίσκεται στη βόρεια περιοχή του Λονδίνου και η έκτασή που καταλαμβάνει ανήκει τμηματικά στη πόλη Westminster και στο δήμο Camden του Λονδίνου. Το πάρκο εξυπηρετείται από πέντε γραμμές του μετρό με αποτέλεσμα να παρέχει εύκολη πρόσβαση στο κοινό(Χάρτης 4). (http://en.wikipedia.org/wiki/Regent's_Park)

Το συγκεκριμένο πάρκο φιλοξενεί το Ζωολογικό Κήπο του Λονδίνου και το Υπαίθριο Θέατρο ενώ παράλληλα αποτελεί ένα από τους δημοφιλέστερους χώρους άθλησης για πολλούς Λονδρέζους. Για τη διατήρηση της παράδοσης αυτής θα αποτελέσει το τερματικό σημείο των αγώνων ποδηλασίας κατηγορίας Road την περίοδο των Ολυμπιακών. (<http://www.london2012.com/venues/regent-s-park.php>)

Κατά τη διάρκεια των Αγώνων θα στηθούν εξέδρες χωρητικότητας 3.000 θέσεων για τους θεατές που θα παρακολουθήσουν τον τερματισμό των αγώνων ποδηλασίας κατηγορίας Road.

Μετά την λήξη των Αγώνων, θα αφαιρεθούν όλες οι προσωρινές κατασκευές που θα τοποθετηθούν για τις ανάγκες των Ολυμπιακών ώστε το πάρκο να επανακτήσει την πρότερη του χρήση και να συνεχίσουν να το απολαμβάνουν οι κάτοικοι και επισκέπτες της μεγαλούπολης. (<http://www.london2012.com/venues/regent-s-park.php>)

Εικόνα 30: Εσωτερικός χώρος Regent's Park

Πηγή: Προσωπική Συλλογή

3.6.10. ETON DORNEY

Η περιοχή Eton Dorney βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του Λονδίνου δίπλα στο κάστρο Windsor. Η μετακίνηση προς και από την περιοχή γίνεται είτε με MMM όπως τρένα και λεωφορεία αλλά και οδικός.

Η λίμνη Dorney, η οποία θα φιλοξενήσει τους αγώνες κωπηλασίας την Ολυμπιακή και παρά Ολυμπιακή περίοδο, και τους αγώνες κανό και καγιάκ (σε γλυκό νερό), έχει μέγεθος 2.200 m. Η λίμνη είναι χωροθετημένη σε ένα πάρκο μεγέθους 16.188 km². Αποτελείται από οκτώ υδάτινους διαδρόμους κούρσας και ένα υδάτινο διάδρομο επιστροφής οι οποίοι κατασκευάστηκαν σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα από το Κολέγιο Eton. Η συγκεκριμένη μελέτη στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία και το 2006 η λίμνη Dorney φιλοξένησε το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Κωπηλασίας ενώ κατάφερε

επίσης να κερδίσει επαίνους από όλους τους διαγωνιζόμενους αθλητές αλλά και από το κοινό που τους παρακολούθησε. (<http://www.london2012.com/venues/eton-dorney.php>)

Για την φιλοξενία των Ολυμπιακών θα κατασκευαστεί ένας νέος πύργος τερματισμού για τις κούρσες. Το υφιστάμενο κέντρο κωπηλασίας του Κολεγίου Eton στη λίμνη θα ενισχυθεί για να παρέχει βελτιωμένες εγκαταστάσεις προπόνησης και προθέρμανσης των αθλητών. Τα σχέδια των παρεμβάσεων βελτίωσης παραδόθηκαν το περασμένο καλοκαίρι ενώ τα έργα θα ολοκληρωθούν μέχρι το 2010 ώστε να μπορέσουν να γίνουν οι απαραίτητες διαδικασίες αξιολόγησης και δοκιμής τους πριν την έναρξη των Αγώνων. Ο χώρος θα έχει δυνατότητα να φιλοξενήσει μέχρι και 30 000 θεατές. (<http://www.london2012.com/venues/eton-dorney.php>)

Τα κυκλοφοριακά σχέδια είναι σε φάση υλοποίησης ώστε να προσφέρουν τους επισκέπτες την καλύτερη δυνατή πρόσβαση στο χώρο. Οι αθλητές θα στεγαστούν στις εγκαταστάσεις του κολεγίου Royal Holloway το οποίο βρίσκεται σε ακτίνα 16km από τη περιοχή διεξαγωγής των αγώνων ενώ παράλληλα θα έχουν το δικό τους χώρο στο Ολυμπιακό χωριό ώστε μετά την ολοκλήρωση των δικών τους αγώνων να μεταφερθούν εκεί για να βιώσουν την εμπειρία των αγώνων στο κλίμα του Ολυμπιακού Πάρκου μέχρι την λήξη των Αγώνων. (<http://www.london2012.com/venues/eton-dorney.php>)

Μετά το κλείσιμο της αυλαίας των Αγώνων η περιοχή Eton Darney θα συνεχίσει να παρέχει παγκόσμιας κλάσης προπονητικές και αγωνιστικές εγκαταστάσεις και δραστηριότητες.

3.6.11. ΚΟΛΠΟΣ WEYMOUTH ΚΑΙ ΛΙΜΑΝΙ PORTLAND

Ο κόλπος του Weymouth και το Λιμάνι Portland θα φιλοξενήσουν τους αγώνες ιστιοπλοΐας την περίοδο των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων. Οι περιοχές αυτές είναι οι πρώτες που ολοκλήρωσαν τις όποιες αναγκαίες επεμβάσεις και έχουν παραδοθεί.

Η περιοχή διαχειρίζεται σε συνεργασία από την Εθνική Ακαδημία Ιστιοπλοΐας Weymouth και Portland (WPNSA) και από την γειτονική εμπορική μαρίνα στη Dorset στα νότια παράλια τα Αγγλίας. Η διαδικασία ανάπλασης της περιοχής έχει ξεκινήσει από τον πρότερο αεροναυτικό σταθμό στο Portland που είναι γνωστός και ως Osprey Quay, όπου είναι ήδη εν εξελίξει νέες περιοχές κατοικίας, εμπορίου και

εγκαταστάσεις μαρινών. Αποτελεί γενικότερα ένα εκτεθειμένο σημείο στο δυτικό άκρο του Αγγλικού καναλιού, το οποίο διαθέτει από τα καλύτερα φυσικά νερά για ιστιοπλοΐα στο Ηνωμένο Βασίλειο και κατάλληλες εγκαταστάσεις εδάφους. (<http://www.london2012.com/venues/weymouth-and-portland.php>)

Τα υποστηρικτικά έργα υπηρεσιών ιστιοπλοΐας στο Weymouth και στο Portland όπως προαναφέρθηκε έχουν ολοκληρωθεί. Οι ενισχύσεις στις υφιστάμενες εγκαταστάσεις του WPNSA περιλαμβάνουν νέους μόνιμους διαδρόμους εκκίνησης 250 m και νέες εγκαταστάσεις ανύψωσης και στάθμευσης – φύλαξης σκαφών. (<http://www.london2012.com/venues/weymouth-and-portland.php>)

Η μελέτη υλοποιήθηκε νωρίτερα απ' ότι είχε υπολογιστεί στο αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα και χωρίς να ξεπεράσει το κόστος που είχε υπολογιστεί στον αρχικό προϋπολογισμό του έργου, παρέχοντας παγκοσμίου κλάσης εγκαταστάσεις για τους αθλητές και την τοπική κοινότητα τρία χρόνια νωρίτερα από την έναρξη των Αγώνων.

Την μετά Ολυμπιακή περίοδο, η Εθνική Ακαδημία Ιστιοπλοΐας θα επωφεληθεί από τις νέες βελτιωμένες και εκσυγχρονισμένες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που θα αφήσουν οι Αγώνες ως κληρονομιά παρέχοντας χώρους προπόνησης και αγώνων υψηλών προδιαγραφών που θα έχει την ευκαιρία να εκμεταλλευτεί και η τοπική κοινότητα. (<http://www.london2012.com/venues/weymouth-and-portland.php>)

Οι εγκαταστάσεις θα φιλοξενήσουν πριν τους Ολυμπιακούς άλλες δύο σημαντικές αθλητικές διοργανώσεις, το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ιστιοπλοΐας το καλοκαίρι του 2009 και το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ιστιοπλοΐας ατόμων με ειδικές ανάγκες το 2011.

Εικόνα 31: Εναέρια αντίληψη του κόλπου Weymouth και του λιμανιού Portland

Πηγή: <http://www.london2012.com/venues/weymouth-and-portland.php>

3.6.12. ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΝΟ ΒΡΟΧΒΟΥΡΝΕ (ΑΦΡΩΔΗ ΝΕΡΑ)

Το Κέντρο Κανό Broxbourne θα δημιουργηθεί στο άκρο του ποταμού River Lee, του πάρκου River Lee που έχει επιφάνεια 4046 km². Το κέντρο είναι χωροθετημένο σε απόσταση 30 km βόρεια του Ολυμπιακού Χωριού και συνδέεται κατευθείαν με το Ολυμπιακό Πάρκο από την River Lea. Ο τόπος συναντήσεως θα έχει άριστες συνδέσεις με ΜΜΜ.

Θα δημιουργηθούν οι πορείες - διάδρομοι για τους αγώνες κανό και καγιάκ που θα συμπεριλαμβάνουν ένα μόνιμο υδάτινο διάδρομο αγώνων 300m και ένα υδάτινο διάδρομο 100m ο οποίος θα είναι για προθέρμανση των αθλητών. Οι υδάτινες αυτές πορείες θα είναι χωροθετημένες με τέτοιο τρόπο ώστε να ταιριάζουν με το γενικότερο τοπίο του πάρκου ενώ θα είναι εξολοκλήρου τεχνητές ενώ θα δημιουργούνται τα κύματα νερού μέσω του συστήματος ειδικών αντλιών. Οι κατασκευές ξεκίνησαν την άνοιξη του 2009, ενώ σύμφωνα με τα χρονοδιαγράμματα του έργου θα πρέπει να ολοκληρωθούν μέχρι το 2011 όπου θα γίνουν οι απαραίτητες διαδικασίες αξιολόγησης και δοκιμής τους πριν την έναρξη των Αγώνων ενώ παράλληλα θα πραγματοποιηθούν προπονήσεις των ομάδων όπως συνηθίζεται στα συγκεκριμένα αθλήματα. Επίσης θα χωροθετηθεί μια προσωρινή εξέδρα χωρητικότητας μέχρι και 12 000 θεατών για τις ανάγκες των Ολυμπιακών. (<http://www.london2012.com/venues/broxbourne-white-water-canoe-centre.php>)

Ο χώρος θα παραμείνει ως έχει την μετά Ολυμπιακή περίοδο δίνοντας την ευκαιρία στους Λονδρέζους και όχι μόνο να απολαμβάνουν τέτοιου είδους δραστηριότητες σε απόσταση μόλις 40 λεπτών από το κεντρικό Λονδίνο.

3.7. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΓΩΝΩΝ

Όταν κατατέθηκε η προσφορά του Λονδίνου για την φιλοξενία των Ολυμπιακών και Παράολυμπιακών Αγώνων το 2012, το συνολικό κόστος υπολογίστηκε να φτάσει τα £4 δις. Το μεγαλύτερο ποσοστό του κόστους επρόκειτο να καλυφτεί από το δημόσιο τομέα και συγκεκριμένα τα £3.4 δις και το υπόλοιπο των £738 εκατ. από τον ιδιωτικό. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008)

Μετά την ανάθεση των Αγώνων στο Λονδίνο, η «Υπηρεσία Πολιτισμού, ΜΜΕ και Αθλητισμού» και η Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης αναθεώρησε τις εκτιμήσεις του κόστους και ανακοίνωσε ένα νέο προϋπολογισμό ύψους £9.325 δις. Η Υπηρεσία έχει

δηλώσει ότι η χρηματοδότηση του δημόσιου τομέα δεν θα υπέρβαινε την αρχική εκτίμηση. (E. Leigh, 2008: 7)

Ο προϋπολογισμός του Μαρτίου 2007, περιέλαβε μια νέα διάταξη που αφορούσε τα απρόοπτα πιθανά κόστη των £2.747 δις. Αυτό το ποσό δεν είχε περιληφθεί στην αρχική εκτίμηση τους κόστους κατά την διάρκεια της προσφοράς, παρά τις συμβουλές του Υπουργείου Οικονομικών ότι οι προϋπολογισμοί για τέτοιας κλίμακας προγράμματα πρέπει να υπολογίζουν την τάση υποτίμησης του κόστους. Από το Μάρτιο του 2007, £500 εκατ. του αποθεματικού προγράμματος διατέθηκαν στην ODA για να αντιμετωπίσει τις πρώτες οικονομικές πιέσεις που δεχόταν. Η διευκρίνιση ότι πέρα από τις παραδόσεις των κατασκευών για τους Αγώνες, η ODA φορολογείται κανονικά έχοντας ένα επιπρόσθετο κόστος των £836 εκατ. δεν είχε υπολογιστεί στους προηγούμενους προϋπολογισμούς. (E. Leigh, 2008: 8)

Ο νέος προϋπολογισμός του Μαρτίου 2007 περιέλαβε επίσης μια προκαταρκτική εκτίμηση ύψους £600 εκατ. για την αστυνόμευση και την ευρύτερη ασφάλεια, πέρα από το κόστος ασφάλειας των περιοχών κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης. Αυτός ο παράγοντας επίσης δεν περιλήφθηκε στον αρχικό προϋπολογισμό κατά την διάρκεια της προσφοράς. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός παράδοσης του προγράμματος της ODA έχει ανέλθει στα £570 εκατ., έναντι της αρχικής εκτίμησης που ήταν μόνο £16 εκατ. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008)

Ενώ οι προϋπολογισμός αυξήθηκε κατά £5.3 δις από τον αρχικό που είχε κατατεθεί στη προσφορά, η δημόσια χρηματοδότηση που απαιτείται για να καλύψει αυτές τις δαπάνες έχει αυξηθεί στα £5.9 δις λόγω των σημαντικά χαμηλότερων προσδοκιών για τη χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα. Τα £4.9 δις αυτής της αύξησης πρόκειται να καλυφτούν από το Υπουργείο Οικονομικών και τα υπόλοιπα £675 εκατ. από το Εθνικό Λαχείο, που φέρνει τη συνολική συμβολή του στα £2.175 δις. Το τελικό κόστος του δημόσιου τομέα θα εξαρτηθεί από τα αναμενόμενα έσοδα διάθεσης των μόνιμων εγκαταστάσεων (κληρονομιάς), μετά την λήξη των Αγώνων και κυρίως από τη πώληση τμημάτων γης στο ολυμπιακό πάρκο καθώς επίσης και από το μερίδιο των αναμενόμενων κερδών μετά την μετατροπή και πώληση των χώρων στέγασης των αθλητών στο Ολυμπιακό Χωριό σε κατοικία. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008· E. Leigh, 2008: 9)

Η εκτίμηση των £738 εκατ. ιδιωτικής χρηματοδότησης που θα καλύπτει τμήμα του κόστους των τόπων συναντήσεως και της υποδομής κατά την διάρκεια της προσφοράς, αναθεωρήθηκε και έφτασε τα £165 εκατ. (ποσοστό που δεν φτάνει ούτε το 2% της συνολικής χρηματοδότησης) στον προϋπολογισμό του Μαρτίου. Επιπλέον, ενώ το ολυμπιακό χωριό αναμενόταν να χρηματοδοτηθεί πλήρως από τον ιδιωτικό τομέα, ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός περιέλαβε ένα ποσό της τάξης των £175 εκατ. το οποίο θα καταβάλει το δημόσιο. Οι ιδιωτικές εταιρίες κατασκευής έχουν έναν ζωτικής σημασίας ρόλο στην ολοκλήρωση και παράδοση του Ολυμπιακού Προγράμματος. Η Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης συνάντησε δυσκολίες στην δημιουργία πνεύματος ανταγωνισμού μεταξύ των υποψήφιων ιδιωτικών εταιριών για τις συμβάσεις ώστε να παραδοθούν οι κύριοι τόποι συναντήσεως, με μόνο έναν υποψήφιο να διεκδικεί το έργο του Ολυμπιακού Σταδίου.

Η προοπτική των μακροπρόθεσμων οφελών από τη φιλοξενία των Αγώνων αποτελούσε κομβικό σημείο στην προσφορά του Λονδίνου. Η κυβέρνηση έχει καθορίσει πέντε υψηλού επιπέδου υποσχέσεις για την μετά Ολυμπιακή περίοδο ενώ τα τελικά σχέδια δεν είχαν οριστικοποιηθεί ακόμα. Σκόπευαν να δημοσιεύσουν το Σχέδιο δράσης για την κληρονομιά στις αρχές του 2008 και η Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης συνεργάστηκε με τον Οργανισμό Ανάπτυξης του Λονδίνου (LDA) κατά τη διάρκεια του 2008 για να καθορίσουν τις ρυθμίσεις για τις τελικές χρήσεις γης του Ολυμπιακού Πάρκου μετά την λήξη των Αγώνων.

3.7.1. ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΓΩΝΩΝ

Στις 15 Μαρτίου 2007 η Υπηρεσία Πολιτισμού, ΜΜΕ και Αθλητισμού ανήγγειλε έναν προϋπολογισμό ύψους £9.325 δις για τους Ολυμπιακούς και παρά Ολυμπιακούς Αγώνες. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:8)

Ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός δεν αντιπροσωπεύει το πλήρες κόστος για και στήσιμο των Αγώνων, αλλά αντιπροσωπεύει το κόστος του δημόσιου τομέα για την κατασκευή των τόπων συναντήσεως και της απαιτούμενης υποδομής για την φιλοξενία των Αγώνων, καθώς επίσης την αστυνόμευση και την ευρύτερη ασφάλιση του χώρου. Δεν συμπεριλαμβάνει τις δαπάνες ύψους £650 εκατ. από τον Οργανισμό Ανάπτυξης του Λονδίνου για την αγορά του εδάφους του Ολυμπιακού Πάρκου, τη συμβολή του ιδιωτικού τομέα στις δαπάνες του ολυμπιακού χωριού (που ήταν ακόμη υπο συζήτηση) και τις προγραμματισμένες δαπάνες περίπου £2 δις για την

διοργάνωση του δεκαπενθήμερου των Αγώνων. Η Οργανωτική Επιτροπή του Λονδίνου των Ολυμπιακών και παρά Ολυμπιακών Αγώνων (LOCOG), η οποία είναι αρμόδια για την οργάνωση και το στήσιμο των Αγώνων προβλέπεται να είναι αυτοχρηματοδοτημένη. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:8-9)

Ο προϋπολογισμός αποκλείει επίσης τις δαπάνες του προσωπικού στις κυβερνητικές οργανώσεις και υπηρεσίες, που πραγματοποιούν σχετική με τους Ολυμπιακούς εργασία (συμπεριλαμβανομένης της κυβερνητικής Ολυμπιακής Εκτελεστικής Οργάνωσης για την διαχείριση και το συντονισμό του κυβερνητικού ενδιαφέροντος για τους Αγώνες) και τις δαπάνες βελτιώσεων των ευρύτερων μεταφορικών συνδέσεων στο Λονδίνο. Αυτές οι δραστηριότητες είναι ουσιαστικές για την διοργάνωση επιτυχημένων Ολυμπιακών Αγώνων. Οι δαπάνες που αναλογούν στο δημόσιο τομέα για τη βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων γύρω από το Λονδίνο θα ήταν υψηλότερες αν δεν συνέπιπταν με τη διοργάνωση των Αγώνων.

Ο νέος προϋπολογισμός ύψους £9.325 δις είναι κατά £5.289 δις υψηλότερος από την αρχική εκτίμηση των £4 δις κατά την διάρκεια της προσφοράς για την φιλοξενία των Αγώνων. Η αύξηση οφείλεται στις νέες διατάξεις που συμπληρώνουν συνολικά τα £4.3 δις για την πιθανότητα του απρόοπτου κόστους, το φόρο και την ασφάλεια του προγράμματος, και από την αύξηση £1.1 δις στο βασικό τμήμα των ολυμπιακών δαπανών (Πίνακας 4).

Πίνακας 4: Περίληψη / Σύνοψη των διαφορών μεταξύ του προϋπολογισμού του Μαρτίου 2007 και των εκτιμώμενων δαπανών/κοστών κατά την διάρκεια της προσφοράς

Δαπάνες και Παροχές	Προϋπολογισμός Μαρτίου 2007 (εκατομ. £)	Αρχικές εκτιμήσεις κατά την διάρκεια της προσφοράς του Νοεμβρίου 2004 (εκατομ. £)	Διαφορά (εκατομ.£)
Προϋπολογισμός Ολυμπιακής Αρχής Παράδοσης:			
Βασικό τμήμα Ολυμπιακού Κόστους	3,081	1,966	1,115
Υποδομή και Ανάπλασεις	1,673	1,684	-11
Απρόοπτα Έξοδα	500	Δεν συμπεριλαμβάνεται στην εκτίμηση	500
Υπο - Σύνολο (Σημείωση)	5,254	3,650	1,604
Άλλα έξοδα (που δεν επιβαρύνουν την Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης)	388	386	2
Άλλες Παροχές			
Αστυνόμευση και ευρύτερη ασφάλεια	600	Δεν συμπεριλαμβάνεται στην εκτίμηση	600
Φόροι	836	Δεν συμπεριλαμβάνεται στην εκτίμηση	836
Απρόοπτα Έξοδα Προγράμματος	2,247	Δεν συμπεριλαμβάνεται στην εκτίμηση	2,247
Υπο - Σύνολο	3,683		3,683
	9,325	4,036	5,289

Σημείωση: Η ανακίνηση του Υπουργού στις 10 Δεκεμβρίου αύξησε τον προϋπολογισμό προκαταβολικού φόρου της Ολυμπιακής Αρχής Παράδοσης από £43 εκατομμύρια σε £5.297 δισεκατομμύρια, με μια ισοδύναμη μείωση στη φορολογική παροχή στα £793 εκατομμύρια.

Πηγή: House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:9 , Ιδία επεξεργασία

Η νέα παράμετρος που εισήχθη ήταν το ποσό των £2.747 εκατ. που αφορούσε τα απρόοπτα έξοδα που τυχόν θα προέκυπταν στη φάση υλοποίησης του προγράμματος. Ένα αρχικό ποσό από αυτά, ύψους £500 εκατ. είχε δοθεί στην ODA κατά την διάρκεια της ανακοίνωσης του νέου προϋπολογισμού του Μαρτίου, για να ανταποκριθεί στις οικονομικές πιέσεις για τη κατασκευή των τόπων συναντήσεως και της υποδομής. Το υπόλοιπο, ύψους £2.247 εκατ., χρησιμοποιήθηκε για να καλύψει παράγοντες όπως οι αλλαγές στις νομοθετικές απαιτήσεις (παραδείγματος χάριν, προστασία του περιβάλλοντος, υγείας και ασφάλειας), την απρόβλεπτη κατάσταση του εδάφους και τις πιθανές αυξήσεις στο κόστος της ασφάλειας και της κατασκευής. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:8-10)

Το Υπουργείο Οικονομικών συμβούλευσε τους Αρμόδιους ότι οι προϋπολογισμοί τέτοιων σημαντικών προγραμμάτων, για διοργανώσεις τέτοιου βεληνεκούς περιλαμβάνουν μια πιθανότητα αισιοδοξίας με αποτέλεσμα να υπάρχει τάση υποτίμησης των δαπανών των προγραμμάτων. Θα πρέπει να απεικονίζεται μια ρεαλιστική αξιολόγηση των κινδύνων των συμπληρωματικών δαπανών χωρίς υπερβολική δόση αισιοδοξίας ώστε να είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά στο τελικό κόστος. Οι εκτιμήσεις κατά την διάρκεια της προσφοράς περιλάμβαναν την πιθανότητα απρόοπτου κόστους για κάποια μεμονωμένα προγράμματα, που κυμαίνονται από 10 ως 23.5%. Δεν υπήρξε, εντούτοις, καμία πρόβλεψη για απρόοπτα του προγράμματος παράδοσης συνολικά, παρά το γεγονός ότι το Υπουργείο Οικονομικών τους είχε συμβουλεύσει - η προσφορά «πέρασε» από την κυβέρνηση. Η Υπηρεσία Πολιτισμού, ΜΜΕ και Αθλητισμού, είχε δηλώσει ότι πριν από την προσφορά, το μέγεθος, η κλίμακα και η πολυπλοκότητα αυτού που σχεδιαζόταν να παραδοθεί, καθώς επίσης και η ανάγκη υπολογισμού της κλίμακα του απρόοπτου πιθανού κόστους του προγράμματος, δεν είχαν εκτιμηθεί πλήρως. (G. Evans, 2007:302 -307 · House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:8-10)

Μετά από μια λεπτομερή και ποσοτικοποιημένη ανάλυση κινδύνου, η Υπηρεσία και η Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης έκριναν ότι η πιθανότητα του απρόοπτου κόστους του προγράμματος είχε φτάσει πια σε συνετό και ρεαλιστικό επίπεδο. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος ήταν η «παγωμένη» τελική προθεσμία και για να αποφευχθεί η κλιμάκωση των δαπανών στην τελική ευθεία του προγράμματος, ήταν απαραίτητο να γίνει όσο το δυνατόν εντατικότερη εργασία αρχικά. Η Αρχή Παράδοσης δήλωσε ότι σημειώθηκε

πρόδος, με ένα ποσό ύψους £600 εκατ. του προϋπολογισμού να είναι πια δεσμευμένο σε μεγάλης κλίμακας προγράμματα, με τον πληθωρισμό τιμών κατασκευής να παραμένει ένας σημαντικός κίνδυνος δεδομένης της ύπαρξης άλλων σημαντικών κατασκευαστικών προγραμμάτων και υψηλών απαιτήσεων για ειδικευμένο προσωπικό. (G. Evans, 2007:302 -307 · House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:10)

Η διάθεση των φορολογικών δαπανών παραλείφθηκε από την αρχική εκτίμηση του προϋπολογισμού της προσφοράς λόγω του ότι τη δεδομένη στιγμή οι ρυθμίσεις παράδοσης των Αγώνων και οι φορολογικές επιπτώσεις δεν ήταν ξεκάθαρες. Μετά την επιβεβαίωση του Υπουργείου Οικονομικών ότι η Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης θα ήταν αδύνατον να ανακτήσει το ΦΠΑ, οι φορολογικές ευθύνες ύψους £1.173 εκατ. περιλήφθηκαν στον νέο προϋπολογισμό Μαρτίου του 2007 (£836 εκατ. που περιλαμβάνεται στο πίνακα 4 ανωτέρω, συν £337 εκατ. που συγκαταλέγονται στην πιθανότητα απρόοπτου κόστους του προγράμματος).

Η αρχική εκτίμηση προϋπολογισμού στη φάση της προσφοράς περιελάμβανε £190 εκατ. για την ασφάλεια των περιοχών κατά τη διάρκεια της κατασκευής, η οποία αυξήθηκε σε £268 εκατ. στον αναθεωρημένο προϋπολογισμό του Μαρτίου 2007. Ο προϋπολογισμός Μαρτίου 2007, εντούτοις, προέβλεπε ένα πρόσθετο ποσό ύψους £600 εκατ. για την αστυνόμευση και την ευρύτερη ασφάλεια, καθήκοντα τα οποία μοιράζονται διάφοροι οργανισμοί συμπεριλαμβανομένου του Υπουργείου Εσωτερικών, της Μητροπολιτικής Αστυνομίας, των Περιφερειακών Αστυνομικών Δυνάμεων και των Υπηρεσιών Έκτακτης Ανάγκης. Ο Υπουργός Εσωτερικών είναι ο Υπεύθυνος Γενικής Ασφάλειας των Αγώνων ενώ έχει διορίσει έναν βοηθό Επίτροπο από τη Μητροπολιτική Αστυνομία ως Συντονιστή Ολυμπιακής Ασφάλειας, ο οποίος στηρίζεται από την Ολυμπιακή Διεύθυνση Ασφάλειας.

Το ποσό των £600 εκατ. ήταν μια προκαταρκτική εκτίμηση εν αναμονή της εξέλιξης του λεπτομερούς σχεδίου για την ασφάλεια και ένα επιπρόσθετο ποσό ύψους £238 εκατ. συμπεριλήφθηκε στην κατηγορία Απρόοπτα Έξοδα του προγράμματος. Η Υπηρεσία επιβεβαίωσε ότι είχε λάβει υπόψη τα Κυβερνητικά Σχέδια που αναγγέλθηκαν την ημέρα της ακρόασης της Επιτροπής Κοινοτήτων, για τη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας και προφύλαξης γενικότερα στο Ηνωμένο Βασίλειο (παραδείγματος χάριν, περιορισμοί στην πρόσβαση αυτοκινήτων και έλεγχοι στους σιδηροδρομικούς σταθμούς) και ότι η πιθανότητα απρόοπτων εξόδων του

προγράμματος σχεδιάστηκε, μεταξύ άλλων, για να καλύψει τις ανάγκες που θα προέκυπταν ή θα προκύψουν μελλοντικά των επιδράσεων των ρυθμιστικών αλλαγών. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:10)

Τέλος, μια άλλη κεντρική αλλαγή της αρχικής εκτίμησης για την φιλοξενία των Αγώνων ήταν η αύξηση ύψους £1.1 δις των βασικών Ολυμπιακών Δαπανών. Αυτός ο τομέας των δαπανών περιλαμβάνει τους τόπους συναντήσεως, τα έργα μεταφορών στα οποία συνέβαλλε η Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης, την ασφάλεια των περιοχών και τη διαχείριση του προγράμματος. Μεγαλύτερη από τη μίση αύξηση, από £16 εκατ. σε £570 εκατ., αφορούσε τις διοικητικές δαπάνες του προγράμματος της Ολυμπιακής Αρχής Παράδοσης, συμπεριλαμβανομένου του κόστους του συνεργάτη παράδοσής, CLM. Η Υπηρεσία είχε διαμορφώσει την αρχική εκτίμηση προϋπολογισμού με τη βοήθεια μιας εταιρείας αστικής ανάπτυξης και την είχε προετοιμάσει πριν από την σύσταση της ODA. Η ODA είχε αναθέσει τότε μια εξωτερική αναθεώρηση των δαπανών στο συνεργάτη παράδοσής της και έκρινε το κόστος ρεαλιστικό συγκριτικά με άλλα προγράμματα αντίστοιχης κλίμακας. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:11)

3.7.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΓΩΝΩΝ

Ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός του 2007 προέβλεπε ένα πρόσθετο ποσό ύψους £5.906 δισεκατομμυρίων το οποίο θα επιβαρυνόταν ο δημόσιος τομέας. Το Υπουργείο Οικονομικών θα συγκεντρώσει το μεγαλύτερο μέρος του πρόσθετου ποσού, με τα αναθεωρημένα πακέτα χρηματοδότησης που αναλύονται παρακάτω: (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:11)

- Ομόλογα: £5.975 εκατ. (αύξηση ύψους £4.931 εκατ.)
- Κρατικό Λαχείο: £2.175 εκατ. (αύξηση ύψους £675 εκατ.)
- Αρχή Κεντρικού Λονδίνου: £925 εκατ. (αύξηση ύψους £300 εκατ.)
- Υπηρεσία Ανάπτυξης Λονδίνου: £250 εκατ. (καμία αύξηση)

Το συνολικό ποσό των αναθεωρημένων πακέτων χρηματοδότησης ανέρχεται στα £9.325 εκατομμύρια με αύξηση £5.906 εκατ. από την αρχική εκτίμηση την περίοδο προσφοράς.

Η κυβέρνηση επιθυμεί η LOCOG, η αρμόδια οργάνωση για τις λειτουργικές και οργανωτικές παραμέτρους των Αγώνων, να είναι αυτοχρηματοδοτούμενη. Η

LOCOG δεν θα λάβει οποιαδήποτε χρηματοδότηση από το πακέτο χρηματοδότησης των £9.325 δις, με εξαίρεση ενός ποσού ύψους £66 εκατ. που αποτελεί εισφορά για τις δαπάνες των παρά Ολυμπιακών Αγώνων. Η LOCOG είχε υπολογίσει τις δαπάνες της περίπου στα £2 δις. Οι εισοδηματικές πηγές της περιλαμβάνουν τη χρηματοδότηση που προαναφέρθηκε, τις πωλήσεις των εισιτηρίων και των εμπορευμάτων(αναμνηστικών Αγώνων κτλ) ενώ εξασφάλισε την υποστήριξη τριών σημαντικών χορηγών. Όπως απαιτείται από τη ΔΟΕ, η κυβέρνηση είναι ο τελευταίος εγγυητής της χρηματοδότησης για τους Αγώνες και αυτή η εγγύηση περιλαμβάνει την αντιμετώπιση οποιουδήποτε ελλείμματος μεταξύ κόστους και εσόδων της LOCOG.

Η Υπηρεσία Πολιτισμού, ΜΜΕ και Αθλητισμού, είναι αρμόδια για την εξασφάλιση της ομαλής ροής των κεφαλαίων στην Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης, έτσι ώστε οι εργασίες να μην καθυστερούν και οι προμηθευτές να μπορούν να πληρωθούν άμεσα. Το σχέδιο ήταν η εξασφάλιση της χρηματοδότηση του Υπουργείου Οικονομικών ύψους £5.975 εκατ., μέσω των κυβερνητικών αναθεωρήσεων των εξόδων, οι οποίες θα επιβεβαίωναν την κατανομή των εξόδων για τα μεμονωμένα τμήματα. Το ποσό των £4.028 εκατ. εξασφαλίστηκε κατά αυτόν τον τρόπο. Η Υπηρεσία πιστοποίησε ότι οι υποχρεώσεις αναθεώρησης εξόδων μέχρι σήμερα, που καλύπτουν την περίοδο μέχρι και 2010-11, αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες ρευστού χρήματος του Ολυμπιακού Προγράμματος μέχρι τότε, ενώ η επόμενη αναθεώρηση εξόδων θα καλύψει την μετά Ολυμπιακή περίοδο.(G. Evans, 2007:302 -307 · House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:11 -12)

Όσον αφορά στη διαθεσιμότητα άλλων πηγών χρηματοδότησης, το ποσό των £1.085 εκατ. της συμβολής του κρατικού λαχείου εξαρτήθηκε από τη νομοθεσία που ψηφίστηκε. Επιπλέον, τα £625 εκατ. για να εισπραχτούν από την Αρχή του Κεντρικού Λονδίνου έπρεπε να εκδοθεί το ένταλμα δημοτικού φόρου που επρόκειτο να διανεμηθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου μέχρι και το 2016-17. Ο χρόνος υποβολής του επιπρόσθετου ποσού των £300 εκατ. από την Αρχή δεν είχε συμφωνηθεί ακόμη.

Η σαφήνεια για το πότε θα απαιτηθούν τα κεφάλαια και εάν θα είναι διαθέσιμα την σωστή χρονική στιγμή, είναι ο αποφασιστικός παράγοντας εξασφάλισης της τήρησης των χρονοδιαγραμμάτων παράδοσης. Επίσης η Υπηρεσία και η Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης επιβεβαίωσαν ότι πλέον είχαν απαριθμήσει και οργανώσει τις ταμειακές

ροές, με μηνιαίες αναφορές στον ολυμπιακό πίνακα. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:13)

Η τελική συμβολή του δημόσιου τομέα στο κόστος των Αγώνων θα εξαρτηθεί από το μερίδιο των εισπράξεων που του αναλογεί από την πώληση των «περιουσιακών στοιχείων» μετά από τη λήξη των Αγώνων. Οι αξίες γης στο ολυμπιακό πάρκο αναμένεται να αυξηθούν και η κυβέρνηση έχει συμφωνήσει με το δήμαρχο του Λονδίνου ρυθμίσεις για τη διανομή των κερδών που θα προκύψουν από τις μελλοντικές πωλήσεις εδάφους και ιδιοκτησίας, αν και αυτή η συμφωνία αυτή δεν είναι νομοθετικά δεσμευτική. Το τμήμα υπολόγισε ότι το ποσό των £675 εκατ. θα ήταν διαθέσιμο για την εξόφληση της Εθνικής Λαχειοφόρου Αγοράς, το οποίο είναι το πρόσθετο ποσό συμβολής που καθορίστηκε στον αναθεωρημένο προϋπολογισμό του Μαρτίου του 2007. Υπολογίζεται ότι για να επιτευχθεί αυτό το επίπεδο εξόφλησης, οι συνολικές εισπράξεις από τη διάθεση του εδάφους και της ιδιοκτησίας από την Υπηρεσία Ανάπτυξης του Λονδίνου θα πρέπει να φθάσουν τα £1.8 δις (συγκριτικά με τις δαπάνες αγοράς της γής ύψους £650 εκατ) (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:13)

Η συναλλαγή με τον ιδιωτικού τομέα για την υλοποίηση των εγκαταστάσεων του ολυμπιακού χωριού δεν οριστικοποιήθηκε, παρόλα αυτά η ODA επιβεβαίωσε ότι εάν υπάρξει πλεονάζον κέρδος θα διανεμηθεί μεταξύ των χρηματοδοτών των Αγώνων, συμπεριλαμβανομένου του Εθνικού Λαχείου. Η Αρχή Παράδοσης υπολόγισε ότι οι χρηματοδότες θα μοιραστούν τα κέρδη ποσοστιαία, ανάλογα με το ύψος των εισφορών τους.

3.7.3. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Το 2004, οι Συνεταιρισμοί του Ηνωμένου Βασιλείου συμβούλεψαν την Υπηρεσία ότι υπήρχε ενδεχόμενο εξασφάλισης ποσού ύψους £1300 εκατ. ιδιωτικής χρηματοδότησης για τους Αγώνες. Συγκεκριμένα, δεν υπήρξε κανένα σχέδιο μετέπειτα αξιοποίησης των έργων, το οποίο οι Συνεταιρισμοί του Ηνωμένου Βασιλείου θεώρησαν ότι αυτό ήταν το κλειδί για το καθορισμό μιας ακριβέστερης αξιολόγησης των πιθανών ευκαιριών χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα. Μετά από αξιολόγηση των ενδείξεων αυτών, η Υπηρεσία έφθασε σε μια πιο συντηρητική εκτίμηση ύψους £738 εκατ. για το ποσό χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα (σχεδόν το ένα πέμπτο της συνολικής χρηματοδότησης που απαιτείται). Αυτή ήταν

και η εκτίμηση που ενσωματώθηκε στο προϋπολογισμό που κατατέθηκε κατά την διάρκεια της προσφοράς για τη φιλοξενία των Αγώνων.(House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:14)

Τον Ιούνιο του 2005, οι Συνεταιρισμοί Ηνωμένου Βασιλείου ενημέρωσαν την Υπηρεσία για την ύπαρξη μιας μικρής προοπτικής εξασφάλισης σημαντικής χρηματοδότησης από τον ιδιωτικό τομέα, για την παράδοση του Ολυμπιακού Πάρκου λόγω του ιδιαίτερα πιεσμένου χρονοδιαγράμματος και της έλλειψης σαφώς προσδιορισμένης ροής εσόδων. Στον αναθεωρημένο προϋπολογισμό του 2007, το τμήμα μείωσε την κατ' εκτίμηση χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα σε £165 εκατ., τα οποία περιλάμβαναν τις εισφορές για τις εγκαταστάσεις των ΜΜΕ και Ραδιοτηλεοπτικής Μετάδοσης και τις βοηθητικές υποδομές του Ολυμπιακού Πάρκου.

Η Υπηρεσία θεώρησε ότι το γενικό επίπεδο συμβολής του ιδιωτικού τομέα στους Αγώνες ήταν σημαντικά υψηλότερο από τις αρχικές εκτιμήσεις όταν λήφθηκαν υπόψη οι εισφορές και οι χρηματοδοτήσεις του προϋπολογισμού του LOCOG και το Ολυμπιακό Χωριό. Ο προϋπολογισμός του LOCOG, εντούτοις, είναι πάντα διαχωρισμένος από τον αντίστοιχο που αφορά τους τόπους συναντήσεως και την υποδομή. Η ODA επιβεβαίωσε ότι ο στόχος ήταν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του κόστους του χωριού θα το επωμιζόταν ο ιδιωτικός τομέας, με μία συμπληρωματική συμβολή του δημόσιου ύψους περίπου £175 εκατ., το οποίο απεικονίστηκε στον προϋπολογισμό του 2007. Αναμενόταν ότι μετά τη μετατροπή του Ολυμπιακού χωριού στις μονάδες στέγασης, η πώλησή τους την μετά Ολυμπιακή περίοδο θα παρήγαγε ουσιαστικά κέρδη που θα μοιράζονταν μεταξύ των άλλων και οι χρηματοδότες του δημόσιου. Η σύμβαση για το χωριό επρόκειτο να υπογραφεί σύντομα. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:13-4)

Οι ιδιωτικές εταιρίες κατασκευής που ανέλαβαν την ολοκλήρωση των ολυμπιακών τόπους συναντήσεως και την υποδομή και η ανταπόκρισή που θα είχαν στις προσκλήσεις της ODA στην προσφορά θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στο κόστος των Αγώνων. Η Αρχή, εντούτοις, ανέπτυξε δραστηριότητες σε μια πολύ ανταγωνιστική αγορά κατασκευής. Ενώ είχε υπάρξει ανταγωνισμός για τις εργασίες υποδομής, έχουν αντιμετωπιστεί δυσκολίες στην επίτευξη κλίματος ανταγωνισμού για τους κύριους τόπους συναντήσεως ενώ για το Ολυμπιακό Στάδιο προέκυψε συγκεκριμένα ένας και μόνο ενδιαφερόμενος με αποτέλεσμα να μην δημιουργηθεί ανταγωνιστικό υπόβαθρο ώστε να κλειστεί μια πιο συμφέρουσα και οικονομική συμφωνία.

3.7.4. ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΦΕΛΩΝ ΑΓΩΝΩΝ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Οι στόχοι για την κληρονομιά των Αγώνων περιλαμβάνουν την αύξηση της απασχόλησης και των οφελών δεξιοτήτων για το Λονδίνο και το Ηνωμένο Βασίλειο, που θα προκύψουν από την επιχειρήσεις που σχετίζονται με τους Αγώνες. Ο στόχος της Αρχής Παράδοσης ήταν να απασχολήσει 1.000 μαθητευομένους της Οικοδομικής Βιομηχανίας κατά τη διάρκεια αλλά και μετά την λήξη του προγράμματος. Η Αρχή ενημέρωσε ότι περίπου 20 εργοδοτήθηκαν αυτή την περίοδο στο ολυμπιακό πάρκο ενώ οι σημαντικότεροι ανάδοχοι κατασκευής ίδρυσαν ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα για την περιοχή. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:15)

Η Αρχή Παράδοσης δήλωσε ότι περίπου οι μισοί από τους 493 συμβασιούχους προμηθευτές μέχρι και σήμερα, προήλθαν από περιοχές του Ηνωμένου Βασιλείου έξω από το Λονδίνο ενώ παράλληλα προγραμματίζει πρωτοβουλίες για την ενίσχυση των επιχειρήσεων της περιοχής για να αποκτήσουν την ικανότητα να προσφέρουν εργασία. Υπάρχουν περίπου 1.500 υπάλληλοι στην περιοχή του Ολυμπιακού Πάρκου, εκ των οποίων περίπου 180 ήταν άνεργοι πριν την έναρξη των έργων. Σχεδόν το μισό εργατικό δυναμικό ζει στο κεντρικό Λονδίνο, αλλά η Αρχή παράδοσης δεν ήταν μπορεί να βεβαιώσει κατά πόσο αυτοί που ήταν άνεργοι θα απασχολούνταν μακροπρόθεσμα και πόσοι εκ των εργαζομένων που δήλωσαν μόνιμη κατοικία στους γειτονικούς δήμους, κατοικούσαν εκεί και πριν από την έναρξη του προγράμματος κατασκευής. (G. Evans, 2007:302 -7· House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:15)

Τέλος, ένα άλλο επιδιωκόμενο όφελος της κληρονομιάς των Αγώνων είναι η αύξηση της συμμετοχή στον αθλητισμό σε τοπικό επίπεδο. Το αναθεωρημένο πακέτο χρηματοδότησης για τους Αγώνες, περιελάμβανε £124 εκατ. από τους τέσσερις διανομείς αθλητικών λαχείων για το σκοπό αυτό. Η Υπηρεσία θεώρησε ότι η μείωση της χρηματοδότησης για τον κοινοτικό αθλητισμό μέσω των λαχείων, που προκύπτει από τη χρηματοδότηση των Ολυμπιακών Αγώνων, ισορροπήθηκε από την κυβερνητική προσφορά ενός πρόσθετου ποσού ύψους £100 εκατ. για επενδύσεις σε σχολεία και σε κοινοτικό αθλητισμό ενώ ένα πρόσθετο ποσό των £50 εκατ. χορηγήθηκε από τον ιδιωτικό τομέα για το σκοπό αυτό. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2008:15 · E. Leigh, 2008: 10)

3.8. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ – ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Τον Ιούνιο του 2006 δημοσιεύτηκε η τελική έκδοση του Γενικού Σχεδίου που αφορά τις περιοχές του Ολυμπιακού Πάρκου. Η έγκαιρη αυτή τελειοποίηση και σαφήνεια του σχεδίου (6 χρόνια πριν την διοργάνωση), αποτελεί πολύ θετική εξέλιξη στη προετοιμασία των Αγώνων, για το λόγο ότι έχουν «κλειδώσει» τις θέσεις και την ποσότητα των εγκαταστάσεων που απαιτούνται και αυτό είναι μια πολύ καλή βάση για την μετέπειτα πορεία των έργων.

Η διαδικασία εκπόνησης του Γενικού Σχεδίου του Ολυμπιακού Πάρκου και των υπόλοιπων προγραμματισμένων επεμβάσεων για την διοργάνωση των Αγώνων στο Λονδίνο έχει αρχίσει. Τα έργα έχουν ξεκινήσει στο Ολυμπιακό Πάρκο αλλά και στις υπόλοιπες περιοχές και εγκαταστάσεις που θα φιλοξενήσουν του επισκέπτες των Ολυμπιακών Αγώνων ή αποτελούν τμήμα των γενικότερων προγραμματισμένων αναβαθμίσεων εν’ όψει των Αγώνων του 2012. Όπως είναι λογικό, υπάρχει ένα χρονοδιάγραμμα εργασιών το οποίο τέθηκε από τους υπεύθυνους παράδοσης των έργων, το οποίο πρέπει να ακολουθηθεί πιστά, ώστε οι ετοιμασίες να ολοκληρωθούν έγκαιρα, εξασφαλίζοντας χρόνο για έλεγχο και δοκιμή των εγκαταστάσεων, για την επίλυση τυχόν προβλημάτων που θα προκύψουν, ώστε οι Ολυμπιακοί Αγώνες να στεφθούν με επιτυχία και να εκπληρωθούν οι αρχικοί στόχοι που τέθηκαν για την Ολυμπιακή και παρά Ολυμπιακή περίοδο.

Στο σημείο αυτό, θα εξεταστεί αρχικά η εξέλιξη των προγραμματισμένων έργων στο Ολυμπιακό χωριό αλλά και των γενικότερων παρεμβάσεων στο Λονδίνο, ενώ στη συνέχεια θα ακολουθήσει μια εκτενής ανάλυση των χρονοδιαγραμμάτων που τέθηκαν από τις αρμόδιες αρχές.

3.8.1. ΕΞΕΛΙΞΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

3.8.1.1. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΣΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ – ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Η περιοχή έχει «καθαρίσει», όσον αφορά τα κτίρια που προϋπαρχαν και έπρεπε να αφαιρεθούν από την περιοχή εδώ και ένα περίπου χρόνο. Η περιοχή έχει μπει στη διαδικασία ανέγερσης των προγραμματισμένων εγκαταστάσεων.

Παρόλα αυτά ένας μικρός αριθμός κτιρίων που δεν θα χρησιμοποιηθούν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, παραμένουν στην περιοχή τους Ολυμπιακού Πάρκου και προγραμματίζεται να κατεδαφιστούν μέχρι το τέλος του καλοκαιριού του 2009.

Όσον αφορά το μολυσμένο έδαφος που όπως προαναφέρθηκε, υπάρχει στην περιοχή λόγω της κακής διαχείρισης που είχε υποστεί, της εγκατάλειψης, της ερειμοποίησης και της ύπαρξης χωματερών, έχουν ξεκινήσει από την αρχή του 2008 οι διαδικασίες εξυγίανσής του και συνεχίζονται μέχρι σήμερα ούτως ώστε να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα ποιότητας εδάφους. (Olympic Delivery Authority, 2009a:8)

Επίσης έχει ανοίξει μια νέα πύλη πεζών για τους εργαζόμενους των έργων στην White Post Lane για να συνδέσει το σταθμό Hackney Wick και κάποιες γραμμές λεωφορείου με την δυτική πλευρά του Πάρκου. Αυτό θα υποστηρίξει το στόχο της ODA, που είναι η ενθάρρυνση των εργαζομένων στη χρήση δημόσιων συγκοινωνιών για τη μεταφορά τους στο χώρο εργασίας τους. Τα σημεία πρόσβασης γύρω από το πάρκο θα συνεχίσουν να αναθεωρούνται. (Olympic Delivery Authority, 2009a:8)

Εικόνα 32: Αεροφωτογραφία Ολυμπιακού Πάρκου, Νοέμβριος 2008

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.8.1.2. ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΟΣ ΦΡΑΚΤΗΣ

Η οχύρωση της περιοχής του Πάρκου όπου εκτελούνται τα έργα για τους Ολυμπιακούς είναι απαραίτητη. Αρχικά είχαν τοποθετηθεί προσωρινά σανιδώματα για να εξυπηρετήσουν το σκοπό αυτό τα οποία έχουν αρχίσει να αφαιρούνται και να αντικαθιστούνται από ένα πιο ουσιαστικό και πιο στέρεο περιμετρικό φράκτη για την καλύτερη ασφάλιση της περιοχής αλλά και για λόγους προστασίας του περιβάλλοντα χώρου και του εσωτερικού του Πάρκου. Η αντικατάσταση αυτή προγραμματίζεται

να τελειώσει πριν την εντατικοποίηση των εργασιών στη περιοχή στα τέλη του 2009. (Olympic Delivery Authority, 2009a:8)

3.8.1.3. ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ – ΚΥΡΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΥΠΟΥ (IBC/MPC)

Μετά από διαβουλεύσεις με τη τοπική κοινότητα, η εφαρμογή του προγραμματισμού για το Διεθνές Κέντρο Ραδιοτηλεοπτικής Μετάδοσης / Κύριο Κέντρο Τύπου θα παραδοθεί σε τρία στάδια: (Olympic Delivery Authority, 2009a:8)

- Στο πρώτο θα ολοκληρωθούν και θα παραδοθούν τα θεμέλια των εγκαταστάσεων
- Στο δεύτερο θα ολοκληρωθεί το μοντέλο – πρότυπο των κτιρίων, η μορφή δηλαδή που θα πάρουν μέσω των αρχιτεκτονικών σχεδίων
- Και τέλος θα ετοιμαστούν σε ένα τρίτο στάδιο οι προσωρινές εγκαταστάσεις οι οποίες είναι απαραίτητες κατά την διάρκεια των Αγώνων αλλά που εν συνεχεία θα αφαιρεθούν σε μόνιμη βάση από την περιοχή.

Η κατασκευή των θεμελίων έχει αρχίσει τον Απρίλιο του 2009 αφού πρώτα χορηγήθηκε η αρχική άδεια προγραμματισμού που ήτο απαραίτητη για τη έναρξη των έργων. Η άδεια αυτή έπρεπε σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα εργασιών, να χορηγηθεί από το καλοκαίρι του 2008, παρόλα αυτά η καθυστέρηση αυτή δεν αποτελεί λόγω ανησυχίας εφόσον η χρονοκαθυστέρηση κατάφερε να καλυφθεί χωρίς επιπτώσεις από την ομάδα που το έχει αναλάβει. (Olympic Delivery Authority, 2009a:2-3)

Εικόνα 33: Αεροφωτογραφία IBC/MPC, Νοέμβριος 2008

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.8.1.4. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Η Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης παίρνει κατοχή της περιοχής του Ολυμπιακού Πάρκου τον Ιούλιο του 2007. Η εργασία κατεδάφισης των 33 κτιρίων που βρίσκονταν στο χώρο του μελλοντικού Ολυμπιακού Σταδίου αρχίζει ούτως ώστε να ετοιμαστεί η περιοχή για την κατασκευή του. (Olympic Delivery Authority 2009b:3)

Μέχρι το Μάρτιο του 2008 η περιοχή ανέγερσης του Ολυμπιακού Σταδίου ελευθερώνεται από τα κτίρια που καταλάμβαναν την περιοχή και καθαρίζεται ώστε να προετοιμαστεί κατάλληλα για την ανέγερσή του. Περισσότεροι από 800.000 τόνοι χώματος βγαίνουν από την διαδικασία αυτή – ποσότητα ικανή να καλύψει μέχρι και 9 φορές το Royal Albert Hall όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε από την Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης – με στόχο να επαναχρησιμοποιηθούν σε κάποιο άλλο έργο του Ολυμπιακού Πάρκου και να ανακυκλωθούν. Η επιφάνεια – το εμβαδόν της βάσης του Σταδίου είναι πλέον ορατό με αποτέλεσμα η περιοχή να είναι έτοιμη και να παραδίδεται στους ανάδοχους κατασκευής. (Olympic Delivery Authority 2009b:4)

Τέλη Μαΐου του 2008 κηρύσσεται η έναρξη διαδικασίας κατασκευής του, τρεις μήνες νωρίτερα από την προγραμματισμένη ημερομηνία που είχε οριστεί από το χρονοδιάγραμμα εργασιών του στο Γενικό Σχέδιο. Τα πρώτα 4.000 υποστρώματα από σκυρόδεμα, που διαμορφώνουν τα θεμέλια του σταδίου εγκαθίστανται με επιτυχία στο έδαφος. Μετά από την πρώτη αυτή προσέγγιση του σταδίου 8 γερανοί ύψους 60 m παρουσιάζονται στη περιοχή και ετοιμάζονται για την ουσιαστική υλοποίηση του μεγάλου αυτού κατασκευαστικού έργου.

Τον Αύγουστο του 2008 ξεκινάει η εργασία στησίματος των ειδικών υποστηρίξεων για τις χαμηλότερες διατάξεις θέσεων του Σταδίου. Μια ειδικού περιορισμού περιοχή του χώρου χρησιμοποιείται για να δημιουργήσει τις 200 ειδικές τσιμεντένιες κατασκευές οι οποίες στη συνέχεια θα υποστηρίξουν τα 25.000 μόνιμα καθίσματα του Σταδίου. (Olympic Delivery Authority 2009b:6)

Το Νοέμβριο του 2008. εφόσον έχουν ήδη κατασκευαστεί οι χαμηλότερες σειρές θέσεων του Σταδίου, οι πρώτοι 35 τόνοι μαύρου χάλυβα που θα στηρίξει την κατασκευή των υπόλοιπων θέσεων, γνωστοί ως «rakers», ανυψώνονται στη περιοχή. Τα συγκεκριμένα αυτά στηρίγματα θα υποστηρίξουν την προσωρινή χωρητικότητα του Σταδίου, τις υψηλότερες δηλαδή προσωρινές σειρές θέσεων. (Olympic Delivery Authority 2009b:7)

Ένα χρόνο μετά, Μάιος του 2009, η εργασία κατασκευής της κύριας δομής χάλυβα για τις υψηλές προσωρινές θέσεις του Σταδίου συνεχίζεται. Τα ειδικά στυλώματα που θα στηρίξουν την στέγη δημιουργούνται, δίνοντας μια ένδειξη του τελικού ύψους και μεγέθους του Σταδίου. Τα 12 από τα 28 τμήματα της στέγης που είναι φτιαγμένα από χάλυβα, με μέγεθος 30 m το κάθε ένα είναι έτοιμα και ανυψώνονται για να τοποθετηθούν στη θέση τους. Η διαδικασία αυτή συνεχίζεται και δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Η διαδικασία κατασκευής της στέγης είχε αρχίσει από τα τέλη Ιανουαρίου και έχει φτάσει σε ένα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο. (Olympic Delivery Authority 2009b:8)

Εικόνα 34: Αεροφωτογραφία Ολυμπιακού Σταδίου, Νοέμβριος 2007

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 35: Αεροφωτογραφία (α) Ολυμπιακού Σταδίου, Νοέμβριος 2008

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 36: Αεροφωτογραφία (β) Ολυμπιακού Σταδίου, Νοέμβριος 2008

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 37: Αεροφωτογραφία (γ) Ολυμπιακού Σταδίου, Νοέμβριος 2008

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.8.1.5. ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΙΟ – ΚΕΝΤΡΟ AQUATICS

Η εκκίνηση των εργασιών για την ανέγερση των εγκαταστάσεων του ποδηλατοδρόμιου ξεκίνησαν το Φεβρουάριο του 2009, όπου μετά την εκκαθάριση του χώρου ξεκίνησαν να τοποθετούνται τα πρώτα θεμέλια του κτιρίου. Το κτίριο θα αρχίσει να δίνει στοιχεία της τελικής του μορφής τέλη του 2009 όπου θα ξεκινήσει η διαδικασία κατασκευής της στέγης η οποία θα προσδώσει ένα ξεχωριστό χαρακτήρα και ιδιαιτερότητα στο κτίριο. (Olympic Delivery Authority 2009a:11)

Όσον αφορά την κατασκευή του κέντρου Aquatics, συνεχίζεται κανονικά με την κατασκευή των ενισχυμένων ειδικών υποστηρίξεων και τοίχων υποστήριξης στεγών, παρόλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν τον προηγούμενο Φεβρουάριο από τις αντίξοες καιρικές συνθήκες και συγκεκριμένα το χιόνι που είχε σκεπάσει το χώρο εργασίας. Αυτό είχε προκαλέσει ανησυχίες για την μη τήρηση του χρονοδιαγράμματος. Παρόλα αυτά το χρονοδιάγραμμα ακολουθήθηκε κανονικά λόγω του υπερβάλλοντα ζήλου που έδειξαν οι εργαζόμενοι του έργου. (Olympic Delivery Authority 2009a:11)

Οι τελικές προετοιμασίες για την υπερύψωση της στέγης του κέντρου Aquatics είναι εν εξελίξει, η οποία ζυγίζει 2.800 τόνους. Η κατασκευή της ξεκίνησε τέλη του Μάρτη του 2009. Η νότια υποστήριξη της στέγης είναι πλέον ολοκληρωμένη ενώ είναι εν εξελίξει οι εργασίες για τις δύο βόρειες υποστηρίξεις. Τέθηκαν επίσης σε ισχύ 30 ζευγάρια προσωρινών τριπόδων υποστήριξης σε ύψος 20 m ώστε να κρατήσουν τους δοκούς ενίσχυσης που θα διαμορφώσουν την τελική όψη της ιδιαίτερης κυματιστής στέγης του κέντρου Aquatics. Μόλις το κέντρο τελειώσει, θα αποτελέσει μια ευδιάκριτη πύλη για το Ολυμπιακό Πάρκο. (Olympic Delivery Authority 2009a:11)

Εικόνα 38: Αεροφωτογραφία Κέντρου Aquatics, Νοέμβριος 2008

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 39: Αεροφωτογραφία (α) Κέντρου Aquatics, Νοέμβριος 2008

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 40: Αεροφωτογραφία (β) Κέντρου Aquatics, Νοέμβριος 2008

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

Εικόνα 41: Αεροφωτογραφία Ποδηλατοδρόμου, Νοέμβριος 2008

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/image-library/venue-images/index.php>

3.8.1.6. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΓΕΦΥΡΩΝ – ΕΘΝΙΚΟΙ ΟΔΟΙ – MMM

Η κατασκευές των νέων γεφυρών και των υπόγειων διαβάσεων που συνδέουν τις περιοχές του πάρκου και που αρχικά διαιρούνταν από τα υφιστάμενα ποτάμια και σιδηρογραμμές, ξεκίνησαν στις αρχές του 2009. Η πρώτη μόνιμη γέφυρα - που εκτείνεται διαμέσου της River Lea στο βόρειο τμήμα του πάρκου – ολοκληρώθηκε την άνοιξη του 2009. Η κατασκευή της κεντρική γέφυρας για τους πεζούς του Πάρκου που θα αποτελέσει τμήμα της κύριας διάβασης πεζών στο εσωτερικό του, έχει ήδη ξεκινήσει. Τέλος, όσον αφορά την κατασκευή του δακτυλίου δρόμου που «αγκαλιάζει» το Ολυμπιακό χωριό, βρίσκεται εν' εξελίξει. (Olympic Delivery Authority 2009a:11)

Η εργασία ενίσχυσης της ικανότητας και χωρητικότητας του Περιφερειακού Σταθμού Stratford έχει ήδη δρομολογηθεί, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής μιας δεύτερης εισόδου. Οι βελτιώσεις στο Σταθμό West Ham, ώστε να μπορεί να παραδοθεί πριν ανοίξει η αυλαία των Αγώνων, θα ξεκινήσουν το καλοκαίρι του 2009. Όσον αφορά τις πλατφόρμες του σιδηρόδρομου Docklands θα επεκταθούν ώστε να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα και χωρητικότητες που απαιτούνται. Περισσότερες από τις μισές εκ των 55 νέων - βελτιωμένων σιδηροδρομικών γραμμών

του Προαστιακού Σιδηρόδρομου Docklands και του μετρό, που θα διαμορφωθούν για να φιλοξενήσουν τα μεγαλύτερης χωρητικότητας τρέινα που απαιτούνται, πρόκειται να παραδοθούν μέχρι τον Ιούλιο του 2009.

3.8.2. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Το Γενικό Σχέδιο των Αγώνων όρισε, για τον καλύτερο προγραμματισμό, χρονοδιαγράμματα εργασιών τα οποία είναι απαραίτητο να ακολουθούνται ώστε να ολοκληρωθούν τα έργα και να προβλεφθούν τυχόν προβλήματα χρονοκαθυστέρησης.

Στο διάγραμμα 5 περιγράφονται τα στάδια ετοιμασίας του Ολυμπιακού Πάρκου και ο προγραμματισμένος χρόνος διάρκειας αυτών ώστε να είναι έτοιμο έγκαιρα. Όπως φαίνεται και από το υπόμνημα, με γκρι χρώμα συμβολίζεται η διαδικασία απόκτησης του εδάφους από την LDA και η μεταβίβασή της στην Ολυμπιακή Αρχή Παράδοσης (ODA) για την εκκίνηση των διαδικασιών εκπόνησης και υλοποίησης του γενικού σχεδίου. Το φάρδος της γκρι μπάρας δείχνει ότι ο προγραμματισμένος χρόνος ανάκτησης της απαιτούμενης γης για τα έργα είναι ενάμιση έτος και στοχευόταν η διαδικασία αυτή να τελειώσει στα μέσα του 2007. Μέχρι το καλοκαίρι του 2006 είχε περάσει στην κατοχή της LDA το 92% της απαιτούμενης έκτασης ενώ παράλληλα το εκκρεμές ποσοστό «διευθετήθηκε» με τις Εντολές Υποχρεωτικής Αγοράς (CPO) που εξέδωσαν οι αρχές για τους κατόχους γης που δεν συμβιβάστηκαν στις διαπραγματεύσεις ή δεν αποδεχτήκαν τους όρους που είχαν τεθεί. Το Γενικό Σχέδιο και το Πρόγραμμα Εφαρμογής όπως φαίνεται έπρεπε να έχει προετοιμαστεί μέχρι και τα μέσα του 2007, το οποίο προς έκπληξη όλων δημοσιεύτηκε τέλη του 2006 με αποτέλεσμα να κερδίσουν πολύ χρόνο οι διοργανωτές για την φάση κατασκευής / υλοποίησης. (COHRE, 2007c:27)

Όσον αφορά τα έργα υπογειοποίηση των ρευματοδοτών και της αφαίρεσης των πυλώνων, ξεκίνησαν από τις αρχές του 2006 και στόχος ήταν να ολοκληρωθούν μέχρι το πρώτο τρίμηνο του 2009, όπου και αυτός στέφθηκε με επιτυχία. Τα έργα υποδομής του Ολυμπιακού Πάρκου, στα οποία συγκαταλέγονται οι βελτιώσεις και οι κατασκευές δρόμων, γεφυρών, αποχετευτικού συστήματος κ.α., ξεκίνησαν στις αρχές του 2008 και θα ολοκληρωθούν σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα με την λήξη του 2010.

Στο διάγραμμα 6 αναλύονται τα στάδια και ο χρόνος που απαιτείται για την ολοκλήρωση του Διεθνές Κέντρου Ραδιοτηλεοπτικής Μετάδοσης / Κύριου Κέντρου

Τύπου. Συγκεκριμένα, στην πρώτη μπάρα καταγράφεται ο χρόνος που είναι απαραίτητος για την απόκτηση της γης για την ανέγερση του συγκεκριμένου έργου και του σχεδιασμού του, διαδικασίες οι οποίες ξεκινάνε στις αρχές του 2006 και διαρκούν μέχρι τα μέσα του 2007. Με την ολοκλήρωση των διαδικασιών αυτών σειρά παίρνει η προετοιμασία του εδάφους να δεχτεί την κατασκευή, δηλαδή η ελευθέρωση από τυχόν υφιστάμενα κτήρια στο χώρο και ο καθαρισμός της περιοχής για την έναρξη της διαδικασίας ανέγερσης των προβλεπόμενων εγκαταστάσεων. Οι προμήθειες για την κατασκευή των έργων παραλαμβάνονται τους 9 πρώτους μήνες του 2007, ενώ τέλη του 2007 μέχρι αρχές του 2009 ολοκληρώνεται η ειδική τεχνική μελέτη και τα αρχιτεκτονικά σχέδια του έργου. Στα μέσα του 2009 ξεκίνησε η κατασκευή κτιρίου του Διεθνές Κέντρου Ραδιοτηλεοπτικής Μετάδοσης και του περιβάλλοντα χώρου του με στόχο να ολοκληρωθούν τέλη του 2011 σε αντίθεση με την κατασκευή του κτιρίου του Κύριου Κέντρου Τύπου και του περιβάλλοντα χώρου του που ξεκίνησε ένα τρίμηνο μετά και σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα αναμένεται να ολοκληρωθεί το φθινόπωρο του 2011. Τέλος, η ανέγερση των προσωρινών εγκαταστάσεων θα ξεκινήσει μέσα του 2011 και μαζί με τον τελικό έλεγχο όλων των έργων της περιοχής θα ολοκληρωθούν και θα παραδοθούν μέσα του 2012 για την διοργάνωση των Αγώνων.

Στο αντίστοιχο διάγραμμα 7, για το Ολυμπιακό Χωριό αναλύονται όπως και στο προηγούμενο τα στάδια που είναι προγραμματισμένα μέχρι την παράδοση του για τους Αγώνες. Το απαιτούμενο έδαφος για την κατασκευή του Πάρκου πέρασε στην κατοχή της Ολυμπιακής Αρχής παράδοσης στα τέλη του 2006 ενώ η προετοιμασία του εδάφους για την έναρξη των έργων ξεκίνησε 6 μήνες αργότερα και διήρκησε ενάμιση χρόνο, δηλαδή τέλη του 2008 η περιοχή του Ολυμπιακού χωριού ήταν έτοιμη για την εκκίνηση της ανέγερσης των προγραμματισμένων εγκαταστάσεων. Η προμήθειες είχαν ληφθεί τέλη του 2008, την ίδια περίοδο με την ολοκλήρωση της προετοιμασίας του εδάφους ενώ πολύ νωρίτερα, ένα χρόνο πριν είχε ολοκληρωθεί η τεχνική μελέτη και τα αρχιτεκτονικά σχέδια της περιοχής. Η ολοκλήρωση και η παράδοση της περιοχής αυτής θα γίνει αρχές του 2012. (Olympic Delivery Authority, 2007e:5)

Τα στάδια ολοκλήρωσης του ορόσημου των Αγώνων, του Ολυμπιακού Σταδίου αναλύονται στο χρονοδιάγραμμα 8. Η κατοχή της ιδιοκτησίας του εδάφους που θα φιλοξενήσει το Στάδιο είχε περάσει στην κυριότητα της ODA τον Ιούνιο του 2007

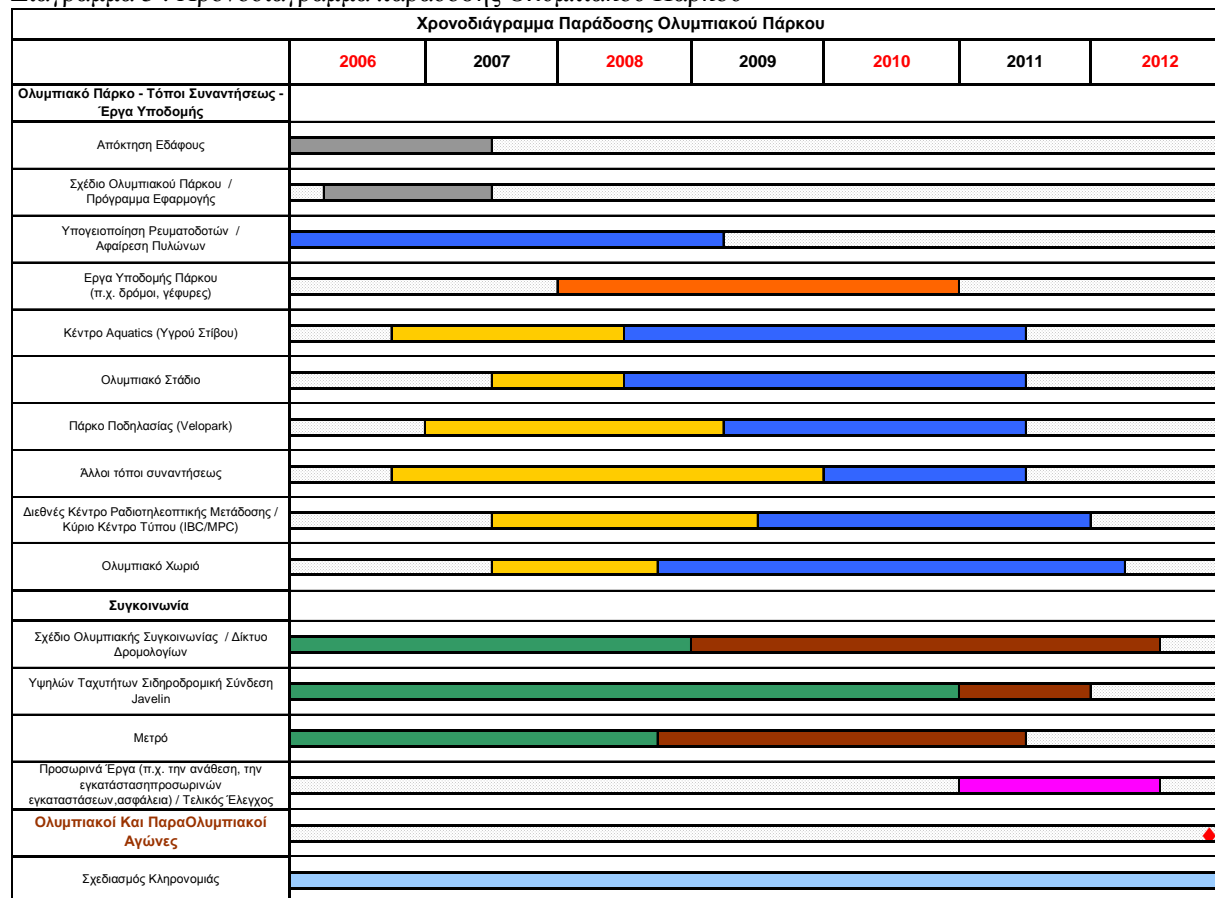
ενώ την ίδια περίοδο ξεκίνησε η διαδικασία ετοιμασίας του εδάφους η οποία διήρκησε ένα ακριβώς χρόνο. Η τεχνική μελέτη του έργου και τα αρχιτεκτονικά σχέδια άρχισαν να προετοιμάζονται στις αρχές του 2007 και τελειοποιήθηκαν δύο χρόνια μετά. Παράλληλα, μέσα του 2008 ξεκίνησε η κατασκευή του έργου η οποία στοχεύετε να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2011 ένα χρόνο πριν την έναρξη των Αγώνων. Η κατασκευή των προσωρινών εγκαταστάσεων θα ξεκινήσουν αρχές του 2011 και θα ολοκληρωθούν πριν την έναρξη των Αγώνων.

Το τελευταίο ειδικό χρονοδιάγραμμα 9, αφορά την κατασκευή του κέντρου Aquatics του οποίου η περιοχή χωροθέτησης του πέρασε στη κυριότητα της ODA το ίδιο χρονικό διάστημα με του Ολυμπιακού Σταδίου. Έγιναν οι βασικές κατεδαφίσεις για την ετοιμασία του εδάφους μέχρι τα μέσα του 2008 την ίδια περίοδο που ολοκληρώθηκε και η μελέτη του έργου. Η ανέγερση του έργου ξεκίνησε άμεσα και προγραμματίζεται να ολοκληρωθεί τρία χρόνια μετά, στα μέσα του 2011 ενώ θα εκκρεμούν οι προσωρινές βοηθητικές εγκαταστάσεις που θα ολοκληρωθούν ένα χρόνο μετά για την φιλοξενία των Αγώνων. (Olympic Delivery Authority, 2007e)

Οι υπόλοιποι τόποι συναντήσεως θα είναι έτοιμοι στα μέσα του 2011 παρόλο που η έναρξη των εργασιών ανέγερσής τους θα καθυστερήσει συγκριτικά με τα προαναφερθέντα έργα, τα οποία είναι και πιο σύνθετα κατασκευαστικά.

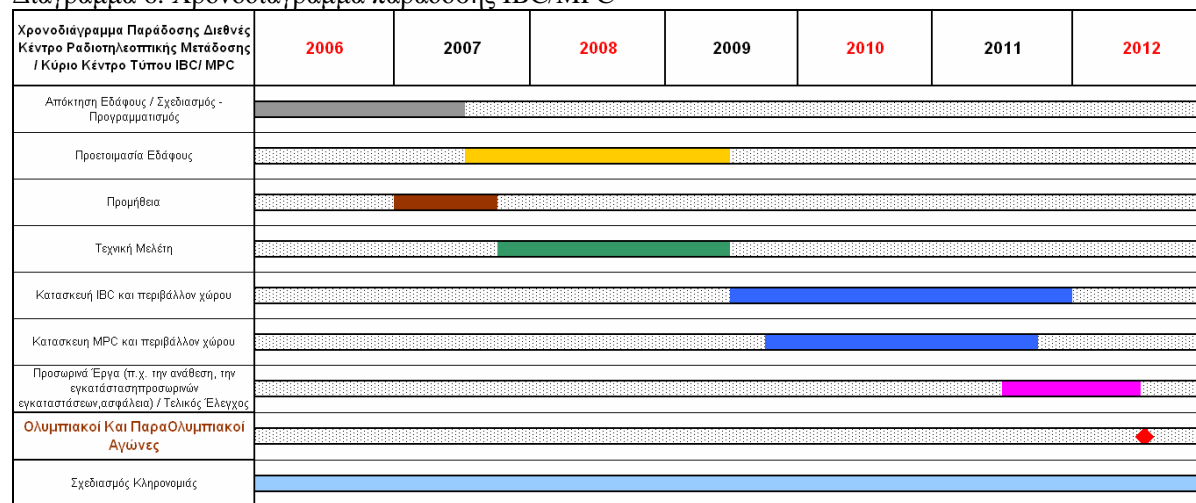
Τέλος, όσον αφορά τα συγκοινωνιακά έργα χωρίστηκαν σε τρεις κατηγορίες στο Χρονοδιάγραμμα του Ολυμπιακού Πάρκου. Η συγκοινωνιακή μελέτη θα ολοκληρωθεί τέλη του 2008 και θα ξεκινήσει άμεσα η υλοποίησή τους. Ο σχεδιασμός της Ύψηλών Ταχυτήτων Σύνδεσης Javelin θα ολοκληρωθεί τέλη του 2010, ενώ το έργο προγραμματίζεται να παραδοθεί ένα χρόνο μετά. Τέλος, τα έργα προαστιακής και περιφερειακής σιδηροδρομικής σύνδεσης θα ξεκινήσουν αρχές του 2009 και θα παραδοθούν το φθινόπωρο του 2011. (Olympic Delivery Authority, 2007e)

Διάγραμμα 5 : Χρονοδιάγραμμα παράδοσης Ολυμπιακού Πάρκου

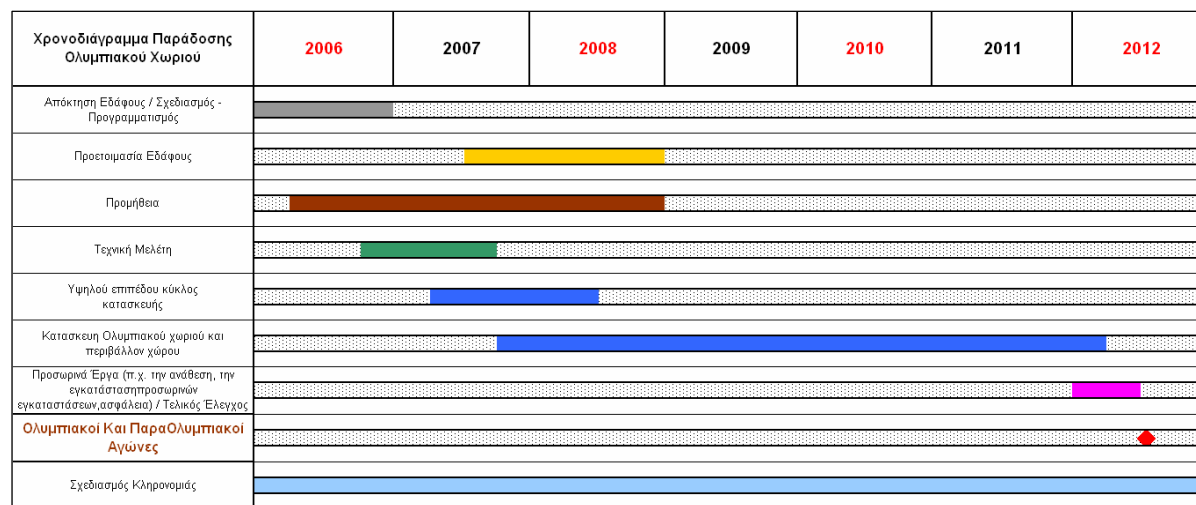

Πηγή: Olympic Delivery Authority, 2007e:5, Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 6: Χρονοδιάγραμμα παράδοσης IBC/MPC

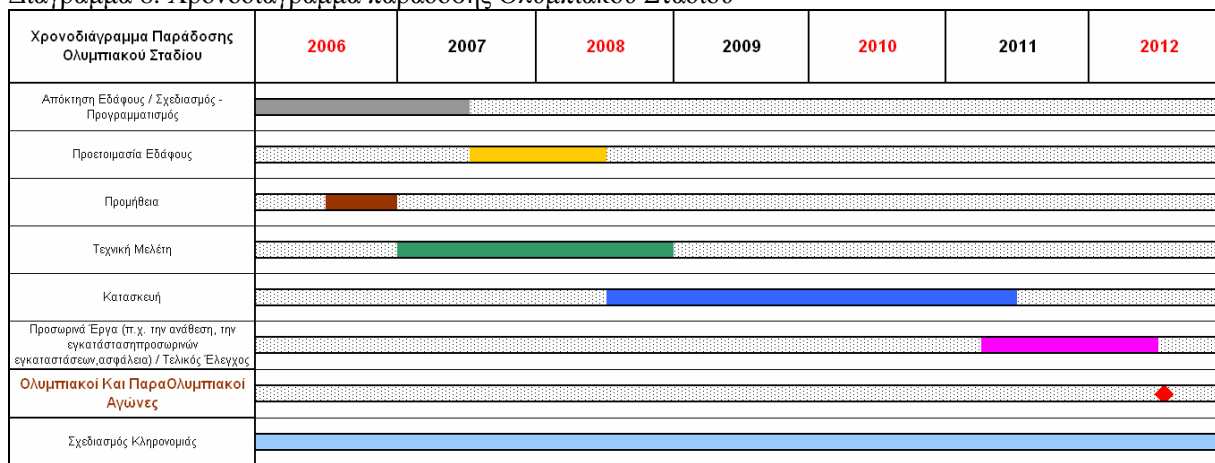

Διάγραμμα 7: Χρονοδιάγραμμα παράδοσης Ολυμπιακού Χωριού

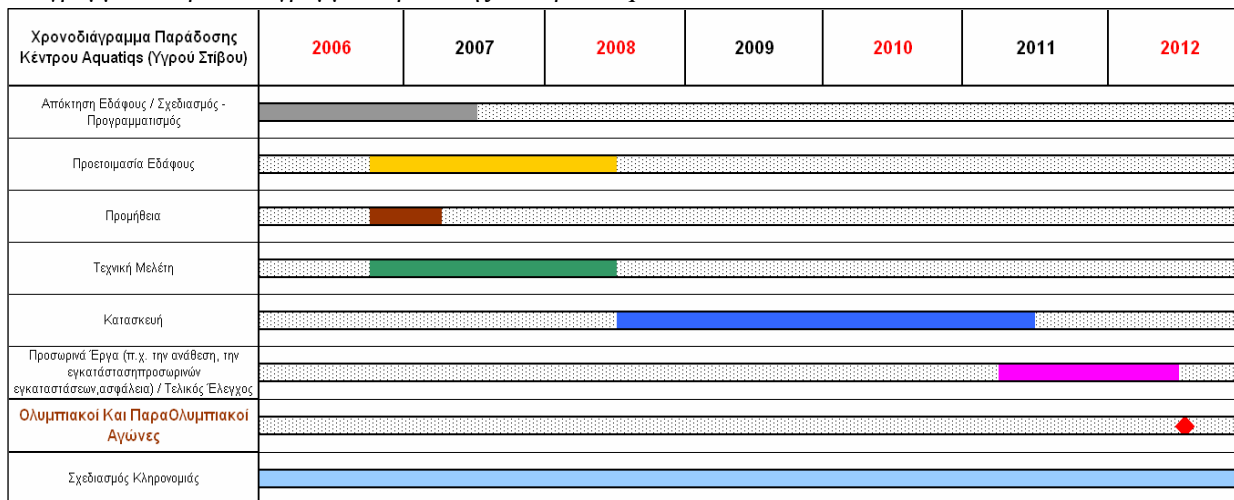

Διάγραμμα 8: Χρονοδιάγραμμα παράδοσης Ολυμπιακού Σταδίου

Διάγραμμα 9: Χρονοδιάγραμμα παράδοσης Κέντρου Aquatics

3.9. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Παρόλο που δεν υπάρχει καμία αναφορά την παρούσα φάση στο Βιβλίο Προσφοράς του Λονδίνου 2012 σχετικά με τις μετατοπίσεις πληθυσμού και επιχειρήσεων στη περιοχή του Ολυμπιακού Πάρκου, προέκυψαν κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα λόγω της διοργάνωσης και χρειάζονται ιδιαίτερα λεπτούς χειρισμούς ώστε να μην αποτελέσουν κρίσιμα προβλήματα μελλοντικά.

3.9.1. ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΕΙΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ – ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΩΝ

Προκειμένου να προχωρήσουν τα σχέδια για την επαναξιοποίηση της Lower Lea Valley, η LDA διαπραγματεύτηκε τις επιλογές μετατόπισης με τους κατοίκους και τις επιχειρήσεις που βρίσκονταν την συγκεκριμένη περίοδο (2007) στην περιοχή. Η LDA υποστήριξε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα φέρουν την αναγκαία αναγέννηση στην περιοχή, η οποία «θα ξεπερνούσε μακράν την όποια αρνητική επίδραση σε βάρος εκείνων που είναι κάτοχοι ιδιοκτησιών ή ζουν στην περιοχή». Εντούτοις οι διαπραγματεύσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν κάτω από τη σκιά και την απειλή της Εντολής Υποχρεωτικής Αγοράς (CPO). Η LDA εξέδωσε CPOs για να εξασφαλίσει την απόκτησή της γης από τους ιδιοκτήτες που δεν διαπραγματεύονταν ή δεν θεωρούσαν δίκαιη την διαπραγμάτευση που γινόταν. Αυτή η Εντολή που εκδόθηκε για την περιοχή του Ολυμπιακού Πάρκου λέγεται ότι είναι το μεγαλύτερο υποχρεωτικό και κανονιστικού χαρακτήρα πρόγραμμα απόκτησης εδάφους που έγινε ποτέ στην Αγγλία. Μόλις απόκτησε το τμήμα εδάφους που απαιτήτο η LDA το μετέφερε στην ODA, που είναι η επίσημη υπεύθυνη αρχή για την κατασκευή των ολυμπιακών τόπων συναντήσεως και της γενικής υποδομής των Αγώνων. (COHRE, 2007c: 10 - 12)

Η κύρια περιοχή που επηρεάζεται από την CPO είναι η Clay's Lane, όπου 430 κάτοικοι του συνεταιρισμού στέγασης Clay's Lane, παρέλαβαν εντολή να ελευθερώσουν τη γη (τα σπίτια τους) μέχρι τον Ιούλιο του 2007, καθώς επίσης και 15 οικογένειες που κατοικούν στο χώρο τσιγγάνων Romani και Ταξιδιωτών, οι οποίοι είχαν εντολή να απομακρυνθούν μέχρι τον Ιούλιο ή Αύγουστο του 2007. Η δεύτερη βασική κατοικήσιμη περιοχή που επηρεάζεται από την CPO αυτή είναι μια περιοχή τσιγγάνων και ταξιδιωτών στην Waterden Crescent, στην οποία κατοικούν 20

ιρλανδικές οικογένειες ταξιδιωτικών. Οι προτάσεις περιλαμβάνουν το διαχωρισμό της κοινότητας σε τέσσερις μικρότερες περιοχές. (COHRE, 2007c:26 -31)

Επιπλέον, 550 περίπου ξένοι φοιτητές του πανεπιστημίου του East London εκδιώχθηκαν τον Ιούνιο του 2005 από την πανεπιστημιούπολη όπου στεγάζονταν, υπο τις απειλές δικαστικών ενταλμάτων, πριν ακόμη ανακοινωθεί επίσημα ότι η διοργανώτρια πόλη των Αγώνων θα ήταν το Λονδίνο. Αν και προτάθηκε οι φοιτητές αυτοί να στεγαστούν στα Docklands ή στο Barking, αυτό δεν αποτελούσε την ιδανικότερη λύση για τους σπουδαστές γιατί αυτό σήμαινε ταυτόχρονα μεγάλες αποστάσεις από την πανεπιστημιούπολη όπου φοιτούν. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα πολλοί από τους φοιτητές να αναγκαστούν να ενοικιάσουν σπίτια ώστε να μην απομακρυνθούν από το χώρο σπουδών τους. Η καταστροφή ενός τμήματος των κτιρίων στέγασης (campus) των φοιτητών αποτελεί απώλεια ενός πόρου που θα μπορούσε να συνεχίσει να στεγάζει τους φοιτητές ή άλλους ανθρώπους φιλοξενούμενους του πανεπιστημίου. (COHRE, 2007c:26 -31)

Η LDA επέμεινε στην άμεση ελευθέρωση της πανεπιστημιακής περιοχής μέχρι τον Ιούνιο του 2005 προκειμένου να διευκολυνθεί η κατεδάφιση που είχε προγραμματιστεί για τον Δεκέμβριο του 2005. Εντούτοις, ο συνεταιρισμός στέγασης Clay's Lane, μια έκταση δίπλα στη πανεπιστημιούπολη, δεν προγραμματίστηκε να εκκενωθεί μέχρι και το 2007. Οι αρχές ισχυρίστηκαν ότι η περιοχή αυτή απαιτείται επίσης για την κατασκευή του Ολυμπιακού χωριού. Καμία εγγύηση δεν δόθηκε στους μετατοπισμένους κατοίκους της Clay's Lane σχετικά με την μετακόμισή τους. (COHRE, 2007c:26 -31)

3.9.2. ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι επιχειρήσεις στο Λονδίνο αντιμετώπισαν επίσης την προοπτική της μετατόπισης ως τμήμα των προετοιμασιών των Ολυμπιακών Αγώνων. Σύμφωνα με ένα δελτίο τύπου από την οργάνωση «OXI στο Λονδίνο του 2012», 5.542 θέσεις εργασίας θα έπρεπε να μετακινηθούν. Οι Εντολές Υποχρεωτικής Αγοράς είχαν σταλεί σε ήδη 284 εταιρίες / ακίνητα της Lower Lea Valley από την αρχή του 2005. Οι επιχειρήσεις από την περιοχή Marshgate Lane στο Stratford διαμαρτυρήθηκαν ότι τα πακέτα αποζημίωσης που προσφέρθηκαν για τις απαλλοτριώσεις ήταν πάρα πολύ χαμηλά, όντας 20 % με 30 % χαμηλότερα από τις αρχικές τιμές που καταβλήθηκαν από αυτούς για την αγορά της γης. Οι επιχειρήσεις από τη επιχειρηματική μονάδα

Marshgate Lane ισχυρίστηκαν ότι «εκβιάζονταν για να φύγουν από την περιοχή.» Ο δικηγόρος Mark Stephens ισχυρίστηκε ότι «είναι προφανώς αντίθετο στα ολυμπιακά ιδανικά και ιδεώδη να εισαχθεί η επιθετικότερη και αυστηρότερη μέθοδος απόκτησης ιδιοκτησίας – η γνωστή ως Εντολή Υποχρεωτικής Αγοράς». Η LDA κατηγορήθηκε για την προσφορά «γελοίων» αποζημιώσεων που κατέστησε αδύνατο για τους ιδιοκτήτες επιχειρήσεων να αγοράσουν νέες εγκαταστάσεις και να βρουν καινούργια στέγη. (Ibid.) Η επιχειρηματική ομάδα της Marshgate Lane υποστήριξε ότι η LDA είχε διαθέσει £450 εκατομμύρια για να μετατοπίσει όλες τις επιχειρήσεις όταν επαγγελματίες σύμβουλοι επιχειρήσεων υπολόγισαν ότι το πραγματικό κόστος είναι περισσότερο από £1.5 δισεκατομμύριο. (COHRE, 2007c:14)

Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για την Lower Lea Valley και των συσχετιζόμενων Εντολών Υποχρεωτικής Αγοράς, οι επιχειρήσεις που απασχολούν σχεδόν 15.000 εργαζομένους στο σύνολο τους επίσης σύμφωνα με τις υπάρχουσες πληροφορίες αναγκάστηκαν να μετακινηθούν. Στο Stratford, 300 επιχειρήσεις εκδιώχτηκαν προκειμένου να χρησιμοποιηθεί το έδαφος των εγκαταστάσεων των οποίων στεγάζονταν, για το ολυμπιακό πάρκο. Προκειμένου να καθαριστεί ο χώρος για την κατασκευή του ολυμπιακού σταδίου, οι επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 5.000 προσωπικό κινήθηκαν σύμφωνα με τις υπάρχουσες πληροφορίες από τα ιδρύματά τους στην περιοχή Marshgate Lane. (COHRE, 2007c:26 -31)

Πολλές από αυτές τις επιχειρήσεις που ωφελήθηκαν από την εγγύτητά τους στο κεντρικό Λονδίνο, βρέθηκαν μετατοπισμένες σε περιοχές πάνω από 50 μίλια μακριά από την αρχική τους θέση. Οι επιχειρήσεις υποστήριζαν ότι η αξιολόγηση του εδάφους από την LDA έγινε προτού οι ειδήσεις για την παροχή των Αγώνων στο Λονδίνο διαρρεύσουν με αποτέλεσμα να διογκωθούν οι τιμές ιδιοκτησίας στην περιοχή, και επίσης ότι οι προτεινόμενες εναλλακτικές περιοχές της LDA θα άφηναν πολλές από τις επιχειρήσεις σε ανταγωνιστική μειονεκτική θέση. Εντούτοις, η μεγάλη πλειοψηφία των επιχειρήσεων κατάφερε να έρθει σε συμφωνία με την LDA προτού να εκδοθούν οι CPO. (COHRE, 2007c:26)

3.9.3. Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ CLAY'S LANE

Οι απελάσεις στη περιοχή Clay's Lane έχουν αποτελέσει την πιο αμφισβητούμενη πτυχή των προετοιμασιών των Ολυμπιακών του Λονδίνου. Ο συνεταιρισμός στέγασης Clay's Lane βρίσκεται στη Lower Lea Valley, δίπλα στο Stratford και τρία

μίλια από το κεντρικό Λονδίνο. Αναπτύχθηκε τη δεκαετία του '70 για να παρέχει τα φτηνά συνεταιριστικά καταλύματα για μεμονωμένες περιπτώσεις χαμηλόμισθων υπαλλήλων και εργατών. Κατασκευάστηκε από την Εθνική Οικοδομική Αντιπροσωπεία με σκοπό να στηρίζει τα όργανα ενός συνεταιρισμού κατοικίας και να προωθήσει την κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ των κατοίκων. Είναι η μεγαλύτερη κατασκευασμένη επί τούτου ανάπτυξη, για του κατοίκους που ζουν μόνοι, στη βόρεια Ευρώπη. (COHRE, 2007c:27)

Η Clay's Lane περιλαμβάνει επίσης μια εξουσιοδοτημένη περιοχή τροχόσπιτων στην οποία κατοικούν οι Άγγλοι τσιγγάνοι Romani, μερικοί από τους οποίους ζούν εκεί από τις αρχές της δεκαετίας του '70. Υπολογίζεται ότι περίπου 15 ταξιδιωτικές οικογένειες κατοικούν στη περιοχή τροχόσπιτων της Clay's Lane.

Οι κάτοικοι της περιοχής στέγασης της Clay's Lane λάμβαναν εξαιρετικά χαμηλούς μισθούς μεταξύ £46 και £69 την εβδομάδα, συμπεριλαμβανομένων των χρεώσεων υπηρεσιών, του ενεργειακού κόστους και των δημοτικών φόρων. Το συγκρότημα έχει ένα μόνιμο πενταμελές προσωπικό και ένα τριμελή περιστασιακό προσωπικό συντήρησης. Οι κάτοικοι απολαμβάνουν την άμεση και έμμεση πρόσβαση στους διάφορους ανοιχτούς χώρους, οι οποίοι χρησιμοποιούνται για την άτυπη αναψυχή. Επίσης εξυπηρετούνταν από τη σχετικά στενή εγγύτητα στους δρόμους, τις τοπικές και περιφερειακές στάσεις λεωφορείων, το σιδηρόδρομο, το μετρό, και τον υπόγειο σιδηρόδρομο. Στην πραγματικότητα, η ύπαρξη της εκτενούς υποδομής μεταφορών λέγεται ότι είναι ένας από τους κύριους λόγους που η LDA επέλεξε αυτή την περιοχή για τις μελέτες ανάπτυξης των Ολυμπιακών Αγώνων. (COHRE, 2007c:27)

Οι κάτοικοι της Clay's Lane προσεγγίστηκαν αρχικά από την LDA το 2004. Μερικά μέλη της κοινότητας χαιρέτισαν προφανώς την ευκαιρία να συναλλάξουν τα διαμερίσματά τους, η πλειοψηφία όμως δεν έμεινε ικανοποιημένη με τις προσφορές μετατόπισης που προσέφερε η LDA. Οι κάτοικοι της Clay's Lane ανήκουν στην ομάδα που αμφισβήτησαν τις CPO σύμφωνα με μια δημόσια έρευνα που διεξήγαγε η πόλη του Λονδίνου. Σχεδόν 450 απορρίψεις των Εντολών παραλήφθηκαν πριν και κατά τη διάρκεια της δημόσιας έρευνας. Ως μέρος της δημόσιας διαδικασίας της έρευνας, ένας επιθεωρητής διορίστηκε για την αναθεώρηση των στοιχείων και την υποβολή συστάσεων στη γραμματεία του κράτους. Τον Δεκέμβριο του 2006, η απόφαση αναγγέλθηκε: οι CPO υποστηρίχτηκαν με μερικές τροποποιήσεις και αποκλεισμούς. Η σημασία της γρήγορης κατοχής του εδάφους,

συμπεριλαμβανομένου της γης Clay's Lane και της περιοχής Waterden Crescent, προκειμένου να προετοιμαστεί για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, ξεπέρασε τις αντιρρήσεις των κατοίκων και τις ανησυχίες για τις απελάσεις και την ανεπάρκεια των επιλογών περιοχών μετατόπισης για τους κατοίκους που θα έπρεπε να απομακρυνθούν. (COHRE, 2007c:27-30)

Κατά τη διάρκεια της έρευνας, οι κάτοικοι εξήγησαν ότι τους τρόμαζε η αβεβαιότητα και δεν καταλάβαιναν τη λογική της μετατόπισης μιας μεγάλης ομάδας κατοίκων προκειμένου να φιλοξενηθεί ένα δεκαπενθήμερο γεγονός.

Μέσω της αποζημίωσης, κάθε ένας από τους κατοίκους που αναγκαστικά θα έπρεπε να μετατοπιστεί από το συνεταιρισμό στέγασης Clay's Lane έλαβε £8.500 για να αντισταθμίσει την απώλεια σπιτιού και για να καλύψει τις δαπάνες της μετακίνησης αυτής.

3.10. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Ένα ξεχωριστό κεφάλαιο του Γενικού Σχεδίου του Ολυμπιακού Πάρκου είναι η διαχείριση της κληρονομιάς την μετά – Ολυμπιακή περίοδο. Οι Αρχές που ανέλαβαν την διεκπεραίωση του έργου αυτού προνόησαν την μετά – Ολυμπιακή χρήση όλων των νέων εγκαταστάσεων που θα δημιουργηθούν για την διοργάνωση, εντάσσοντας στο προγραμματισμό και το σχεδιασμό τους τεχνικές μετασχηματισμού των εγκαταστάσεων μετά το κλείσιμο της αυλαίας της διοργάνωσης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, να τονιστεί ότι το σχέδιο βασίστηκε στη μετά – Ολυμπιακή χρήση με ενσωμάτωση επιπρόσθετων «προσωρινών» εγκαταστάσεων και κατασκευών που είναι αναγκαία για την διεξαγωγή των Αγώνων. Δέσμευση των διοργανωτών ήταν η αποφυγή εμφάνισης λευκών ελεφάντων στο Πάρκο μετά τη λήξη των Αγώνων.

Στο όραμα των διοργανωτών τονίζεται ότι στόχος είναι η εκμετάλλευση αυτής της δυνατότητας και ευκαιρίας που δίνεται στο Λονδίνο και συγκεκριμένα στην υποβαθμισμένη αυτή περιοχή, δημιουργώντας ένα από τα μεγαλύτερα αστικά πάρκα στην Ευρώπη των τελευταίων 150 χρόνων, με μία κληρονομιά εξαιρετικής σημασίας για την περιοχή όπως για παράδειγμα οι υψηλών προδιαγραφών αθλητικές εγκαταστάσεις, τα σπίτια για την κοινότητα που θα στεγάσουν κατοίκους της περιοχής και οι ασυναγώνιστοι πράσινοι ανοιχτοί χώροι γύρω από το πάρκο. Τα δίκτυα μονοπατιών, η φύτευση, το δίκτυο αποχέτευσης είναι κάποια από τα βασικά έργα που πραγματοποιούνται για να εξυπηρετήσουν αρχικά τις ανάγκες των Αγώνων

αλλά κυρίως για την βιωσιμότητα του χώρου αυτού την μετά Ολυμπιακή περίοδο. Εξασφαλίζεται με αυτό τον τρόπο ότι ο μετασχηματισμός του θα γίνει άμεσα, χωρίς ιδιαίτερα αυξημένο κόστος με αποτέλεσμα οι ευκαιρίες και τα οφέλη που προκύπτουν από αυτές να εκμεταλλευτούν χωρίς χρονοτριβές και επανασχεδιασμό, εφόσον υπήρξε εξ' αρχής πρόνοια.

Η πορεία μετασχηματισμού της κληρονομιάς θα λειτουργήσει με φιλικές προς το περιβάλλον διαθέσεις, όπως και ο συνολικός σχεδιασμός της Ολυμπιάδας και αυτό πιστοποιείται και από τις άμεσες ενέργειες που θα ακολουθήσουν με το κλείσιμο της αυλαίας, στις μεγάλες περιοχές προσωρινής λιθόστρωσης όπου μεγάλο ποσοστό τους θα αφαιρεθεί και θα ανακυκλωθεί.

Στο κεφάλαιο αυτό θα περιγραφεί η μελλοντική αξιοποίηση των χώρων και οι προγραμματισμένες τροποποιήσεις των εγκαταστάσεων, όπως ακριβώς ορίζεται στο Γενικό Σχέδιο των Ολυμπιακών του 2012. Η πρόνοια αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική γιατί είναι σύνηθες φαινόμενο μια τέτοιου βεληνεκούς διοργάνωση, να έχει ως αποτέλεσμα την ερήμωση και την μηδένιση της πληθώρας μελετών βελτίωσης, ανάπλασης και κατασκευής που προηγήθηκαν, αφήνοντας πίσω ένα τεράστιο απόθεμα αναξιοποίητης Ολυμπιακής κληρονομιάς.

3.10.1. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Το στάδιο θα σχεδιαστεί και θα οικοδομηθεί με γνώμονα την μόνιμη φύση της κατασκευής και όχι την περιστασιακή. Όπως προαναφέρθηκε παραπάνω, η ενσωμάτωση των βιώσιμων κατασκευαστικών συστημάτων και των τεχνολογιών «cutting-edge», στα προσωρινά τμήματα της κατασκευής θα δώσουν στο στάδιο μετασχηματιστικές ιδιότητες. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 18)

Μετά την λήξη των Αγώνων, η χωρητικότητα του ολυμπιακού σταδίου θα μειωθεί από τις 80.000 στις 25.000 θέσεις όπως προγραμματίστηκε και θα φιλοξενεί πλήθος αθλητικών, εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και κοινωνικών γεγονότων (Χάρτης 7). Θα είναι μια βιώσιμη και «ηχηρή» εγκατάσταση, που θα προσελκύσει επιχειρήσεις και επενδύσεις στην περιοχή και θα αποτελέσει κομβικό σημείο για τις κοινότητες που ζουν μέσα και γύρω από το Ολυμπιακό Πάρκο, εξασφαλίζοντας λειτουργική και επιχειρησιακή επιτυχία και μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα. Ο στόχος είναι η δημιουργία μιας εγκατάστασης η οποία να αποτελεί σε συνδυασμό με τα γύρω

κτήρια ένα ενεργό τμήμα της τοπικής κοινότητας φέρνοντας ένα φρέσκο αέρα ανανέωσης. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 18)

Το στάδιο θα παραμείνει ως ένας από τους πιο σημαντικούς τόπους των Αγώνων μέσα στο πάρκο. Τοποθετημένο σε μια εντυπωσιακή περιοχή «νησιών» στο νότιο τμήμα του πάρκου, που περιβάλλεται από τις υδάτινες οδούς και την υποδομή, το στάδιο θα συνδεθεί με το ολυμπιακό πάρκο με μια σειρά γεφυρών μειωμένου σε αριθμό συγκριτικά με την περίοδο των Ολυμπιακών. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 18)

Το όραμα των διοργανωτών για το μέλλον του Ολυμπιακού Σταδίου υπερβαίνει τον αθλητισμό. Το Στάδιο γίνεται κέντρο αθλητικής αλλά και εκπαιδευτικής δραστηριότητας, αυξάνοντας τις ευκαιρίες για τις τοπικές κοινότητες και τις μελλοντικές γενιές.

Μετά την λήξη των Αγώνων, το ολυμπιακό στάδιο θα παραμείνει ένα «ζωντανό στάδιο» - ένας βιώσιμος τόπος συναντήσεων που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων προσφέροντας παράλληλα μια ανεκτίμητη αθλητική κληρονομιά στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η δέσμευση των διοργανωτών είναι η διατήρηση σε μεγάλο βαθμό της αθλητικής του χρήσης και η ελεύθερη πρόσβαση του κοινού σε αυτό καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Το πρώιμο έργο προτείνεται να προσφερθεί και ως χώρος μικτής αθλητικής χρήσης, όπως διοργάνωσης πρωταθλημάτων ράγκμπι και ποδόσφαιρου μικρών κατηγοριών που θα συμπλήρωνε με αυτό τον τρόπο την κοινοτική αθλητική προσέγγιση, καθώς επίσης και την ευρύτερη κοινωνική και εκπαιδευτική χρήση. Θα υπάρξουν επίσης σημαντικές επιχειρησιακές ευκαιρίες για τα εμπορικά στοιχεία μέσα και γύρω από το ολυμπιακό στάδιο. (Olympic Delivery Authority, 2007a: 18)

3.10.2. KENTPO AQUATICS (ΥΓΡΟΥ ΣΤΙΒΟΥ)

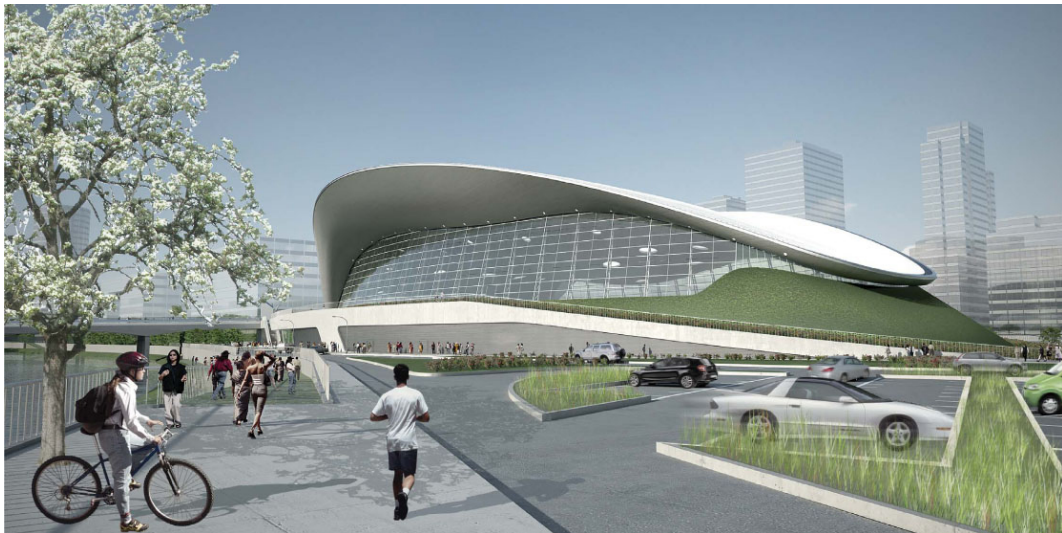
Μετά την λήξη των Αγώνων, η χωρητικότητα του κέντρου Aquatics θα μειωθεί ώστε να εξυπηρετήσει την μετά Ολυμπιακή του χρήση (Χάρτης 7). Η προσωρινή διάταξη θέσεων και ο προσωρινός χώρος διεξαγωγής αγώνων υδατοσφαίρισης θα αφαιρεθούν από την περιοχή, αφήνοντας την εγκατάσταση με χωρητικότητα 3.500 θέσεων έναντι 20.000 συν τις 5.000 έξτρα θέσεις για τους αγώνες υδατοσφαίρισης, που θα έχει την περίοδο των Αγώνων. (Olympic Delivery Authority, 2007a:19)

Το κέντρο Aquatics θα σχεδιαστεί εξ αρχής με γνώμονα την μετέπειτα χρήση του – τον μετά Ολυμπιακών χαρακτήρα, ως το κέντρο Υγρού Στίβου του Λονδίνου για ελίτ κατάρτιση, με την ευελιξία να υποστηριχθούν εξ ολοκλήρου οι τοπικές και ευρύτερες κοινωνικές ομάδες. Θα είναι ένας πολυδιάστατος τόπος συναντήσεως, ικανός να φιλοξενήσει εθνικά και διεθνή «υδάτινα» γεγονότα και διοργανώσεις, εξασφαλίζοντας επίσης εγκαταστάσεις ελίτ επιπέδου προπόνησης για μαθήματα υδατοσφαίρισης, κολύμβησης, καταδύσεων και συγχρονισμένης κολύμβησης. Μια σειρά δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου θα προσφέρονται στο κοινό συμπεριλαμβανομένων των δύο πισίνων 50 μέτρων, μιας πισίνας καταδύσεων και ένα κέντρο υγείας και φόρμας για την διευκόλυνση και φιλοξενία διαφορετικών τάξεων χρηστών. Οι πρόσθετες μόνιμες εγκαταστάσεις και το πρόγραμμα δραστηριοτήτων θα συμβάλει στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των εγκαταστάσεων της κληρονομιάς των αγώνων. (Olympic Delivery Authority, 2007a:19)

Κλείνοντας, ο διεθνούς φήμης Άγγλος αρχιτέκτονας Lord Rogers δήλωσε ότι: «Αυτό το κτήριο έχει μια εξαιρετική γλυπτική ποιότητα που θα το κάνει ένα θαυμάσιο κτήριο για να το επισκεφτεί κάποιος, προσελκύνοντας παράλληλα τους κατοίκους του ανατολικού Λονδίνου. Καθορίζει τα πρότυπα για την αρχιτεκτονική ποιότητα σε αυτήν την θεμελιώδη περιοχή αναγέννησης». (Olympic Delivery Authority, 2007a:20)

Εικόνα 42: Αντίληψη κέντρου Aquatics, μετά –Ολυμπιακή περίοδο

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/images/2009/6/10/aquatics-centre-cgi.php>

Εικόνα 43: Αντίληψη εσωτερικού διαμορφωμένου χώρου του κέντρου Aquatics, μετά – Ολυμπιακή περίοδο

Πηγή: <http://www.london2012.com/news/images/2009/6/10/aquatics-centre-cgi.php>

3.10.3. ΓΗΠΕΔΟ ΧΑΝΤΜΠΟΛ

Μετά την λήξη των Αγώνων, ο χώρος μετατρέπεται σε μια σημαντική πολυχρηστική αθλητική εγκατάσταση, με δυνατότητα να φιλοξενήσει μεγάλης κλίμακας αθλητικά γεγονότα, όπως παγκόσμια πρωταθλήματα χάντμπολ, καλαθόσφαιρας, πετόσφαιρας και παράλληλα εθνικά, περιφερειακά και κοινοτικά γεγονότα για ένα πλήθος άλλων αθλημάτων του προγράμματος των Αγώνων (Χάρτης 7). (Olympic Delivery Authority, 2007a:22)

Ο χώρος θα διατηρήσει τη χωρητικότητα του και θα έχει δυνατότητα να φιλοξενήσει μέχρι και 10 000 θεατές την μετά – Ολυμπιακή περίοδο με τις ενσωματωμένες ευέλικτες θέσεις, διαμορφώνοντας την χωρητικότητα με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι σε θέση να διοργανώσει περισσότερες εκδηλώσεις και να επιτρέπει ποικιλία προσαρμογών στο εσωτερικό του ώστε να έχει το ατού να φιλοξενήσει πολλών ειδών γεγονότα ενώ παράλληλα θα αποτελέσει προπονητικός χώρος για διάφορες ομάδες και Ακαδημίες. (Olympic Delivery Authority, 2007a:22)

3.10.4. ΠΑΡΚΟ ΠΟΔΗΛΑΣΙΑΣ (VELOPARK)

Οι τέσσερις κατηγορίες ποδηλασίας που ανήκουν στα Ολυμπιακά αθλήματα και είναι: Track, Road, Mountain Bike και BMX, θα ομαδοποιηθούν σε cluster για τη διαμόρφωση του νέου μετά Ολυμπιακού Πάρκου Ποδηλασίας (Χάρτης 7). Το μοναδικό περιφερειακό και κοινοτικό κέντρο ποδηλασίας θα εξασφαλίσει πλεονεκτήματα για πολλές δραστηριότητες και δυνατότητες.

Η μορφή του Πάρκου Ποδηλασίας θα είναι μια μόνιμη έκφραση της τελειότητας εγκαταστάσεων ποδηλασίας στο Ηνωμένο Βασίλειο και αυτό θα απεικονιστεί με την αρχιτεκτονική, την πληρότητα, την ασφάλεια, τη πρακτικότητα και την οικονομική βιωσιμότητα του. (Olympic Delivery Authority, 2007a:23)

Ενώ ο κεντρικός τόπος του ποδηλατοδρόμιου θα παραμείνει στη θέση του, η προσθήκη ενός συμπληρωματικού υπαίθριου ποδηλατικού κυκλώματος BMX και Mountain Bike θα εξασφαλίσουν ότι κάθε μια από τις διαφορετικές εγκαταστάσεις του Πάρκου αυτού θα είναι σε θέση να εξυπηρετήσουν ένα ευρύ φάσμα ηλικιών και τεχνικών δυνατοτήτων στην ποδηλασία, έχοντας την ικανότητα να φιλοξενήσουν με αντίστοιχη επιτυχία από ένα αρχάριο μέχρι και έναν κλασσάτο, πρώτης κατηγορίας αθλητή του είδους. (D. Chetan, 2005:90)

Η εξασφάλιση της λειτουργικής επιτυχίας και της μακροπρόθεσμης οικονομικής βιωσιμότητας είναι απαραίτητη και υπ' αυτή τη μορφή το ποδηλατοδρόμιο την μετά Ολυμπιακή περίοδο θα εκμεταλλευτεί τις θελκτικότητες και τις υπερσύγχρονες λειτουργικές εγκαταστάσεις παράλληλα με το ποδηλατικό κύκλωμα BMX, το κύκλωμα ποδηλασίας Road και του κυκλώματος Mountain Bike. (Olympic Delivery Authority, 2007a:23)

Το σχέδιο θα ενσωματώσει την ευελιξία να προσαρμοστούν αποτελεσματικά οι απαιτήσεις επιχειρηματικών σχεδίων έτσι ώστε η Lower Lea Valley να ενσωματώσει μια από τις περιεκτικότερες εγκαταστάσεις ποδηλασίας στην Ευρώπη.

Το Πάρκο Ποδηλασίας, σχεδιάστηκε ως περιφερειακός, εθνικός και διεθνής βρετανικός τόπος συναντήσεως ποδηλασίας, όπου θα εξυπηρετεί τις μεγαλύτερες περιόδους του χρόνου το κοινό και συγκεκριμένα σχολεία, λέσχες και ντόπιους. Θα χρησιμοποιηθεί επίσης από την Βρετανική ελίτ της ποδηλασίας και τις ταλαντούχες εθνικές και περιφερειακές ομάδες που θα έχουν επίσης πρόσβαση για κατάρτιση, προπονήσεις αλλά και αγώνες. (Olympic Delivery Authority, 2007a:23)

3.10.5. ΠΕΡΙΟΧΗ ETON MANOR

Η Eton Manor θα είναι μια από τις περιοχές που θα διατηρήσουν την θέση τους και μετά την Ολυμπιάδα του 2012 και αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι της Ολυμπιακής κληρονομιάς. Η περιοχή προτείνεται ως μελλοντικός περιφερειακός αθλητικός περίβολος για τους κεντρικούς τόπους συναντήσεως χόκεϋ και αντισφαίρισης, για την τοπική κοινότητα και χώρος πρασίνου που θα συνδέει την Hackney Wick και το

Ολυμπιακό Χωριό. Η περιοχή θα είναι κοντά στο Πάρκο Ποδηλασίας και στους ανανεωμένους τόπους συναντήσεως και εγκαταστάσεις της Hackney. (Olympic Delivery Authority, 2007a:24)

Η μελλοντική επιτυχία της περιοχής Eton Manor θα είναι η ικανότητά της να λειτουργήσει μέσα στο πλαίσιο μιας αθλητικής γειτονιάς στο εσωτερικό του ολυμπιακού πάρκου. Θα αποτελέσει ένα σημαντικό τόπο συναντήσεως αγώνων χόκεϋ και αντισφαίρισης με ένα ενεργό παράλληλα κοινοτικό πρόγραμμα. Η δέσμευση είναι να παρασχεθεί μια παγκόσμιου ποιότητας εγκατάσταση χόκεϋ που να ικανοποιεί τις απαιτήσεις υψηλού επιπέδου παικτών χόκεϋ καθώς επίσης και τις ευρύτερες ανάγκες της κοινότητας του Λονδίνου σε μια εγκατάσταση ικανή να φιλοξενήσει γεγονότα όπως το Παγκόσμιου Κύπελλο χόκεϋ. Αυτό σημαίνει ότι η τελική μετά - Ολυμπιακή χωρητικότητα θα φτάσει τις 5.000 θέσεις, με δυνατότητα διαμόρφωσής της χωρητικότητας αυτής μέχρι και 10.000 θέσεις. Θα εξασφαλιστεί επίσης μια δευτερεύουσα εγκατάσταση που θα μπορεί ενδεχομένως να στεγάσει άλλα αθλήματα. (<http://www.london2012.com/venues/hockey-centre.php>)

Το κέντρο αντισφαίρισης θα αποτελέσει μια σημαντική νέα περιφερειακή δυνατότητα με έξι κλειστά και έξι υπαίθρια γήπεδα αντισφαίρισης. Το εντευκτήριο της λέσχης θα μετατραπεί σε πολυχρηστικούς και λειτουργικούς χώρους που θα ενσωματωθούν ως το συμπλήρωμα της δομής που θα την ολοκληρώσει και θα συλλειτουργήσει εξυπηρετώντας τα δύο κέντρα χόκεϋ και αντισφαίρισης. (D. Chetan, 2005:93)

Οι υπόλοιπες εγκαταστάσεις της περιοχής, που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια των Αγώνων για να εξυπηρετήσουν τις απαιτήσεις τους, θα αφαιρεθούν την μετά Ολυμπιακή περίοδο.

3.10.6. ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ – ΚΥΡΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΥΠΟΥ (IBC/MPC)

Μετά το κλείσιμο της αυλαίας των Αγώνων, τα κεντρικά κτήρια του IBC/MPC θα επαναχρησιμοποιηθούν, με μερικά τμήματα αυτών να αφαιρούνται για τη δημιουργία μιας σειράς αστικών οδών και οικοδομικών τετραγώνων (Χάρτης 7). Τα κτήρια θα μετασχηματιστούν για τις χρήσεις βιομηχανίας και υψηλής ποιότητας γραφείων για την περιοχή σύμφωνα με την τοπική πολιτική προγραμματισμού και προσδιορίζονται ως η πλέον στρατηγική θέση απασχόλησης. Για τις νέους αυτούς εργασιακούς χώρους θα χρησιμοποιηθούν περίπου 120.000 m². Ο υπαίθριος πολυώροφος χώρος

στάθμευσης αυτοκινήτων θα διατηρηθεί για την εξυπηρέτηση της νέα στέγης απασχόλησης. Η κυριότητα του χώρου μετά την λήξη των αγώνων θα περάσει στην Υπηρεσία Ανάπτυξης Λονδίνου (LDA) η οποία θα διαχειριστεί την ανάπτυξη του χώρου αυτού σύμφωνα με τα υφιστάμενα σχέδια που υπάρχουν και συγκεκριμένα το Γενικό Σχέδιο Διαχείρισης της Κληρονομιάς των Αγώνων στο οποίο συμπεριλαμβάνονται και τα απαραίτητα χρονοδιαγράμματα που πρέπει να τηρηθούν μετά το κλείσιμο της αυλαίας των Αγώνων, ώστε να εκμεταλλευτεί άμεσα η κληρονομιά που άφησαν οι Αγώνες. (Olympic Delivery Authority, 2007a:17)

3.10.7. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΧΩΡΙΟ

Ως τμήμα της μελλοντικής κληρονομιάς των Αγώνων, το Ολυμπιακό Χωριό θα αποτελέσει μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος ανάπτυξης για να μετασηματιστεί η περιοχή του Stratford σε έναν υψηλών προδιαγραφών διεθνές κέντρο εμπορίου, με νέες λιανικές και ελεύθερου χρόνου εγκαταστάσεις και νέες οικιστικές αναπτύξεις (Χάρτης 7). Μέχρι το 2012 μια νέα περιοχή του Stratford θα δημιουργηθεί γύρω από το Διεθνή Σταθμό Stratford και μετά την λήξη των Αγώνων, το χωριό θα ενσωματωθεί και θα αποτελεί τμήμα της περιοχής αυτής. Ο σχεδιασμός του Ολυμπιακού Χωριού ανταποκρίνεται στην ανάγκη εύκολης διαδικασίας μετασηματισμού του την μετά Ολυμπιακή περίοδο, ως χώρος στέγασης. Όλα τα οικοδομικά τετράγωνα διαμερισμάτων θα είναι προσιτά και πλήρως εξοπλισμένα προσφέροντας πρόσβαση με σύγχρονους ανελκυστήρες και κυλιόμενες σκάλες. (Olympic Delivery Authority, 2007a:28)

Η στέγαση στο χωριό σχεδιάζεται γύρω από τα προαύλια των τετραγώνων που θα δώσουν μια αίσθηση της ταυτότητας και μιας ιδιωτικότητας στις αυλές αλλά και την αίσθηση του χώρου κοιτάζοντας έξω προς την έντονη κινητικότητα των δρόμων και των τόπων συναντήσεως του Ολυμπιακού Πάρκου και στον ορίζοντα του κέντρου του Λονδίνου. Κάθε οικοδομικό τετράγωνο θα έχει την ιδιωτική του αυλή και χώρους θελκτικότητας που θα επιτρέπουν την ήρεμη καθημερινή οικογενειακή ζωή των ενοίκων. (Olympic Delivery Authority, 2007a:28)

Τα νέα σπίτια θα είναι μίξη δημόσιας προς ενοικίαση στέγασης και μόνιμης κατοικίας. Η δεύτερη κατηγορία στόχευε την πώληση ενός τμήματος των κατοικιών στις χαμηλότερες τιμές της αγοράς, σε άτομα με ετήσιο εισόδημα κάτω των £40 000. Στην συνέχεια εντοπίστηκε ότι το όριο ήταν υψηλό και περικλείει ένα ευρύ φάσμα του

πληθυσμού με αποτέλεσμα να αποφασιστεί ότι η λύση της ενοικίασης ήταν η καταλληλότερη στη περίπτωση αυτή. Στόχος είναι να δοθεί ένα ποσοστό των κατοικιών σε οικογένειες που το έχουν ανάγκη (άστεγοι κτλ) και οι υπόλοιπες να φιλοξενήσουν ανθρώπους της μεσαίας κυρίως εισοδηματικής τάξης όπου οι τιμές που θα οριστούν θα είναι πιο προσιτές σε αυτή την κατηγορία πληθυσμού χωρίς απαραίτητα να αποκλείονται οι υπόλοιπες. (D. Chetan, 2005:95)

Εικόνα 44: Αντίληψη ελεύθερων χώρων Ολυμπιακού Πάρκου, μετά- Ολυμπιακή περίοδο (α)

Πηγή: <http://www.london2012.com/>

Εικόνα 45: Αντίληψη ελεύθερων χώρων Ολυμπιακού Πάρκου, μετά- Ολυμπιακή περίοδο (β)

Πηγή: http://www.london2012.com

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ –
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι παγκόσμιες διοργανώσεις, παρά το γεγονός ότι διαρκούν μικρό χρονικό διάστημα, προκαλούν σημαντικές και πολυδιάστατες επιπτώσεις στις πόλεις που τις φιλοξενούν προσφέροντάς τους τη δυνατότητα να αλλάξουν ριζικά, προς το καλύτερο, το προφίλ τους, δεδομένου ότι θα εκμεταλλευτούν τα δυνητικά πλεονεκτήματα που προκύπτουν μέσω αυτών, με τον κατάλληλο τρόπο.

Παρόλα αυτά οι επιπτώσεις τέτοιων διοργανώσεων πολλές φορές δεν έχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα μετά το κλείσιμο της αυλαίας τους. Ο Preuss (2006: 10-11) θέτει το ζήτημα στις σωστές του διαστάσεις, υποστηρίζοντας ότι η ακαδημαϊκή συζήτηση σχετικά με την κληρονομιά και τις επιπτώσεις των μεγάλων διοργανώσεων αποδεικνύει ότι δεν είναι σαφής η αποδοτικότητα της επένδυσης των περιορισμένων δημόσιων πόρων στη φιλοξενία μιας μεγάλης διοργάνωσης. Μία μερίδα επιστημόνων υποστηρίζει ότι μεγάλες διοργανώσεις όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες, προσελκύουν ανεξάρτητους ιδιωτικούς πόρους οι οποίοι κινητοποιούν τις διαδικασίες προς την αναδόμηση και τον εκσυγχρονισμό των πόλεων σε μικρότερο χρονικό διάστημα, εφαρμόζοντας τη λεγόμενη «στρατηγική διοργάνωσης». Η άλλη πλευρά των επιστημόνων προειδοποιεί ότι τέτοιου είδους διοργανώσεις δεν αυξάνουν τη μακροπρόθεσμη οικονομική μεγέθυνση με αποδοτικό τρόπο, αλλά αντίθετα η στρατηγική διοργάνωσης τους περιλαμβάνει βιαστικό και πρόχειρο πολλές φορές σχεδιασμό και εγκατάσταση μεγάλων υποδομών που πολλές φορές καταλήγουν στην εμφάνιση του συνδρόμου του «λευκού ελέφαντα» ενώ παράλληλα караδοκεί ο κίνδυνος της μη πρακτικής στρατηγικής χωροθέτησης και σχεδιασμού με αποτέλεσμα η «κληρονομιά» των διοργανώσεων να μένει αναξιοποίητη ή να υπόκειται σε κακή διαχείριση ή να ιδιωτικοποιείται αποσπασματικά μέσα από διαφανείς ή και αδιαφανείς διαδικασίες. (A. Gospodini 2009· E. Μπουντούρη, 2008:82)

Η διοργάνωση ενός τόσο μεγάλου γεγονότος, όπως είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες, αποτελεί δίλλημα για τις υποψήφιες διοργανώτριες πόλεις, καθώς ο παράγοντας του κινδύνου εμπεριέχεται σε μεγάλο βαθμό. Παράλληλα αποτελεί πρόκληση, εφόσον οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται με την ανάληψη τέτοιων γεγονότων πολλές φορές αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων μέσω των αστικών αναπλάσεων ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν ελκυστικό περιβάλλον για προσέλκυση τουριστών και επενδύσεων που μεσοπρόθεσμα θα επιφέρουν οικονομική άνθιση στη περιοχή.

Στόχος του κεφαλαίου αυτού είναι η συγκριτική ανάλυση των Ολυμπιακών Πόλεων του παρελθόντος (Βαρκελώνης, Σίντναι και Αθήνας) που αναλύθηκαν στο τρίτο κεφάλαιο και της πόλης του Λονδίνου που θα φιλοξενήσει τους Αγώνες του 2012. Η σύγκριση αυτή θα εστιάσει σε τέσσερις κεντρικές παραμέτρους: την οικονομική, την χωρική, την κοινωνική και τη περιβαλλοντική. Η κάθε παράμετρος περιλαμβάνει ένα αριθμό κριτηρίων αναφορικά με τη διοργάνωση. (Πίνακας 5)

4.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ

Η οικονομική παράμετρος περιλαμβάνει τέσσερα κριτήρια τα οποία έχουν ως εξής :

- Προϋπολογισμός διοργάνωσης Ολυμπιακών Αγώνων
- Μεταβολή τουριστικής δραστηριότητας μετά τη λήξη των Αγώνων
- Οικονομικός αντίκτυπος των Αγώνων στη διοργανώτρια πόλη
- Τήρηση χρονοδιαγραμμάτων

Όπως διαπιστώνεται από τον πίνακα 5 το υψηλότερο κόστος διοργάνωσης το έχει η Αθήνα που φιλοξένησε τους Αγώνες του 2004. Παρόλο που η αρχική εκτίμηση του κόστους που θα συνδεόταν αυστηρά με τους Αγώνες ανερχόταν στο €1.2 δις και το συνολικό (που περιελάμβανε τις βελτιώσεις δρόμων, τον σχεδιασμό και υλοποίηση του νέου αεροδρομίου και τις χωροταξικές διαρρυθμίσεις) έφτανε τα €5.4 δις, το τελικό κόστος έφτασε τα 11.3 δισεκατομμύρια €. Όπως φαίνεται η αρχική εκτίμηση δεν πλησίασε ούτε στο μισό τους τελικού ποσού. Παρόλα αυτά η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι το συνολικό κόστος των Αγώνων ήταν € 8.9 εκατ., χωρίς βέβαια να συνυπολογίζεται σε αυτό το κόστος σχεδιασμού και υλοποίησης του αεροδρομίου Ελευθέριος Βενιζέλος και του μετρό.

Η δεύτερη πιο «ακριβή» διοργάνωση είναι αυτή του Λονδίνου του 2012. Το κόστος των Αγώνων του 2012, όπως προαναφέρθηκε στο τέταρτο κεφάλαιο, είχε αρχικά εκτιμηθεί χαμηλότερο στο βιβλίο προσφοράς που κατατέθηκε για την υποψηφιότητα του Λονδίνου και συγκεκριμένα κυμαινόταν στα € 4 δις. Το ποσό αυτό βέβαια επανεκτιμήθηκε μετά την ανάθεση των Αγώνων στο Λονδίνο, από την «Υπηρεσία Πολιτισμού, ΜΜΕ και Αθλητισμού» και την ODA, και εκδόθηκε ένας νέος προϋπολογισμός το Μάρτιο του 2007 ύψους € 11.1 δις στον οποίο συμπεριλαμβανόταν μια νέα διάταξη η οποία αφορούσε τα απρόοπτα πιθανά κόστη, η οποία δεν είχε περιληφθεί στην αρχική εκτίμηση.

Τρίτη πιο «ακριβή» διοργάνωση εκ των πόλεων που μελετήθηκαν είναι οι Αγώνες της Βαρκελώνης, των οποίων το κόστος έφτασε τα € 7.35 δις. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το κόστος των ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τη διοργάνωση. Παρόλα αυτά το κόστος που συνδεόταν αυστηρά με το γεγονός ήταν λιγότερο από το 1/10 του ποσού και συγκεκριμένα ανερχόταν στα € 7.5 περίπου εκατ. Παρόλα αυτά στο πίνακα συμπεριλήφθηκε το γενικό κόστος γιατί τα έργα που έγιναν δεν θα είχαν υλοποιηθεί την συγκεκριμένη χρονική περίοδο αν δεν είχε φιλοξενήσει η πόλη τους Αγώνες. Με το ίδιο κριτήριο αντιμετωπίστηκαν όλες οι πόλεις και ένα αντίστοιχο παράδειγμα είναι η Αθήνα, στις οποίες στο συνολικό κόστος συνυπολογίστηκαν τα έργα του αεροδρομίου και του μετρό.

Τέλος, η πιο «οικονομική», εκ των τεσσάρων Ολυμπιακών πόλεων, διοργάνωση ήταν του Σίντνεϊ το 2000. Το συνολικό κόστος των Αγώνων όπως αναγγέλθηκε από τον ταμεία της διοργανώτριας πολιτείας New South Wales, έφτανε τα €3.7 δις. (Haynes, 2001)

Όσον αφορά το δεύτερο κριτήριο της συγκεκριμένης παραμέτρου, την μεταβολή της τουριστικής δραστηριότητας μετά τη λήξη των Αγώνων, παρατηρείτε ανοδική τάση και στις τρεις Ολυμπιακές πόλεις του παρελθόντος, Βαρκελώνη, Σίντνεϊ και Αθήνα. Η περίπτωση του Λονδίνου στο συγκεκριμένο κριτήριο δεν συμμετέχει λόγω του ότι αφορά την μετά Ολυμπιακή περίοδο των διοργανωτριών πόλεων. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την περίπτωση της Βαρκελώνης, ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι, από τη 13η θέση των δημοφιλέστερων ευρωπαϊκών τουριστικών προορισμών πριν από το 1992, εκτοξεύθηκε στην 3η θέση το 1999. (Καραγιαννάκης, 2007: 53) Δεν μπορεί να θεωρηθεί τυχαίο γεγονός η ραγδαία αύξηση της τουριστικής κίνησης την περίοδο 1991 – 1995 που είτε άμεσα είτε έμμεσα συνδέεται με την διοργάνωση των Αγώνων. Η Βαρκελώνη φιλοξένησε 4.1 εκατομμύρια τουρίστες το έτος 1991 ενώ το 1995 αυξάνεται με ποσοστό 65% και ο αριθμός των τουριστών ανέρχεται στα 6.3 εκατομμύρια. (F.J. Monclus, 2007:234-5) Το Σίντνεϊ, όπως φαίνεται από την ανάλυση που έγινε στο δεύτερο κεφάλαιο, είχε ανοδική τάση στις αφίξεις την περίοδο 2000 – 2003. Συγκεκριμένα, η αύξηση κυμαίνεται στο 5% συγκριτικά με την προ - Ολυμπιακή περίοδο, 1998 – 1999. Παρόλο που την περίοδο 2004 - 2005 φαίνεται να μειώνεται ο αριθμός των επισκεπτών της πόλης, παραμένει υψηλότερος συγκριτικά με την προ - Ολυμπιακή περίοδο. (Office of Financial Management, 2007) Κάτι

αντίστοιχο συνέβη και στην περίπτωση των Αθηνών. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ (2007), παρατηρήθηκε αυξητική τάση των αφίξεων. Την περίοδο 2004 – 2006 παρατηρείται ιδιαίτερα αυξητική τάση της τουριστικής δραστηριότητας ενώ τα έτη 2006-2007 υπάρχει άνοδος μεν αλλά μικρότερης κλίμακας από τα προηγούμενα έτη. Αξιοσημείωτο στο ελληνικό παράδειγμα είναι το γεγονός ότι υπάρχει μεν αύξηση των αφίξεων αλλά παράλληλα αλλάζει και η «γεωγραφία των τουριστών». (βλέπε κεφάλαιο 3.4.4.)

Το τρίτο κριτήριο αφορά τον οικονομικό αντίκτυπο των Αγώνων στις διοργανώτριες πόλεις. Συγκεκριμένα, το κατά πόσο επηρεάστηκε η χώρα οικονομικά από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών. Αν δηλαδή «άντεξε» η οικονομία τους το κόστος μιας τέτοιας κλίμακας διοργάνωσης. Συγκριτικά, η Βαρκελώνη και το Σίντνεϊ είχαν ανοδική πορεία ενώ στη περίπτωση της Αθήνας δεν παρατηρήθηκε κάποια αξιοσημείωτη πορεία ανοδική ή καθοδική αν και σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Ε. χρειάστηκε οικονομική υποστήριξη η οποία όμως δεν ήταν τέτοιου βαθμού ώστε να την κατατάσσει στις πόλεις με αρνητική οικονομική τάση την μετά Ολυμπιακή περίοδο. (M. Gold, 2007: 283-4)

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τα καταγεγραμμένα στοιχεία του τρίτου κεφαλαίου η Βαρκελώνη την περίοδο προετοιμασίας των Αγώνων είχε μεταπηδήσει από την οικονομική ύφεση στο οικονομικό «boom». Ήταν γενικότερα μια περίοδος ραγδαίας ανάπτυξης σε πολλούς τομείς για την πόλη. (Gold J. και Gold M., 2007: 234-5) Μετά την λήξη των Αγώνων η οικονομία της πόλης αλλά και της χώρας γενικότερα είχε ανοδική πορεία, ενώ σημαντικό ρόλο σε αυτήν έπαιξε η αύξηση των τουριστικών αφίξεων που αποτελούσε έναν εκ των βασικότερων πόρων για την πόλη η οποία στόχευε στην ανάπτυξη του συγκεκριμένου τομέα και το πέτυχε. Υπήρξε μεν μια μικρή περίοδος κάμψης αμέσως μετά το κλείσιμο της αυλαίας της διοργάνωσης η οποία όμως δεν θεωρείται σημαντική στο γενικότερο θετικό οικονομικό περιβάλλον που δημιουργήθηκε την μετά Ολυμπιακή περίοδο.

Οι Αγώνες του Σίντνεϊ κατατάσσονται στις Ολυμπιάδες με τα υψηλότερα γενικά οικονομικά οφέλη της σύγχρονης ιστορίας των Αγώνων. Γενικότερα, η διοργανώτρια πόλη έκανε «έξυπνες» επιχειρηματικές κινήσεις πριν και κατά τη διάρκεια των Αγώνων (π.χ. μεγάλες χορηγίες κτλ). Ένας εκ των βασικότερων στόχων της διοργανώτριας πόλης ήταν η προσέλκυση επενδύσεων, ο οποίος και επιτεύχθει. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι επενδύθηκαν μεγάλα ποσά για υποδομές

ανάπτυξης στη περιοχή διοργάνωσης που μετά τη λήξη των Αγώνων προσέλκυσαν συμβατικές επιχειρήσεις.

Τέλος, όσον αφορά την περίπτωση της Αθήνας, όπως προαναφέρθηκε δεν παρατηρήθηκε κάποια αξιοσημείωτη πορεία ανοδική ή καθοδική. Η διοργάνωση δεν έπληξε την οικονομία της χώρας οικονομικά αλλά ούτε την ανέπτυξε στο τομέα αυτό. Υπήρξαν κάποια στοιχεία από την Ε.Ε. για υποστήριξη της χώρας από τα κοινοτικά ταμεία η οποία όμως ήταν σε ελεγχόμενα επίπεδα. Είναι βέβαια δικαιολογημένο το γεγονός ότι συγκριτικά με τις δύο προηγούμενες πόλεις η Αθήνα είχε το μικρότερο οικονομικό όφελος, για το λόγο ότι η Ελλάδα ήταν το μικρότερο κράτος μετά την Φιλανδία το 1952 που φιλοξένησε τους Αγώνες με αποτέλεσμα η κλίμακα του κόστους να έχει έναν επιπλέον βαθμό δυσκολίας για μια μικρή οικονομία, όπως είναι η Ελληνική.

Το τελευταίο κριτήριο της οικονομικής παραμέτρου αφορά τον βαθμό τήρησης των χρονοδιαγραμμάτων των Ολυμπιακών Έργων. Η τήρηση ή μη των χρονοδιαγραμμάτων των Ολυμπιακών Έργων αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό παράγοντα οικονομικής φύσεως γιατί οι χρονοκαθυστερήσεις των έργων έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους των εργασιών. Η Βαρκελώνη είχε ακολουθήσει στο μεγαλύτερο ποσοστό το αρχικό χρονοδιάγραμμα εργασιών με αποτέλεσμα τα έργα να είναι έτοιμα εγκαίρως χωρίς να επηρεάσουν το αρχικό κόστος. Στα ίδια επίπεδα κινούνται οι εργασίες και στο Λονδίνο. Σύμφωνα με τα στοιχεία της LOCOG, τα χρονοδιαγράμματα του Γενικού Σχεδίου ακολουθούνται πιστά χωρίς να επηρεάζονται από κάποιες μικρές χρονοκαθυστερήσεις που υπήρξαν σε μερικές περιπτώσεις, οι οποίες καλύφθηκαν από τις εταιρείες κατασκευής άμεσα. Είναι προφανές ότι η εικόνα που παρουσιάζεται δεν είναι αντιπροσωπευτική στο συγκεκριμένο κριτήριο, γιατί η τελική εικόνα θα διαμορφωθεί το 2012 πριν την έναρξη των Αγώνων, παρόλα αυτά κρίθηκε με το μέχρι στιγμής δείγμα που έχει δώσει τα 2 τελευταία χρόνια όπου ξεκίνησε η οικοδόμηση του Ολυμπιακού Πάρκου. Στη περίπτωση του Σίντνεϊ υπήρξαν κάποιες καθυστερήσεις λόγω των δυσκολιών που είχαν να αντιμετωπίσουν στη φάση κατασκευής οι εταιρίες. Οι δυσκολίες αφορούσαν την περιοχή που επιλέχτηκε να φιλοξενήσει τους Αγώνες, η οποία όπως αναφέρθηκε και στο αντίστοιχο κεφάλαιο, ήταν ιδιαίτερα υποβαθμισμένη (παλιά βιομηχανική περιοχή) και επέβαλλε ειδική μεταχείριση λόγω της περιβαλλοντικής της υποβάθμισης. Παρόλο που υπήρχαν κάποιες καθυστερήσεις, το επιθυμητό

αποτέλεσμα επιτεύχθη από τους διοργανωτές για την συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Αν και τους κόστισε οικονομικά η λανθασμένη εκτίμηση του βαθμού δυσκολίας της περιοχής και οι χρονοκαθυστερήσεις που επήλθαν λόγω αυτής, το κόστος καλύφθηκε από τις χρηματοδοτήσεις με αποτέλεσμα να μην επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό η διοργάνωση. Τέλος όσον αφορά την Αθήνα, τα πράγματα δεν πήγαν τόσο καλά στο συγκεκριμένο κομμάτι. Μια σειρά καθυστερήσεων, όπως η επαναξιολόγηση του Αρχικού Σχεδίου για αποφυγή συγκρούσεων χρήσεις γης, τα συγκρουόμενα πολιτικά συμφέροντα και τα αρχαιολογικά ευρήματα που βρέθηκαν στη φάση κατασκευής, είχαν ως αποτέλεσμα την μη τήρηση των αρχικών χρονοδιαγραμμάτων που αύξησαν το τελικό κόστος της διοργάνωσης σε μεγάλο βαθμό.

Όπως φαίνεται από την ανάλυση που προηγήθηκε και τον αντίστοιχο συγκριτικό πίνακα, η πόλη της Βαρκελώνης και του Σίντνεϊ προσέγγισαν με επιτυχία την οικονομική παράμετρο των Αγώνων και επωφεληθήκαν από την διοργάνωση σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι η πόλη των Αθηνών η οποία προσέγγισε το συγκεκριμένο τομέα με λιγότερη επιτυχία χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι απέτυχε. Διαχειρίστηκε με λάθος τρόπο κάποιες οικονομικές παραμέτρους με αποτέλεσμα να μην έχει τα αντίστοιχα αποτελέσματα των άλλων δύο πόλεων. Όσον αφορά το Λονδίνο, δεν μπορεί να σχηματιστεί μια ολοκληρωμένη εικόνα μέσω των στοιχείων του πίνακα γιατί κάποια εκ των κριτηρίων δεν μπορούσαν να αποδοθούν (π.χ. διακύμανση μετά Ολυμπιακής τουριστικής δραστηριότητας). Παρόλα αυτά, φαίνεται να βρίσκεται σε καλό δρόμο μετά την επαναπροσέγγιση του κόστους των Αγώνων και όλα δείχνουν ότι θα υπάρξει οικονομική επιτυχία. Είναι βέβαια ριψοκίνδυνες οποιουδήποτε τύπου προβλέψεις στον τομέα αυτό, λόγω του άστατου οικονομικού περιβάλλοντος που προέκυψε τους τελευταίους μήνες παγκόσμια (οικονομική κρίση).

4.2. ΧΩΡΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ

Η δεύτερη παράμετρος του πίνακα, η χωρική, περιλαμβάνει πέντε κριτήρια τα οποία έχουν ως εξής :

- Χωρικό μοντέλο Αγώνων
- Στρατηγική Σχεδιασμού Αγώνων
- Θέση Ολυμπιακών εγκαταστάσεων στην αστική δομή
- Σύνδεση Ολυμπιακών περιοχών – MMM.

- Εκμετάλλευση «κληρονομιάς» την μετά – Ολυμπιακή περίοδο

Σύμφωνα με το συγκριτικό πίνακα, το πρώτο κριτήριο, που αφορά το χωρικό μοντέλο που επέλεξε κάθε διοργανώτρια πόλη, έχει διαχωριστεί σε δύο τύπους, το πολυκεντρικό ή πολυπυρηνικό μοντέλο το οποίο χαρακτηρίζεται από την διάσπαρτη χωροθέτηση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων δημιουργώντας πόλους ή «clusters» αθλητικών, ως επι το πλείστον, δραστηριοτήτων και το ενιαίο χωρικό μοντέλο, στο οποίο ομαδοποιούνται όλες οι νέες εγκαταστάσεις σε ένα ενιαίο χώρο ο οποίος επιλέγεται από την εκάστοτε Ολυμπιακή πόλη. Ιδιαίτερα σημαντικό να τονιστεί, είναι ότι το χωρικό μοντέλο στη συγκεκριμένη περίπτωση διαμορφώνεται και χαρακτηρίζεται από τις νέες εγκαταστάσεις οι οποίες σχεδιάστηκαν για την φιλοξενία των Αγώνων. Δηλαδή, η χρήση κάποιων υφιστάμενων εγκαταστάσεων της πόλης που διαμορφώθηκαν ή θα διαμορφωθούν (περίπτωση Λονδίνου) για τις ανάγκες των Αγώνων δεν ανατρέπουν τη θεωρία του ενιαίου μοντέλου – που αφορά κυρίως τη χωροθέτηση των νέων μόνιμων ή προσωρινών εγκαταστάσεων.

Συγκεκριμένα, η Βαρκελώνη και η Αθήνα (βλ. E. Beriatos and A. Gospodini 2004) επέλεξαν το πολυκεντρικό χωρικό μοντέλο στα πλαίσια της διοργάνωσης των Αγώνων, η κάθε πόλη για διαφορετικούς λόγους. Αντίθετα το Σίντνεϊ και το Λονδίνο επέλεξαν μια συγκεκριμένη ενιαία (υποβαθμισμένη και στις δύο περιπτώσεις) περιοχή για την χωροθέτηση των νέων εγκαταστάσεων ώστε να καλύψουν τις ανάγκες υποδομής της διοργάνωσης.

Η Βαρκελώνη, όπως αναλύθηκε στο αντίστοιχο κεφάλαιο 3.2. , δημιούργησε στα πλαίσια της διοργάνωσης, τέσσερις Ολυμπιακές περιοχές (Montjuic, « Valle de Habron», Diagonal, Park de Mar , χωροθετημένες σε επιλεγμένα σημεία της πόλης. Στόχος ήταν η δημιουργία νέων κεντρικότητων μέσα σε αυτές. Σκοπός της επιλογής των τεσσάρων αυτών περιοχών, ήταν η αποφυγή «στοιβάγματος» όλων των αθλητικών δραστηριοτήτων σε ένα χώρο, το οποίο θα ήταν μεν πρακτικό για τις 16 μέρες διάρκειας των αγώνων αλλά την μετά – Ολυμπιακή περίοδο δεν θα είχε το ίδιο χρηστικό αποτέλεσμα. Σημαντική παράμετρος αποτελούσε η προσβασιμότητα και η εύκολη και γρήγορη μετακίνηση μεταξύ των Ολυμπιακών χώρων. Οι τέσσερις κύριες περιοχές βρίσκονταν σε ακτίνα 5 km. (F.J. Monclus, 2007: 219-31) Στη περίπτωση των Αθηνών, το σχέδιο πόλης επικέντρωνε την Ολυμπιακή υποδομή σε ένα μικρό αριθμό τοποθεσιών χρησιμοποιώντας παράλληλα υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις όπως και στο αρχικό σχέδιο που κατατέθηκε για την υποψηφιότητα.

Συγκεκριμένα οι χώροι φιλοξενίας ήταν οι πρόποδες του Βουνού Πάρνηθας, το AOSC στην περιοχή Μαρούσι, το κέντρο της Αθήνας και το παραλιακό μέτωπο Φαλήρου. Παρόλα αυτά οι χώροι, μετά από την αναθεώρηση του σχεδίου έγιναν οκτώ (βλ. κεφάλαιο 3.4.1.). (M. Gold, 2007:270-5)

Στο Σίντνεϊ, η περιοχή χωροθέτησης του Ολυμπιακού Πάρκου ήταν στη πολιτεία New South Wales, σε μια υποβαθμισμένη παλιά βιομηχανική περιοχή. Επιλέχτηκε από την SOCOG, οι Ολυμπιακές εγκαταστάσεις να είναι συγκεντρωμένες όλες σε μία ενιαία περιοχή αποφεύγοντας να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Βαρκελώνης το 1992 της οποίας η στρατηγική όπως προαναφέρθηκε βασιζόταν στη διασπορά των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων σε τέσσερις περιοχές, για αποφυγή όπως δήλωσαν, κυκλοφοριακής συμφόρησης άρα επιβάρυνσης του περιβάλλοντος αφενός και αφετέρου καθυστερήσεις άφιξης στους τόπους συναντήσεως. Ένα αντίστοιχο πρότυπο αποφασίστηκε να ακολουθηθεί και στους Αγώνες του 2012. Οι νέες εγκαταστάσεις σχεδιάστηκαν σε μία υποβαθμισμένη περιοχή του ανατολικού Λονδίνου, την Lower Lea Valley, όπου θα φιλοξενηθεί το μεγαλύτερο ποσοστό των αθλητικών δραστηριοτήτων χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι για τις ανάγκες των Αγώνων δεν θα χρησιμοποιηθούν υφιστάμενες εγκαταστάσεις της πόλης. Παρόλα αυτά, εφόσον το κριτήριο αφορά τη δομή των νέων εγκαταστάσεων, το μοντέλο χαρακτηρίζεται ως ενιαίο.

Το δεύτερο κριτήριο της συγκεκριμένης παραμέτρου αφορά τη Στρατηγική Σχεδιασμού των διοργανωτριών πόλεων. Συγκεκριμένα, αναφέρεται στο κατά πόσο οι διοργανώτριες πόλεις προέβησαν σε παρεμβάσεις μικρής κλίμακας (μικρής κλίμακας αστικές αναπλάσεις, βελτιώσεις δρόμων κτλ), μεγάλης κλίμακας (μελέτες σε μεγάλη χωρική ενότητα) ή συνδυασμό των δύο παραπάνω. Σύμφωνα με τα συλλεχθέντα στοιχεία που αναλύθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια, το Σίντνεϊ και το Λονδίνο επέλεξαν για ακόμη μια φορά παρόμοια στρατηγική όπου και στις δύο περιπτώσεις έγιναν παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας σε υποβαθμισμένες περιοχές, στις οποίες χωροθέτησαν τα Ολυμπιακά τους πάρκα. Έγιναν ή προβλέπονται να γίνουν (Λονδίνο) βέβαια και κάποιες τροποποιήσεις στις υφιστάμενες εγκαταστάσεις που θα φιλοξενήσουν κάποια γεγονότα. Στη περίπτωση του Σίντνεϊ εκπονήθηκε επίσης μεγάλης κλίμακας κυκλοφοριακή μελέτη για τη σύνδεση της περιοχής με τη μητρόπολη. Αντίθετα το Λονδίνο, εφόσον η περιοχή συνδεόταν σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό με το κέντρο, επικεντρώθηκε σε αναβαθμίσεις, βελτιωτικές

παρεμβάσεις και τμηματικές αναπλάσεις στο υφιστάμενο δίκτυο. Όσον αφορά τη περίπτωση της Βαρκελώνης, επιλέχτηκε μια διαφορετική Στρατηγική στο σχεδιασμό η οποία επικεντρωνόταν σε τμηματικές και πολλές σε αριθμό αναπλάσεις, των περιοχών που θα φιλοξενούσαν τους Αγώνες ως επίσης και στο δίκτυο μεταφοράς ώστε να μειωθούν όσον το δυνατόν σε μεγαλύτερο βαθμό οι χρόνοι μετάβασης. Τέλος, στη περίπτωση της Αθήνας η στρατηγική είχε μεικτό χαρακτήρα, συγκριτικά με τις υπόλοιπες πόλεις. Στην Αθήνα συνδυάστηκαν αναπλάσεις και τεχνικές μελέτες μικρής κλίμακας ως επίσης και έργα μεγαλύτερης κλίμακας (Αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος) ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των Αγώνων.

Το τρίτο κριτήριο σχετίζεται με τη θέση των νέων εγκαταστάσεων στην αστική δομή της διοργανώτριας πόλης. Συγκεκριμένα, αν οι εγκαταστάσεις επιλέχτηκαν να χωροθετηθούν κεντρικά, στα προάστια ή περιμετρικά του αστικού ιστού. Στη περίπτωση της Βαρκελώνης κάποιες εκ των εγκαταστάσεων χωροθετήθηκαν κεντρικά (Ολυμπιακό χωριό) ενώ κάποιες άλλες περιμετρικά του αστικού ιστού (Ολυμπιακό Στάδιο). Σε Σίντνεϊ, Αθήνα και Λονδίνο επιλέχτηκαν προαστιακές κυρίως περιοχές για τις νέες εγκαταστάσεις χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι απομόνωσαν τους Αγώνες σε ένα συγκεκριμένο τμήμα της πόλης, εφόσον όπως προαναφέρθηκε τα κέντρα της Αθήνα και του Σίντνεϊ χρησιμοποιήθηκαν κυρίως για πολιτιστικούς σκοπούς ενώ στο Λονδίνο κάποιες υφιστάμενες κεντρικές περιοχές (π.χ. Hyde Park) θα φιλοξενήσουν εκτός των άλλων και κάποιες αθλητικές δραστηριότητες.

Όσον αφορά την σύνδεση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων (οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο), που αποτελεί το τέταρτο κριτήριο της χωρικής παραμέτρου, και οι τέσσερις πόλεις φαίνεται να έχουν ανταπεξέλθει και στη περίπτωση του Λονδίνου υπολογίζεται να ανταπεξέλθει σε μεγάλο βαθμό. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τη Βαρκελώνη, παρόλο που η σύνδεση μεταξύ των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων ήταν επαρκής, υπήρξαν κάποια προβλήματα κυκλοφοριακής συμφόρησης, λόγω του μεγάλου αριθμού των μετακινουμένων. Παρόλα αυτά ανταποκρίθηκε στις κυκλοφοριακές ανάγκες της διοργάνωσης σε ικανοποιητικό βαθμό. Το Σίντνεϊ και η Αθήνα πέτυχαν το στόχο τους. Η σιδηροδρομική σύνδεση της Ολυμπιακής περιοχής με τη μητρόπολη του Σίντνεϊ στέφθηκε με επιτυχία, μεταφέροντας τους επισκέπτες γρήγορα και άνετα στο προορισμό τους. Για αποφυγή δε, τυχόν κυκλοφοριακών προβλημάτων ακολουθήθηκε μια σειρά πρωτότυπων

δράσεων, για τις οποίες γίνεται εκτενέστερη αναφορά στο αντίστοιχο κεφάλαιο, όπως για παράδειγμα η πολιτική των εισιτηρίων, των οποίων οι κάτοχοί τους είχαν την δυνατότητα να μετακινούνται δωρεάν με τα ΜΜΜ. Η Αθηναϊκή εμπειρία στο συγκεκριμένο τομέα ήταν από τις πιο επιτυχημένες. Με τη δημιουργία του μετρό και την αναβάθμιση όλων των σιδηροδρομικών συνδέσεων αλλά και του οδικού δικτύου, επιτεύχθηκε το επιθυμητό αποτέλεσμα που ήταν η γρήγορη και ασφαλής μετάβαση των επισκεπτών και των πολιτών της Αθήνας κατά τη διάρκεια αλλά και μετά τους Αγώνες. Τέλος, όσον αφορά το Λονδίνο, αν και οι Αγώνες θα πραγματοποιηθούν το 2012, η σύνδεση με την περιοχή του Ολυμπιακού πάρκου ήταν εξαρχής σε πολύ ικανοποιητικά επίπεδα. Με τις βελτιώσεις που προβλέπονται όπως αναλύθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, και που έχουν ήδη ξεκινήσει, η υψηλής ποιότητας και αμεσότητας σύνδεση προβλέπεται να αναβαθμιστεί ακόμη περισσότερο με στόχο την περαιτέρω μείωση των χρονοαποστάσεων και αύξηση της ικανότητάς τους.

Το τελευταίο κριτήριο της χωρικής παραμέτρου αναφέρεται στη μετά – Ολυμπιακή αξιοποίηση της κληρονομιάς των Αγώνων. Όπως είναι λογικό στο κριτήριο αυτό δεν μπορεί να υπάρξει σύγκριση με την περίπτωση του Λονδίνου εφόσον δεν έχει πραγματοποιηθεί η διοργάνωση. Ιδιαίτερα σημαντική όμως κρίνεται η πολιτική του Γενικού Σχεδίου στην οποία προγραμματίζεται παράλληλα με τον σχεδιασμό των εγκαταστάσεων για τους Αγώνες και η μετά - Ολυμπιακή αξιοποίησή τους. Όσον αφορά τις υπόλοιπες τρεις πόλεις, η Βαρκελώνη αξιοποίησε στο μεγαλύτερο βαθμό την Ολυμπιακή υποδομή ενώ το Σίντνεϊ σε μικρότερο βαθμό. Από την άλλη, στη περίπτωση της Αθήνας, η αξιοποίηση μέχρι και σήμερα είναι σε πολύ μικρό βαθμό ενώ το 2007 άρχισαν να υπογράφονται κάποιες συμβάσεις, κυρίως με ιδιωτικούς επενδυτές για την αξιοποίησή τους. (βλ. κεφάλαιο 3.4.4.)

Η αξιοποίηση της κληρονομιάς των Ολυμπιακών υποδομών αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό κεφάλαιο της διοργάνωσης των Αγώνων. Η παραμέληση των εγκαταστάσεων που ως επί το πλείστον είναι και επιβλητικά σε μέγεθος, φθείρει την εικόνα της πόλης. Με μια ολοκληρωμένη πολιτική οι εγκαταστάσεις μπορούν να εκμεταλλευτούν και να διαχειριστούν με τέτοιο τρόπο ώστε να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων της διοργανώτριας πόλης.

4.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ

Η κοινωνική παράμετρος περιλαμβάνει τέσσερα κριτήρια και έχουν ως εξής: (Πίνακας 5)

- Πληθυσμιακές μετακινήσεις
- Συνεργασία εμπλεκόμενων φορέων
- Συνεργασία εμπλεκόμενων φορέων και κατοίκων περιοχής
- Βιοτικό επίπεδο ζωής των κατοίκων μετά τη λήξη των Αγώνων

Το πρώτο κριτήριο αφορά τις μετακινήσεις πληθυσμού που έγιναν στα πλαίσια απόκτησης της επιθυμητής έκτασης γης για τις ολυμπιακές εγκαταστάσεις. Αυτό το φαινόμενο παρουσιάστηκε σε δύο εκ των τεσσάρων διοργανωτριών πόλεων και συγκεκριμένα στο Σίντνεϊ και στο Λονδίνο ενώ αντίθετα στην Αθήνα και την Βαρκελώνη δεν υπάρχουν στοιχεία για κάτι αντίστοιχο. Στο Σίντνεϊ, σύμφωνα με στοιχεία της COHRE(2007a), το 76% των ενοικιαζόμενων δωματίων τα οποία φιλοξενούσαν χαμηλόμισθους, ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες μετατράπηκαν σε ταξιδιωτικά καταλύματα την δεκαετία του '90 αφήνοντας σε δεύτερη μοίρα τους ενοίκους. Γενικότερα, υπήρξε μια αξιοσημείωτη απώλεια αποθέματος κατοικίας χαμηλού εισοδήματος και ενοικιαζόμενων δωματίων την περίοδο προετοιμασίας των Αγώνων, η οποία δεν μπορεί να παραβλεφθεί. Στη περίπτωση του Λονδίνου η πολιτική που ακολουθήθηκε από την LDA, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ιδιαίτερα αυστηρή και κανονιστικού χαρακτήρα. Οι αρχικές διαπραγματεύσεις έγιναν υπό την απειλή της Εντολής Υποχρεωτικής Αγοράς (CPO). Η LDA εξέδωσε Εντολή Υποχρεωτικής Αγοράς για να εξασφαλίσει την απόκτηση της γης από τους ιδιοκτήτες που δεν διαπραγματεύονταν ή δεν θεωρούσαν δίκαιη την διαπραγμάτευση που γινόταν. Η κύρια περιοχή που επηρεάστηκε από την Εντολή Υποχρεωτικής Αγοράς είναι η Clay's Lane, όπου 430 κάτοικοι του συνεταιρισμού στέγασης Clay's Lane, παρέλαβαν ένταλμα για άμεση ελευθέρωση των κατοικιών τους. Η δεύτερη βασική κατοικημένη περιοχή που επηρεάστηκε από την εντολή αυτή είναι μια περιοχή τσιγγάνων και ταξιδιωτών στην Waterden Crescent, στην οποία κατοικούν 20 ιρλανδικές οικογένειες ταξιδιωτών. Επίσης, 550 περίπου ξένοι φοιτητές του πανεπιστημίου του East London εκδιώχτηκαν τον Ιούνιο του 2005 από της πανεπιστημιακές εστίες όπου στεγάζονταν, υπό τις απειλές δικαστικών ενταλμάτων, πριν ακόμη ανακοινωθεί επίσημα ότι η διοργανώτρια πόλη των Αγώνων

θα ήταν το Λονδίνο. Τέλος, στο Stratford, εκδιώχτηκαν 300 επιχειρήσεις προκειμένου να χρησιμοποιηθεί το έδαφος των εγκαταστάσεων, για τις ανάγκες του Ολυμπιακού πάρκου.

Το δεύτερο κριτήριο αφορά την συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων. Συγκεκριμένα αφορά τη συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου φορέα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν στη παρούσα εργασία, προκύπτει ότι η Βαρκελώνη, το Σίντνεϊ και το Λονδίνο έχουν επιτύχει σε μεγάλο βαθμό να συνεργαστούν οι εμπλεκόμενοι φορείς, με την περίπτωση της Βαρκελώνης να ξεχωρίζει. Στη περίπτωση της Αθήνας υπήρξαν κατά διαστήματα διάφορα προβλήματα συνεργασίας που προέκυπταν κυρίων από συγκρούσεις πολιτικών, ως επί το πλείστον, συμφερόντων.

Όσον αφορά τη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων με τους κατοίκους της περιοχής, η περίπτωση της Βαρκελώνης και των Αθηνών υπερτερεί συγκριτικά με τις άλλες δύο πόλεις. Στο Λονδίνο, λόγω της αυστηρής πολιτικής που ακολουθήθηκε για την απόκτηση της απαιτούμενης γης, οι κάτοικοι της περιοχής (κυρίως αυτοί που επηρεάστηκαν άμεσα) είχαν αντιδράσει ενάντια στους εμπλεκόμενους με τους Ολυμπιακούς φορείς. Παρόλα αυτά το κλίμα αυτό έχει καταλαγιάσει σε μεγάλο βαθμό εφόσον εργοδοτήθηκε ένα μεγάλο ποσοστό ανέργων της περιοχής για τις ανάγκες των έργων στο Ολυμπιακό Πάρκο. Στο Σίντνεϊ έγινε κάτι αντίστοιχο, οι χαμηλόμισθοι και γενικότερα αυτοί που πλήγηκαν από την απραξία της κυβέρνησης στις εξώσεις που έγιναν, αρχικά αντέδρασαν. Παρόλα αυτά, το κλίμα και σε αυτή τη περίπτωση καταλαγιάστηκε μετά από κάποιες υποστηρικτικές κινήσεις των εμπλεκόμενων φορέων απέναντι στη μερίδα των πολιτών που επηρεάστηκε με αποτέλεσμα να συνεργαστούν στη πορεία για την επιτυχία των Αγώνων συλλογικά. Όσον αφορά τη διακύμανση του βιοτικού επιπέδου μετά τη λήξη των Αγώνων, στις δύο εκ των τριών ολυμπιακών πόλεων, το Σίντνεϊ και την Αθήνα δεν παρατηρήθηκε κάποια ιδιαίτερη τάση. Προφανώς το επίπεδο ζωής βελτιώθηκε σε κάποιο βαθμό (με τα νέα ΜΜΜ κτλ) αλλά όχι στον επιθυμητό. Αντίθετα, όσον αφορά τη Βαρκελώνη, παρατηρείται αύξηση της απασχόλησης και στη μητροπολιτική περιοχή αλλά και στη περιφέρεια και παράλληλα μείωση της ανεργίας. Το Λονδίνο όπως είναι λογικό δεν μπορεί να εκτιμηθεί εφόσον δεν έχουν πραγματοποιηθεί ακόμη οι Αγώνες.

4.4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ

Η τελευταία παράμετρος, η περιβαλλοντική, διαχωρίζεται σε δύο κριτήρια τα οποία συνδέονται άμεσα μεταξύ τους. Το πρώτο κριτήριο αναφέρεται στο κατά πόσο περιλήφθηκαν, στη Στρατηγική Σχεδιασμού των Αγώνων των διοργανωτριών πόλεων, αρχές περιβαλλοντικής προστασίας και βιώσιμης ανάπτυξης ενώ το δεύτερο κριτήριο σχετίζεται με το βαθμό εφαρμογής αυτών στη φάση υλοποίησης.

Στην Στρατηγική των σχεδίων των Αγώνων του Σίντνεϊ, της Αθήνας και του Λονδίνου συμπεριλήφθηκαν ξεκάθαρα οι αρχές περιβαλλοντικής προστασίας και βιώσιμης ανάπτυξης ενώ στη περίπτωση της Βαρκελώνης δεν υπήρχαν τέτοιου είδους αρχές. Βέβαια οι αρχές αυτές έγιναν πιο «δημοφιλείς» μετά την διοργάνωση των «Πράσινων» Αγώνων του Σίντνεϊ. Παρόλα αυτά, η Βαρκελώνη έδωσε δείγματα περιβαλλοντικής ευαισθησίας εφόσον εξυγίανε υποβαθμισμένες περιοχές (παλιές βιομηχανικές περιοχές) και δημιούργησε πολλούς ελεύθερους χώρους πρασίνου. Η Αθήνα παρόλο που συμπεριέλαβε στη Στρατηγική της τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, οι στόχοι δεν επιτεύχθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Η Αθήνα αύξησε τους πράσινους χώρους μεν, αλλά σε πολύ μικρότερο βαθμό από τον αρχικό στόχο και μείωσε την περίοδο των Αγώνων, το ποσοστό καυσαερίου της ατμόσφαιρας της πρωτεύουσας. Όσον αφορά το Σίντνεϊ, οι στόχοι ήταν πολύ πιο ξεκάθαροι. Χρησιμοποιήθηκαν υλικά για τις κατασκευές συγκεκριμένου τύπου (φιλικά προς το περιβάλλον), ανακύκλωσαν το νερό της βροχής για το πότισμα των χώρων πρασίνου του Ολυμπιακού πάρκου, επαναφύτευσαν τα εγγενή δέντρα και θάμνους της περιοχής που χρειάστηκε να αφαιρεθούν από κάποιους χώρους όπου είχαν προγραμματιστεί έργα, απέφυγαν την χρήση κλιματιστικών στις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις, ανακύκλωσαν τα υλικά των κτιρίων που χρειάστηκε να κατεδαφιστούν (παλιές βιομηχανικές εγκαταστάσεις) για επανάχρησή τους κτλ. (βλ. κεφ. 3.3.1.) Γενικότερα, το Σίντνεϊ είχε βάλει πολύ υψηλά το πήχη με αποτέλεσμα να μην είναι το προσδοκώμενο. Παρόλα αυτά είχε φτάσει σε ένα πολύ ικανοποιητικό βαθμό με την βοήθεια της διεθνούς οργάνωσης Greenpeace. Τέλος, το Λονδίνο έχει συμπεριλάβει, ακολουθώντας τα χνάρια του Σίντνεϊ, πολλές από τις αρχές της βιωσιμότητας. Συγκεκριμένα, για τη βιωσιμότητα των εγκαταστάσεων, εισήγαγε μια νέα κατασκευαστική τεχνική με την οποία οι περισσότεροι από τους τόπους συναντήσεως, μετά τη λήξη των Αγώνων, θα μεταμορφωθούν μειώνοντας τον όγκο και κατ' επέκταση τη χωρητικότητά τους ώστε να μπορούν να εκμεταλλευτούν στο

έπακρον από τις μελλοντικές γενεές. Επίσης κάποιες γέφυρες που είναι απαραίτητες κατά τη διάρκεια των Αγώνων για την εξυπηρέτηση και τη μετακίνηση των επισκεπτών στο Ολυμπιακό Πάρκο, σκοπεύετε να αφαιρεθούν μετά τη λήξη των Αγώνων γιατί προβλέφθηκε ότι θα επηρεάσουν την ποιότητα των νερών των καναλιών και της χλωρίδας λόγω της σκίασης που προκαλούν. Επίσης, η δεντροφύτευση και γενικότερα οι χώροι πρασίνου θα δημιουργηθούν από είδη εγγενή ώστε να μπορέσουν να διατηρηθούν και μετά τη λήξη των Αγώνων. (βλέπε κεφ. 4)

4.5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Από την συγκριτική ανάλυση των παραμέτρων του πίνακα προκύπτει ότι η κάθε πόλη αντιμετώπισε τη διοργάνωση με ένα ξεχωριστό τρόπο, λαμβάνοντας βέβαια υπόψη παραδείγματα του παρελθόντος. Σύμφωνα με τα στοιχεία που αναλύθηκαν στη διπλωματική αυτή εργασία, εξάγετε το συμπέρασμα ότι καμία διοργάνωση δεν κατάφερε να πετύχει σε απόλυτο βαθμό τους στόχους που είχε θέσει. Με βάση τα δεδομένα (κινδύνους και ευκαιρίες) που περιλαμβάνονται στο «πακέτο» φιλοξενίας μιας τέτοιας κλίμακας διοργάνωσης, κάποιες πόλεις ικανοποίησαν σε μεγαλύτερο και κάποιες άλλες σε μικρότερο βαθμό, τις αρχικές προσδοκίες. Η Βαρκελώνη φέρεται να αποτελεί ίσως την πιο πετυχημένη διοργάνωση, συγκριτικά με τις υπόλοιπες, παρόλα αυτά το περιβόητο «μοντέλο» της δεν μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί ως έχει για όλες τις υπόλοιπες διοργανώτριες πόλεις, παρά μόνο σαν οδηγός, γιατί σε τέτοιους είδους γεγονότα παίζουν σημαντικό ρόλο πολλοί παράγοντες για να φτάσουν μέχρι την επιτυχία. Ένα μοντέλο αντίστοιχο με αυτό της Βαρκελώνης, σε μια άλλη πόλη, θα μπορούσε να αποτύχει παταγωδώς. Η κάθε διοργανώτρια πόλη πρέπει να εξετάζεται ξεχωριστά και να προσαρμόζει το παγκόσμιο αυτό γεγονός στα «μέτρα» της, ώστε να μπορέσει να το αντιμετωπίσει σαν ευκαιρία και να μην το μετατρέψει σε κίνδυνο.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα που εξήχθησαν προκύπτει ότι όλες οι διοργανώτριες πόλεις είχαν κάποια δυνατά σημεία τα οποία χαρακτήρισαν τους Αγώνες τους. Συγκεκριμένα, οι Αγώνες του 1992 χαρακτηρίστηκαν κυρίως για τον θετικό αντίκτυπο που είχαν στη διοργανώτρια πόλη όσον αφορά το προφίλ της. Η Βαρκελώνη απέκτησε τουριστικό «κύρος» ενώ παράλληλα «πούλησε» την επιτυχία της, για να φιλοξενήσει στη συνέχεια παγκόσμιες εκθέσεις όπως για παράδειγμα το Πολιτιστικό Φόρουμ το 2004. Το Σίντνεϊ, είχε χαρακτηριστεί ως μία εκ των πιο

επιτυχημένων οικονομικά σύγχρονων διοργανώσεων. Είναι γνωστή επίσης ως η πρώτη «Πράσινη» Ολυμπιάδα. Το γεγονός ότι συνεργάστηκε σε τέτοιο βαθμό με την οικολογική οργάνωση Greenpeace αποτέλεσε μεγάλη πρωτοτυπία και καταγράφηκε στην ιστορία των Αγώνων. Από την άλλη, οι Αγώνες της Αθήνας είχαν δεχτεί την προ Ολυμπιακή περίοδο πολύ κακή κριτική από το διεθνή τύπο, λόγω των χρονοκαθυστερήσεων στην υλοποίηση των έργων. Η κριτική αυτή καταλάγιασε με την έναρξη των Αγώνων, εφόσον όλα είχαν πάρει πλέον το δρόμο τους. Η σημαντικότερη κληρονομιά των Αθηνών, είναι η αναβάθμιση των ΜΜΜ και η δημιουργία μετρό, το οποίο διευκόλυνε την ζωή των κατοίκων της πρωτεύουσας. Παρόλα αυτά, η έλλειψη στρατηγικού σχεδίου μεταολυμπιακής χρήσης των εγκαταστάσεων έχει οδηγήσει στο φαινόμενο της υπολειτουργίας, αχρησίας ή αποσπασματικής ιδιωτικοποίησης των εγκαταστάσεων (Α. Gosproini 2009).

Γενικότερα, την τελευταία 20ετία οι Ολυμπιακοί Αγώνες στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό στις αστικές αναπλάσεις και αποτελούν για πολλές πόλεις, ιδανική ευκαιρία για την υλοποίηση έργων, τα οποία υπό κανονικές συνθήκες θα καθυστερούσαν ή δεν θα γίνονταν ποτέ, είτε λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων είτε λόγω γραφειοκρατίας. Σύμφωνα με την εμπειρία αλλά και τα στοιχεία που αναλύθηκαν στη παρούσα εργασία, όλες οι πόλεις που εξετάστηκαν βελτιώσαν την εικόνα τους, άλλες περισσότερο άλλες λιγότερο.

Από τη διεθνή εμπειρία, προκύπτει ότι το πρώτο και σημαντικότερο βήμα για την αξιοποίηση μιας μεγάλης διοργάνωσης προς όφελος μιας πόλης, είναι η ύπαρξη ενός συγκεκριμένου και εφικτού οράματος ανάπτυξης από την πλευρά των διοργανωτών. Επίσης, είναι πολύ βασική η ύπαρξη ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού, ο οποίος θα συνδυάζει όλα τα υφιστάμενα και απαιτούμενα, από την εκάστοτε συγκυρία, στοιχεία της πόλης, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, δίνοντας παράλληλα έμφαση στη μελλοντική χρηστικότητα των υποδομών. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν δύο στοιχεία του αστικού χώρου της διοργανώτριας πόλης: η αρχιτεκτονική της κληρονομιά και ο καινοτόμος αστικός σχεδιασμός. Το πρώτο στοιχείο είναι εκείνο που δένει την πόλη με το παρελθόν της και μπορεί να της προσδώσει εκείνα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που θα διαμορφώσουν τη μοναδικότητα στην εικόνα της. Το δεύτερο στοιχείο είναι εκείνο που θα τη συνδέσει με το μέλλον και θα την βοηθήσει να αναδειχθεί μέσα στο διεθνές ανταγωνισμό. Κάθε διοργανώτρια πόλη είναι αναγκαίο να επικεντρώνεται, μέσω της ανάληψης μια

τέτοιας διοργάνωσης, στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει τη συγκεκριμένη περίοδο και στην αναβάθμιση τμημάτων της περιοχής με χαμηλής ποιότητας αστικό περιβάλλον. Βασική παράμετρος στο σύγχρονο σχεδιασμό τέτοιων γεγονότων, είναι η αποφυγή σχεδιασμού μεγάλων εγκαταστάσεων υψηλού κόστους κατασκευής και συντήρησης, οι οποίες φτιάχνονται για την εξυπηρέτηση και μόνο μιας διοργάνωσης, ενώ μετά το κλείσιμο της αυλαίας της, η χρησιμότητά τους περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό. Τέτοιου είδους εγκαταστάσεις χαρακτηρίστηκαν από τη σύγχρονη βιβλιογραφία ως «λευκοί ελέφαντες». Τέλος, βασική παράμετρος του σύγχρονου σχεδιασμού αποτελεί η βιώσιμη ανάπτυξη και η προστασία του περιβάλλοντος, η οποία έχει εξελιχθεί τα τελευταία χρόνια σε μείζον ζήτημα παγκοσμίως.

Κλείνοντας, το Λονδίνο, η διοργανώτρια πόλη των Αγώνων του 2012, έχει ένα πλούσιο υπόβαθρο για τη επιτυχή φιλοξενία των Αγώνων. Είναι βέβαια μια δύσκολη οικονομικά περίοδος ανά το παγκόσμιο για διοργάνωση τέτοιας κλίμακας γεγονότων, παρόλα αυτά η επιτυχία μπορεί να επιτευχθεί. Η Στρατηγική του σχεδιασμού χαρακτηρίζεται από πληρότητα, εφόσον υπάρχει πρόνοια για την κληρονομιά και την βιωσιμότητα του Πάρκου που μέχρι στιγμής φαίνεται να υλοποιούνται και στη φάση κατασκευής. Αν η οργάνωση που υπάρχει και χαρακτηρίζει αυτή τη περίοδο συνεχιστεί και την μετά Ολυμπιακή περίοδο, τότε οι Αγώνες θα μπορέσουν να φτάσουν πιο κοντά στην επιτυχία και την επίτευξη των στόχων και του οράματος του Γενικού Σχεδίου. Είναι βέβαιο ότι έχουν γίνει και σε αυτή τη περίπτωση λάθη, γιατί όπως προαναφέρθηκε καμία διοργάνωση δεν χαρακτηρίστηκε από τελειότητα αντικειμενικά, απλά από επιτυχία και λιγότερη επιτυχία. Παρόλα αυτά το Λονδίνο έχει τα φόντα και τα μέσα να παρουσιάσει ένα καλό αποτέλεσμα μέσα από τη διοργάνωση των Αγώνων για τους επισκέπτες, τους κατοίκους αλλά και τις μελλοντικές γενεές που θα βιώσουν το θετικό ή όχι αντίκτυπό τους.

Πίνακας 5: Συγκριτική ανάλυση Ολυμπιακών Πόλεων

ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ	Βαρκελώνη 1992	Σίντνεϊ 2000	Αθήνα 2004	Λονδίνο 2012
Κριτήρια				
A. Οικονομικά				
Προϋπολογισμός διοργάνωσης Ολυμπιακών Αγώνων (ευρώ)	7.3 δις	3.7 δις	11.3 δις	11.1 δις
Αύξηση Τουριστικής δραστηριότητας (μετά την διοργάνωση των Αγώνων)	↑	↑	↑	?
Οικονομικός Αντίκτυπος των Αγώνων	↑	↑	↔	?
Τήρηση Χρονοδιαγραμμάτων (Η τήρηση ή όχι χρονοδιαγραμμάτων έχει επιπτώσεις οικονομικής φύσεως- Αύξηση budget - Καθυστερήσεις = Κόστος)	√	≈	×	√
B. Χωρικά				
Χωρικό Μοντέλο Αγώνων	α	β	α	β
Στρατηγική Σχεδιασμού Αγώνων	I	II	III	II
Θέση Ολυμπιακών εγκαταστάσεων στην αστική δομή	1,3	2	2	2
Σύνδεση Ολυμπιακών Περιοχών / Προσβασιμότητα / Μέσα Μαζικής Μεταφοράς / Χρονοαποστάσεις	ο	•	•	•
Εκμετάλλευση της "κληρονομιάς" (εγκαταστάσεων κτλ) την μετά- Ολυμπιακή περίοδο	⊕	⊗	∅ / ⊗	?
Γ. Κοινωνικά				
Μετακινήσεις Πληθυσμού	×	√	×	√
Συνεργασία εμπλεκόμενων φορέων	•	•	ο	•
Συνεργασία εμπλεκόμενων φορέων και κατοίκων της πόλης	√	-	√	-
Βιοτικό επίπεδο ζωής μετά την διοργάνωση των Ολυμπιακών	√	-	-	?
Δ. Περιβαλλοντικά				
Ενταξη αρχών περιβαλλοντικής προστασίας και αειφορου ανάπτυξης στην στρατηγική των πολιτικών σχεδιασμού για τους Ολυμπιακούς.	⊗	⊕	⊕	⊕
Εφαρμογή αρχών περιβαλλοντικής προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης κατά διάρκεια υλοποίησης των Ολυμπιακών έργων	-	√	-	?

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

ΥΠΟΜΝΗΜΑ:		
Προϋπολογισμός διοργάνωσης Ολυμπιακών Αγώνων (ευρώ)		
Αύξηση Τουριστικής δραστηριότητας (μετά την διοργάνωση των Αγώνων)	Αύξηση	↑
	Μείωση	↓
	Σταθερό	↔
Οικονομικός Αντίκτυπος των Αγώνων	Ανοδος	↑
	Υφεση	↓
	Σταθερό	↔
Τήρηση Χρονοδιαγραμμάτων (Η τήρηση ή όχι χρονοδιαγραμμάτων έχει επιπτώσεις οικονομικής φύσεως- Αύξηση budget - Καθυστερήσεις = Κόστος)	Ναι	√
	Όχι	×
	Ελεγχόμ. καθυστερήσεις	≈
Χωρικό Μοντέλο Αγώνων	Πολυκεντρικό - Πολυσημιακό (διάσπαρτη χωροθέτηση)	α
	Ενιαίος Χώρος για όλες τις δραστηριότητες	β
Στρατηγική Σχεδιασμού Αγώνων	Παρεμβάσεις σε Μικρή Κλίμακα (π.χ. Μελέτες ανάπλασης, βελτιώσεις οδών)	I
	Παρεμβάσεις σε Μεγάλη Κλίμακα (π.χ. Μελέτες σε μεγάλη χωρική ενότητα)	II
	Συνδυασμός των παραπάνω	III
Θέση Ολυμπιακών εγκαταστάσεων στην αστική δομή	Περμετρικά αστικού ιστού	1
	Περιφέρεια - Προστασία Πόλης	2
	Κεντρικά αστικού ιστού - (Παραδοσιακό) Κέντρο	3
Σύνδεση Ολυμπιακών Περιοχών / Προσβασιμότητα / Μέσα Μαζικής Μεταφοράς / Χρονοαποστάσεις	Υψηλός Βαθμός	•
	Ικανοποιητικός Βαθμός	ο
	Εξυπηρέτησης	
Εκμετάλλευση της "κληρονομιάς" (εγκαταστάσεων κτλ) την μετά- Ολυμπιακή περίοδο	Πλήρη	⊕
	Μερική	⊗
	Μικρή	∅
Μετακινήσεις Πληθυσμού	Ναι	√
	Όχι	×
Συνεργασία εμπλεκόμενων φορέων	Καλή	•
	Κακή	ο
Συνεργασία εμπλεκόμενων φορέων και κατοίκων της πόλης	Καλή	√
	Μέτρια	-
	Κακή	×
Βιοτικό επίπεδο ζωής μετά την διοργάνωση των Ολυμπιακών	Βελτίωση	√
	Σταθερό/ Γάσεις Βελτίωσης	-
	Πτώση	×
Ενταξη αρχών περιβαλλοντικής προστασίας και αειφορου ανάπτυξης στην στρατηγική των πολιτικών σχεδιασμού για τους Ολυμπιακούς.	Άμεση	⊕
	Έμμεση	⊗
	Μηδενική	∅
Εφαρμογή αρχών περιβαλλοντικής προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης κατά διάρκεια υλοποίησης των Ολυμπιακών έργων	πολύ Ικανοσ. Βαθμό	√
	Μέτρια Ικανοσ. Βαθμό	-
	Μη εφαρμογή	×

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Γοσποδίνη, Α. και Μπεριάτος, Η. (2006): *Τα Νέα Αστικά Τοπία και η Ελληνική Πόλη*, Αθήνα: Κριτική

Γοσποδίνη, Α. (2008): «Μεταβιομηχανικές Οικονομίες και Χωρικοί Μετασχηματισμοί των Πόλεων: Αναλύοντας τη Μετά – Ολυμπιακή Αθήνα», *Διάλογοι για το σχεδιασμό του χώρου και την ανάπτυξη*, Αθήνα : Κριτική

Γρηγορίου, Α. (2006): «Σχεδιασμός Ειδικών Γεγονότων: Η Αξιοποίηση της Διεθνούς Εμπειρίας των EXPOs στην Ελλάδα», Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Βόλος: ΤΜΧΠΠΑ

Καραγιαννάκης, Γ. (2007): «Η Πολεοδομική Διάσταση της Διοργάνωσης Ειδικών Γεγονότων: Ο Θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης και το παράδειγμα της Πάτρας, Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2006», Διπλωματική εργασία, Βόλος: ΤΜΧΠΠΑ

Καψή, Ν και Μπενέκη, Ε. (2004): *Ολυμπιακή Αγώνες και Επιχειρήσεις: Στήριξη και Προσδοκία Κέρδους*, Αθήνα: Κέρκυρα

Μαντίδη, Α. (2003): «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004: οι κοινωνικοοικονομικές και χωρικές επιπτώσεις στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου», Διπλωματική εργασία, Βόλος: ΤΜΧΠΠΑ

Μεταξάς, Θ. και Αυγερινού, Β. (2004): «Ανταγωνιστικότητα και Μάρκετινγκ της Πόλης: Η Περίπτωση των Ολυμπιακών Αγώνων ως ‘Mega’ Γεγονότα», Σειρά Ερευνητικών Εργασιών, 10(15), σελ. 375-406.

Μπέλλας, Κ. (2007): «Μεγάλα Γεγονότα και Ζητήματα Ανάπτυξης, Σχεδιασμού και Διαχείρισης: η περίπτωση της Πάτρας ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το 2006», Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Βόλος: ΤΜΧΠΠΑ

Μπουντούρη, Ε. (2008): «Παγκόσμιες Διοργανώσεις και Μετασχηματισμός των Πόλεων: Η περίπτωση των Μεσογειακών Αγώνων 2012», Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Βόλος: ΤΜΧΠΠΑ

Στεφανίδου, Γ. (2006): «Μεταολυμπιακή Αξιοποίηση: Η Περίπτωση του Ελληνικού», Διπλωματική εργασία, Βόλος: ΤΜΧΠΠΑ

Ξενόγλωσση

Andranovich, G., Burbank, M. and Heying, C. (2001): 'Olympic Cities: Lessons Learned from Mega-Event Politics', *Journal of Urban Affairs*, 23(2), pp.113-131

Balibrea, M.P. (2001): 'Urbanism, Culture and the Post-Industrial City: Challenging the "Barcelona model"', *Journal of Spanish Cultural Studies*, 2(2), pp.187-210

Beriatos, E. and Gospodini, A. (2004): ' "Glocalising" Urban Landscapes: Athens and the 2004 Olympics', *Cities*, 21(3), pp.187-202

Beriatos, E. (2006): 'Athens: The transformation of a Metropolis: problems and perspectives after Olympics 2004', paper presented at the 42nd ISoCaRP International Congress, Istanbul

Bramwell, B. (1997): 'Strategic Planning before and after a Mega-Event', *Tourism Management*, 18(3), pp.167-176

Chalkley, B. and Essex, S. (1999) 'Urban development through hosting international events: a history of the Olympic Games', *Planning Perspectives*, 14(2), pp. 369–394

Chetan, D. (2005): *The 2012 Bid*, New York: AuthorHouse

Fayos-Solá, E. (1998): 'The Impact of Mega Events', *Annals of Tourism Research*, 25(1), pp.241-245

García, B. (2004): 'Urban Regeneration, Arts Programming and Major Events', *International Journal of Cultural Policy*, 10(1), pp.103-118

- Garcia, B. (2007): Sydney 2000, *Olympic Cities: Cities Agendas, Planning, and the World's Games, 1896 – 2012*, London: Routledge, 1(1), pp. 237-262
- Garcia-Ramon, M.D. (2000): 'Pre-Olympic and post-Olympic Barcelona, a 'model' for urban regeneration today?', *Environment and Planning A*, 32: 1331-1334
- Getz, D. (1997): *Event management and event tourism*, New York: Cognizant Communication Corporation
- Gold, M. (2007): 'Athens 2004', *Olympic Cities: Cities Agendas, Planning, and the World's Games, 1896 – 2012*, London: Routledge, 1(1), pp.265-285
- Gold, J. and Gold, M. (2007): *Olympic Cities: Cities Agendas, Planning, and the World's Games, 1896 – 2012*, London: Routledge
- Gospodini, A. (2009), 'Post-industrial trajectories of Mediterranean European cities. The case of post-Olympics Athens', an invited paper to the special theme-issue *Trajectories of the New Economy*: guest-edited by Prof. Th. A. Hutton, University of British Columbia, in *Urban Studies* 46(5&6): 1157-1186.
- Kasimati, E. (2003): 'Economic Aspects and the Summer Olympics: a Review of Related Research', *International Journal of Tourism Research*, 5(5), pp. 433–444
- Leigh, E. (2008): *The Budget for the London 2012 Olympic and Paralympic Games*, The Stationery Office
- Lenskyj, H. (2008): *Industry Resistance: Challenging Olympic Power and Propaganda*, SUNY Press
- London Development Agency, (2004): 'Lower Lea Valley Olympic & Legacy Planning Applications', *Environmental Statement*, London: Symonds
- London Development Agency, (2005): 'Lower Lea Valley. Olympic and Legacy: Compulsory Purchase Order 2005 ', *Statement of Reasons of the London Development Agency*, London: Eversheds LLP
- Masterman, G. (2004): *Strategic sports event management: an international approach*, United Kingdom: Butterworth-Heinemann

- Moix, L. (1994): *La ciudad de los arquitectos*, Barcelona : Editorial Anagrama
- Monclus, F.J. (2003): ‘The Barcelona model: an original formula? From ‘reconstruction’ to strategic urban projects (1979–2004)’, *Planning Perspectives*, 18, p.p. 399–421
- Monclus, F.J. (2007): ‘Barcelona 1992’, *Olympic Cities: Cities Agendas, Planning, and the World’s Games, 1896 – 2012*, London: Routledge, 1(1), pp. 218-236
- Roche, M. (1994): ‘Mega-events and Urban Policy’, *Annals of Tourism Research*, 21, pp.1-19
- Roche, M. (2000): *Mega-events and modernity: Olympics and expos in the growth of global culture*, London: Routledge
- Tziralis G., Tolis A., Tatsiopoulos I. and Aravossis K. (2006): ‘Economic Aspects and Sustainability Impact of the Athens 2004 Olympic Games’, Sector of Industrial Management & Operational Research, School of Mechanical Engineering, National Technical University of Athens

Διαδικτυακά Άρθρα

Ελληνόγλωσσα

- Μπάμπαλου Νουκάκη, Μ. (2003): «Για το Δημόσιο Υπαίθριο Χώρο της Πόλης: Το παράδειγμα της Βαρκελώνης», Αθήνα 2003, διάθεση στο: courses.arch.ntua.gr/fsr/106440/barkeloni_final.pdf [πρόσβαση: 15 Μαρτίου 2009]

Ξενόγλωσσα

- Bovy Ph. (2007): ‘World mega-events transport and traffic schemes: 1992-2012 Olympic Games experience’, conference given at the ASIA 2007 Traffic Summit in Singapore, July 2007, available at: www.mobility-bovy.ch/pub-en.html [accessed: 15th of March 2009]
- Bovy Ph. (2009): ‘Mega event transport planning and mobility management’, presented at the Sport Event Management & Organisation Seminar (SEMOS) in

Lausanne, February 2009, available at: www.mobility-bovy.ch/pub-en.html [accessed: 15th of March 2009]

COHRE, Centre on Housing Rights and Evictions (2007a): ‘The impact of the Sydney Olympic Games on Housing Rights’, Background Paper, prepared by H. Blunden, available at: http://www.cohre.org/store/attachments/Sydney_background_paper.pdf [accessed: 4th of May 2009].

COHRE, Centre on Housing Rights and Evictions (2007b): ‘The Housing Impact of the 2004 Olympic Games in Athens’, Background Paper, prepared by T. Alexandridis, available at: http://www.cohre.org/store/attachments/Athens_background_paper.pdf [accessed: 4th of May 2009].

COHRE, Centre on Housing Rights and Evictions (2007c): ‘Hosting the 2012 Olympic Games: London’s Olympic Preparations and Housing Rights Concerns’, Background Paper, prepared by C. Mahon, available at: http://www.cohre.org/store/attachments/London_background_paper.pdf [accessed: 4th of May 2009].

Digby, B. (2007): ‘The Olympics and Sustainable Urban Regeneration’, available at: http://www.gtav.asn.au/Interaction/issues/v35n4_dec07/Sydney_olympics1117.pdf [accessed: 25th of March 2009].

Evans, G. (2008): ‘Regeneration Games: Olympic Legacy People, Place, Enterprise’, available at: <http://www.docstoc.com/> [accessed: 1st of June 2009]

Haynes, J. (2001): ‘Socio-Economic impact of the Sydney 2000 Olympic Games’, Seminar of the International Chair in Olympism, available at: http://olympicstudies.uab.es/pdf/od013_eng.pdf [accessed: 1st of June 2009]

House of Commons, Committee of Public Accounts (2008): ‘The budget for the London 2012 Olympic and Paralympic Games’, 14th Report of Session 2007–08, London: The Stationery Office Limited, available at: <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200708/cmselect/cmpubacc/85/85.pdf> [accessed: 4th of May 2009].

IOC Olympic Studies Centre (2002): 'The Legacy of the Olympic Games: 1984-2002' [on line], conclusions and recommendations of the International Symposium on Legacy of the Olympic Games, 14-16 Nov. 2002, available at: http://multimedia.olympic.org/pdf/en_report_635.pdf [accessed: 1st of May 2009].

Office of Financial Management of N.S.W., (1997): 'The Economic Impact of the Sydney Olympic Games – Research and Information Paper', available at: http://www.treasury.nsw.gov.au/__data/assets/pdf_file/0020/6644/TRP97-10_The_Economic_Impact_of_the_Sydney_Olympic_Games.pdf [accessed: 19th of April, 2009].

Office of Financial Management of N.S.W., (2007): 'The Economic Impact of the Sydney Olympic Games', available at: http://www.treasury.nsw.gov.au/__data/assets.pdf_ [accessed: 19th of April, 2009].

Olympic Delivery Authority, (2007a): 'Design principles for the Olympic Park', a description of the ODA's vision for the Olympic Park and its lasting legacy, available at: <http://www.london2012.com/news/publications/index> [accessed: 2nd of April, 2009].

Olympic Delivery Authority, (2007b): 'The Olympic Park Masterplan: Building venues and dreams for the next generation', it summaries the changes to the Olympic Park Masterplan announced 7 June 2006, available at: <http://www.london2012.com/news/publications/index> [accessed: 2nd of April, 2009].

Olympic Delivery Authority, (2007c): 'Code of Construction Practice', a publication detailing the ODA's Code of Construction Practice, available at: <http://www.london2012.com/news/publications/index> [accessed: 2nd of April, 2009].

Olympic Delivery Authority, (2007d): 'Olympic Stadium Designed to be different', a publication outlining the design for the Olympic Stadium, available at: <http://www.london2012.com/news/publications/index> [accessed: 2nd of April, 2009].

Olympic Delivery Authority, (2007e): 'The Olympic Park Delivery Programme', ODA's programme of activity for the Olympic Park, available at: <http://www.london2012.com/news/publications/index> [accessed: 2nd of April, 2009].

Olympic Delivery Authority, (2008a): ‘International Broadcast Centre/Main Press Centre (IBC/MPC)’, available at: <http://www.london2012.com/news/publications/index> [accessed: 2nd of April, 2009].

Olympic Delivery Authority, (2008b): ‘Legacy – The change’, available at: <http://www.london2012.com/news/publications/index> [accessed: 2nd of April, 2009].

Olympic Delivery Authority, (2009a): ‘Your Park’, available at: <http://www.london2012.com/news/publications/index> [accessed: 2nd of April, 2009].

Olympic Delivery Authority, (2009b): ‘On Track’, available at: <http://www.london2012.com/news/publications/index> [accessed: 2nd of April, 2009].

Preuss, H. (2006): ‘Lasting Effects of Major Sporting Events’ [on line], available at: <http://www.idrottsforum.org> [accessed: 2nd of April, 2009].

Ιστοσελίδες

<http://en.wikipedia.org/> (προσβάσιμη στις: 2/6/2009)

<http://www.unitedkingdom.travelphotoguide.com> (προσβάσιμη στις: 8/5/2009)

<http://www.tvxs.gr/v11171> (προσβάσιμη στις: 5/6/2009)

<http://www.naftemporiki.gr> (προσβάσιμη στις: 5/6/2009)

<http://www.tovima.gr/> (προσβάσιμη στις τελευταία επίσκεψη 5/6/2009)

<http://www.skai.gr/> (προσβάσιμη στις 12/5/2009)

<http://www.foundationexpo88.org/expofaqs.html> (προσβάσιμη στις 3/5/2009)

<http://www.unitedkingdom.travelphotoguide.com> (προσβάσιμη στις 12/5/2009)

<http://www.london2012.com> (προσβάσιμη στις 10/3/2009)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΑΡΤΩΝ

Χαρτης 3: Θέση Δήμου Newham στο Λονδίνο – Ολυμπιακό Πάρκο

Χάρτης 4: Ολυμπιακές Περιοχές

Χάρτης 5: Θέση Ολυμπιακού Πάρκου στο Λονδίνο

Χάρτης 6: Γενικό Σχέδιο Ολυμπιακού Πάρκου

Χάρτης 7: Μετά – Ολυμπιακή Αξιοποίηση Ολυμπιακού Πάρκου